ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

ΔΗΜ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΑΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

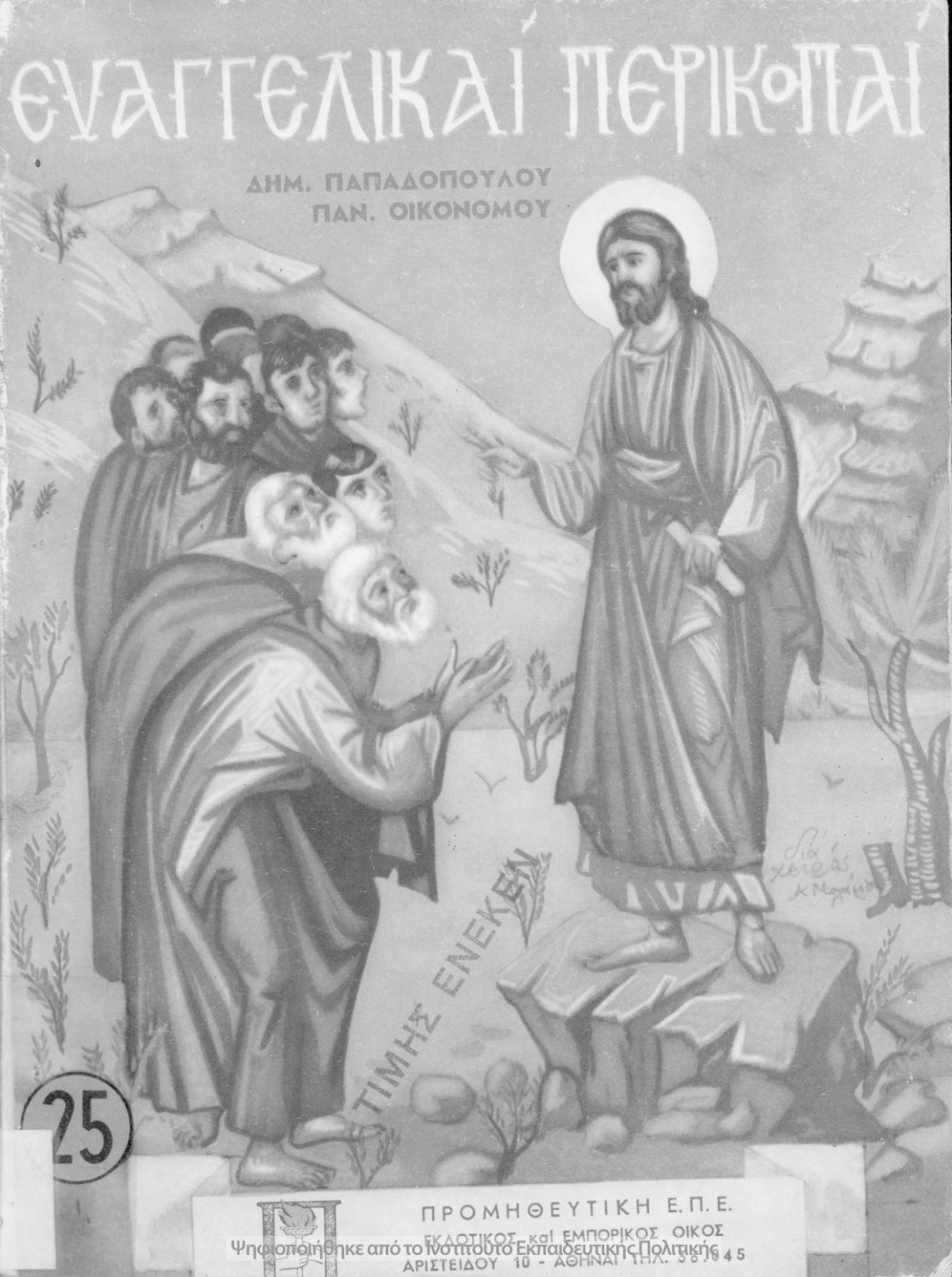

25

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ - καὶ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 10 - ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 3 8 3 8 4 5

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ — Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ Ε' ΚΑΙ ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑΙ
διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 105643/9-10-1953 ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως
τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ 1960

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΗ,. Ε. Π. Ε.
ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 10, ΤΗΛ. 36-045

18751

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 - 10 - 1953

Πρὸς τοὺς κ. κ.
Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΝ - Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝΤΑΥΘΑ

Ἀριθ. Πρωτ. 109073

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 105643/9-10-1953 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου, μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως, ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ» βιβλίον σας ὡς βοηθητικὸν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἐπὶ μίαν διετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ 1-9-53.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφούμενοι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμὸν ἐκδόσεως βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Κοινοποίησις
Δ/σιν Διδ. Βιβλίων
Κ.Γ.Δ.Σ.Ε.

Ἐντολῇ Ὑπουργοῦ
Ὁ Διευθυντὴς
Χ. ΜΟΥΣΤΡΗΣ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν ἑνὸς τῶν συγγραφέων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς». (Ἰωάν. η' 12)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. { ΠΡΩΤ. 1755 / ΔΙΕΚΠ. 154

ΑΘΗΝΗΣΙ 25 Νοεμβρίου 1953.-

Πρός

Τούς κ.κ.Δημήτριον Παπαδόπουλον, καί

Παναγιώτην Οἰκονόμου

(Πεσμαζόγλου 9)

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπό 26-8-53 ὑμετέρας αἰτήσεως, διά τῆς ὁποίας, ὑποβάλλοντες τό ἔργον ὑμῶν "Εὐαγγελικαί Περικοπαί ", πρός χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε΄καί ΣΤ΄τάξεων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, αἰτεῖσθε τήν ἔγκρισιν τῆς Ἱ.Συνόδου, Συνοδικῇ διαγνώμῃ, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι, ἐν αὐτῷ οὐδέν τό ἀπᾶδον πρός τά δόγματα καί τάς παραδόσεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας εὑρόντες, ἐγκρίνομεν τήν τύποις ἔκδοσιν αὐτοῦ, καί τήν χρῆσιν ἐν τοῖς Σχολείοις, ὑπό τόν ὅρον ὅπως ἐπιφέρητε τάς διορθώσεις εἰς τό ἔργον ἃς ἐσημείωσεν ὁ μελετήσας τοῦτο Σεβ.Συνοδικός Σύνεδρος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως κ.Δημήτριος. Ἐπί τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐπιστρέφομεν ὑμῖν τό δακτυλογεγραμμένον κείμενον τοῦ ἔργου ὑμῶν, ἔνθα αἱ εἰρημέναι διορθώσεις, καί παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως ἀντίτυπον τοῦ ἔργου μετά τοῦ ὧδε ἐπιστρεφομένου διορθωμένου κειμένου αὐτοῦ ἀποστείλητε ὑμῖν, ἵνα παραβάλωμεν τό ἔντυπον πρός τό διορθωμένον κείμενον.-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Κάθε χριστιανὸς ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ τί πρέπει νὰ πιστεύῃ καὶ τί πρέπει νὰ πράττῃ, διὰ νὰ εἶναι πράγματι ἀληθινὸς καὶ γνήσιος χριστιανός.

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὰς ἀληθείας αὐτὰς τὰς ἐδίδαξε εἰς τοὺς Ἰουδαίους, κατὰ τὸ τριετὲς διάστημα τῆς δημοσίας, ὡς διδασκάλου, ἐπιγείου ζωῆς Του καὶ πρῶτος Αὐτὸς τὰς ἐφήρμοσεν εἰς ὁλόκληρον τὴν ζωήν Του.

Πράγματι, οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψίν Του καὶ τὴν εἰς αὐτοὺς ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐξῆλθον εἰς ὁλόκληρον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον, κάμνοντες ἀρχὴν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐκήρυξαν τὸ **Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ**, συμφώνως πρὸς τὴν ρητὴν ἐντολήν του: «Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. κεφ. 28, ἐδάφ. 19.)

Ἡ **Ἁγία Γραφὴ** εἶναι τὸ θεῖον ἐκεῖνο βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐγράφη κατ' ἔμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὑπὸ Ἁγίων καὶ Θεοπνεύστων ἀνδρῶν. Δι' αὐτὸ λέγεται καὶ εἶναι θεόπνευστον. Οἱ ἅγιοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἐνεπνέοντο ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖον, ὄχι μόνον μετέδιδεν εἰς αὐτοὺς ὡρισμένας ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπροφύλαττεν ἀπὸ κάθε πλάνην.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ δὲν ἀνήκει εἰς μίαν περίοδον τοῦ κόσμου ἢ εἰς ἕνα λαόν, ἀλλ' εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, καὶ δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ θεῖον κῦρος αὐτῆς μὲ κανένα ἄλλο βιβλίον τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ διαιρεῖται εἰς δύο μέρη καὶ ὀνομάζεται καὶ **Διαθήκη**, διότι περιλαμβάνει τὴν συμφωνίαν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Κατὰ τὴν συμφωνίαν αὐτὴν ὁ Θεὸς ὑπόσχεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους σωτηρίαν καὶ αἰώνιον ζωήν, οἱ δὲ ἄνθρωποι, πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἀνωτέρω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀγαθῶν, ὑπόσχονται εἰς τὸν Θεόν: πίστιν εἰς Αὐτὸν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὰς ἐντολάς Του (Ἔξοδ. κγ' 22, κδ' 3).

Τὸ πρῶτον μέρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὀνομάζεται **Παλαιὰ Διαθήκη** καὶ τὸ δεύτερον μέρος αὐτῆς **Καινὴ Διαθήκη**.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιέχει ὅσα ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν (ἐφανέρωσεν) εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τῶν Πατριαρχῶν, τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν, διὰ νὰ τοὺς προετοιμάσῃ νὰ δεχθοῦν τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη περιέχει ὅσα ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν (ἐφανέρωσεν) εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου Του, ἤτοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων Αὐτοῦ.

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἡ **Παλαιὰ Διαθήκη** ἐγράφη κατ' ἀρχὰς διὰ τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, ἐκτὸς δύο βιβλίων, 1ον τοῦ Τωβίτ καὶ 2ον τῆς Ἐσθήρ, ἅτινα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν, τὴν γλῶσσαν ποὺ ὡμίλουν εἰς τὴν Ἀραμαίαν, δηλ. τὴν Συρίαν καὶ Μεσοποταμίαν, καὶ δύο εἰσέτι βιβλίων τῶν Μακκαβαίων, τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου, ἅτινα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπὸ 72 σοφῶν Ἰουδαίων Ἑλληνιστῶν, οἱ ὁποῖοι μετέφρασαν ὅλην τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Ἡ μετάφρασις αὕτη, διὰ τὸ στρογγύλον τοῦ ἀριθμοῦ, καλεῖται μετάφρασις τῶν Ο' (Ἑβδομήκοντα) καὶ ἐγένετο τὸν δεύτερον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ κατ' ἐντολὴν τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου. Διὰ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης διεδόθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἡ λατρεία τοῦ Ἑνὸς καὶ Μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἥτις διεσώθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐν μέσῳ τῆς εἰδωλολατρίας τοῦ ἄλλου κόσμου καὶ συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ θρησκευτικὴν αὐτοῦ ἀναγέννησιν.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη προητοίμασε τὸν κόσμον διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐγένετο βιβλίον παγκόσμιον διὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἡ ὁποία εἶναι τὸ συμπλήρωμα αὐτῆς.

Τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι τεσσαράκοντα ἐννέα (49) καὶ διαιροῦνται εἰς Ἱστορικά, Διδακτικὰ καὶ Προφητικά.

Α) **Ἱστορικὰ** βιβλία εἶναι 10, τὰ ἑξῆς:

α) Ἡ Πεντάτευχος, ἤτοι τὰ πέντε βιβλία τοῦ Μωϋσέως: 1) Γένεσις, 2) Ἔξοδος, 3) Λευϊτικόν, 4) Ἀριθμοί, 5) Δευτερονόμιον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

β) Τὸ βιβλίον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. γ) Τὸ βιβλίον τῶν Κριτῶν. δ) Τὸ βιβλίον τῆς Ρούθ. ε) Τὰ τέσσαρα βιβλία τῶν Βασιλειῶν καὶ τὰ δύο τῶν Παραλειπομένων. στ) Τὰ δύο βιβλία τοῦ Ἔσδρα καὶ τὸ ἓν τοῦ Νεεμία. ζ) Τὸ βιβλίον τοῦ Τωβίτ. η) Τὸ βιβλίον τῆς Ἰουδίθ. θ) Τὸ βιβλίον τῆς Ἐσθὴρ καὶ ι) Τὰ τρία βιβλία τῶν Μακκαβαίων.

*Β) **Διδακτικὰ** βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι τὰ κάτωθι ἀναγραφόμενα ἑπτὰ (7) βιβλία :*

1) Ἰώβ. 2) Ψαλμοί. 3) Παροιμίαι Σολομῶντος. 4) Ἐκκλησιαστής. 5) Ἆσμα Ἀσμάτων. 6) Σοφία Σολομῶντος. 7) Σοφία Σειράχ.

*Γ) **Προφητικὰ** βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι τὰ ἀκόλουθα δέκα ἓξ (16). Ταῦτα διαιροῦνται, ὡς καὶ οἱ γράψαντες αὐτὰ προφῆται, εἰς **μείζονα** καὶ **ἐλάσσονα**.*

***Μεγάλοι (μείζονες)** προφῆται ὀνομάζονται οἱ γράψαντες μεγαλύτερα συγγράμματα καὶ εἶναι οἱ ἑξῆς τέσσαρες : Ἡσαΐας, Ἱερεμίας, Ἰεζεκιὴλ καὶ Δανιήλ. **Ἐλάσσονες** δὲ οἱ γράψαντες μικρότερα καὶ εἶναι δώδεκα, οἱ ἀκόλουθοι : Ὠσηέ, Ἀμώς, Μιχαίας, Ἰωὴλ, Ὀβδιού, Ἰωνᾶς, Ναούμ, Ἀββακούμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας καὶ Μαλαχίας.*

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

*Ἡ **Καινὴ Διαθήκη** περιέχει τὴν διδασκαλίαν, τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

*Ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συνεπλήρωσε τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. Διὰ τοῦτο λέγομεν ὅτι ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι τὸ συμπλήρωμα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡ Καινὴ Διαθήκη λέγεται καὶ **Εὐαγγέλιον**, διότι περιέχει τὴν καλὴν ἀγγελίαν τῆς ἐλεύσεως εἰς τὸν κόσμον τοῦ προφητευθέντος Μεσσίου καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου διὰ τοῦ Σταυρικοῦ Θανάτου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἐγράφη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, πλὴν τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον ἐγράφη κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν τὸ ἔτος 64 μ.Χ. καὶ μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τὸ ἔτος 67 μ. Χ.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι εἴκοσι ἑπτὰ (27) καὶ διαιροῦνται εἰς Ἱστορικά, Διδακτικὰ καὶ Προφητικόν.

*Α) **Ἱστορικὰ** βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι τὰ ἑξῆς πέντε (5) : Τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ, Ἰωάννου καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Β) Διδακτικὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι τὰ ἑξῆς εἴκοσι ἕνα (21) :

Αἱ δέκα τέσσαρες (14) Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἤτοι : μία πρὸς Ρωμαίους, δύο πρὸς Κορινθίους, μία πρὸς Γαλάτας, μία πρὸς Ἐφεσίους, μία πρὸς Φιλιππησίους, μία πρὸς Κολασσαεῖς, δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς, δύο πρὸς Τιμόθεον, μία πρὸς Τίτον, μία πρὸς Φιλήμονα καὶ μία πρὸς Ἑβραίους.

Αἱ ἑπτὰ (7) Καθολικαὶ Ἐπιστολαί, ἤτοι : μία τοῦ Ἰακώβου, δύο τοῦ Πέτρου, τρεῖς τοῦ Ἰωάννου καὶ μία τοῦ Ἰούδα.

Καλοῦνται δὲ Καθολικαὶ Ἐπιστολαί, διότι αἱ περισσότεραι ἐξ αὐτῶν δὲν ἀπευθύνονται πρὸς ὡρισμένας Ἐκκλησίας ἢ πρὸς ὡρισμένα πρόσωπα, ὅπως αἱ Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἀλλὰ πρὸς ὅλας ἢ πρὸς πολλὰς Ἐκκλησίας.

Γ) Προφητικὸν βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι ἓν καὶ μόνον, ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ

1. **Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος** *ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα καὶ ἀπὸ Λευΐς μετωνομάσθη, ἴσως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, Ματθαῖος (ἑβραϊστὶ Θεόδωρος). Κατήγετο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τῆς Καπερναοὺμ καὶ ἦτο τελώνης τὸ ἐπάγγελμα.*

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος.

Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς Αἰθιοπίαν, Συρίαν, Μηδίαν, Περσίαν καὶ ἄλλας χώρας. Ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν τὸ ἔτος 64 μ. Χ. διὰ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Παλαιστίνης, τὸ ὁποῖον κατόπιν μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικήν, τὸ ἔτος 67 μ.Χ., διότι αὐτὴ ἦτο διαδεδομένη εἰς ἅπαντα τὸν τότε γνωστὸν κόσμον.

Ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2. **Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μᾶρκος.** *Οὗτος ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Βαρνάβα καὶ υἱὸς τῆς Μαρίας, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁποίας συνηθροίζοντο οἱ Χριστιανοὶ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἠκολούθησε τοὺς Ἀποστόλους Παῦλον καὶ Βαρνάβαν εἰς τὴν πρώτην ἀποστολικὴν ὁδοιπορίαν τοῦ Παύλου εἰς Κύπρον καὶ τὰς νοτίους ἐπαρχίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐβοήθησε τότε πολὺ αὐτοὺς εἰς τὸ ἀποστολικόν των ἔργον. Ἀλλὰ κυρίως ἦτο μαθητὴς καὶ ἀκόλουθος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.*

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μᾶρκος.

Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιόν του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν χάριν τῶν ἐξ Ἐθνῶν Χριστιανῶν, διὰ νὰ γνωρίσῃ εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο πραγματικὸς υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ πιστεύσουν εἰς Αὐτόν.

Κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπέθανε μαρτυρικὸν θάνατον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3. **Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς.** *Κατήγετο ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας καὶ ἦτο ἰατρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Λέγεται δὲ ὅτι ἦτο καὶ ζωγράφος.*

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς.

Εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν κατηχήθη ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς στενωτέρους συνεργάτας του. Ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον ποὺ φέρει τὸ ὄνομά του καθὼς καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπέθανεν εἰς τὰς Θήβας.

4. **Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης.** *Ἦτο υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου μεταξὺ τῶν πρώτων μαθητῶν. Ἦτο ὁ ἀγαπητότερος μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ διὰ τὴν μεγάλην πρὸς Αὐτὸν ἀγάπην του καὶ διὰ τὰ ἄλλα ἐξαιρετικὰ αὐτοῦ φυσικὰ χαρίσματα. Μέχρις ὅτου κληθῇ ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα ἦτο ἁλιεὺς τὸ ἐπάγγελμα. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καὶ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰάκωβος ἀπετέλουν τὸν στενώτερον κύκλον τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου.*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριος τὴν Ἁγίαν Του Μητέρα ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ Του. Εἶχε δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν του ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τὴν Θεοτόκον μέχρι τοῦ θανάτου Αὐτῆς.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης.

Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἔφεσον καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπώπτευε καὶ διηύθυνε τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας. Τὸ Εὐαγγέλιόν του τὸ ἔγραψεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, κατὰ τὸ ἔτος 80 μ.Χ. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ (81 - 96 μ.Χ.) ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτμον, ὅπου ἔγραψε τὸ προφητικὸν βιβλίον τῆς Κ. Διαθήκης, τὴν Ἀποκάλυψιν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δομιτιανοῦ ἐπανῆλθεν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν εἰς τὴν Ἔφεσον. Ἐκεῖ ἔζησε μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας κατὰ τὸ ἔτος 101 μ.Χ. ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Τραϊανοῦ (98 - 117 μ. Χ.).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΕ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. κβ', 35—46)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ ; τίνος υἱός ἐστι ; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυΐδ. λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυΐδ ἐν Πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων, εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου ; εἰ οὖν Δαυΐδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι ; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Νομικὸς = ἑρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. **συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων** = ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι οἱ Φαρισαῖοι. **ἐπηρώτησεν** = ἠρώτησεν. **τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ** = τί φρονεῖτε σεῖς περὶ τοῦ Χριστοῦ. **πῶς οὖν Δαυΐδ ἐν Πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων** = πῶς καὶ διατί ὁ Δαυΐδ ὀνομάζει αὐτὸν Κύριον; **εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου** = εἶπεν ὁ Κύριος, δηλ. ὁ πατήρ, εἰς τὸν Κυρίόν μου, δηλ. τὸν Χριστόν. **κάθου ἐκ δεξιῶν μου** = κά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θισε εἰς τὰ δεξιά μου. **ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου** = μέχρις ὅτου θὰ θέσω τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Τὸ **ἕως** εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ «πάντοτε» καὶ ὄχι ἄλλην. (Ὑποπόδιον λέγεται τὸ μικρὸν σκαμνάκι, εἰς τὸ ὁποῖον ἀκουμβοῦν συνήθως τοὺς πόδας των ὅσοι κάθηνται ἐπὶ θρόνων, δηλ. θὰ ὑποτάξω τοὺς ἐχθρούς σου). Ὁ Δαυὶδ προφητεύει περὶ τῆς δόξης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν Σταυρικόν Του θάνατον ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς Ἁμαρτίας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΑΙ ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑρμηνευτὰς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου εἰς τοὺς Ἑβραίους ἦλθεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μὲ ἐγωϊσμὸν καὶ ὑπερηφάνειαν, καὶ τὸν ἠρώτησε ποία μεγάλη ἐντολὴ εἶναι γραμμένη εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. Μὲ τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν ἤθελε νὰ δείξῃ εἰς τὸν Κύριον πῶς αὐτός, ὡς Διδάσκαλος τῶν Ἑβραίων καὶ ἑρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, γνωρίζει τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. Εἰς αὐτὴν τὴν ὑπερήφανον ἐρώτησιν τοῦ Νομικοῦ ἀπήντησεν ὁ Κύριος μὲ τέτοιον τρόπον, ὥστε τὸν ἔκαμε ἀνίκανον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐρωτήσεις του. Τοῦ εἶπε δηλ.: τί ἐρωτᾶς ἐμὲ σὺ περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος, ποὺ πρέπει, ὡς ἑρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, νὰ τὸ ἠξεύρῃς; Λοιπὸν—τοῦ εἶπεν ὁ Χριστός—ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν, μὲ ὅλην τὴν ψυχήν σου καὶ ὅλην τὴν καρδίαν σου καὶ ὅλην τὴν σκέψιν σου, εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Ἀλλὰ δευτέρα ἐντολὴ ὡσὰν τὴν πρώτην εἶναι αὐτή: ν' ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου ὡσὰν τὸν ἑαυτόν σου. Εἰς αὐτὰς τὰς δύο ἐντολάς, δηλαδὴ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησιον, εὑρίσκεται τὸ νόημα καὶ ἡ οὐσία ὅλου τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καθὼς καὶ ὁλόκληρος ἡ ἔννοια καὶ ἡ σημασία τῆς διδασκαλίας τῶν Προφητῶν. Καὶ καθὼς ἦσαν ὅλοι οἱ Φαρισαῖοι μαζευμένοι καὶ τὸν ἤκουον, διὰ νὰ δείξῃ ὁ Κύριος τὴν ἀμάθειαν τοῦ Νομικοῦ εἰς τὸ βαθύτερον νόημα τῶν περὶ τοῦ Μεσσίου Προφητειῶν, ποὺ ἐνόμιζον καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς τὸ ἤξευραν, τοὺς ἠρώτησεν ὁ Ἰησοῦς: Ποίαν γνώμην ἔχετε περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος εἶναι Υἱὸς ὁ Χριστός; Ἐκεῖνοι τότε τοῦ ἀπήντησαν, ὅτι εἶναι Υἱὸς τοῦ Δαυὶδ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: Εἰπέτε μου, πῶς τότε ὁ Δαυΐδ τὸν ὀνομάζει Κύριόν του, ἐνῶ εἶναι υἱός του; (παιδὶ τοῦ Δαυΐδ). Εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν οὐδεὶς ἠμπόρεσε νὰ ἀπαντήσῃ. Δὲν ἐγνώριζον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἄνθρωπος, εἶναι καὶ υἱὸς τοῦ Δαυΐδ, διότι ἔλαβε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα ἐκ τῶν ἀχράντων αἱμάτων τῆς Θεοτόκου διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία εἶχε τὴν καταγωγήν της ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Δαυΐδ, δηλ. τὸν οἰκογενειακὸν κλάδον τοῦ Δαυΐδ.

Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι συγχρόνως καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δι' αὐτὸ εἶναι Θεὸς καὶ Ἄνθρωπος, ἤτοι Θεάνθρωπος. Ἀπὸ τότε ποὺ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἀπαντήσουν εἰς Αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, δὲν ἐτόλμησαν πλέον νὰ τὸν ἐρωτήσουν δι' ἄλλο ζήτημα τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐφοβήθησαν τὴν θείαν σοφίαν Του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ (Ἰωάν. γ', 13—17)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν = ἔχει ἀναβῆ εἰς τὸν οὐρανόν. **εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς** = παρὰ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανόν, δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ ὅστις πρὶν γίνῃ καὶ ἄνθρωπος εὑρίσκετο εἰς τὸν οὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρανόν, ὡς Θεός. **καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ...** Ὑπενθυμίζει εἰς τοὺς Ἰουδαίους ὁ Κύριος τί ἔκαμεν ὁ Θεός, διὰ νὰ τοὺς σώσῃ ἀπὸ τὰ δαγκώματα τῶν φαρμακερῶν φιδιῶν καὶ τὴν διαμονήν των εἰς τὴν ἔρημον. Δηλ. ὅταν οἱ Ἑβραῖοι ἐγόγγυζον ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως διὰ τὸν τρόπον τῆς συντηρήσεώς των εἰς τὴν ἔρημον μὲ τὸ μάννα. Τότε τοὺς κατεδίκασε ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἀχαριστίαν των νὰ ἀποθνήσκουν ἀπὸ δάγκωμα φαρμακερῶν φιδιῶν. Τέτοια φίδια τότε ἐγέμισαν τὴν ἔρημον διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν Ἑβραίων. Οἱ Ἑβραῖοι ἀπέθνησκαν πολλοὶ κάθε ἡμέραν ἀπὸ τὰ φαρμακερὰ αὐτὰ φίδια. Αὐτὸ τοὺς ἐτρόμαζε, μήπως ὅλοι ἀποθάνουν ἀπ' αὐτὰ εἰς τὴν ἔρημον. Δι' αὐτὸ παρεκάλεσαν τὸν Μωϋσῆν νὰ τοὺς σώσῃ. Τότε ὁ Μωϋσῆς κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ κατεσκεύασε καὶ ὕψωσεν εἰς ὑψηλὸν στῦλον ἕνα χάλκινον φίδι, διὰ νὰ τὸ βλέπουν οἱ δαγκανόμενοι Ἑβραῖοι καὶ θεραπεύωνται. Αὐτὸ ἦτο τότε μία συμβολικὴ εἰκὼν τοῦ Ἐσταυρωμένου. **μὴ ἀπόληται.**=νὰ μὴ χαθῇ. **ἔδωκεν**= προσέφερεν εἰς τὸν κόσμον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ οὐρανὸς εἶναι ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι οὐδεὶς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν παρὰ μόνον ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔγινε καὶ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Διότι ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ τῆς Ἀειπαρθένου Θεοτόκου Μαρίας διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ὁ Ἰησοῦς προτοῦ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος ὑπῆρχε πάντοτε εἰς τὸν οὐρανὸν ὡς Θεός. Ὁ οὐρανὸς εἶναι τὸ πνευματικὸν βασίλειον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον βασιλεύει πάντοτε εὐτυχία καὶ χαρά. Διότι ἐκεῖ κυριαρχεῖ ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ γίνεται πάντοτε τὸ θέλημα Αὐτοῦ. Αὐτὸ εἶχε εἰς τὸν νοῦν του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἔγραφεν ὅτι τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ ὁποῖα ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς δι' ἐκείνους ποὺ εἰλικρινὰ πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ Τὸν ἀγαποῦν, εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ ἀνθρώπινος νοῦς (Βλ. Κορινθ. 2—5). Ὅλα αὐτὰ γνωρίζει μόνον ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, δηλ. ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Κατέβη δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου, διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ φανερώσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κάθε ἄνθρωπον, ποὺ ἐπιθυμεῖ καὶ θέλει τὴν σωτηρίαν του. Αὐτὴν τὴν σωτηρίαν κάθε ἄνθρωπος τὴν εὑρίσκει μόνον διὰ τῆς πίστεώς του εἰς τὸν Σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν καὶ νὰ ζήσῃ σύμφωνα μὲ τὰς ἐντολάς Του. Διότι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου μᾶς ἠλευθέρωσεν ἐκ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας. Τὸν Σταυρικόν Του θάνατον ὑπέμεινε χάριν ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἡ Σταυρική Του θυσία ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς τὴν σωτηρίαν μας ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος.

Τὸ χάλκινον φίδι, τὸ ὁποῖον κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ὕψωσεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὴν ἔρημον καὶ διέταξε τοὺς Ἑβραίους νὰ τὸ βλέπουν ἀμέσως, ὅταν τοὺς ἐδάγκωναν τὰ δηλητηριώδη φίδια διὰ νὰ σώζωνται, ἦτο μία συμβολικὴ εἰκὼν τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὀφείλει κάθε ἄνθρωπος νὰ στρέφῃ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του, διὰ νὰ σώζεται ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας καὶ κερδίσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν. Ἡ σταθερὰ πίστις εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν Χριστόν, ἡ παρουσιαζομένη μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον μας, δίδει ζωὴν εἰς κάθε ἄνθρωπον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ (Μάρκ. η', 34—38 καὶ θ' 1)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι· ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν· τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὀπίσω μου = νὰ γίνῃ ὀπαδός μου. **ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν** = ν' ἀφήσῃ τὰς κακὰς πράξεις καὶ ἐπιθυμίας του. **ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ** = νὰ ὑπομείνῃ τὰς θλίψεις τοῦ κόσμου καὶ τὰς περιφρονήσεις αὐτοῦ ἐξ αἰτίας τῆς πίστεώς του εἰς τὸν Κύριον, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἠθικοῦ νόμου καὶ τὴν πραγματοποίησιν εἰς τὸν ἑαυτόν του τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. **ἀπολέσει αὐτήν** = ὅστις θὰ θυσιάσῃ τὴν ζωήν του χάριν τῆς πίστεώς του εἰς ἐμὲ καὶ πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου μου, αὐτὸς θὰ σώσῃ **τὴν ψυχήν του** εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν. **τὴν ψυχὴν αὐτοῦ** = τὴν ζωήν του. Ἐδῶ ψυχὴ σημαίνει ζωή. **ὃς ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με** = ὅστις ἐντραπῇ νὰ μὲ ὁμολογήσῃ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὡς Κύριόν του, Θεὸν καὶ Σωτῆρα του. **ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ** = εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν ἁμαρτωλόν, ὁ ὁποῖος ζῇ μακρὰν τῆς πίστεως εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. **μὴ γεύσωνται θανάτου** = δὲν θὰ ἀποθάνωσι. Μὲ αὐτὰ προλέγει, ὅτι ἐκ τῶν Ἀποστόλων ὁ Πέτρος, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, προτοῦ ἀποθάνουν, θὰ ἴδουν ἐπάνω εἰς τὸ Ὄρος Θαβώρ, κατὰ τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ, ὅλην τὴν δόξαν Αὐτοῦ. **ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει** = νὰ ἔχῃ ἔλθει μὲ δύναμιν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος βεβαιώνει ἐκείνους ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ πιστεύσουν εἰς Αὐτὸν καὶ νὰ ζήσουν σύμφωνα μὲ τὸ θέλημά Του, ὅτι αὐτοὶ πρέπει νὰ ἀρνηθοῦν τὸν ἑαυτόν τους. Δηλαδὴ αὐτοὶ πρέπει ὅλας τὰς κακὰς καὶ παρανόμους ἐπιθυμίας των νὰ τὰς πολεμήσουν μὲ ὅλας των τὰς ψυχικὰς δυνάμεις καθὼς καὶ τὴν ἐντὸς αὐτῶν ροπὴν πρὸς τὸ κακόν. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ εἶναι ἄνθρωπος ἠθικὸς εἰς ὅλην του τὴν ζωήν. Αὐτὸς πρέπει εἰς κάθε στιγμὴν νὰ εἶναι πρόθυμος νὰ δεικνύῃ δι' ἔργων ἀγαθῶν, ὅτι εἶναι πραγματικὸς Χριστιανός. Εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανοῦ πρέπει νὰ κυριαρχῇ πάντοτε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ συμφέρον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς ψυχῆς του. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ κανένα ἀγαθὸν τοῦ κόσμου. Δι' αὐτό, ὅποιος μὲ ἀρνηθῇ ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ δὲν ἐκτελεῖ τὸν Νόμον μου, εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, αὐτὸν θὰ τὸν ἀρνηθῇ καὶ Αὐτὸς ἐνώπιον τοῦ ἐπουρανίου Του Πατρός. Ἀντιθέτως θὰ δοξάσῃ κάθε πιστόν Του. Τὴν φανερὰν πίστιν μας πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ τὴν ὑπὲρ Αὐτοῦ ὁμολογίαν μας θεωρεῖ ὁ Ἰησοῦς ὡς καθῆκον παντὸς Χριστιανοῦ. Δι' αὐτὸ ὑπεσχέθη, ὅτι τὸν τοιοῦτον πιστόν του ὀπαδὸν θὰ τὸν δοξάσῃ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐνώπιον τοῦ Πατρός Του τοῦ ἐπουρανίου καὶ τῶν Ἁγίων Του ἀγγέλων, κατὰ τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς Δευτέρας καὶ Ἐνδόξου Παρουσίας Του.

ΚΥΡΙΑΚΗ Α' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ε', 1—11)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐστὼς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους· ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ· ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε· θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἑστώς = ἱστάμενος. **ἠρώτησεν αὐτόν** = τὸν παρεκάλεσε. **ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον** = νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ὀλίγον ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά. **χαλάσατε τὰ δίκτυα** = ρίψατε τὰ δίκτυα. **εἰς ἄγραν** = διὰ ψάρεμα. **ἐπιστάτα** = Κύριε, διδάσκαλε. **ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον** = μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματός σου θὰ ρίψω τὸ δίκτυον εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ψαρέψω. **διερρήγνυτο τὸ δίκτυον** = ἐξεσχίζετο ἀπὸ τὰ πολλὰ ψάρια. **κατένευσαν τοῖς μετόχοις** = ἔκαναν νοήματα συνθηματικὰ εἰς τοὺς συντρόφους των, δηλαδὴ πρὸς τοὺς ψαράδες τῶν ἄλλων πλοίων, ποὺ συνήθως ἐψάρευαν ἐκεῖ πλησίον μὲ τὰ πλοιάριά των. **ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς** = νὰ ἔλθουν διὰ νὰ τοὺς βοηθήσουν. **θάμβος** = μεγάλος θαυμασμός, ἔκπληξις. **ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων** = διὰ τὰ πάρα πολλὰ ψάρια, ποὺ συνέλαβον. **ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν** = ἀπὸ τώρα ἀνθρώπους θὰ συλλαμβάνῃς καὶ θὰ τοὺς σώσῃς ἀπὸ τὴν θάλασσαν τῆς ἁμαρτίας μὲ τὸ δίκτυον τοῦ κηρύγματός σου, δηλ. τῆς πίστεώς σου εἰς ΕΜΕ, εἶπεν εἰς τὸν Πέτρον ὁ Χριστός.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς εὑρισκόμενος πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ εἶδε δύο πλοῖα, εἰς ἕνα ἐκ τῶν ὁποίων εἰσῆλθε, καὶ ἀφοῦ ὀλίγον ἀπεμακρύνθη πρὸς τὰ βαθιὰ νερὰ τῆς θαλάσσης, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐδίδασκε τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὴν παραλίαν ἀνθρώπους καὶ παρακολουθοῦντας Αὐτόν. Οὗτοι πάντοτε τὸν ἠκολούθουν, διὰ ν' ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν Του καὶ νὰ θεραπεύωνται ἀπὸ τὰς διαφόρους ἀσθενείας των. Ἀφοῦ ἐτελείωσε ὁ Κύριος τὴν διδασκαλίαν Του πρὸς ἐκεῖνον τὸν λαόν, ποὺ ἐστέκετο εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰν τῆς λίμνης, ἐστράφη πρὸς τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, ποὺ εὑρίσκετο μαζί του μέσα εἰς τὸ πλοῖον, καὶ τοῦ εἶπε νὰ ρίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν τὸ δίκτυόν του καὶ νὰ ψαρέψῃ. Ὁ Πέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τρος τότε τοῦ εἶπε, πὼς ὅτι ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην, μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ψαράδες τῆς λίμνης, εἶχον πολὺ κοπιάσει ψαρεύοντες χωρὶς νὰ ἐπιτύχουν τίποτε. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὅμως ὁ Πέτρος ἤξευρε, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κρύπτει μέσα του θεϊκὴν δύναμιν, τοῦ εἶπε: Κύριε, ἂν καὶ ἀπέτυχαν ὅλαι αἱ προσπάθειαί μας καθ' ὅλην τὴν περασμένην νύκτα, ἐν τούτοις ἐπειδὴ Σὺ τὸ λέγεις, θὰ ρίψω τὸ δίκτυον εἰς τὴν θάλασσαν, μόνον μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματός σου, δηλαδὴ μὲ τὴν πίστιν ποὺ ἔχω σὲ Σὲ καὶ διότι Σὺ τὸ διατάσσεις. Τότε ὁ Πέτρος ἔρριψε τὸ δίκτυον εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἐκείνης τῆς ὑπακοῆς ὑπῆρξε καταπληκτικόν. Τὸ δίκτυον ἐγέμισε ἀπὸ ψάρια. Τόσα ἄφθονα ψάρια ἐπιάσθησαν, ὥστε ἐκινδύνευσε νὰ σχισθῇ τὸ δίκτυον. Ἀλλά, οὔτε καὶ ἠμποροῦσαν οἱ Ἀπόστολοι νὰ τραβήξουν τὸ δίκτυον ἐπάνω εἰς τὸ πλοῖόν τους ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ψαριῶν. Δι' αὐτὸ ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν τοὺς συντρόφους των ψαράδες τοῦ ἄλλου πλοιαρίου τῆς λίμνης, οἱ ὁποῖοι ἦλθον εἰς βοήθειάν των. Ἀνέσυραν (ἐτράβηξαν ἐπάνω) τὸ δίκτυον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ ἀπὸ τὰ ἄφθονα αὐτὰ ψάρια ἐγέμισαν καὶ τὰ δύο ἐκεῖνα πλοιάρια, ὥστε νὰ κινδυνεύουν νὰ βυθισθοῦν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ψαριῶν. Τοῦτο ἀφοῦ εἶδε ὁ Πέτρος ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, προσεκύνησε τὸν Ἰησοῦν καὶ Τὸν παρεκάλεσε νὰ βγῇ ἔξω ἀπὸ τὸ πλοῖόν του, διότι εἶναι ἁμαρτωλός. Ἐπίσης ἐθαύμασαν διὰ τὸ θαῦμα τοῦτο καὶ ἐξεπλάγησαν καὶ ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ ὁποῖοι ἦσαν σύντροφοι τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. Τότε ὁ Ἰησοῦς διεβεβαίωσε τὸν Πέτρον, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς θὰ εἶναι « ἁλιεὺς ἀνθρώπων καὶ ὄχι ψαριῶν». Δηλαδὴ διὰ τοῦ κηρύγματός του θὰ προσελκύῃ ἀνθρώπους εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἐπλησίασαν εἰς τὴν ξηρὰν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς λίμνης, ἐγκατέλειψαν τὰ πάντα, δηλ. πλοῖα καὶ δίκτυα κ.τ.λ., καὶ ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Τὸ θαῦμα τοῦ πλήθους τῶν ψαριῶν ποὺ εἰσῆλθον εἰς τὰ δίκτυά τους ἦτο πάντοτε ζωηρὸν εἰς τὸν νοῦν τους, ἡ δὲ πίστις εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὴν δύναμίν της. Ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι λόγος τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτὸ ἐκεῖνος ποὺ ὑπακούει εἰς τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπακούει εἰς Αὐτὸν Τὸν Θεὸν καὶ ἐπιτυγχάνει τὸ ἀγαθὸν εἰς τὴν ζωήν του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν τὰ ἀδύνατα εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι δυνατὰ εἰς τὸν Θεόν. (Λουκᾶς, κεφ. ιη' 27).

ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. στ', 31—36)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι· καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί ; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καθὼς θέλετε = ὅπως θέλετε νὰ φέρωνται σὲ σᾶς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἔτσι καὶ σεῖς πρέπει νὰ φέρεσθε εἰς αὐτούς. **καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί;** = ἐὰν ἀγαπᾶτε ἐκείνους ποὺ σᾶς ἀγαποῦν, τί περισσότερον προσφέρετε εἰς αὐτούς, ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ σᾶς προσφέρουν καὶ αὐτοί; **χάρις** = ἀμοιβή. **ἀγαθοποιῆτε** = εὐεργετεῖτε. **οἱ ἁμαρτωλοί** = οἱ Ἐθνικοί, οἱ εἰδωλολάτραι. **τὸ αὐτό** = τὸ ἴδιον. **παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν** = ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλπίζετε νὰ πάρετε πάλιν τὰ ἴδια. **ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα** = διὰ νὰ πάρουν ὀπίσω ὅ,τι ἔδωσαν. **μηδὲν ἀπελπίζοντες** = μηδεμίαν ἀπολαυὴν ἐλπίζοντες. Νὰ τοὺς κάνετε καλόν, χωρὶς νὰ περιμένετε καμμίαν ἀμοιβήν. **καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς** = καὶ θὰ εἶναι ἡ ἀμοιβή σας μεγάλη εἰς τοὺς οὐρα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νούς. **χρηστός** = ἀγαθός. **οἰκτίρμονες** = οἱ λυπούμενοι καὶ συγχωροῦντες τοὺς βλάπτοντας αὐτούς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεγάλη διαφορὰ ὑπάρχει εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Οἱ Χριστιανοὶ ὑποχρεοῦνται ἀπὸ τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Εὐαγγελίου ν' ἀγαποῦν πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἀγαποῦν τὸν ἑαυτόν τους. Ἐπίσης νὰ κάμνουν τὸ καλὸν εἰς πάντας καὶ χάριν τοῦ γενικοῦ καλοῦ τοῦ κόσμου, χωρὶς νὰ περιμένουν καμμίαν ἀμοιβὴν ἢ κέρδος, ὅπως κάνουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν. Διότι αὐτὸ εἶναι τὸ πραγματικὸν γνώρισμα τῶν ἀληθινῶν Χριστιανῶν. Δηλαδὴ νὰ ἀγαποῦν καὶ να πράττουν εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι ἀκριβῶς θέλουν καὶ αὐτοὶ νὰ πράττουν εἰς αὐτοὺς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν εἶναι ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς πάντας τοὺς Χριστιανούς. Τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθινὸν δεῖγμα ἀνωτέρας καὶ εὐγενοῦς ψυχῆς. Ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἐχθρούς του καὶ νὰ τοὺς εὐεργετῇ, ἐπειδὴ ἔχουν καὶ αὐτοὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ πρέπει συγχρόνως νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὴν κακίαν των καὶ νὰ μὴ γίνεται ποτὲ δοῦλος τῆς ἁμαρτίας, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ὑπηρετοῦν. Διὰ τῶν καλῶν πράξεων ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ νικᾷ τὸ κακὸν καὶ νὰ τὸ κάμνῃ ἀκίνδυνον διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ συμπονῇ τοὺς ὁμοίους του ἀνθρώπους καὶ νὰ δεικνύῃ ἀγάπην πρὸς αὐτούς, ὅπως καὶ ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν κόσμον ὅλον.

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ζ', 11—16)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν. καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε· καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ φόβος πάντας καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ναΐν = πόλις μικρὰ τῆς Γαλιλαίας. **συνεπορεύοντο αὐτῷ** = ἐπορεύοντο μαζὶ μὲ αὐτόν. **ἱκανοὶ** = ἀρκετοὶ ὀπαδοί του. **τῇ πύλῃ τῆς πόλεως** = εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως. Αἱ ἀρχαῖαι πόλεις εἶχον τριγύρω τείχη, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον θύραι διὰ νὰ εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται ὁ λαός. **ἐξεκομίζετο τεθνηκώς** = ἐκηδεύετο πρὸς τὸν τάφον νεκρός. **ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ** = τὴν ἐλυπήθη. **ἥψατο τῆς σοροῦ** = ἤγγισε τὸν νεκρόν. **οἱ βαστάζοντες** = ἐκεῖνοι ποὺ ἐκρατοῦσαν τὸ λείψανον. **ἀνεκάθισεν** = ἐσηκώθη καὶ ἐκάθισεν ἐντὸς τοῦ φερέτρου. **ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται** = διότι μέγας προφήτης ἐφανερώθη εἰς τὸ μέσον τοῦ λαοῦ μας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας τῆς πόλεως Ναΐμ.

Ἡ μοναδικὴ θλῖψις εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις δύναται νὰ μετριάσῃ ἢ νὰ ἐξαλείψῃ, εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν φέρει ὁ θάνατος. Καὶ ὁ Κύριος, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν Ναΐν, συνήντησε τὴν κηδείαν ἑνὸς νεκροῦ, τὸν ὁποῖον οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι του ἐκήδευον. Ὁ νεκρὸς ἦτο υἱὸς μονογενὴς μιᾶς γυναικὸς χήρας, ἡ ὁποία μὲ θρήνους παρηκολούθει τὴν ἐκφορὰν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ της. Ὁ Σωτὴρ δὲν ἔδειξεν ἀδιαφορίαν ἐμπρὸς εἰς τοὺς θρήνους τῆς δυστυχισμένης αὐτῆς μητέρας, ποὺ εἶχε χάσει τὸ παιδί της.

Ἐστάθη εἰς τὸν δρόμον του καὶ ἐσταμάτησε τὴν νεκρικὴν πομπὴν (τὴν κηδείαν). Διότι συνεκινήθη ὡς ἄνθρωπος,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπόνεσε τὴν κλαίουσαν μητέρα καὶ ἤθελε νὰ τῆς θεραπεύσῃ τὸν πόνον της. Διότι ἔγινεν ἄνθρωπος καὶ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ καταργήσῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν θλῖψιν καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον χαρὰν καὶ ζωήν. Ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ὡς Θεάνθρωπος τὸν βαθὺν πόνον τῆς θλιμμένης μητέρας. Τὴν εὐσπλαγχνίσθη καὶ ἀφοῦ τὴν ἐπλησίασε εἶπεν εἰς αὐτήν: « μὴ κλαῖε ». Προχωρήσας δὲ ἀμέσως εἰς τὸ φέρετρον ἤγγισε μὲ τὸ χέρι του τὸν νεκρὸν καὶ « μὲ θεϊκὴν προσταγήν » εἶπεν εἰς τὸν νεκρόν: νεανίσκε, σοὶ λέγω, σήκω. Τότε ὁ νεκρὸς ἀνεστήθη καί, ἀφοῦ ἐκάθησε ἐπὶ τοῦ φερέτρου, ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ.

Ὁ Ἰησοῦς ἔδωσε ζωντανὸν πλέον εἰς τὴν μητέρα του τὸ νεκρὸ παιδί της ἐμπρὸς εἰς ἐκεῖνο τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ποὺ παρηκολούθει τὴν ἐκφοράν. Ὁ λαὸς ἐκεῖνος εἶδε τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς νεκραναστάσεως μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια, ἐφοβήθη πολὺ καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν, διότι διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπεσκέφθη τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν ἦτο πάντοτε θαῦμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν, ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς Του καὶ στηρίζει τὴν ζωήν του εἰς τὴν διδασκαλίαν Του, αὐτὸς ἔχει πάντοτε τὸν Θεὸν προστάτην τῆς ζωῆς του.

ΚΥΡΙΑΚΗ Δ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. η', 5—15)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὁ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἵ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἵ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παραβολή = διδασκαλία, διὰ τῆς ὁποίας ἄλλα λέγομεν καὶ ἄλλα ἐννοοῦμεν. **ὁ σπείρων,** δηλαδὴ ὁ γεωργός. **ἐπὶ τὴν πέτραν** = πετρῶδες μέρος. **διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα** = ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἡ γῆ ὑγρασίαν. **συμφυεῖσαι** = ἀφοῦ μαζὶ ἐμεγάλωσαν. **τίς εἴη** = τί σημαίνει. **ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν** = διὰ νὰ μὴ δύνανται νὰ ἐννοῶσι τὰς θείας ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ μὴ πιστεύοντες εἰς αὐτόν. **ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω** = ὅστις ἔχει ψυχικὴν διάθεσιν διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀλήθειαν, ἃς ἀκούῃ διὰ νὰ σωθῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὁμοιάζει μὲ σπόρον.

Ὁ γεωργὸς εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ σπείρεται εἰς τὸν κόσμον καὶ εἶναι γόνιμος, δηλαδὴ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ καρποφορήσῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ καρποφορήσῃ πρέπει νὰ πέσῃ εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἔχουν ἀγαθὴν πρόθεσιν καὶ θέλουν νὰ ἀκούσουν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου. Εἰς αὐτοὺς ποὺ ἔχουν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς αὐτούς τοὺς ἀνθρώπους ἠμπορεῖ νὰ καρποφορήσῃ ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Ὁ γεωργὸς ὅταν σπείρῃ δὲν περιμένει νὰ πάρῃ καρπὸν ἀπὸ σπόραν, ποὺ κατὰ τὴν σπορὰν ἔπεσεν εἰς ἀκαλλιέργητον μέρος τοῦ χωραφιοῦ του ἢ εἰς πετρῶδες μέρος ἢ ἐπάνω εἰς ἀκάνθας. Διότι πολὺ καλὰ γνωρίζει ὅτι ὄχι μόνον ὁ καλὸς σπόρος δίδει καρπὸν ἀλλὰ καὶ ὁ καλὸς τόπος ποὺ θὰ σπαρῇ ὁ καλὸς σπόρος. Αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι κατάλληλος.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι καὶ αὐτὴ ἐμπρὸς εἰς τὸν Θεὸν ἕνα πνευματικὸ χωράφι, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς σπείρει τὸν Θεῖον λόγον Του εἰς κάθε στιγμὴν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τῶν διαφόρων περιστάσεων τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ σπόρος τοῦ Θεοῦ, δηλ. ἡ διδασκαλία Του, μένει ἄκαρπος, ἐὰν δὲν πέσῃ εἰς ψυχὴν καλήν, ἀλλὰ εἰς ψυχὴν ἀκαλλιέργητον καὶ πνιγμένην μέσα εἰς τὰς ματαίας φροντίδας καὶ τὰς διαφόρους ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς.

Ἡ ἀκαλλιέργητος ψυχὴ ὁμοιάζει πρὸς τὸ πετρῶδες ἔδαφος τῆς παραβολῆς, ἡ δὲ πνιγμένη μέσα εἰς τὰς πάρα πολλὰς καὶ ματαίας φροντίδας μιᾶς ζωῆς χωρὶς πίστιν ψυχὴ ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἀκανθῶδες ἔδαφος τῆς παραβολῆς. Τοῦτο ὅμως τὸ ἐννοοῦν μόνον οἱ ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἔχασαν τὴν καλήν των πρόθεσιν ἀπέναντι τῆς ἀληθείας. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐτελείωσε τὴν παραβολικήν Του ταύτην διδασκαλίαν μὲ τὰς λέξεις « ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω ».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤ' ΛΟΥΚΑ (Λουκᾶ η', 26—39)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ κατέπλευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου ; δέομαί σου, μή με

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νίσης. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελ-
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων. τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε· λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν· καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Γαδαρηνοί = Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως τῶν Γαδάρων, ποὺ εὑρίσκετο πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. **ἐνεδιδύσκετο** = ἐνεδύετο· **ἐν τοῖς μνήμασι** = εἰς τὰ μνήματα ἔξω τῆς πόλεως, εἰς ἔρημα σπήλαια. **τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου** = ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ Σοῦ τοῦ ἀναμαρτήτου υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐμοῦ ὁ ὁποῖος ἐργάζομαι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θελήματος Αὐτοῦ;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συνηρπάκει αὐτόν = ἔμενεν ἐντὸς αὐτοῦ. **πέδαις** = μὲ σιδερένια δεσμὰ εἰς τὰ πόδια. **διαρρήσσων τὰ δεσμὰ** = σπάζων τὰ σιδερένια δεσμά. **ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος** = τὸν ἔφερε χωρὶς τὴν θέλησίν του καὶ τὸν ὡδηγοῦσε ὁ διάβολος, ποὺ ἦτο μέσα του. **λεγεών** = πλῆθος πολύ· μὲ μεταφορικὴν σημασίαν, διότι ἔτσι ὠνομάζετο εἰς τοὺς ἀρχαίους μεγάλο τμῆμα στρατοῦ. **ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει** = ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐξέλθει. **ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα** = ντυμένον καὶ ἥσυχον. **ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος** = τὸν παρεκάλεσεν ὁλόκληρος ὁ λαός. **ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο** = διότι τοὺς εἶχε καταλάβει μεγάλος φόβος, ἐπειδὴ ἦσαν παραβάται τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου δαιμονισμένος τῆς πόλεως τῶν Γαδαρηνῶν ἦτο γνωστὸς εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους, ὡς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἔπασχεν ἀπὸ τὸ πονηρὸν πνεῦμα. Ὁ τρόμος δὲ τὸν ὁποῖον προεκάλει εἰς τοὺς πατριώτας του, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ἄνθρωπον, ποὺ θὰ ἐτόλμα νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο, ἦτο τόσον φοβερός, ὥστε τὸ μέρος ἐκεῖνο ἔμενε καθ' ὁλοκληρίαν ἀδιάβατον. Γυμνὸς καθὼς ἦτο ὁ δαιμονισμένος ἄνθρωπος τῆς πόλεως τῶν Γαδαρηνῶν, διότι δὲν ἐνεδύετο καὶ ὡς κατοικίαν του ἐχρησιμοποίει τὰ μνήματα τῶν νεκρῶν, ἦτο ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Διότι κανεὶς δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν κακίαν του καὶ τὴν σατανικήν του δύναμιν. Ὅταν τὸν ἔπιανε ἡ δαιμονικὴ αὐτὴ πάθησις, ὅλα τὰ κατέστρεφε, καὶ ἔσπαζε καὶ ἁλυσίδες καὶ σιδερένια δεσμὰ (δεσμὰ διὰ τοὺς πόδας σιδερένια). Ὅλα αὐτὰ τὰ κατώρθωνε μὲ τὴν δύναμιν τοῦ διαβόλου. Δι' αὐτὸ τίποτε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν συγκρατήσῃ. Ὁ σατανᾶς εἶχε κάμει τὸν δυστυχισμένον αὐτὸν ἄνθρωπον θῦμά του. Ἀλλ' ὅμως ὅταν τὸν συνήντησεν ὁ Κύριος, ὁ σατανᾶς ποὺ ἦτο μέσα του ἐφοβήθη πολύ, καὶ μὲ φωνὴν μεγάλην εἶπε πρὸς τὸν Κύριον: Ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Διατί προτοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς τιμωρίας μου θέλεις νὰ μὲ τιμωρήσῃς μὲ τὸ νὰ θεραπεύσῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἔχω εἰς τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐξουσίαν μου; Ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν του οἱ ἄνρθρωποι ἐκεῖνοι, διότι ἦσαν παραβάται ὡρισμένης ἐντολῆς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Ἔτρεφον χοίρους. Ἡ ἁμαρτία τους τοὺς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν προστασίαν Αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἐθεράπευσε τὸν δαιμονισμένον ἐκεῖνον εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ἀντὶ νὰ εὐχαριστηθοῦν καὶ νὰ δοξάσουν τὸν Θεόν, ἐλυπήθησαν καὶ ἐφοβήθησαν, διότι ἦσαν ἔνοχοι. Δι' αὐτὸ δὲν ἐσκέφθησαν νὰ μετανοήσουν. Ἀλλ' ἐζήτησαν νὰ φύγῃ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα των. Ἐπροτίμησαν τὸ ἁμαρτωλὸν ὑλικὸν συμφέρον, τὸ παράνομον κέρδος καὶ ὄχι τὴν παραμονὴν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν πατρίδα των. Ὁ θεραπευθεὶς ὅμως δαιμονισμένος ἐκάθητο ἤρεμος καὶ ὑγιὴς πλησίον τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Κύριος τότε, ἀφοῦ ἐζήτησαν οἱ Γαδαρηνοὶ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα των, ἀνεχώρησεν. Ἄφησεν ὅμως εἰς αὐτὴν τὸν θεραπευθέντα καὶ ὑγιῆ ἄνθρωπον, ἂν καὶ αὐτὸς ἐπέμενε πολὺ καὶ Τὸν παρεκάλει νὰ τὸν πάρῃ μαζί Του. Ὁ Ἰησοῦς τὸν διέταξε νὰ μείνῃ εἰς τὰ Γάδαρα, διὰ νὰ τὸν βλέπουν ὅλοι θεραπευθέντα καὶ ὑγιῆ καὶ νὰ ἀκούουν ἀπὸ τὸ ἰδικόν του στόμα τὴν δύναμιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ε' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ιστ', 19—31)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος. Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἑλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπε δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐνεδιδύσκετο = ἐνεδύετο. **πορφύρα** = ἔνδυμα κόκκινο πολυτελές. **βύσσος** = πολύτιμον λεπτὸν ἔνδυμα ἐσωτερικόν. **ὃς ἐβέβλητο** = ὅστις κατέκειτο, ἦτο ἐξαπλωμένος. **πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ** = εἰς τὴν ἐξώπορταν. **ἡλκωμένος** = γεμᾶτος ἀπὸ πληγάς. **οἱ κύνες ἀπέλειχον** = ἔγλυφον. **ἕλκη** = αἱ πληγαὶ τοῦ σώματός του. **ἀπενεχθῆναι αὐτόν** = νὰ τὸν φέρουν. **κόλπον Ἀβραάμ**· ἔκφρασις τῆς Ἁγίας Γραφῆς, φανερώνουσα τὸν Παράδεισον, τὸν τόπον ὅπου ἀναπαύονται αἱ ψυχαὶ τῶν δικαίων. Διότι ὁ Ἀβραὰμ εἶναι ἐξέχον μοναδικὸν πρόσωπον μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του καὶ τὴν ἀκλόνητον πίστιν του εἰς τὸν Θεόν. Τὴν πίστιν του αὐτὴν τὴν ἔδειξε μὲ τὴν ὑποταγήν του εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐφάνη πρόθυμος νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ του υἱὸν Ἰσαὰκ εἰς τὸν Θεόν, χάριν τῆς πίστεώς του εἰς τὸν Θεὸν καὶ τῆς ὑποταγῆς του εἰς τὸ θέλημά Του. **τόπος τῆς βασάνου** = ἡ αἰώνιος τιμωρία ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκείνων, ποὺ περιεφρόνησαν εἰς τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ζωήν των τὸν Ἠθικὸν Νόμον. **ἡ κόλασις** = ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ χάρις καὶ ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων αἰσθάνονται τρομερὰν θλῖψιν καὶ ψυχικὸν πόνον. Ἐκεῖ εἶναι παντοτεινὸς (ἀκοίμητος) ὁ ἔλεγχος τῆς συνειδήσεώς των καὶ πῦρ πνευματικὸν αἰώνιον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, βασανίζει αὐτάς. **καταψύξῃ** = νὰ δροσίσῃ. **ὀδυνῶμαι** = ὑποφέρω. **παρακαλεῖται** = παρηγορεῖται. **χάσμα μέγα ἐστήρικται** = εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν ὑπάρχει μεγάλος χωρισμὸς τῶν δικαίων ἀπὸ τοὺς ἀδίκους. **διαμαρτύρηται αὐτοῖς** = διὰ νὰ τοὺς διδάξῃ ὡς αὐτόπτης μάρτυς. **εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσι οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται·** εἶναι τόσον ἰσχυρὸς καὶ διαφωτιστικὸς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὥστε κάθε ἄνθρωπος καλῆς πίστεως, ποὺ ἐπιθυμεῖ τὴν σωτηρίαν του, ἠμπορεῖ νὰ τὸν δεχθῇ· ἐὰν ὅμως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος διδάσκεται διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, τὸν περιφρονῇ, τότε δὲν θὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ καὶ ἐάν τις ἀπὸ τοὺς νεκροὺς ἀναστηθῇ, διὰ νὰ τὸν διδάξῃ αὐτήν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ πλούσιος ἄνθρωπος τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ κάμνει κατάχρησιν τοῦ πλούτου. Αὐτὸς ποὺ ἐξοδεύει τὸν πλοῦτον εἰς ἀσωτείας καὶ δὲν τὸν χρησιμοποιεῖ ὡς δῶρον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ κάμνει κατάχρησιν τοῦ πλούτου καὶ ἀδιαφορεῖ διὰ τοὺς πάσχοντας συνανθρώπους του. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει, ὅτι ὁ πλοῦτος ὡς ἀγαθὸν τῆς ζωῆς εἶναι ἀποκλειστικῶς ἰδικός του καὶ μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν του. Ὁ πλοῦτος, ὅταν δὲν ἀποκτᾶται μὲ ἀδικίαν, ἀλλὰ μὲ τιμίαν ἐργασίαν ἢ μὲ τὰ εἰσοδήματα τῶν κτημάτων μας, τῶν ποιμνίων μας κλπ., εἶναι εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Ὁ πλοῦτος εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ καὶ πρέπει νὰ χρησιμοποιῆται εἰς ἔργα ἀγάπης καὶ διὰ τοὺς πάσχοντας. Ἐπίσης καὶ εἰς ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα, ὅπως Νοσοκομεῖα, Ἱερούς Ναούς, Σχολεῖα καὶ ἄλλα πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ὄχι ὁ πλοῦτος ἀλλὰ ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ πλούτου εἶναι ἐμπόδιον εἰς τὸ νὰ ζῇ ὁ ἄνθρωπος σύμφωνα μὲ τὸν Ἠθικὸν Νόμον τοῦ Εὐαγγελίου. Πλούσιοι ἦσαν πολλοὶ ἅγιοι ἄνδρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀβραάμ, τὸν ὁποῖον σκοπίμως ὁ Κύριος ἀναφέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρει εἰς τὴν παραβολήν, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ μίαν εὐκαιρίαν νὰ κάμωμεν σύγκρισιν μεταξὺ τῶν δύο πλουσίων τῶν ἀναφερομένων ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνωτέρω Εὐαγγελικὴν περικοπήν: τοῦ πλουσίου, ποὺ περιεφρόνησε τὸν πτωχὸν Λάζαρον καὶ ἐχρησιμοποίησε τὸν πλοῦτον του μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν του, καὶ τοῦ πλουσιωτάτου Ἀβραάμ, ποὺ ἔζησε μὲ θερμοτάτην πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τελείαν ὑπακοὴν εἰς Αὐτόν. Ἐπίσης μᾶς φανερώνει καὶ δύο ἀκόμη ἀληθείας ἡ παραβολή:

α) Ὅτι θὰ γίνῃ τέλειος χωρισμὸς τῶν δικαίων ἀπὸ τοὺς ἀδίκους μετὰ τὴν κρίσιν ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ὅλου τοῦ κόσμου, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς πραγματικῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

β) Ὅτι, ὅστις δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν του, αὐτὸς μὲ κανένα ἄλλον τρόπον δὲν δύναται νὰ σωθῇ. Εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν ὁ Θεὸς θὰ ἀνταμείψῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀνάλογα μὲ τὰς πράξεις τῆς ζωῆς των.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ζ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. η', 41—56)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ, ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου ; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις τίς ὁ ἁψάμενός μου ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θάρσει, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα· ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν· αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ ἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Συναγωγή = τόπος προσευχῆς τῶν Ἰουδαίων. **ἄρχων τῆς Συναγωγῆς** = ἕνας σύμβουλος ἀπὸ τοὺς διευθύνοντας τὰς ἐργασίας τῆς Συναγωγῆς. **ὅτι θυγάτηρ ἦν αὐτῷ** = διότι εἶχε θυγατέρα. **ἀπέθνησκεν** = ἐψυχορραγοῦσε. **ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν** = **ἐνῷ δὲ** αὐτός, δηλαδὴ ὁ Χριστός, ἐπήγαινεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἰαείρου διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὴν κόρην του. **οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτὸν** = ὁ λαὸς τὸν ἐπίεζεν, ἐπήγαινε πολὺ κοντά του. **ἐν ῥύσει αἵματος** = πάσχουσα ἀπὸ αἱμορραγίαν. **τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου** = τὸ ἄκρον τοῦ ἐνδύματός του. **τίς ὁ ἁψάμενός μου**; = ποῖος μὲ ἔπιασε **μὲ** τὸ χέρι του ; **ἐπιστάτα** = Κύριε. **οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε** = ὁ λαὸς εἶναι τόσον πολὺ κοντά σου. **καὶ ἀποθλίβουσι** = καὶ σὲ σπρώχνουν τόσον πολύ. **ἔγνων δύναμιν ἀπελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ** = ἐκατάλαβα νὰ βγαίνῃ θαυματουργικὴ δύναμις ἀπὸ μένα. **οὐκ ἔλαθε**= ὅτι δὲν ἐκρύφθη, τὴν ἀντελήφθη ὁ Ἰησοῦς. **τρέμουσα** = ἔτρεμεν ἀπὸ φόβον καὶ μεγάλην εὐλάβειαν. **ἡ πίστις σου σέσωκέ σε** = ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσε. **ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος** = ἐνῷ ὁ Χριστὸς ἀκόμη ὡμίλει. **τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου** = ἀπέθανεν ἡ θυγάτηρ σου. **μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον** = μὴ ἐνοχλῆς τὸν διδάσκαλον. **ἐκόπτοντο**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτήν = ἔκλαιον καὶ ἐμοιρολογοῦσαν. **ἀλλὰ καθεύδει** = ἀλλὰ κοιμᾶται. **κατεγέλων αὐτοῦ** = τὸν περιγελοῦσαν. **εἰδότες** = ἐπειδὴ ἐγνώριζον. **ἡ παῖς ἐγείρου** = κόρη μου σήκω. **ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς** = ἐπέστρεψεν ἡ ψυχή της. **καὶ ἐξέστησαν** = καὶ ἐθαύμασαν πολύ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Δύο θαύματα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιγράφει ἡ περικοπὴ αὕτη τοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ θαῦμα τῆς θεραπευθείσης γυναικὸς ποὺ ἔπασχεν ἀπὸ αἱμορραγίαν καὶ τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως ἐκ νεκρῶν τῆς κόρης τοῦ Ἰαείρου. Διηγεῖται ὁ Ἱερὸς Εὐαγγελιστής, ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁ Ἰάειρος, ἄρχων τῆς Συναγωγῆς, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας Του καὶ μὲ μεγάλην πίστιν καὶ ταπεινοφροσύνην παρεκάλει Αὐτόν, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς κόρης του. Ὁ Ἰησοῦς τότε ἐξεκίνησε διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἰαείρου. Καθ' ὁδὸν μία γυναίκα πάσχουσα ἀπὸ αἱμορραγίαν Τὸν ἐπλησίασε μὲ δειλίαν χωρὶς νὰ τὴν ἴδῃ κανεὶς ἀλλὰ καὶ μὲ πίστιν θερμὴν εἰς τὴν θεϊκὴν τοῦ Ἰησοῦ δύναμιν, ἔπιασε μὲ τὸ χέρι της τὸ κάτω μέρος τοῦ ἄκρου τοῦ ἐνδύματός Του. Διότι ἐπίστευεν, ὅτι ὅταν πιάσῃ αὐτὸ θὰ θεραπευθῇ. Πράγματι ἐθεραπεύθη ἀμέσως, διότι ἀπὸ τὸν Κύριον ἐξήρχετο πάντοτε μία δύναμις, ἡ ὁποία ἐθεράπευε πάντα ἀσθενῆ ποὺ θὰ Τὸν ἐπλησίαζε μὲ θερμὴν πίστιν. Τὸ θαῦμα ὅμως ἔμεινεν ἄγνωστον εἰς τὸν πολὺν κόσμον ποὺ ἠκολούθει τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καθὼς καὶ ἡ πίστις τῆς γυναικός. Ὁ Σωτὴρ ὅμως ἐφανέρωσε αὐτὸ εἰς ὅλους τοὺς ἀκολουθοῦντας τότε Αὐτόν, μὲ τὸ νὰ ζητήσῃ ἐπιμόνως νὰ μάθῃ εἰς τὰ φανερὰ, (διότι ὡς Θεὸς τὸ ἐγνώριζε), ποιὸς ἦτο ἐκεῖνος ποὺ τὸν ἤγγισε μὲ τόσην πίστιν, ὥστε νὰ τοῦ πάρῃ δύναμιν θεραπευτικὴν ἀπὸ πάνω Του. Ὁ ὄχλος τότε ποὺ τὸν ἠκολούθει ἦτο πολύς. Δι' αὐτὸ οἱ μαθηταὶ τοῦ εἶπαν: Κύριε, τόσος λαὸς σὲ περιτριγυρίζει τόσον στενὰ καὶ μὲ τόσην ἐπιθυμίαν διὰ νὰ σὲ ἴδῃ καὶ σὲ ἀκούσῃ καὶ σὺ λέγεις ποῖος σὲ ἤγγισε; Ὁ Κύριος ὅμως ἐπέμεινε καὶ ἐφανέρωσεν, ὅτι μόνον ἕνας τὸν ἤγγισε καὶ ὄχι πολλοί. Αὐτὴ ἦτο ἡ γυναίκα ἡ πάσχουσα. Τότε αὐτή, ἀφοῦ εἶδε ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κρύπτεται ἀκόμη, παρουσιάσθη εἰς τὸν Κύριον καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι αὐτὴ τὸν ἤγγισε μὲ πίστιν καὶ ἐθεραπεύθη. Τότε ὁ Χριστὸς ἐπήνεσε τὴν πίστιν της καὶ τῆς ἐχάρισε τὴν εἰρήνην εἰς τὴν ζωήν της. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔφθασε κάποιος ἀπὸ τοὺς οἰκείους τοῦ Ἰαείρου καὶ τοῦ εἶπε πὼς ἡ θυγάτηρ του ἀπέθανε καὶ πὼς δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐνοχλῇ τὸν διδάσκαλον διὰ τὴν θεραπείαν της. Ὁ Χριστὸς τότε ἐστήριξε τὸν Ἰάειρον εἰς τὴν πίστιν του καὶ μαζί του ἔφθασε εἰς τὸ σπίτι του.

Ἐκεῖ εὗρε νεκρὰν τὴν κόρην του καὶ πέριξ αὐτῆς πολλοὺς νὰ κλαίουν. Τότε ἐξέβαλεν ἔξω ἐκ τοῦ δωματίου ποὺ ἦτο ἡ νεκρὰ πάντας, καὶ ἐκράτησε μαζί του ἐκ τῶν μαθητῶν Του τὸν Πέτρον, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καθὼς καὶ τοὺς γονεῖς τῆς νεκρᾶς κόρης. Ὁ Κύριος τότε ἔπιασε, μὲ τὸ Θεϊκό Του χέρι, τὸ χέρι τῆς νεκρᾶς κόρης καὶ τὴν διέταξε νὰ σηκωθῇ. Αὐτὴ ἀνεστήθη ἀμέσως καὶ ἐπανῆλθε εἰς τὴν ζωήν. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πραγματικῆς ἀναστάσεως τῆς νεκρᾶς, ποὺ ἔγινε ἐμπρός των, τοὺς διέταξε νὰ τῆς δώσουν νὰ φάγῃ. Αὐτοὶ ἔκθαμβοι ἀπὸ τὴν νεκρανάστασιν ἐδόξασαν τὸν Θεόν. Ἔλαβον δὲ τὴν ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Κύριον νὰ μὴ εἴπουν σὲ κανένα τὸ θαῦμα αὐτό.

ΚΥΡΙΑΚΗ Η' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ι', 25—37)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· εἶπε δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λῃσταῖς περι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔπεσεν· οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευῖτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς ; ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Νομικὸς = ἑρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. **ἐκπειράζων αὐτὸν** = διὰ νὰ τὸν πειράξῃ καὶ τὸν φέρῃ εἰς δύσκολον θέσιν. **ἐν τῷ Νόμῳ** = εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. **ποίει καὶ ζήσῃ** = πράττε καὶ θὰ κληρονομήσῃς τὴν αἰώνιον ζωήν. **δικαιοῦν ἑαυτόν** = διὰ νὰ δικαιολογηθῇ. **ὑπολαβὼν** = ἀποκριθείς. **οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν** = οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ τὸν ἔγδυσαν· **καὶ πληγὰς ἐπιθέντες** = καὶ ἀφοῦ τὸν ἐπλήγωσαν. **κατὰ συγκυρίαν** = κατὰ σύμπτωσιν. **ἱερεύς τις** = ἱερεὺς τῶν Ἑβραίων, Ραββῖνος. **ἀντιπαρῆλθεν** = ἐπροσπέρασε χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχήν. **Λευῖτης**· οἱ Λευῖται ἦσαν ἄνθρωποι ἀφιερωμένοι εἰς τὰ ἔργα τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, καταγόμενοι ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Λευΐ. **Σαμαρείτης** = κάτοικος τῆς Σαμαρείας, ἐπαρχίας τῆς Παλαιστίνης. Αὐτοὶ ἦσαν ἐχθροὶ τῶν Ἰουδαίων. **ἐσπλαγχνίσθη** = τὸν ἐλυπήθη. **καὶ ἔδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ** = ἔδεσε τὰς πληγάς του. **ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον** = ἀφοῦ ἔχυσε εἰς τὰς πληγάς του λάδι καὶ κρασί. **εἰς πανδοχεῖον** = εἰς ξενοδοχεῖον. **ἐπεμελήθη αὐτοῦ** = τὸν ἐπεριποιήθη. **δηνάρια** = ρωμαϊκὸν νόμισμα ἀξίας μιᾶς σχεδὸν προπολεμικῆς δραχμῆς ἰδικῆς μας. **ὅ,τι**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἂν προσδαπανήσῃς = ὅτι ἐξοδεύσῃς ἐπὶ πλέον. **ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με** = ὅταν θὰ ἐπιστρέψω. **ἀποδώσω σοι** = θὰ σοῦ τὸ πληρώσω. **δοκεῖ σοι γεγονέναι πλησίον τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς ;** = σοῦ φαίνεται πὼς ἔγινε πλησίον εἰς τὸν ἄνθρωπόν, ὁ ὁποῖος ἔπεσεν εἰς τοὺς λῃστάς; **ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος αὐτοῦ** = ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν ἐλυπήθη καὶ ἐφρόντισε διὰ τὴν θεραπείαν του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου μᾶς φανερώνει συμβολικῶς, τί ὁ Θεὸς ἔκαμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν παρομοιάζει μὲ λῃστάς.

Εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου παρουσιάζεται, πῶς ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος, ἔπειτα ἀπὸ τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν, ἐγυμνώθη ἀπὸ τὰ θεῖα χαρίσματα ὑπὸ τοῦ διαβόλου, καὶ ἐτραυματίσθη θανασίμως μὲ τὰς πληγὰς τῆς ἁμαρτίας. Αὐτὴν τὴν ἀνθρωπότητα μισοπεθαμένην ἔσωσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις παρουσιάζεται συμβολικῶς ὡς ἕνας καλὸς Σαμαρείτης. Αὐτὸς ἔφερεν εἰς τοὺς ὤμους του ὁλόκληρον τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἔδωκε τὸ ἅγιον αἷμά Του διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ὁ Ἰησοῦς κατόπιν παρέδωσε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐκκλησίαν Του, τὴν ὁποίαν παρομοιάζει μὲ πανδοχεῖον, διὰ νὰ φροντίζῃ αὕτη διὰ τὴν σωτηρίαν του μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας του. Τοὺς κοπιάζοντας εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ποιμένας καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας τοὺς ὑπεσχέθη πὼς θὰ τοὺς δώσῃ πλουσίαν ἀνταμοιβὴν διὰ τοὺς κόπους των κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν Του.

Μὲ αὐτὴν τὴν παραβολικὴν διδασκαλίαν μᾶς ἐδίδαξεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι πρέπει νὰ πράττωμεν εἰς κάθε ἄνθρωπον ὅ,τι ἔκαμεν ὁ καλὸς Σαμαρείτης εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς παραβολῆς, ποὺ περιέπεσεν εἰς τοὺς λῃστάς. Πλησίον μας λοιπὸν διὰ νὰ πράττωμεν τὸ καλὸν εἶναι κάθε ἄνθρωπος χωρὶς καμμίαν διάκρισιν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ Θ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ιβ', 16—21)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου ; καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ. ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται ; οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εὐφόρησεν ἡ χώρα = οἱ ἀγροί του ἔδωσαν ἀπ' ὅλους τοὺς καρπούς. **διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ** = ἐσκέπτετο μόνος του. **τί ποιήσω** = τί νὰ κάμω. **ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου** = ποῦ νὰ βάλω τὰ εἰσοδήματά μου. **καθελῶ** = νὰ κρημνίσω. **μείζονας οἰκοδομήσω** = καὶ θὰ κτίσω μεγαλυτέρας. **καὶ ἐρῶ** = καὶ θὰ εἴπω. **κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ** = τὰ ὁποῖα θὰ ἔχω ἐκεῖ διὰ πολλὰ χρόνια. **φάγε, πίε, εὐφραίνου** = τρῶγε, πίνε, διασκέδαζε. **ἄφρον** = ἀνόητε. **ἀπαιτοῦσι** = ζητοῦν νὰ πάρουν (οἱ δαίμονες). **ἃ δὲ ἡτοίμασας** = ὅσα δὲ ἔχεις ἑτοιμάσει. **τίνι ἔσται ;** = τίνος θὰ μείνουν ; **ὁ θησαυρίζων ἐν ἑαυτῷ** = ἐκεῖνος ποὺ θησαυρίζει διὰ τὸν ἑαυτόν του. **καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν** = καὶ δὲν πράττει καλὰ ἔργα πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου διδάσκει, ὅτι εἶναι ἄγνωστον πότε τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἔλθῃ. Ἐπίσης, ὅτι ὁ πλεονέκτης ἄνθρωπος, καθὼς καὶ ἐκεῖνος ποὺ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φροντίζει μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν του, τυφλώνεται ψυχικῶς καὶ καταστρέφεται. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος τυφλωθῇ ψυχικῶς ἀπὸ τὸ πάθος τῆς πλεονεξίας καὶ τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωϊσμοῦ του, τότε γίνεται ἄφρων, δηλαδὴ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει χάσει τὸ λογικόν του καὶ γίνεται μωρός. Διότι φροντίζει ὄχι πῶς θὰ δώσῃ ἀπὸ τὰ πολλὰ ἀγαθὰ ποὺ ἔχει καὶ εἰς τοὺς πάσχοντας, ἀλλὰ πῶς νὰ ζῇ αὐτὸς μὲ σπατάλην καὶ κάθε ἀσωτείαν, σὰν νὰ εἶναι εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἀθάνατος. Ὁ πλεονέκτης δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πλοῦτον, ἀλλὰ μόνον τὸν λατρεύει σὰν Θεόν. Δὲν ἀναλογίζεται, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι ἀγαθὸν τοῦ Θεοῦ, ὅτι εἶναι πρόσκαιρος καὶ ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ ἀγάπη εἰς τὸν πλοῦτον καταστρέφει τὴν ψυχήν του, διότι δὲν τὸν ἀφήνει νὰ σκεφθῇ ποτὲ καὶ δι' αὐτήν. Εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτὴν τύφλωσιν τοῦ πλεονέκτου ἔρχεται ἔξαφνα ὁ θάνατος, τὸν ἁρπάζει ἀπὸ τὰ ἀγαθά του καὶ τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἄλλην ζωήν, ποὺ ἐκεῖ διὰ νὰ ζήσῃ ἡ ψυχή μας χρειάζεται μόνον ἔργα ἀγαθά. Αὐτὰ ὅμως γίνονται μόνον ὅταν ζῶμεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἄλλους, τὴν ἐλεημοσύνην καὶ τὴν θερμὴν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Αὐτὰ τὰ εἶπεν ὁ Σωτὴρ εἰς τὸ τέλος τῆς ἀνωτέρω παραβολικῆς διδασκαλίας του. Ἠμποροῦν ὅμως νὰ τὰ ἐννοήσουν μόνον ὅσοι ἔχουν ἀκοὴν πίστεως, δηλ. ψυχικὴν διάθεσιν διὰ νὰ ὠφεληθοῦν πρὸς σωτηρίαν.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ι' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ιγ', 10—17)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει ; ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου ; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Συναγωγὴ = ἡ ἐκκλησία τῶν Ἑβραίων. **ἐν τοῖς σάββασι** = τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. **σάββατον** = λέξις ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει ἀνάπαυσιν. Ἡ ἡμέρα τοῦ Σαββάτου ἦτο ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἀφιερωμένη εἰς τὸ νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν· **πνεῦμα ἀσθενείας**= ἄρρωστος. **καὶ ἦν συγκύπτουσα** = καὶ ἦτο καμπούρα (καμπουριασμένη). **ἀνακῦψαι** = νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι της. **εἰς τὸ παντελὲς** = καθόλου· **ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου**=ἔχεις ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀσθένειάν σου. **καὶ παραχρῆμα** = ἀμέσως. **ἀνωρθώθη** = ἐσηκώθη. **ἀρχισυνάγωγος** = ὁ ἄρχων τῆς Συναγωγῆς. **ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι** = κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει ὁ Ἑβραῖος νὰ ἐργάζεται. **καὶ ἀπαγαγὼν** = καὶ ἀφοῦ ὁδηγήσῃ τὰ ζῷα του ἔξω ἀπὸ τὸν σταῦλον. **ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε** = εἰς αὐτὰς τὰς ἓξ ἡμέρας νὰ ἔρχεσθε καὶ νὰ θεραπεύεσθε. **καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου** = καὶ ὄχι τὸ Σάββατον. **θυγατέρα Ἀβραάμ**· οἱ Ἑβραῖοι ὑπερηφανεύοντο ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ· **ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς** = τὴν ὁποίαν ἔδεσεν ὁ διάβολος. **οὐκ ἔδει λυθῆναι;** = καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ θεραπευθῇ; **κατῃσχύνοντο πάντες** = ἐντροπιάσθηκαν ὅλοι. **οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ** = οἱ ἐχθροί του, δηλαδὴ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. **ἐπὶ τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ** = διὰ τὰ μεγάλα θαύματα, τὰ ὁποῖα ἐγίνοντο ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ διὰ τῆς θεϊκῆς Του δυνάμεως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὄχι μόνον ἐλευθέρωσε τὰς ψυχάς μας ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀθεραπεύτους ἀσθενείας τῶν ἀνθρώπων ἐθεράπευσε. Πολλάκις αἱ ἀσθένειαι τῶν ἀνθρώπων προέρχονται ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας ἢ ἐκ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ πονηροῦ, ὅπως τοῦτο παρουσιάσθη εἰς τὴν συγκύπτουσαν (καμπουριασμένην) γυναῖκα τῆς περικοπῆς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενειῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἤρχοντο εἰς τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ θεραπευθοῦν, τῶν ψυχικῶν καὶ τῶν σωματικῶν, γίνεται μόνον μὲ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο ἦτο διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἡ μεγαλυτέρα ἀπόδειξις τῆς Θεότητος τοῦ Κυρίου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δηλαδὴ μὲ μόνον τὸν λόγον Του, θεραπεύει ὁ Κύριος μίαν καμπουριασμένην γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ χρόνια τὴν ἐβασάνιζε μὲ αὐτὴν τὴν ἀσθένειάν της ὁ διάβολος. Τότε ὁ Κύριος, ὅταν τὴν εἶδε εἰς τὴν Συναγωγὴν τῶν Ἑβραίων ἀπὸ ἐδίδασκε εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, μὲ φωνὴν ἐπιτακτικὴν τῆς εἶπε: Γυναίκα, εἶσαι πλέον ἐλευθερωμένη ἀπὸ τὴν ἀσθένειάν σου· καὶ συγχρόνως ἔθεσε τὸ χέρι Του ἐπάνω εἰς τὸ ἀσθενικὸν σῶμά της. Ἡ γυναίκα τότε ἀμέσως ἐθεραπεύθη μὲ ἐκεῖνον τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ. Ἡ θεραπευτικὴ τοῦ Χριστοῦ δύναμις εἰσῆλθε τότε εἰς τὸ σῶμα τῆς ἀσθενοῦς γυναικὸς καὶ τὴν ἐθεράπευσεν ἀμέσως. Τοῦτο τὸ θαῦμα τὸ εἶδον ὅλοι ὅσοι ἦσαν μέσα εἰς τὴν Συναγωγὴν τότε καὶ προσηύχοντο, καθὼς καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ὅστις μὲ ὑποκριτικὴν ἀγανάκτησιν κατέκρινε τὴν θεραπείαν τῆς γυναικός, διότι αὐτὴ ἔγινε τὸ Σάββατον, δηλαδὴ εἰς ἡμέραν ἀργίας. Δι' αὐτό, διὰ νὰ συκοφαντήσῃ τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τῆς γυναικός, ἔλεγε εἰς τὸν συγκεντρωμένον λαὸν τῆς Συναγωγῆς, ὅτι πρέπει τὰς ἄλλας ἡμέρας νὰ ἔρχωνται καὶ νὰ θεραπεύωνται καὶ ὄχι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. Αὐτὸ τὸ ἔλεγε ὄχι διότι ἐσέβετο τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀλλὰ διότι ἤθελε νὰ κρύψῃ τὸν φθόνον του πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἦτο ὑποκριτής. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ὑποκριτὴν ἀπεκάλεσε τὸν ἀρχισυνάγωγον ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τῆς Συναγωγῆς. Διότι αὐτὸς δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν ἀργίαν τοῦ Σαββάτου, ἀλλὰ ἐστενοχωρήθη, διότι μὲ τὸ θαῦμα τῆς θεραπευθείσης γυναικὸς ἐντὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς Συναγωγῆς, ἐφανερώθη εἰς ὅλους ἡ θεϊκὴ δύναμις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπίστευσεν ὁ λαὸς ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ποὺ θὰ σώσῃ τὸν κόσμον. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπηχθάνετο τὴν ὑποκρισίαν περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο ἠθικὸν κακόν, ποὺ συνήντησεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Δι' αὐτὸ μὲ θείαν ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν ἐξεφράσθη πάντοτε ἐναντίον τῆς ὑποκρισίας. Ὁ ὑποκριτὴς ἐμπαίζει τὸν Θεὸν καὶ ἀπατᾶ τὸν ἑαυτόν του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΑ' ΛΟΥΚΑ, ΤΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ
(Λουκ. ιδ', 16—24)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἀνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί· καὶ εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου. πολλοὶ γὰρ εἰσὶ κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου = κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου. **κεκλημένοι** = οἱ προσκεκλημένοι. **ἀπὸ μιᾶς** = ἀμέσως. **παραιτεῖσθαι πάντες**=νὰ παραιτοῦνται πάντες ἀπὸ τὴν πρόσκλησιν διὰ τὸ δεῖπνον, προφασιζόμενοι διαφόρους προφάσεις. **ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν** = νὰ ἐξέλθῃ καὶ νὰ ἴδῃ. **ἐρωτῶ σε** = σὲ παρακαλῶ. **γυναῖκα ἔγημα** = ἐνυμφεύθην. **παραγενόμενος** = ἀφοῦ ἦλθε. **ἀπήγγειλε** = εἶπε. **καὶ ῥύμας τῆς πόλεως** = εἰς τοὺς στενοὺς δρόμους. **ἀναπήρους** = τοὺς ὁπωσδήποτε χωλοὺς (τοὺς σακάτηδες). **εἰσάγαγε ὧδε** = ὁδήγησε αὐτοὺς ἐδῶ. **γέγονεν ὡς ἐπέταξας** = ἔγινε καθὼς διέταξες. **φραγμοὺς** = τοὺς στενοὺς δρόμους. **γεύσεταί μου** = θὰ φάῃ ἀπὸ τὸ δεῖπνον αὐτό. **κλητοὶ** = προσκεκλημένοι οἱ ὁποῖοι θὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνιον ζωὴν μὲ τὰ καλά τους ἔργα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος προσεκλήθη εἰς γεῦμα ὑπό τινος τῶν ἀρχόντων Ἰουδαίων. Εἰς τὸ γεῦμα αὐτὸ εἶχον προσκληθῆ καὶ πολλοὶ πλούσιοι Φαρισαῖοι. Εἰς τὴν πλουσίαν ἐκείνην τράπεζαν παρεκάθισε καὶ πλούσιος Φαρισαῖος. Εὑρῆκε τότε ὁ Κύριος τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐκθέσῃ εἰς ὅλους τοὺς προσκληθέντας εἰς τὴν τράπεζαν ἐκείνην τὴν ὡραίαν παραβολικήν του διδασκαλίαν, τοῦ Μεγάλου Δείπνου. Προηγουμένως τοὺς ὑπέδειξεν, ὅτι φιλοξενία σπουδαία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ προσκαλέσῃ κανεὶς εἰς δεῖπνον πτωχοὺς καὶ ἀσθενεῖς ἀνθρώπους, καὶ ὄχι φίλους καὶ πλουσίους, ποὺ ἠμποροῦν νὰ ἀνταποδώσουν καὶ ἐκεῖνοι εἰς αὐτὸν τὸ ἴδιον. Τότε, ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, συνεκινήθη ἕνας ἀπὸ τοὺς πλουσίους Φαρισαίους ποὺ παρεκάθητο καὶ αὐτὸς εἰς τὸ δεῖπνον, καὶ ἐφώναξε ἐμπρὸς σὲ ὅλους: Εὐτυχὴς θὰ εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ θὰ φάγῃ ἄρτον εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν τότε εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ εἴπῃ εἰς τὸ δεῖπνον ἐκεῖνο τὴν παραβολὴν τοῦ Μεγάλου Δείπνου. Τότε, μὲ τὴν παραβολικὴν αὐτὴν διδασκαλίαν Του, ἐφανέρωσεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει ἑτοιμάσει πλούσιον πνευματικὸν τραπέζι καὶ προσκαλεῖ εἰς αὐτὸ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Τοῦτο τὸ Δεῖπνον εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἰς αὐτὸ τὸ Δεῖπνον μᾶς προσκαλεῖ ὅλους ὁ Θεὸς διὰ τῆς Πίστεως εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν Θείαν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐτυχεῖς θὰ εἶναι ὅσοι θὰ δεχθοῦν τὴν πρόσκλησίν του. Ἐν τούτοις πολλοὶ εἶναι προσηλωμένοι εἰς τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα θεωροῦν ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς των καὶ ὄχι ἁπλῶς ὡς χρήσιμα μέσα δι' αὐτήν. Ἄλλοι δὲν περιορίζουν τὰς φροντίδας των μόνον δι' ὅ,τι ἔχει ὁ ἄνθρωπος ἀνάγκην, ἀλλὰ πολλαπλασιάζουν αὐτὰς ὥστε νὰ μὴ ἔχουν καιρὸν νὰ φροντίζουν διὰ τὴν πνευματικὴν ζωήν των. Ἄλλοι, παρανοοῦντες τὸν οἰκογενειακὸν βίον, ἀρνοῦνται τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ μὲ διαφόρους προφάσεις, καὶ μένουν ἀδιάφοροι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των. Οἱ ἀληθινοὶ Χριστιανοὶ δὲν ἀδιαφοροῦν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ Μέγα Δεῖπνον τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ δι' αὐτὸ καμμία ἀνάγκη τῆς ζωῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ μὴ ἐκτελοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΒ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ιζ', 12—19)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν· εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ. καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν ; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ ; οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος ; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ = ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς εἰσήρχετο. **οἱ ἔ-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στησαν πόρρωθεν = οἱ ὁποῖοι ἐστάθησαν ἀπὸ μακρυά. **ἦραν φωνήν** = ἐφώναξαν δυνατά. **ἐπιστάτα** = Κύριε, διδάσκαλε. **ὑπάγειν αὐτοὺς** = ἐνῷ αὐτοὶ ἐπήγαιναν. **ἐκαθαρίσθησαν** = ἐθεραπεύθησαν. **ἰάθη** = ἐθεραπεύθη. **ἀλλογενὴς** = ἐξ ἄλλου γένους, ὄχι Ἰουδαῖος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ λέπρα εἶναι τρομακτικὴ ἀσθένεια μὲ καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς λεπροὺς τοὺς ἀπέφευγον, διότι ἡ ἀσθένειά των ἦτο μεταδοτική. Ἐπίσης ἡ ἀσθένεια τῆς λέπρας ἦτο ἡ καλυτέρα συμβολικὴ παράστασις τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θεραπεύει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν λέπραν τῆς ἁμαρτίας, ὅταν πιστεύῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς Αὐτόν, ἀκούῃ τὴν διδασκαλίαν Του καὶ τὸν ἀναγνωρίζῃ ὡς Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰσήρχετο εἰς μίαν μικρὰν πόλιν. Καθὼς εἰσήρχετο τὸν συνήντησαν δέκα λεπροί. Αὐτοὶ ἀπὸ μακρυὰ ἐφώναζαν δυνατὰ καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ τοὺς θεραπεύσῃ. Ὁ Χριστός, τότε, τοὺς εἶπε νὰ ὑπάγουν νὰ δείξουν τὸν ἑαυτόν τους εἰς τοὺς ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ βεβαιώσουν τὴν θεραπείαν τους καὶ νὰ τοὺς δώσουν σχετικὸν ἔγγραφον, μὲ τὸ ὁποῖον τότε θὰ ἠμποροῦσαν νὰ ἐπικοινωνήσουν ἐλεύθερα μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅπως εἶχον ὑποχρέωσιν. Οἱ λεπροὶ ὑπήκουσαν, διότι ἐπίστευον εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ. Δι' αὐτὸ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ὑπήκουσαν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Κυρίου, ἤρχισεν ἡ θεραπεία των. Μετὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς θεραπείας των ἐλησμόνησαν οἱ ἐννέα νὰ εὐχαριστήσουν τὸν εὐεργέτην τους Ἰησοῦν Χριστόν. Μόνον ἕνας ἐξ αὐτῶν ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν ηὐχαρίστησε διὰ τὴν θεραπείαν του, δοξάζων τὸν Θεόν.

Ἡ ἀχαριστία καταδικάζεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἐννέα λεπροί, ἀφοῦ ἐθεραπεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν ἐπέστρεψαν, ὅπως εἶχον ὑποχρέωσιν, νὰ ὁμολογήσουν τὴν θεραπείαν των καὶ νὰ δοξάσουν τὸν εὐεργέτην τους Ἰησοῦν. Δι' αὐτὸ καὶ κατεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Τὴν ἀγνωμοσύνην δὲν τὴν συγχωρεῖ ὁ Θεός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΓ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ιη', 18—27)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω ; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν ; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός· τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπε· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ! εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι ; ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω = τί νὰ κάμω διὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰώνιον βασιλείαν. **οἶδας** = γνωρίζεις. **μὴ μοιχεύσῃς,** δηλαδὴ νὰ μὴ ἀτιμάσῃς τὸν ἄλλον. **ἐφυλαξάμην ἐκ. . .** ἐφύλαξα ἀπὸ μικρὸ παιδί. **ἔτι** = ἀκόμη. **διάδος πτωχοῖς** = διαμοίρασε εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ κτήματά σου. **ἕξεις** = θὰ ἔχῃς. **δεῦρο ἀκολούθει μοι** = ἔλα νὰ γίνῃς ὀπαδός μου, ἀπόστολός μου. **εἰσελεύσονται** = θὰ εἰσέλθουν. = **εὐκοπώτερον** = εὐκολώτερον. **κάμηλος** = ζῷον γνωστὸν (ἡ κάμηλος). **τρυμαλιὰ ραφίδος** = ἡ τρύπα τῆς βελόνης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ πλοῦτος ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θρώπου. Καλὴν καὶ κακήν. Ὅποιος κυριευθῇ ὅμως ἀπὸ τὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας γίνεται δοῦλος καὶ ὑπηρέτης τοῦ πλούτου. Ὁ πλοῦτος τυραννεῖ τὸν ἄνθρωπον ποὺ τὸν κατέχει καὶ δὲν τὸν χρησιμοποιεῖ καλῶς καὶ γίνεται κυρίαρχός του καὶ τὸν κάνει ἀνίκανον διὰ πᾶσαν ἀγαθὴν πρᾶξιν. Εἰς τὴν περικοπὴν τοῦ ἀνωτέρω Εὐαγγελίου βλέπομεν τὴν περίπτωσιν αὐτήν. Ἕνας ἄρχων ἠθέλησε νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου, τί θὰ ἔπρεπε νὰ κάμῃ εἰς τὴν ζωήν του, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ ὑπενθύμισε νὰ τηρῇ τὰς ἐντολὰς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ ὅτι ἂν θέλῃ νὰ γίνῃ τέλειος Χριστιανὸς καὶ νὰ δείξῃ πλήρη αὐταπάρνησιν, θὰ ἔπρεπε νὰ πωλήσῃ τὰ ὑπάρχοντά του, νὰ τὰ διαμοιράσῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ Τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ἂν καὶ ἤθελε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἠθικὴν τελειότητα, δὲν τὸ κατώρθωσε, διότι ἦτο πλούσιος. Ὁ πλοῦτος δὲν ἦτο εἰς αὐτὸν κάτι ποὺ χρειάζεται διὰ τὰς ἀνάγκας του, ἀλλ' ἦτο κυρίαρχός του καὶ Θεός του καὶ τοῦ εἶχε ὑποδουλώσει τὴν ψυχήν του. Ἔζη αὐτὸς διὰ τὸν πλοῦτον μόνον χωρὶς νὰ χρησιμοποιῇ τὸν πλοῦτον εἰς ἀγαθὰς πράξεις. Δι' αὐτό, ὡς δοῦλος τοῦ πλούτου, ἀπεμακρύνθη λυπημένος ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν, διότι δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ πωλήσῃ τὰ ὑπάρχοντά του καὶ νὰ μοιράσῃ τὰ χρήματα εἰς τοὺς πτωχούς. Τότε ὁ Κύριος εὑρῆκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ κάμῃ γνωστὸν εἰς ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ τέτοιος πλούσιος, ὡς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι οἱ πλούσιοι θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖοι θὰ κάμουν καλὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου των. Διότι εὐκολώτερον εἶναι μία κάμηλος νὰ περάσῃ ἀπὸ τρύπαν μιᾶς βελόνης, παρὰ ἕνας τέτοιος πλούσιος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΔ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ιη', 35—43)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν· ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησε λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων· τί σοι θέλεις ποιήσω ; ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐγένετο = συνέβη. **ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ** = ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Ἱεριχώ. Ἡ Ἱεριχὼ ἦτο πόλις τῆς Ἰουδαίας. **προσαιτῶν** = ζητῶν. **ὄχλου διαπορευομένου...** = τὸν θόρυβον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐπερνοῦσαν. **ἐπυνθάνετο** = ἠρώτα νὰ μάθῃ τί συμβαίνει. **ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται** = περνᾷ ἀπὸ ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. **ἐβόησε** = ἐφώναξε δυνατά. **Υἱὲ Δαυΐδ** = Υἱὲ τοῦ Δαυΐδ. Ὁ Χριστὸς κατὰ τοὺς προφήτας θὰ κατήγετο ὡς ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαυΐδ. **οἱ προάγοντες** = οἱ προπορευόμενοι. **ἐπετίμων αὐτῷ** = τὸν ἐπέπληττον (ἐμάλωναν). **ἐκέλευσεν ἀχθῆναι** = διέταξε νὰ τὸν φέρουν ἐμπρός. **ἐγγίσαντος αὐτοῦ** = ὅταν αὐτὸς τὸν ἐπλησίασε (ὁ τυφλός). **παραχρῆμα** = ἀμέσως. **ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ** = ἐδόξασε τὸν Θεόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὅταν ἐπλησίασεν εἰς τὴν Ἱεριχὼ ὁ Σωτὴρ Ἰησοῦς ἕνας τυφλὸς ἐπαίτης ἤρχισε νὰ ζητῇ τὴν θεραπείαν του. Ὁ πολὺς λαός, ποὺ ἐπερνοῦσε ἀπ' ἐμπρός του μὲ θόρυβον—διότι εἶχε μάθει περὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἤρχετο ν' ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν Του—τοῦ ἔδωσε τὴν ἀφορμὴν νὰ ζητήσῃ νὰ μάθῃ περὶ τοῦ Χριστοῦ, πὼς ἔρχεται εἰς τὴν Ἱεριχώ. Τότε μὲ φωνὴν ζωηράν, ποὺ ἐφανέρωνε θερμὴν πίστιν, τοῦ ἐφώναζε διαρκῶς, ἀφοῦ δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸν ἴδῃ καὶ νὰ τὸν πλησιάσῃ : « Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Δαυΐδ, ἐλέησέ με». Μὲ φωνὴν ζωηρὰν ἐφανέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρωνε τὴν πίστιν του. Ἀλλ' ὁ λαός, ποὺ ἐπηγαινε ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἐπέπληττε διὰ νὰ σιωπήσῃ καὶ νὰ παύσῃ νὰ φωνάζῃ. Αὐτὸς ὅμως τόσον περισσότερον ἐφώναζεν. Αἱ φωναὶ τοῦ τυφλοῦ ἐσταμάτησαν τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Κύριος διέταξε καὶ τὸν ἔφεραν ἐμπρός του. Τότε τὸν ἠρώτησε τί ζητεῖ καὶ τί θέλει ποὺ φωνάζει. Καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησε: « Κύριε, θέλω νὰ ἀναβλέψω », δηλαδὴ νὰ ἴδω, « θέλω νὰ σωθῶ ἀπὸ τὸ σκότος τῶν ὀφθαλμῶν μου ».

Ἡ πίστις τοῦ τυφλοῦ ἦτο θερμὴ καὶ εἰλικρινής. Ὁ Χριστὸς διὰ τὴν πρὸς Αὐτὸν θερμὴν πίστιν Του τὸν ἐθεράπευσε. Δι' αὐτὸ τοῦ εἶπε: «Ἀνάβλεψον», δηλαδὴ βλέπε, «ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσε». Καὶ ἐκεῖνος ἀμέσως εἶδε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ τὸν ἠκολούθει, δοξάζων τὸν Θεόν. Ἐδόξασε τὸν Θεὸν τότε διὰ τὸ θαῦμα αὐτὸ καὶ ὅλος ἐκεῖνος ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἠκολούθει τὸν Χριστὸν καὶ εἶδε τοῦτο μὲ τὰ μάτια του. Ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μετακινεῖ καὶ ὄρη ἀκόμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ
(Ματθ. α', 1—25)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυΐδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών, Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυΐδ τὸν βασιλέα. Δαυΐδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ, Ροβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν Ἀσά, Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν, Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν, Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών, Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ, Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ, Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ, Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα τῆς Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἁγίου. τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἰδοὺ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Βίβλος γενέσεως = βιβλίον, τὸ ὁποῖον περιέχει τὴν γενεαλογίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **μετοικεσία Βαβυλῶνος** = ἡ ὑποδούλωσις τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἡ μεταφορὰ αὐτῶν, ὡς δούλων, εἰς τὴν Βαβυλῶνα. **πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς** = προτοῦ νὰ ἔλθουν εἰς γάμου κοινωνίαν. Ὁ Ἰωσὴφ δὲν ἐνυμφεύθη τὴν Παρθένον Μαρίαν, ἀλλὰ μόνον τὴν ἠρραβωνίσθη κατὰ θέλημα Θεοῦ, ἵνα διατελῇ Αὕτη ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ δικαίου Ἰωσήφ. **παραδειγματίσαι αὐτὴν** = νὰ τὴν ἐκθέσῃ. **λάθρα** = κρυφίως. **τέξεται** = θὰ γεννήσῃ. **Ἰησοῦς** = Σωτήρ. **ἵνα πληρωθῇ** = διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ. **τὸ ῥηθὲν** = ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας. **οὐκ ἐγίγνωσκε** = δὲν τὴν ἐγνώριζεν ὡς σύζυγον οὐδέποτε. **ἕως οὗ** = πάντοτε. Εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν τὸ «ἕως οὗ» σημαίνει «πάντοτε» καὶ μὲ τὴν σημασίαν αὐτὴν τίθεται εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἡ Θεοτόκος ἔμεινεν « ἐσαεί », πάντοτε, Παρθένος, δι' αὐτὸ καὶ « ἀειπάρθενος » καλεῖται.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, διὰ νὰ ἀποδείξῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, περὶ τοῦ ὁποίου ἐπροφήτευσαν οἱ προφῆται, συνέταξε τὸν γενεαλογικὸν πίνακα προτοῦ ἀφηγηθῇ περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν γῆν. Προτάσσει δὲ αὐτὸν εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος κατάγεται ἀπὸ τὸν Δαυΐδ. Κατόπιν ἐκθέτει τὴν γέννησιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀνθρώπου ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου. Τονίζει ὅτι ἡ Θεοτόκος ἔμεινε πάντοτε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀειπάρθενος καὶ βεβαιώνει τοῦτο σύμφωνα μὲ τὴν προφητείαν, κατὰ τὴν ὁποίαν γίνεται λόγος περὶ τοῦ τρόπου τῆς Θείας γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀνθρώπου, ὡς καὶ τοῦ ὀνόματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Μνήστορος Ἰωσήφ, ὅστις ὑπῆρξε μόνον προστάτης καὶ μάρτυς τοῦ Θείου μυστηρίου, δηλαδὴ « τῆς θείας ἐνσαρκώσεως », τῆς γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ τῆς Παρθένου Μαρίας, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Καὶ τὸ ὄνομα Αὐτοῦ θὰ ἦτο Ἰησοῦς, δηλαδὴ Σωτὴρ καὶ Λυτρωτὴς ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ
(Ματθ. β' 13-23)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναχωρησάντων τῶν μάγων ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀναχωρησάντων τῶν μάγων = ἀφοῦ οἱ Μάγοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ὅπου ἐπροσκύνησαν τὸ Θεῖον Βρέφος. **ἐγερθεὶς** = ἀφοῦ ἐσηκώθη γρήγορα. **καὶ ἴσθι ἐκεῖ** = καὶ νὰ μείνῃς ἐκεῖ. **ἀπολέσαι** = νὰ θανατώσῃ. **καὶ ἦν ἐκεῖ** = καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. **ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου** = μέχρις ὅτου ἀπέθανεν ὁ Ἡρῴδης. **ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων.** = ὅτι ἐγελάσθη ἀπὸ τοὺς Μάγους. **ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας** = ἐφόνευσεν ὅλα τὰ παιδιά. **ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις** = εἰς ὅλα τὰ περίχωρα. **ὃν ἠκρίβωσε** = τὸν ὁποῖον ἐξηκρίβωσε. **παρακληθῆναι** = νὰ παρηγορηθῇ. **ὅτι οὐκ εἰσὶ** = διότι δὲν ὑπάρχουν πλέον εἰς τὴν ζωήν. **τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου** = διότι ἀπέθανον οἱ ζητοῦντες τὴν ζωὴν τοῦ παιδιοῦ. **χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ** = ἀφοῦ τὸν ἐπληροφόρησε μὲ ὄνειρον ὁ Θεός. **κληθήσεται** = θὰ ὀνομασθῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀφοῦ ἀνεχώρησαν οἱ Μάγοι, ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τοῦ εἶπε, ὅτι πρέπει νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸν ὕπνον του καὶ νὰ παραλάβῃ τὸ παιδίον Ἰησοῦν μαζὶ μὲ τὴν Μητέρα Του καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου θὰ μείνῃ μέχρις ὅτου καὶ πάλιν τοῦ ὑποδείξῃ τί θὰ πρέπῃ νὰ κάμῃ, διότι ὁ Ἡρῴδης ἐσκέπτετο νὰ φονεύσῃ τὸ παιδίον. Ὁ Ἰωσὴφ ἐξετέλεσε τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀγγέλου. Ὁ Ἰωσὴφ μετὰ τοῦ παιδίου (τοῦ Χριστοῦ) **καὶ**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἦλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρῴδη, κατὰ θείαν ἐντολήν, ὁ Ἰωσὴφ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς Αὐτοῦ Μαρίας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν τῶν Ἰσραηλιτῶν, τὴν Παλαιστίνην. Ἀλλὰ ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἐκεῖ ἦτο βασιλεὺς ὁ Ἀρχέλαος, ὁ ὁποῖος ἦτο σκληρὸς βασιλεὺς ὅμοιος μὲ τὸν Ἡρῴδην τὸν πατέρα του, ἐφοβήθη καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, καὶ κατῴκησε ἐκεῖ. Τοιουτοτρόπως ἐξεπληρώθη καὶ ἡ προφητεία, ἡ ὁποία προέλεγε « ὅτι θὰ ὀνομασθῇ Ναζωραῖος». Ἀλλὰ οἱ Μάγοι δὲν ἐπέστρεψαν νὰ πληροφορήσουν τὸν Ἡρῴδην περὶ τοῦ Χριστοῦ, ἂν καὶ τοῦ τὸ εἶχαν ὑποσχεθῆ. Τότε ὁ Ἡρῴδης ἐθύμωσε καὶ διὰ μιᾶς διαταγῆς του κατέσφαξεν ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς, ὅσα εἶχαν ἡλικίαν κάτω τῶν δύο χρόνων, σύμφωνα μὲ ὅσα περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶχε μάθει ἀπὸ τοὺς Μάγους. Καὶ ἔτσι πρῶτον αἷμα μαρτυρικὸν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ ἐχύθη τὸ αἷμα τῶν ἀθώων νηπίων. Ὁ θρῆνος καὶ ὁ ὀδυρμὸς τότε τῶν μητέρων ὑπῆρξε μεγάλος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ (Μάρκ. α', 1-8)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ἐκήρυσσε λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου = ἀρχὴ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον περιέχει τὸν βίον καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. **ὡς γέγραπται** = ὅπως ἔχει γραφῆ ἀπὸ τοὺς προφήτας. **ἰδοὺ ἐγὼ** = ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ διὰ τῶν προφητῶν (Ἡ παροῦσα περὶ τοῦ Προδρόμου προφητεία εἶναι τοῦ Ἡσαΐου κεφ. κε' στιχ. 3). **ἄγγελόν μου** = ἀγγελιαφόρον μου. Ἐννοεῖ τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον. **πρὸ προσώπου σου** = προφητεία ἀπὸ σέ. **φωνὴ βοῶντος** = τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας. **τρίβος** = ἡ ὁδός, ὁ δρόμος. **ἐξεπορεύετο** = μετέβαινεν ἔξω εἰς τὴν ἔρημον. **πᾶσα ἡ Ἰουδαία** = ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἰουδαίας. **ἐνδεδυμένος** = ἐφόρει ἔνδυμα. **περὶ τὴν ὀσφὺν** = εἰς τὴν μέσην. **ἀκρίδας** = βλαστάρια τῶν φυτῶν ἢ κατ' ἄλλους ἔντομα, πραγματικὰς ἀκρίδας, ἀλλ' ἀπὸ αὐτὰς ποὺ ἔφερεν ὁ ἄνεμος ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν *. **ὁ ἰσχυρότερός μου** = ἐννοεῖ τὸν Χριστόν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζει ἔτσι, διότι ἦτο Θεός. **ἐν ὕδατι** = μὲ ὕδωρ. **ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ** = μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς δώσῃ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ κήρυγμα τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἦτο ἡ **μετάνοια** (« μετανοεῖτε »). Τοῦτο ἦτο καὶ ἡ πρώτη διδασκαλία του. Ἡ μετάνοια εἶναι μία σωτήριος ἀπόφασις τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ζητεῖ καὶ θέλει μίαν βελτίωσιν τῆς ζωῆς του.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀποστρέφεται καὶ περιφρονεῖ κάθε προηγουμένην παράνομον καὶ κακὴν πρᾶξίν του καὶ στρέφεται πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θεῖον νόμον Του, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μετανοεῖ.

Μετάνοια, λοιπόν, σημαίνει ὁλοκληρωτικὴν καὶ πλήρη

---

* Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγέλιον Π. Ν. Τρεμπέλα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀλλαγὴν τρόπου ζωῆς. Ἡ Μετάνοια εἶναι μία θετικὴ καὶ ἀποφασιστικὴ στροφὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θεῖον Νόμον Του. Περὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου εἶχαν προφητεύσει οἱ προφῆται, ὅτι θὰ ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένος εἰς τὸν κόσμον ἄγγελος προτοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ μὲ τὸ κήρυγμά του τὸν κόσμον, νὰ ὑποδεχθῇ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ἦτο ἕνας τύπος, ἕνα σύμβολον τοῦ βαπτίσματος τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ μόνον σωτήριον βάπτισμα. Διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Χριστοῦ σώζεται κάθε ἄνθρωπος. Ὁ Πρόδρομος ἐφόρει ἔνδυμα ἀπὸ τρίχας καμήλου καὶ ἦτο ζωσμένος μὲ ζώνην δερματίνην. Ἔτρωγε ἀκρίδας, δηλαδὴ βλαστάρια χόρτων ἢ κατ' ἄλλους πραγματικὰς ἀκρίδας ἀπ' αὐτὰς ποὺ ἔφερνε εἰς τὴν ἔρημον ὁ ἄνεμος τῆς Ἀραβίας, καὶ μέλι ἄγριον. Εἰς τὸ κήρυγμά του ἔλεγε διαρκῶς ὅτι, εἰς ἐκεῖνον (τὸν Χριστόν) ποὺ ἔρχεται ἔπειτα ἀπ' αὐτόν, πρέπει νὰ ὑποταχθοῦν πάντες. Διότι ἦτο ἰσχυρότερός του καὶ τόσον ἀνώτερός του, ποὺ δὲν ἦτο ἄξιος αὐτὸς νὰ σκύψῃ καὶ νὰ τοῦ λύσῃ τὰ κορδόνια τῶν ὑποδημάτων του. Αὐτὸς—ἔλεγεν ὁ Πρόδρομος—θὰ βαπτίσῃ ὅλους τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτὸν μὲ πνεῦμα Ἅγιον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ (Ματθ. δ', 12-17)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παρεδόθη = συνελήφθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακὴν κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἡρώδου, διότι τὸν ἐκατηγόρει διὰ τὴν ἀνήθικον καὶ παράνομον ζωήν του. **Ἡρώδης**· πρόκειται περὶ ἄλλου Ἡρώδου καὶ οὐχὶ ἐκείνου, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Χριστός, διότι ἐκεῖνος εἶχε ἀποθάνει. **καταλιπὼν** = ἀφοῦ ἄφησε. **Ναζαρὲτ** = πόλις τῆς Γαλιλαίας ὅπου ἔζησεν, ὡς γνωστόν, τὰ περισσότερα χρόνια τῆς ζωῆς του ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος. **Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν** = εἰς τὴν Καπερναούμ, ποὺ ἦτο κοντὰ εἰς τὴν θάλασσαν, δηλαδὴ πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ἡ ὁποία ἐλέγετο καὶ λίμνη Τιβεριάδος καὶ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας. **ἐν ὁρίοις** = εἰς τὰ σύνορα. **Γαλιλαία τῶν Ἐθνῶν** = ἡ ὁποία κατοικεῖται ἀπὸ εἰδωλολάτρας. **ἐν σκότει** = εἰς τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας. **φῶς μέγα** = ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. **ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου** = εἰς τὴν σκοτεινὴν χώραν τοῦ θανάτου, δηλαδὴ εἰς χώραν ποὺ δὲν ὑπάρχει φῶς ἐκ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ. **ἤγγικε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν** = ἔφθασε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς διδασκαλίας Του καὶ τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου ἵδρυσεν εἰς τὸν κόσμον τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος εὑρίσκετο τότε εἰς τὴν φυλακήν, διότι μὲ ἱερὰν αὐστηρότητα κατηγόρει τὸν Ἡρώδην διὰ τὴν παράνομον καὶ ἀνήθικον ζωήν του. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγκατέλιπε τὴν Ναζαρέτ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμενε, καὶ ἦλθε καὶ κατῴκησεν εἰς τὴν Καπερναούμ, σύμφωνα μὲ τὴν σχετικὴν προφητείαν. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας παρουσιάζει τὴν ἐκεῖ ἐγκατάστασιν τοῦ Χριστοῦ ὡς « φῶς μέγα », εἰς τὸ μέσον λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο βουτηγμένος εἰς τὸ ἠθικὸν σκότος, δηλαδὴ τὴν ἁμαρτίαν.

Τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ μοναδικὸν φῶς διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ τὸ κήρυγμά Του ὁ Χριστὸς μᾶς ἐφανέρωσε τὴν ἀλήθειαν καὶ κάθε ἐντολή

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Του, πού φυλάσσεται μὲ εὐλάβειαν εἰς τὴν ζωήν μας, φωτίζει τὸν νοῦν καὶ κάμνει τὴν ζωήν μας χαρούμενην καὶ εὐτυχισμένην. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι πηγὴ ζωῆς, διὰ κάθε ἄνθρωπον πού πιστεύει ἀληθινὰ εἰς αὐτόν, φῶς τὸ ἀληθινὸν εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς του καὶ πραγματικὴ εἰρήνη τῆς ψυχῆς του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΕ' ΛΟΥΚΑ, ΤΟΥ ΖΑΚΧΑΙΟΥ
(Λουκ. ιθ', 1-10)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσελθὼν διήρχετο ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἱεριχώ· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Διήρχετο=ἐπερνοῦσε μέσα ἀπὸ τὴν πόλιν Ἱεριχώ. **Ἱεριχὼ**=πόλις τῆς Ἰουδαίας πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ. **ἀρχιτελώνης**=πρῶτος ἐκ τῶν τελωνῶν Τελῶναι ἦσαν οἱ ἀγοράζοντες τοὺς φόρους τῶν διαφό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρων ἐπαρχιῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Ἐθεωροῦντο γενικῶς ἄνθρωποι ἄδικοι, διότι ἐπίεζον τὸν φορολογούμενον λαὸν καὶ ἐλάμβανον ἀπ' αὐτὸν ὅσα χρήματα ἤθελον. **τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς** = εἰς τὸ ἀνάστημα κοντός. **προδραμὼν**=τρέξας ἐμπρός. **συκομορέα**=συκομουριά. **ὅτι δι' ἐκείνης**=ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν δρόμον ἐπρόκειτο νὰ περάσῃ. **ἐπὶ τὸν τόπον**=ὅπου ἦτο ὁ Ζακχαῖος. **ἀναβλέψας** = ὑψώσας τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ ἄνω. **σπεύσας κατάβηθι**=κατέβα γρήγορα. **δεῖ με μεῖναι**= πρέπει νὰ μείνω· **διεγόγγυζον** = ἐγόγγυζον. **καταλῦσαι** = νὰ μείνῃ· **παρὰ ἁμαρτωλῷ** = εἰς τὸν οἶκον ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. **εἴ τινος ἐσυκοφάντησα** = ἐὰν ἠδίκησα κανένα κατὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων ἢ κατ' ἄλλον τρόπον. **τετραπλοῦν** = τέσσαρας φοράς. **τὸ ἀπολωλὸς**= χαμένος, δηλαδὴ ἁμαρτωλός.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. Ἕνας ἀρχιτελώνης, ἄνθρωπος ποὺ εἰσέπραττε τοὺς φόρους, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ πολὺ πλούσιος, ἐζήτει μὲ κάθε τρόπον νὰ ἰδῇ εἰς τὸ πρόσωπον τὸν Χριστόν. Ἀλλὰ ἀτυχῶς δι' αὐτὸν δὲν ἠμποροῦσε, διότι ἦτο κατὰ τὸ ἀνάστημα κοντὸς καὶ ὁ κόσμος ἦτο παρὰ πολὺς πέριξ τοῦ Χριστοῦ. Δι' αὐτὸ ἐλησμόνησε πρὸς στιγμὴν τὴν κοινωνικήν του θέσιν, ἔτρεξεν ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν πολὺ κόσμον καὶ ἀνέβηκε ἐπάνω εἰς μίαν « συκομορέαν », ἥτις ἦτο πλησίον τοῦ δρόμου ἐκείνου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ περάσῃ ὁ Χριστός, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ τὸν ἴδῃ. Ὁ Χριστὸς διερχόμενος τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἔφθασε καὶ εἰς τὸ μέρος ποὺ ἦτο ἡ συκομορέα, ἐστάθη κάτω ἀπ' αὐτήν, ὕψωσε τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ ἐπάνω, εἶδε τὸν ἀρχιτελώνην Ζακχαῖον καὶ τὸν ἐκάλεσε νὰ κατέβῃ ἀπὸ τὸ δένδρον, διότι θέλει νὰ μείνῃ εἰς τὸ σπίτι του. Ὁ Ζακχαῖος κατέβηκε καὶ τὸν ὑπεδέχθη μὲ χαράν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἦσαν εἰς τὸ πλῆθος ἐκεῖνο καὶ ἐγνώριζον τὸν Ζακχαῖον ἠγανάκτησαν, διότι ἐπρόκειτο ὁ Χριστὸς νὰ μείνῃ εἰς τὸ σπίτι ἑνὸς ἀδίκου καὶ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ζακχαῖος εἰς τὴν ἀγανάκτησίν των ἔκαμε ἀμέσως μίαν ὁμολογίαν καὶ μίαν ἐξομολόγησιν. Ὅτι δηλαδὴ θὰ ἐπανορθώσῃ κάθε ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε, καὶ μάλιστα εἰς τὸ τετραπλάσιον. Τοῦτο φανερώνει, ὅτι ὁ Ζακχαῖος συν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ησθάνθη ὅτι ἦτο ἔνοχος καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀλλάξῃ τρόπον ζωῆς. Τὸ νὰ ἀποκαταστήσῃ κανεὶς πᾶσαν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν ἔπραξε, δεικνύει μὲ τοῦτο, ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀληθινὴν χριστιανικὴν ζωήν, ἀρκεῖ ἡ ἐπανόρθωσις τῆς ἀδικίας νὰ εἶναι κατορθωτή. Διότι εἶναι καὶ ἀδικίαι ποὺ δὲν ἐπανορθώνονται, ὡς ὁ φόνος κλπ. Τὴν πίστιν του πρὸς τὸν Θεὸν ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ τὴν δεικνύῃ μὲ ἀγαθὰ ἔργα. Τότε ἡ πίστις ἔχει ἀξίαν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ζακχαίου, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰς ἀδικίας του εἰς τὸ τετραπλάσιον, εἶναι πρᾶξις ἀξιέπαινος καὶ φανερώνει τὴν πίστιν τοῦ Ζακχαίου καὶ τὴν εἰλικρινῆ του μετάνοιαν. Ὁ Ζακχαῖος ἐσώθη, διότι εἰλικρινὰ μετενόησε. Σωτηρία ἔγινε εἰς τὸ σπίτι του. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔχαιρε ἰδιαιτέρως ὅταν ἔσωζε ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον. Διότι διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν ἔγινεν ἄνθρωπος, ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἐδίδαξε καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΣΤ' ΛΟΥΚΑ, ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ
(Λουκ. ιη', 10-15)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εἰς τὸ Ἱερὸν = εἰς τὸν Ναόν, ὅστις ἦτο εἰς ὑψηλὸν μέρος. **Φαρι-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σαῖος· οἱ Φαρισαῖοι ἦσαν Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐφύλασσον μὲ ἀκρίβειαν τὰς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν τὸ ἔκαμνον τοῦτο μόνον διὰ νὰ τιμῶνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἦσαν δηλαδὴ ὑποκριταί. Ἄλλοι ἦσαν εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ ἀλλοιῶς ἐφαίνοντο. **τελώνης** = ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἠγόραζε τοὺς φόρους ἀπὸ τὸ κράτος καὶ κατόπιν αὐτὸς εἰσέπραττε παρανόμως περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔπρεπε νὰ εἰσπράξῃ. Δι' αὐτὸ οἱ τελῶναι ἐθεωροῦντο ἄνθρωποι ἄδικοι καὶ συνεπῶς ἁμαρτωλοί. **πρὸς ἑαυτὸν** = προσηύχετο μέσα του. Κατ' ἄλλους ἐστάθη ὑπερήφανα. **δὶς τοῦ σαββάτου**= δύο φορὰς τὴν ἑβδομάδα, δηλαδὴ τὴν Δευτέραν καὶ τὴν Πέμπτην. **ἀποδεκατῶ** = δίδω τὸν ἕν δέκατον εἰς τὸν Ναόν, ἀπὸ τὰ εἰσοδήματά μου. Ἕκαστος Ἰουδαῖος ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ δίδῃ ὑπὲρ τοῦ Ναοῦ τὸ δέκατον τῶν εἰσοδημάτων του, εἴτε εἰς χρῆμα εἴτε εἰς εἶδος. Ἀπὸ τὰ δέκατα αὐτὰ συνετηροῦντο ὁ Ναός, οἱ Ἱερεῖς κλπ. **ἑστὼς** = ἱστάμενος. **ἐπᾶραι** = νὰ ὑψώσῃ.=**ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος** = ἐκτυποῦσε τὸ χέρι του εἰς τὸ στῆθός του, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἦτο ἔνοχος καὶ ἀνεγνώριζε τὰς ἀδικίας του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. **ἱλάσθητί μοι** = συγχώρησέ με. **δεδικαιωμένος**=συγχωρημένος. **ὁ ὑψῶν**=ὁ ὑπερηφανευόμενος. **ὑψωθήσεται**=θὰ δοξασθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ προσευχὴ εἶναι μία ἱερὰ συνομιλία τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεόν. Μὲ τὴν προσευχὴν ἐπικοινωνοῦμεν μὲ τὸν ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον Θεόν. Ἡ προσευχὴ εἶναι καὶ ἀπόδειξις περὶ τοῦ ἂν ὁ ἄνθρωπος ζῇ ψυχικῶς ἢ ἀπέθανεν. Διὰ τῆς προσευχῆς του ὁ ἄνθρωπος: α) δοξολογεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὰ θαυμάσια καὶ ἐξαίσια ἔργα Αὐτοῦ πρὸς ὅλην τὴν Δημιουργίαν του· β) διατυπώνει τὰς ἀνησυχίας του διὰ τὸ μέλλον του· γ) φανερώνει τὴν πίστιν του εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ· δ) Τὸν εὐγνωμονεῖ καὶ Τὸν εὐχαριστεῖ δι' ὅλα τὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα παρέχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους μὲ βάσιν καὶ ἀρχὴν τὴν ζωήν, τὸ ὕψιστον τοῦτο ἀγαθὸν· καὶ ε) Τὸν παρακαλεῖ νὰ τοῦ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας του. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν προσεύχεται δὲν πιστεύει εἰς τὸν Θεόν. Ἡ θερμὴ προσευχὴ ἔχει ἀξίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχει καὶ ἀποτέλεσμα διὰ τὸν προσευχόμενον καὶ ὄχι ἡ τυπικὴ καὶ ξηρὰ προσευχή. Ἀλλὰ χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος πρῶτον νὰ ἐξο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μολογηθῇ καὶ κατόπιν νὰ προσευχηθῇ. Τὰ γνωστὰ ἁμαρτήματα ἐμποδίζουν τὸν ἄνθρωπον νὰ προσευχηθῇ θερμῶς. Ὁ τελώνης ἀνεγνώρισε πρῶτον τὰ ἁμαρτήματά του καὶ τότε εὑρῆκε τὸν τρόπον τῆς καλῆς προσευχῆς. Ἐταπείνωσε τὸν ἑαυτόν του καὶ μὲ εἰλικρινῆ μετάνοιαν καὶ ταπεινοφροσύνην ὡμολόγησε τὰς ἁμαρτίας του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Θεὸς τὸν συνεχώρησεν. Ὁ Φαρισαῖος ὅμως μὲ τὴν ὑπερηφάνειάν του ἔχασε τὸ ἠθικὸν κέρδος τῆς προσευχῆς. Διότι προσευχόμενος ὑπερηφανεύετο. Δι' αὐτὸ ἐτιμωρήθη καὶ κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡ προσευχὴ γίνεται δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅταν γίνεται μὲ βαθεῖαν ταπείνωσιν. Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ πρώτη ἀρετή. Χωρὶς αὐτὴν δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος Χριστιανός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΖ' ΛΟΥΚΑ, ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ (Λουκ. ιε', 11—32)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι! ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἐπιβάλλον = ὅ,τι μοῦ ἀνήκει. **οὐσία** = ἡ περιουσία. **διεῖλε** = διεμοίρασε. **συναγαγὼν** = ἀφοῦ συνήθροισε. **ἀπεδήμησε** = ἀνεχώρησε. **δαπανήσαντος αὐτοῦ** = ἀφοῦ αὐτὸς (ὁ νεώτερος υἱός) ἐδαπάνησε. **λιμὸς** = πεῖνα. **ἐκολλήθη** = προσεκολλήθη. **ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον** = ἀπὸ τὰ ξυλοκέρατα, ποὺ ἔτρωγαν. **ἐλθὼν** = ἀφοῦ συνῆλθε, ἐσκέφθη. **μίσθιοι** = μισθωτοί, ὑπηρέται. **λιμῷ ἀπόλλυμαι**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

=χάνομαι ἀπὸ τὴν πεῖναν. **ἀναστὰς πορεύσομαι**=θὰ σηκωθῶ καὶ θὰ ὑπάγω. **ἐρῶ**=θὰ εἴπω. **εἰς τὸν οὐρανὸν**=ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. **κληθῆναι**=νὰ ὀνομασθῶ. **δραμὼν**=τρέξας. **ἐξενέγκατε**=φέρατε. **ἐνέγκαντες** = ἀφοῦ φέρετε. **σιτευτὸν** = τὸ καλοθρεμμένο μανάρι. **θύσατε**= σφάξατε. **εὐφρανθῶμεν**=χαρῶμεν, διασκεδάσωμεν. **ὡς**=καθώς. **συμφωνίας** = τραγούδια, μουσική. **ἐπυνθάνετο τί εἴη** = ἠρώτα νὰ μάθῃ τί συμβαίνει. **παρῆλθον**=παρήκουσα. **ἔθυσας** = ἔσφαξες. **νεκρὸς ἦν**= ἦτο πεθαμένος, δηλαδὴ ψυχικῶς, ἐκ τῆς ζωῆς τῆς ἁμαρτίας τὴν ὁποίαν ἔζη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου παρουσιάζει ἕνα πατέρα, ποὺ ἔχει δύο παιδιά. Ὁ μικρότερος εἶπε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν πατέρα του: Πάτερ, δῶσέ μου ὅ,τι μοῦ ἀνήκει ὡς μερίδιόν μου ἀπὸ τὴν περιουσίαν σου. Καὶ ὁ πατήρ του ἔδωσεν εἰς αὐτὸν τὸ μερίδιόν του.

Τότε ἐκεῖνος, ἀφοῦ τὸ ἐπῆρε, ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατρός του καὶ ἐπῆγε εἰς μακρινὴν χώραν. Ἐκεῖ ἐξώδευσε τὴν περιουσίαν του εἰς διασκεδάσεις καὶ ἀσωτίας. Διὰ νὰ σωθῇ ὅμως ἀπὸ τὸν θάνατον ἐκ τῆς πείνης, κατήντησε νὰ γίνῃ χοιροβοσκός.

Ἔτσι καταντᾷ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ζῇ μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Τότε, εἰς τὸ κατάντημα τῆς δυστυχίας ποὺ εὑρίσκετο ὁ ἄσωτος υἱός, ἐνεθυμήθη τὸ πατρικό του σπίτι, τὰ ἀγαθὰ τοῦ πατρός του καὶ τὴν εὐτυχισμένην ζωὴν ποὺ ζοῦν εἰς αὐτὸ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ δοῦλοι τοῦ πατρός του. Καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ μετανοημένος εἰς τὸν πατέρα του δι' ὅ,τι τοῦ ἔκαμε καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ τὸν δεχθῇ εἰς τὸ σπίτι του, ὄχι ὡς υἱόν του, ἀλλ' ὡς ἕνα τῶν πολλῶν δούλων του. Διότι δὲν ἦτο πλέον ἄξιος οὔτε καὶ νὰ ὀνομάζεται υἱός του.

Ὁ πατήρ του ὅμως, ὅταν τὸν εἶδε ἀπὸ μακρὰν ἐρχόμενον, τὸν ἐλυπήθη, σὰν πατέρας ποὺ ἦτο, τὸν ἐδέχθη εἰς τὰς ἀγκάλας του, διέταξε νὰ τοῦ φέρουν τὴν πρώτην στολήν του, νὰ τοῦ βγάλουν τὰ ροῦχα τοῦ χοιροβοσκοῦ, νὰ τοῦ δώσουν ὑποδήματα νὰ φορέσῃ καὶ νὰ βάλουν δακτυλίδι εἰς τὸ χέρι του, σημεῖον δόξης καὶ τιμῆς. Καὶ ἀκόμη νὰ σφάξουν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ καλοθρεμμένο μοσχάρι, νὰ ἑτοιμάσουν χαρμόσυνον δεῖπνον, καὶ ὅλοι νὰ χαροῦν, διότι ἦλθε πάλιν πλησίον του ὁ χαμένος υἱός του, διὰ νὰ μείνῃ πλέον πάντοτε μαζί του καὶ νὰ ζῇ πλησίον του εὐτυχὴς καὶ χαρούμενος. Εἰς τὴν ὡραίαν αὐτὴν παραβολὴν φανερώνεται ὁ Κύριος ὅτι ἔτσι δέχεται καὶ ὁ Θεὸς κάθε ἁμαρτωλὸν ποὺ μετανοεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ζῇ μακρὰν τοῦ Θεοῦ εἶναι χαμένος. Διότι αὐτὸς βόσκει τότε τοὺς χοίρους τῶν διαφόρων ἁμαρτημάτων του καὶ τῶν κακῶν του πράξεων. Ὁ Θεός, ὡς οὐράνιος πατήρ, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἕτοιμος νὰ δεχθῇ πάντα ἄνθρωπον εἰλικρινῶς μετανοοῦντα, ὅπως ὁ πατὴρ τῆς παραβολῆς τὸν ἄσωτον υἱόν του, εἰς τὴν ἀγκάλην του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΕΩ (Ματθ. κε', 31—46)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν ; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν ; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε ; καὶ ἀποκριθεὶς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι ; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος καὶ πρὸς διάκρισιν τῆς θεότητός Του. **ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ** = μὲ ὅλην Του τὴν δόξαν. **ἀφοριεῖ** = θὰ χωρίσῃ. **ἔριφος** = κατσίκι. **εὐώνυμα** = ἀριστερά. **δεῦτε** = ἔλθετε. **συνηγάγετέ με** = μὲ ἐφιλοξενήσατε. **περιεβάλετέ με** = μὲ ἐνεδύσατε. **οἱ δίκαιοι** = οἱ εὐσεβεῖς. **ἐρεῖ** = θὰ εἴπῃ. **οὐ διηκονήσαμέν σοι** = δὲν σὲ ὑπηρετήσαμεν. **τῶν ἐλαχίστων** = τῶν πτωχῶν, τῶν περιφρονημένων διὰ τὴν ἔλλειψιν πλούτου καὶ τιμῶν κοσμικῶν. **ἀπελεύσονται** = θὰ ὑπάγουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ νεκροὶ κοιμοῦνται τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου εἰς τοὺς τάφους των μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς Δευτέρας Παρουσίας, δηλαδὴ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Πότε ὅμως θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα αὐτὴ οὐδεὶς γνωρίζει παρὰ μόνον ὁ Θεός.

Περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ὡμίλησεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς Σαδδουκαίους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν (Ματθ. κε', 33). Ὁ Κύριος καθαρὰ ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν καὶ περὶ τῆς κρί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σεως αὐτῶν ὑπ' Αὐτοῦ καθὼς καὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Διότι ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου καὶ μᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Χριστὸς θὰ κρίνῃ τότε τὸν κόσμον συμφώνως πρὸς τὰ ἔργα ἑνὸς ἑκάστου. Τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον μας φανερώνουν τὴν πραγματικήν μας πίστιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν. Ὅλα τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς πάσχοντας, μαζὶ μὲ τὴν θερμὴν καὶ ζωντανὴν πίστιν μας εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Μονογενῆ υἱόν Του Χριστόν, σώζουν τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ ἀρετὴ καθοδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ (Ματθ. στ', 14—21)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις = ἐὰν συγχωρήσετε εἰς τοὺς ἀνθρώπους. **τὰ παραπτώματα αὐτῶν** = τὰ σφάλματα αὐτῶν. **ἀφήσει καὶ ὑμῖν** = θὰ συγχωρήση καὶ σὲ σᾶς τὰ σφάλματά σας. **ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος** = ὁ Θεός. **μὴ γίνεσθε** = νὰ μὴ γίνεσθε. **σκυθρωποὶ** = λυπημένοι. **ἀφανίζουσι** = παραμορφώνουσι. **ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν** = λαμβάνουν τὸν μισθὸν αὐτῶν παρὰ τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ἐκτιμοῦν οἱ ἄνθρωποι. **ἐν τῷ φανερῷ** = φανερὰ κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀγγέλων, θὰ ἀμείψη ὁ Θεὸς τὰς καλὰς πράξεις. **ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν** = περιποιήσου τὸν ἑαυτόν σου καὶ νὰ εἶσαι χαρούμενός. **θησαυροὺς** = χρήματα, κτήματα. **σὴς** = σκῶρος. **βρῶσις** = ἡ σκουριά, ἡ σῆψις. **διορύσσουσι** = σκάπτουν, τρυποῦν τὸν τοῖχον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὀφείλομεν ὡς Χριστιανοὶ νὰ συγχωρῶμεν ὅλους πού μᾶς ἔχουν ὁπωσδήποτε βλάψει. Ἐπίσης νὰ προσέχωμεν ἀπὸ τὴν ὑποκρισίαν καὶ ὅταν ἀκόμη νηστεύωμεν νὰ μὴ παρουσιαζώμεθα εἰς τὴν κοινωνίαν σκυθρωποὶ καὶ λυπημένοι, ἀλλὰ πάντοτε χαρούμενοι καὶ εὔθυμοι καὶ νὰ ἐκτελοῦμεν ἔργα ἀγαθά. Διότι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θρησκεία χαρᾶς. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ εἶναι γεμᾶτος ζωὴν καὶ δύναμιν πνευματικήν. Ἔπειτα, διὰ νὰ εἶναι ἡ νηστεία ἀληθινὴ δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὸ νὰ μὴ τρώγη κανεὶς ὡρισμένας τροφάς, ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὴν νηστείαν τῶν ὡρισμένων τροφῶν, τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν πρέπει νὰ περιφρονοῦμεν, νὰ ἀποφεύγη καὶ νὰ ἀπομακρύνη τὸν ἑαυτόν του ἀπὸ κάθε ἁμαρτωλὴν πρᾶξιν. Διὰ τῆς νηστείας δύναται ὁ Χριστιανὸς νὰ ὑποτάξη τὸν ἐγωϊσμόν του, ὅλα τὰ πάθη τῆς σαρκός του καθὼς καὶ κάθε ἁμαρτωλὸν καὶ παράνομον πρᾶξιν του. Τὴν νηστείαν ὥρισε ὁ Θεὸς ὡς πρῶτον νόμον εἰς τοὺς πρώτους ἀνθρώπους. Ἐπίσης μᾶς φανερώνει ὁ Κύριος ποῖος εἶναι ὁ πραγματικὸς θησαυρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποκτήσωμεν χωρὶς νὰ ὑπάρχη φόβος νὰ τὸν χάσωμεν ποτέ. Διότι αὐτὸς τοποθετεῖται εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ὄχι εἰς τὴν γῆν, καθὼς οἱ θησαυροὶ τοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖοι κλέπτονται ἢ καταστρέφονται. Δι' αὐτὸ μᾶς προτρέπει ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κύριος νὰ ἀποκτήσωμεν τὸν πραγματικὸν θησαυρόν, δηλαδὴ τὴν χριστιανικὴν πίστιν, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνον θὰ εὐτυχήσωμεν εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν μας καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν.

ΚΥΡΙΑΚΗ Α' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ ('Ιωάνν. α', 44—52)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ 'Ιησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως 'Ανδρέου καὶ Πέτρου. εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, 'Ιησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ 'Ιωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι ; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ 'Ιησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς 'Ισραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις ; ἀπεκρίθη 'Ιησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ 'Ισραήλ. ἀπεκρίθη 'Ιησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις ; μείζω τούτων ὄψει. καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Γαλιλαία· ἦτο ἐπαρχία τῆς Παλαιστίνης. **ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς** = ἐκεῖνον, ποὺ ἔγραψεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν **Μωσαϊκὸν** Νόμον καὶ ἐπροφήτευσαν οἱ προφῆται. **Ναζαρὲτ** = πόλις μικρὰ τῆς Γαλιλαίας. **ἀληθῶς 'Ισραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι** = γνήσιος 'Ισραηλίτης, εἰς τὸν ὁποῖον δολιότης καὶ ὑποκρισία δὲν ὑπάρχει. **Ραββὶ** = διδά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκαλε. **μείζω τούτων ὄψει** = θὰ ἴδῃς μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ εἶδες τώρα. **ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν** = ἀληθῶς σᾶς λέγω. **ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε** = ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς θὰ ἴδετε. **τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα** = τὸν οὐρανὸν νὰ ἔχῃ ἀνοίξει, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἀνάληψιν καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ὡς καὶ κατὰ τὴν προσευχὴν τοῦ Κυρίου εἰς τὸν κῆπον τῆς Γεθσημανῆς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὑπάρχουν ὡρισμέναι στιγμαὶ τῆς ζωῆς μας, κατὰ τὰς ὁποίας αἰσθανόμεθα ζωηρότερον τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Αὐταὶ αἱ στιγμαὶ εἶναι ἐκεῖναι, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ψυχή μας προσεύχεται μὲ θερμότητα πίστεως εἰς ἀπομεμονωμένα καὶ ἐρημικὰ μέρη. Εἰς μίαν τέτοιαν ψυχικὴν διάθεσιν εὑρέθη καὶ ὁ Ναθαναὴλ, ὅταν προσηύχετο μόνος του κάτω ἀπὸ τὴν συκῆν καὶ παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ γνωρίσῃ καὶ αὐτὸς τὸν Μεσσίαν. Αὐτὴ ἡ προσευχή του ἦτο τελείως μυστική. Οὐδέποτε ἐφαντάζετο ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν μάτι ἀνθρώπου νὰ τὸν ἴδῃ. Ἐπίστευεν ὅμως ὅτι τὸν ἔβλεπεν ὁ Θεός. Διότι ὁ Ναθαναὴλ τὸν παρεκάλει εἰς τὴν προσευχήν του ἐκείνην μὲ πίστιν καὶ ταπείνωσιν.

Αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἐφανέρωσεν, ὅταν τὸν ἔφερεν εἰς Αὐτὸν ὁ Φίλιππος. Δι' αὐτὸ τότε ὁ Ναθαναὴλ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἐπίστευσεν εἰς Αὐτὸν καὶ Τὸν ὡμολόγησε Μεσσίαν, δηλαδὴ υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ. Δηλαδὴ πνευματικὸν Βασιλέα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ πιστεύουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ πράττουν τὸ θέλημά Του.

Ὅστις ζητήσῃ μὲ θερμὴν προσευχὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ τοῦ φανερώσῃ τὸ ἀγαθὸν τῆς ζωῆς του καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, αὐτὸς ἀσφαλῶς τοῦτο τὸ ἐπιτυγχάνει.

ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μάρκ. β', 1—12)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθε πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναούμ δι' ἡμερῶν καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας ; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός ; καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει ; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγοντας ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Συνήχθησαν = συνηθροίσθησαν. **ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν** = ὥστε διόλου νὰ μὴ ὑπάρχῃ τόπος οὔτε ἔξω τῆς θύρας τοῦ σπιτιοῦ, δηλαδὴ πρὸ τῆς ἐξόδου. **καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον** = καὶ ἐκήρυττεν εἰς αὐτούς. **αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων** = τὸν ὁποῖον ἐβάσταζαν τέσσαρες. **προσεγγίσαι αὐτῷ** = νὰ τὸν πλησιάσουν. **ἀπεστέγασαν** = ἐξεσκέπασαν. **καὶ ἐξορύξαντες** = καὶ ἀφοῦ ἐξεκάρφωσαν καὶ ἐξύλωσαν ἕνα μέρος τῆς στέγης. **χαλῶσι τὸν κράβαττον** = κατεβάζουν τὸν κράβαττον « πρὸ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδίδασκε ». **τὴν πίστιν αὐτῶν**· δηλ. τοῦ παραλυτικοῦ καὶ τῶν βασταζόντων αὐτόν. **ἀφέωνταί σοι** = ἂς εἶναι συγχωρημέναι. **ἀφι-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

έναι ἁμαρτίας = νὰ συγχωρῇ τὰς ἁμαρτίας. **ἐπιγνούς...** = γνωρίσας καλῶς καὶ ἀκριβῶς τοὺς ἐναντίον αὐτοῦ πονηροὺς διαλογισμούς. **διαλογίζεσθε** = σκέπτεσθε. **εὐκοπώτερον** = εὐκολώτερον. **καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου** = σήκωνε εἰς τοὺς ὤμους σου τὸ κρεβάτι σου. **ἵνα δὲ εἰδῆτε** = διὰ νὰ μάθετε. **ἐξουσίαν** = δύναμιν. **ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων** = ἐξῆλθεν ἐμπρὸς ἀπὸ ὅλους. **ὥστε ἐξίστασθαι πάντας** = ὥστε, βλέποντες αὐτὸν τὸν πρότερον παραλυτικὸν καὶ τώρα ὑγιῆ, ἐθαύμασαν ὅλοι καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν Καπερναοὺμ ὁ Κύριος ἐθεράπευσεν ἕνα παραλυτικόν, ὅταν ἐδίδασκε τὸν λαὸν ἐντὸς μιᾶς οἰκίας ἐπὶ παρουσίᾳ Γραμματέων, Φαρισαίων καὶ Νομοδιδασκάλων. Τόσος πολὺς κόσμος εἶχε μαζευθῆ ἐκεῖ, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκίας, ὥστε ἡ οἰκία καὶ τὰ γύρω αὐτῆς ἐγέμισαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη. Τότε ἔφεραν πρὸς τὸν Ἰησοῦν τέσσαρες ἄνθρωποι ἕνα παραλυτικὸν ἐπάνω σὲ ἕνα κρεβάτι, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν θεραπείαν του. Θέλουν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν οἰκίαν ποὺ ἦτο ὁ Σωτήρ, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον, διότι εἶχε μαζευθῆ εἰς τὸ σπίτι ἐκεῖνο πολὺς κόσμος, καὶ τοὺς ἦτο ἀδύνατον νὰ πλησιάσουν καὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Ἡ πίστις ὅμως τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐβάσταζον τὸν παραλυτικόν, καθὼς καὶ τοῦ παραλυτικοῦ, ἦτο πίστις θερμή. Δι' αὐτό, μὲ τὴν δύναμιν τῆς πίστεώς των, δὲν ἔχασαν τὸ θάρρος των οὔτε τὴν ἀπόφασίν των νὰ πλησιάσουν τὸν Χριστόν. Διότι ἡ πίστις ἡ πραγματικὴ δὲν γνωρίζει ἐμπόδια καὶ φόβους. Δι' αὐτὸ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐβάσταζον τὸν παραλυτικόν, ἀνέβησαν εἰς τὴν στέγην τῆς οἰκίας καὶ χωρὶς νὰ διστάσουν καὶ νὰ ὑπολογίσουν τίποτε, ἀφῄρεσαν τὰ κεραμίδια τῆς οἰκίας, κατέστρεψαν μέρος τῆς στέγης καὶ ἐκρέμασαν μὲ σχοινιὰ τὸν παραλυτικὸν πρὸ τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν θεραπείαν του. Ἡ θερμὴ πίστις αὐτῶν βραβεύεται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἐχάρισε περισσότερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν θεραπείαν τοῦ σώματος. Τοῦ συνεχώρησε τὰς ἁμαρτίας τῆς ψυχῆς του: « Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου ». Ὁ Παραλυτικὸς τότε ἐκατάλαβε μίαν νέαν δύναμιν νὰ διατρέχῃ τὸ παραλελυμένον σῶμά του. Μὲ τὴν δύ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ναμιν αὐτὴν ἐσηκώθη, ἐστάθη εἰς τὰ πόδια του καὶ ἐξεκίνησε μόνος του διὰ τὴν κατοικίαν του. Ἐπέρασεν ἐμπρὸς ἀπὸ ὅλους βαστάζων ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸ κρεβάτι τῆς ἀσθενείας του. Αὐτὴν τὴν ἐντολὴν τοῦ ἔδωσε ὁ Κύριος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς θεραπείας του. Ἡ διὰ θαύματος θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ ἔκαμεν ὅλον τὸν παρευρισκόμενον λαὸν νὰ θαυμάσῃ καὶ νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μάρκ. η', 34—38, καὶ θ', 1)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν = ὅποιος θέλει νὰ γίνῃ μαθητής μου. **ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν** = νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτόν του. **καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ** = καὶ ἂς σηκώσῃ τὸν σταυρόν του. Ἂς ἀποφασίσῃ νὰ ὑποφέρῃ μὲ ὑπομονὴν διὰ τὸ ὄνομά Μου. Διὰ τὴν πίστιν του εἰς Ἐμὲ — λέγει ὁ Κύριος — καὶ διὰ τὴν ὑπακοήν του εἰς τὸν νόμον Μου. Νὰ ἀφήσῃ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας του καὶ νὰ νεκρώσῃ τὰ πάθη του. **καὶ ἀκολουθείτω μοι** = καὶ ἂς μὲ ἀκολουθήσῃ. Τότε θηλαδὴ εἶναι ἄξιος μαθητής μου. **σῶσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ** = νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σώσῃ τὴν ζωήν του· ἡ λέξις ψυχὴ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ σημαίνει ζωή. **ἀπολέσει αὐτὴν** = θὰ χάσῃ αὐτὴν χάριν τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον. **τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον** = τὶ θὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον. **ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ** = κάτι ποὺ νὰ εἶναι τῆς αὐτῆς ἀξίας μὲ τὴν ψυχήν του. **ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με** = ὅστις ἐντραπῇ νὰ παραδεχθῇ τὴν διδασκαλίαν μου ὡς καὶ ἐμὲ ὡς Σωτῆρα του καὶ λυτρωτήν. **ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι** = εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν ἀνήθικον καὶ ἁμαρτωλόν. **ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** = ὁ Χριστός. **ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν** = θὰ τὸν θεωρήσῃ ἀνάξιον. **ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ** = κατὰ τὴν ἔνδοξον αὐτοῦ Δευτέραν Παρουσίαν. **τῶν ὧδε ἑστηκότων** = ἐκ τῶν εὑρισκομένων ἐδῶ. **οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου** = δὲν θὰ ἀποθάνουν. Ἐννοεῖ τοὺς τρεῖς μαθητάς του, τὸν Πέτρον, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, οἱ ὁποῖοι εἶδον τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἐπάνω εἰς τὸ Θαβώριον Ὄρος κατὰ τὴν Μεταμόρφωσίν του. **ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει** = ἐρχομένην μὲ δύναμιν καὶ δόξαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οὐδεὶς ἀναγκάζεται νὰ γίνῃ καὶ νὰ εἶναι Χριστιανός. Ἀλλὰ ὅποιος θέλει νὰ γίνῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Κύριον, αὐτὸς πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτόν του, δηλαδὴ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας του καὶ τὴν ἁμαρτωλὴν ζωήν του, καὶ νὰ ὑποτάξῃ ὁλόκληρον τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸν νόμον καὶ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ. Κάθε πρᾶξίν του καὶ κάθε ἐπιθυμίαν του ποὺ δὲν θὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ θὰ πρέπῃ νὰ τὰς ἀπορρίψῃ ἀπὸ τὴν ζωήν του καὶ νὰ ἀρνηθῇ τὰς κακάς του ἐπιθυμίας καὶ ἁμαρτίας. Ἄλλως ματαίως κοπιάζει. Πρέπει νὰ θυσιάσῃ τὸ ἁμαρτωλὸν καὶ ταπεινὸν ἐγώ του, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται κάθε ἁμαρτία, καὶ ἀφοῦ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ψυχικὴν ἀσθένειάν του τότε θὰ κατορθώσῃ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ νὰ γίνῃ τέλειος Χριστιανός.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ ζήσῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα, πρέπει νὰ τρέφεται διαρκῶς μὲ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ὑπακοὴν εἰς Αὐτόν. Ἡ πίστις πρὸς τὸν Χριστὸν εἶναι ζωὴ διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ δὲ ἀπιστία ψυχικὸς θάνατος. Ἀλλ' ἐὰν χαθῇ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου χάριν τοῦ κό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σμου καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν τρόπων τῆς ἀντιχριστιανικῆς του ζωῆς, τότε μὲ τί ἠμπορεῖ νὰ ἐξαγορασθῇ ; Μὲ τίποτε. Διότι κανένα πρᾶγμα τοῦ κόσμου, ἀλλ' οὔτε καὶ ὁλόκληρος ὁ κόσμος μὲ ὅλα τὰ ἀγαθά του, ἐὰν ἠμποροῦσε νὰ δοθῇ, δὲν θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐξαγοράσῃ μίαν χαμένην ψυχήν. Ὁ κόσμος ὅλος εἶναι φθαρτὸς καὶ πρόσκαιρος, ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου αἰώνιος καὶ ἀθάνατος.

ΚΥΡΙΑΚΗ Δ' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μάρκ. θ', 17—31)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει κάὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι ; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν ; φέρετε αὐτὸν πρός με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ ; ὁ δὲ εἶπε· παιδιόθεν. καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· πιστεύω, κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἤνεγκα = ἔφερα. **ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον** = ὁ ὁποῖος εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ πονηρὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμε αὐτὸν κωφὸν καὶ χωρὶς φωνὴν (ἄλαλον). **ῥήσσει αὐτὸν** = τὸν σπαράζει· **ξηραίνεται** = γίνεται σὰν πεθαμένος· **οὐκ ἴσχυσαν** = δὲν ἠδυνήθησαν. **πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι** = θὰ εἶμαι μαζί σας. **ἀνέξομαι ὑμῶν**=θὰ σᾶς ὑποφέρω, θὰ σᾶς ἀνέχωμαι. **ὡς τοῦτο γέγονεν**= ἀπὸ τότε ποὺ τοῦ συνέβη αὐτό. **παιδιόθεν**=ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας. **εἴ τι δύνασαι** = ἐὰν μπορῇς. **πάντα** = ὅλα εἶναι δυνατὰ δι' ἐκεῖνον ποὺ πιστεύει. **βοήθει μον τῇ ἀπιστίᾳ**= = βοήθησε νὰ πιστεύσω. **ἐπισυντρέχει**= μαζεύεται. **ἐπετίμησε**=διέταξε. **μηκέτι** = ποτὲ ἄλλοτε· **κράξαν**=ἀφοῦ τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἐφώναξε δυνατά. **εἰσελθόντα αὐτὸν**=ἀφοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς ἕνα οἰκίτι. **ὅτι ἡμεῖς** = διατὶ ἡμεῖς. **τοῦτο τὸ γένος**= δηλ. τῶν πονηρῶν πνευμάτων αὐτοῦ τοῦ γένους, τὰ δαιμόνια. **ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ** = διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας. **ἵνα γνῷ** = νὰ τὸ μάθῃ, νὰ τὸ γνωρίσῃ. **ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν** = θὰ τὸν φονεύσουν. **ἀποκτανθεὶς**=ἀφοῦ σταυρωθῇ (ἀφοῦ φονευθῇ).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ αἰώνιος ἐχθρὸς τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας εἶναι ὁ ἀποστάτης διάβολος. Αὐτὸς πάντοτε μηχανεύεται τὸ κακὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον. Αὐτὸς ἐβασάνιζε καὶ τὸ παιδὶ ποὺ ὁ πατέρας του τὸ ἔφερεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, διὰ νὰ τὸ θεραπεύσῃ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Χριστοῦ ὁ διάβολος ἀπεχώρησεν ἀμέσως ἐκ τοῦ πάσχοντος παιδίου. Ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ δυστυχισμένο ἐκεῖνο παιδί, ἀλλὰ ἀφοῦ προηγουμένως προσεπάθησε διὰ παντὸς τρόπου νὰ τὸ βλάψῃ.

Εἰς τὴν τραγικὴν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ τελευταίαν συμφορὰν τοῦ σεληνιαζομένου παιδιοῦ, ὁ Ἰησοῦς τὸ ἐκράτησε ἀπὸ τὸ χέρι του καὶ τὸ ἐσήκωσε ὄρθιον καὶ τὸ ἐθεράπευσεν. Ἀλλὰ προηγουμένως ἐζήτησεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ πάσχοντος παιδιοῦ νὰ πιστεύσῃ εἰλικρινῶς εἰς αὐτόν. Ὁ δυστυχὴς πατὴρ τοῦ σεληνιαζομένου παιδίου δὲν εἶχε θερμὴν πίστιν. Ἡ πίστις του ἦτο ἀδύνατος καὶ χλιαρά. Ἡ ἀπιστία του ἦτο ἀφορμὴ διὰ νὰ μὴ θεραπευθῇ τὸ παιδί του ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ποὺ πρῶτα τὸ ἔφερεν εἰς αὐτούς. Αὐτὸ ἦτο μυστικὸν ἰδικόν του, ἀλλ' ὁ Κύριος τοῦ τὸ ἐφανέρωσε. Τοῦ εἶπε πὼς δὲν θὰ θεραπευθῇ ὁ υἱός του ἐφ' ὅσον αὐτὸς δὲν ἔχει σταθερὰν πίστιν εἰς Αὐτόν. Τότε μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Σωτῆρος ἐφωτίσθη ἡ ψυχή του, ἐννόησε τοῦτο καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἐφώναξε νὰ τὸν ἀκούσουν ὅλοι: Πιστεύω, Κύριε, ἀλλὰ βοήθησέ με Σὺ νὰ πιστεύσω περισσότερον. Τοῦτο ἦτο μία ἐξομολόγησις τῆς ὀλιγοπιστίας του. Δι' αὐτὸ μετὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἐπετίμησεν ὁ Κύριος τὸ πονηρὸν πνεῦμα καὶ ἐθεράπευσε τὸν πάσχοντα υἱόν του.

Τότε οἱ μαθηταί Του παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ τοὺς εἴπῃ διατί αὐτοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν θεραπεύσουν. Καὶ ὁ Κύριος ἀπήντησεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ ὀλιγοπιστία των καὶ ἡ ἀπιστία τοῦ πατρὸς τοῦ δαιμονιζομένου παιδιοῦ ἦτο ἐμπόδιον τοῦ νὰ μὴ ἠμπορέσουν αὐτοὶ νὰ τὸ θεραπεύσουν. Διότι αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ ἀσθένεια δὲν θεραπεύεται παρὰ μόνον διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας.

Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ νηστεία, μαζὶ μὲ τὴν θερμὴν καὶ ζωντανὴν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, εἶναι τὰ μόνα σωτήρια φάρμακα διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ζωήν.

Μετὰ τὸ θαῦμα τοῦτο διαβαίνων ὁ Ἰησοῦς τὴν Γαλιλαίαν καὶ ἐρχόμενος εἰς τὴν Καπερναούμ, προέλεγεν εἰς τοὺς μαθητάς Του τὸν Σταυρικόν Του θάνατον καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν τριήμερον ἀνάστασίν Του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ Ε' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μάρκ. ι', 32—45)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαβὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν ; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι ; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν· οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὰ μέλλοντα αὐτῷ = ὅ,τι πρόκειται νὰ πάθῃ. **ἀναβαίνομεν·** τὰ Ἱεροσόλυμα εὑρίσκονται εἰς τὸ ὀροπέδιον τῆς Ἰουδαίας. **καὶ κατακρινοῦσιν....** = θὰ τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον. **ἔθνη**= οἱ εἰδωλολάτραι. Ἐννοεῖ τοὺς Ρωμαίους στρατιώτας πού θὰ τὸν ἐμπαίξουν, θὰ τὸν βασανίσουν καὶ θὰ τὸν σταυρώσουν. **προσπορεύονται**=πηγαίνουν ὀλίγον ἐμπρός. **ἐν τῇ δόξῃ σου**= ὅταν ἔλθῃς δοξασμένος κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν. **οὐκ οἴδατε** = δὲν γνωρίζετε. **τὸ ποτήριον... καί... βάπτισμα**=ἐννοεῖ τὰ παθήματα τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου. **πίεσθε** = θὰ πίετε, δηλ. δύνασθε νὰ ὑποφέρετε βάσανα, θλίψεις, θάνατον· **οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι** = δὲν εἶναι ἰδικόν μου διὰ νὰ σᾶς τὸ δώσω. **ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται** = ἀλλὰ δι' ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους ἡτοιμάσθη. Εἰς αὐτούς, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν ἔργων των ἀπεδείχθησαν πραγματικοὶ Χριστιανοί, ἄξιοι «υἱοὶ τοῦ Θεοῦ καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας Του ». Κατ' ἄλλους ἑρμηνευτάς, ὁ Κύριος μὲ τὴν ἀπάντησίν Του εἰς τοὺς μαθητάς Του, πού τοῦ ἐζήτουν νὰ καθίσουν ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὰ δεξιὰ τῆς δόξης Του καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὰ ἀριστερά Του, ἐννοοῦσε τοὺς δύο λῃστάς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἐσταυρώθη. Διότι εἶχε προφητευθῆ ὑπὸ τῶν Προφητῶν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ὡς κακοῦργος καὶ θὰ σταυρωθῇ ὑπ' αὐτῶν ἐν μέσῳ δύο λῃστῶν. Συνεπῶς εἶχεν ἑτοιμασθῆ ἡ θέσις αὐτὴ διὰ τοὺς δύο λῃστάς. Δόξα δὲ τοῦ Χριστοῦ, ὡς Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ὁ Σταυρός. **ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου**=ἤρχισαν νὰ ἀγανακτοῦν διὰ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην. **οἴδατε**=γνωρίζετε. **οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν**=οἱ θεωρούμενοι ἄρχοντες, οἱ κυβερνῆται τῶν ἐθνῶν. **κατεξουσιάζουσιν**=κατατυραννοῦν· **οἱ μεγάλοι αὐτῶν**=οἱ πρώχοντες, οἱ ἄρχοντες. **οὐχ οὕτω ἔσται**=δὲν θὰ εἶναι σὲ σᾶς ἔτσι, σεῖς δὲν θὰ κάμνετε τὸ ἴδιον. **διάκονος**= ὑπηρέτης. **διακονῆσαι** = νὰ ὑπηρετήσῃ. **δοῦναι** = νὰ δώσῃ. **τὴν ψυχὴν** = τὴν ζωήν· **λύτρον** = ἀντάλλαγμα, διὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν πολλοὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητάς Του καὶ ἀνέβαινεν εἰς Ἱεροσόλυμα, διηγούμενος εἰς αὐτοὺς τὰ ὅσα θὰ ὑπέφερεν ὡς ἄνθρωπος χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου. Τότε τοὺς ἐφανέρωσε τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσιν εἰς αὐτόν: ὅτι θὰ τὸν συλλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι, θὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν ἐμπαίξουν, θὰ τὸν μαστιγώσουν, θὰ τὸν σταυρώσουν καὶ Αὐτὸς τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστηθῇ. Τότε μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ὅσων ἐπρόκειτο νὰ ὑποφέρῃ ὁ Κύριος ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου χάριν τοῦ κόσμου, δύο ἀπὸ τοὺς μαθητάς Του, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, ἦλθον ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ Αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν δόξαν Του, νὰ καθίσῃ ὁ ἕνας ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ δεξιά Του καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὰ ἀριστερά Του.

Ὁ Ἰησοῦς τότε τοὺς εἶπε: «Δὲν γνωρίζετε τὶ ζητεῖτε. Δύνασθε σεῖς νὰ ὑποφέρετε τὰ βάσανα τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τοὺς τρομακτικοὺς πόνους τοῦ Σταυροῦ;» Αὐτοὶ μὴ ἐννοοῦντες τὴν σημασίαν τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἀπήντησαν: «Δυνάμεθα».

Τότε ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπεν, ὅτι τοὺς ἀναμένει ἡ δίωξις τοῦ κόσμου καὶ ὁ μαρτυρικὸς θάνατος διὰ τὸν λόγον ὅτι εἶναι Ἀπόστολοί Του, πλὴν ὅμως παρ' ὅλα ταῦτα τὸ νὰ καθίσουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς Δόξης Του, τοῦτο εἶχε προφητευθῆ δι' ἄλλους. Εἶχεν ἑτοιμασθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς δύο λῃστὰς ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐσταυρώθη ὁ Σωτὴρ Ἰησοῦς χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου. Τοῦτο τὸ παρεξήγησαν οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι καὶ δυσηρεστήθησαν ἀπέναντι τῶν δύο υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου, διότι αὐτοὶ ἐζήτησαν διὰ τὸν ἑαυτόν τους τιμητικὴν θέσιν κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν τοῦ Κυρίου. Τοῦτο τὸ εἶδεν ὁ Ἰησοῦς, ὅστις τοὺς εἶπε:

«Οἱ ἄρχοντες τῶν λαῶν καὶ οἱ Κυβερνῆται τῶν ἐθνῶν κατατυραννοῦν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὀνομάζονται ἀπ' αὐτοὺς κύριοι καὶ εὐεργέται. Ἀλλ' εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἦλθον νὰ ἱδρύσω ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον. Ἀλλ' ἀπεναντίας ἐκεῖνος, ὅστις θὰ θελήσῃ νὰ γίνῃ πρῶτος μεταξὺ τῶν ἄλλων, πρέπει νὰ ὑπηρετήσῃ ὅλους τοὺς ἄλλους μὲ ταπεινοφροσύνην καὶ πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Διότι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν νὰ ὑπηρετηθῇ ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀλλὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ».

Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι τὸ δεῖγμα τῶν πραγματικῶν Χριστιανῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ (Ἰωάνν. ιβ', 1—18)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς ; εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον· μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ Πάσχα· ἦτο ἡ μεγαλυτέρα ἑορτὴ τῶν Ἑβραίων, εἰς ἀνάμνησιν τῆς σωτηρίας των ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. **Βηθανία** = πόλις κοντὰ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. **ὁ τεθνηκὼς** = ὁ πεθαμένος. **ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν** = τὸν ὁποῖον ἀνέστησεν ἀπὸ τοὺς νεκρούς. **διηκόνει** = ὑπηρέτει. **εἷς τῶν ἀνακειμένων**=ἕνας ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους. **λίτρα** = μέτρον τῶν ὑγρῶν. **νάρδος** = φυτὸν ἀρωματικόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζεται μεγάλης ἀξίας μυρωδιά. **ἐπληρώθη**=ἐγέμισε. **ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν**= = ἐσπόγγισε μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της. **Ἰσκαριώτης** = ὁ καταγόμενος ἐκ τῆς πόλεως Καριώθ, ὁ ὁποῖος ἐπρόδωσε τὸν Κύριον, μαθητής του. Τοῦτο γίνεται πρὸς διάκρισιν τοῦ ἄλλου μαθητοῦ, ὅστις καὶ αὐτὸς λέγεται Ἰούδας. **οὐκ ἐπράθη** = δὲν ἐπωλήθη. **γλωσσόκομον** = τὸ ταμεῖον. **τὰ βαλλόμενα**=τὰ ριπτόμενα χρήματα τοῦ κοινοῦ ταμείου τῶν Ἀποστόλων διὰ τὰς ἀνάγκας των· **ὡσαννὰ** (λέξις ἑβραϊκή) = σῶσέ μας· **εὐλογημένος**= ἂς εἶσαι εὐλογημένος σύ, ποὺ ἔρχεσαι ἐξ ὀνόματος τοῦ Κυρίου· **ἐβουλεύσαντο**=ἐσκέφθησαν. **ὅτι... δι' αὐτὸν**=διότι ἐξ αἰτίας αὐτοῦ. **τὰ βαΐα**=τοὺς κλάδους τῶν φοινίκων. **ὅτε ἐδοξάσθη**· μετὰ τὴν ἀνάστασιν (τοῦ Ἰησοῦ). **τὸ σημεῖον** = τὸ θαῦμα.

Σημ. Τὸ Πάσχα τῶν Ἑβραίων ἦτο συμβολισμὸς τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὴν Βηθανίαν ἓξ ἡμέρας πρὸ τοῦ Πάσχα καὶ ἀνέστησεν ἐκ τοῦ τάφου τὸν πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἀποθανόντα Λάζαρον. Ἐκεῖ χάριν αὐτοῦ ἔκαμαν δεῖπνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκάθισε καὶ ὁ ἐκ τῶν νεκρῶν ἀναστὰς Λάζαρος. Ἡ ἀδελφή τοῦ Λαζάρου Μάρθα ὑπηρέτει τοὺς καθημένους εἰς τὸ δεῖπνον, ἡ δὲ ἄλλη ἀδελφή του Μαρία ἠγόρασε πολύτιμον μύρον καὶ ἤλειψε μὲ αὐτὸ τοὺς πόδας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ Ἰησοῦ, τοὺς ὁποίους ἐσπόγγισε μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της. Ἡ οἰκία τότε « ἐγέμισε ἀπὸ τὴν μυρωδιὰ τοῦ μύρου », ὁ δὲ Ἰούδας ὁ προδότης εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δείξῃ τὴν φιλαργυρίαν του μὲ τὸ ὑποκριτικὸν ἐνδιαφέρον του διὰ τοὺς πτωχούς. Ὁ Κύριος ὅμως τὸν ἀπεστόμωσε. Διότι ἐπήνεσε τὴν ὡραίαν πρᾶξιν τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς Μαρίας καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς ἀφορμῆς προεῖπε τὸν θάνατόν Του καὶ τὸν ἐνταφιασμόν Του.

Τὴν ἑπομένην τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν, τὴν Ἱερουσαλήμ, καθήμενος ἐπὶ πώλου ὄνου. Ὁ Λαὸς τότε τὸν ὑπεδέχθη θριαμβευτικῶς, διότι ἀνέστησε τὸν Λάζαρον ἐκ τῶν νεκρῶν. Δι' αὐτὸ ἐκράτει τότε εἰς τὰς χεῖράς του τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐφώναζε : « ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ», δηλαδὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλοι πάλι ἔστρωναν εἰς τὸν δρόμον τὰ ἐνδύματά των εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης, διὰ νὰ περάσῃ ὁ Χριστός. Ἄλλοι ἐβεβαίωναν μὲ φωνὴν δυνατὴν περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι Αὐτὸς εἶναι ποὺ ἐφώναξεν ἐκ τοῦ μνημείου τὸν Λάζαρον καὶ τὸν ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν. Τοῦτο τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου τοὺς εἶχε ξεσηκώσει ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, ὁ δὲ λαὸς μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμὸν καὶ μὲ ζητωκραυγὰς Τὸν ὑπεδέχθη εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ Α' ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ (Ἰωάνν. α', 1—17)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν, πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ ο ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας· Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν ἀρχῇ = εἰς τὴν ἀρχήν, δηλαδὴ προτοῦ νὰ γίνῃ ὁ κόσμος. **ὁ Λόγος**· εἶναι τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, δηλαδὴ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. **πρὸς τὸν Θεὸν** = πλησίον τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὁμοούσιος μὲ τὸν Θεόν,. **ὃ γέγονεν** = ἀπὸ ὅσα ἔχουν γίνει. **ζωὴ ἦν** = ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς Θεός, εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς φυσικῆς. **ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων** = τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν προορισμόν των. **σκοτία** = δηλοῖ τὸ ἠθικὸν σκότος τῆς ἁμαρτίας. **ἴδια** = εννοεῖ ἐν γένει τὸν κόσμον. **οὐ παρέλαβον** = ὅσοι δὲν ἐπίστευσαν αὐτόν. **οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων** = οἵτινες ὄχι διὰ ἀνθρωπίνης δυνάμεως καὶ γνώσεως δηλ. ἀνθρωπίνης ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν. **σὰρξ ἐγένετο** = ἐγένετο τέλειος ἄνθρωπος ἐκτὸς ἁμαρτίας. **ἐσκήνωσεν** = ἦλθε καὶ ἔμεινε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. **ἐκ τοῦ πληρώματος** = ἀπὸ τὴν ἄφθονον καὶ τελείαν θείαν χάριν ποὺ εἶχεν ὁ Χριστός. **ἐλάβομεν καὶ χάριν** = ἐλάβομεν τὴν σωτηρίαν μας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον, ἔγινεν ἄνθρωπος, ὅμοιος μὲ ἡμᾶς κατὰ πάντα ἐκτὸς ἁμαρτίας. Τὸ φῶς τῆς Διδασκαλίας Του καὶ τῆς ζωῆς Του ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν ὑψηλὸν προορισμόν του. Λάμπει μέσα εἰς τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας καὶ φωτίζει τοὺς ἀγαθοὺς κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν διάθεσίν των ἀνθρώπους, διὰ νὰ τὸν πιστεύσουν καὶ τὸν δεχθοῦν ὡς λυτρωτήν των. Ὁ Χριστὸς ἐγένετο ἄνθρωπος, διὰ νὰ μᾶς φωτίσῃ μὲ τὴν διδασκαλίαν Του καὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ μᾶς σώσῃ. Ἡ διδασκαλία Του καὶ ἡ ζωή Του ἦτο ἐξ οὐρανῶν, ἦτο Θεία.

Ὅσοι τὸν ἐπίστευσαν ἦσαν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ ἦσαν ἁμαρτωλοί, ἤθελαν νὰ σωθοῦν καὶ ἐσώθησαν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐπίστευσαν εἰς Αὐτόν. Διὰ τὴν σωτηρίαν των αὐτοὶ προσέφεραν εἰς τὸν Χριστὸν τὴν καλὴν πρόθεσίν των καὶ ὁ Χριστὸς τὴν Διδασκαλίαν Του καὶ τὸν Σταυρικόν Του θάνατον, ποὺ εἶναι ἡ μόνη θυσία τὴν ὁποίαν ἐδέχθη ὁ Θεός, διὰ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Καὶ ἔτσι μὲ τὴν πίστιν των εἰς τὴν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὴν διδασκαλίαν Του καὶ τὸν Σταυρικόν Του θάνατον ἐσώθησαν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ πάντες οἱ πιστεύσαντες εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως διὰ νὰ σωθῇ πρέπει νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν εἰλικρινῆ του πίστιν, διὰ νὰ φωτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἀκολουθήσῃ κατόπιν πιστὰ τὸν δρόμον τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως καὶ ζωῆς, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀποδεικνύῃ πάντοτε μὲ τὰ ἔργα τῆς πίστεως.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ (Ἰωάνν. κ', 19—31)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ὀψίας οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. ἦλθεν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ· ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν, καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οὔσης ὀψίας = ἐνῷ εἶχε βραδυάσει. **τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ** = τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέστη ὁ Κύριος. **μία** = ἡ πρώτη ἡμέρα, δηλ. ἡ καθ' ἡμᾶς Κυριακή. **Σάββατον** = ὅλη ἡ ἑβδομάδα. Λέγεται δὲ σάββατον καὶ ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος, δηλαδὴ ἡ Κυριακή.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συνηγμένοι = συνηθροισμένοι· **ἔστη** = ἐστάθη. **ἄν τινων ἀφῆτε** = ὅσων συγχωρήσητε. **ἀφίενται αὐτοῖς** = ἔχουν συγχωρηθῇ. **ἄν τινων κρατῆτε** = ὅσων δὲν συγχωρεῖτε. **τὸν τύπον τῶν ἥλων** = τὸ σημάδι τῶν καρφιῶν (μὲ τὰ ὁποῖα ἐκάρφωσαν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Σταυρόν). **εἰς τὴν πλευρὰν**· τὴν ὁποίαν ἐκέντησε μὲ τὴν λόγχην του ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατιώτας ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. **ὧδε** = ἐδῶ. **ὁ Κύριός μου.....** = Σὺ εἶσαι ὁ Κύριός μου. **ὅτι ἑώρακάς με** = διότι μὲ εἶδες.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος, μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασίν Του κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, δηλαδὴ τὴν Κυριακήν, ἐφανερώθη εἰς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, ἐνῶ αἱ θύραι τοῦ σπιτιοῦ, ὅπου αὐτοὶ εἶχαν μαζευθῆ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦσαν κλεισταί, καὶ ἐστάθη εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ τοὺς εἶπε: « εἰρήνη ὑμῖν ». Κατόπιν διὰ νὰ στερεώσῃ τὴν πίστιν τους, ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὰ σημάδια τῶν καρφιῶν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ τοὺς πόδας Του, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ Ἰουδαῖοι τὸν ἐκάρφωσαν εἰς τὸν Σταυρόν, καθὼς καὶ τὴν πληγὴν τῆς λόγχης, μὲ τὴν ὁποίαν ἕνας στρατιώτης ἐκέντησε τὴν πλευράν Του, ὅταν ἀκόμη ἦτο ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν κρεμασμένος. Ἐκεῖνοι τότε ἐχάρησαν, ὅταν εἶδαν τὸν Κύριον. Ἀλλ' ὅμως, ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν ἐκείνην τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ἔλειπεν ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς. Οἱ ἄλλοι μαθηταὶ μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ πίστιν τὸν ἐβεβαίωναν, ὅτι ὁ Κύριός των καὶ Διδάσκαλός των ἀνεστήθη. Τοῦ ἔλεγον ὅτι τὸν εἶδον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸ ἐπίστευεν ὁ Θωμᾶς. Ἔμενε ἀμετάπειστος, διότι εἶχε πάντα εἰς τὸν νοῦν του ἐσταυρωμένον τὸν Κύριόν του ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. Δι' αὐτὸ εἰς τὰς ἐπιμόνους βεβαιώσεις τῶν ἄλλων μαθητῶν αὐτὸς τοὺς ἔλεγεν : Ἐὰν δὲν ἴδω εἰς τὰς χεῖρας Αὐτοῦ τὸ σημάδι τῶν καρφιῶν καὶ ἐὰν δὲν βάλω τὸ δάκτυλόν μου εἰς τὸ σημάδι τῶν καρφιῶν, καὶ ἐὰν δὲν βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν Αὐτοῦ, ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ πιστεύσω, ὅτι ἀνεστήθη. Ἀλλὰ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἦλθε καὶ πάλιν ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κεκλεισμένων τῶν θυρῶν εἰς τοὺς μαθητάς Του, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Θωμᾶς. Ὁ Ἰησοῦς τότε προσεκάλεσε τὸν Θωμᾶν νὰ πλησιάσῃ καί, διὰ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς Ἀναστάσεώς Του,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ ἔδειξε τὰς χεῖράς Του καὶ τὴν πλευράν Του. Τότε τοῦ εἶπε νὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἄπιστος καὶ νὰ γίνῃ καὶ αὐτὸς πιστός, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί Του, εἰς τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασίν Του. Τί ᾐσθάνθη τότε ὁ Θωμᾶς δὲν γνωρίζομεν. Γνωρίζομεν ὅμως, ὅτι ὁ Θωμᾶς ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ μὲ φόβον καὶ ἀνεφώνησε : « Σὺ εἶσαι πραγματικὰ ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου ». Τότε ὁ Κύριος τοῦ ἀπήντησε : « Θωμᾶ ἐπίστευσες, διότι μὲ εἶδες. Μακάριοι», δηλαδὴ εὐτυχεῖς, «θὰ εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ μὲ ἴδουν καὶ θὰ πιστεύσουν. Αὐτοὶ θὰ βλέπουν διαρκῶς μὲ τὰ μάτια τῆς πίστεως εἰς Ἐμέ ».

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ, ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

(Μάρκ. ιε', 43—47, καὶ ιστ', 1—8)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησε τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται. καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου ; καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ' ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας· ὁ Ἰωσὴφ ἦτο ἀπὸ μίαν πόλιν τῆς Ἰουδαίας, ποὺ ἐλέγετο Ἀριμαθαία. **εὐσχήμων** = ἐπίσημος. **βουλευτὴς** = δηλ. ἦτο μέλος τοῦ συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων. **ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος** = ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἐπερίμενε τὸν Μεσσίαν. **τολμήσας** = ἀφοῦ ἐτόλμησε, ἀφοῦ ἐπῆρε θάρρος. **εἰσῆλθε πρὸς Πιλᾶτον** = παρουσιάσθη εἰς τὸν Πιλᾶτον. **ἠτήσατο** = ἐζήτησε. **ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε** = ἠπόρησε ἂν ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἀποθάνει (ἐπειδὴ οἱ σταυρωμένοι δὲν ἀπέθνῃσκον τόσον γρήγορα). **τὸν κεντυρίωνα** = τὸν ἑκατόνταρχον (ἀξιωματικὸν ἔχοντα ὑπὸ τὰς διαταγάς του 100 στρατιώτας). **εἰ πάλαι ἀπέθανε** = ἂν εἶχε ἀποθάνει πρὸ πολλοῦ χρόνου. **καὶ γνοὺς** = καὶ ἀφοῦ ἔμαθε, ὅτι εἶχεν ἀποθάνει ὁ Ἰησοῦς. **ἐδωρήσατο** = ἐχάρισε. **καὶ καθελὼν** = καὶ ἀφοῦ τὸν κατέβασεν ἀπὸ τὸν Σταυρόν. **ἐνείλησε τῇ σινδόνι** = ἐτύλιξε μὲ τὸ σεντόνι. **κατέθηκε** = καὶ ἔβαλε. **ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας** = τὸ ὁποῖον ἦτο λαξευμένον εἰς τὸν βράχον. **καὶ προσεκύλισε τὸν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου** = καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν τοῦ μνημείου μὲ μεγάλην πέτραν. **ἐθεώρουν** = ἔβλεπον. **καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου** = καὶ ἀφοῦ ἐπέρασε τὸ Σάββατον. **τῆς μιᾶς σαββάτων** = τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, δηλ. τὴν Κυριακήν. **ἀποκεκύλισται** = εἶχεν ἀποκυλισθῆ. **ἐν τοῖς δεξιοῖς** = εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ τάφου. **περιβεβλημένον** = ὁ ὁποῖος ἐφοροῦσε. **ἐξεθαμβήθησαν** = ἐξεπλάγησαν. **μὴ ἐκθαμβεῖσθε** = μὴ ἐκπλήττεσθε. **προάγει ὑμᾶς** = προπορεύεται ἀπὸ σᾶς. **αὐτὸν ὄψεσθε** = θὰ τὸν ἴδητε. **εἶχε**= κατεῖχε. **ἔκστασις** = ἔκπληξις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τὴν Ἀριμαθαίαν, βουλευτής, δηλ. μέλος τοῦ συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων, κρυφὸς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, ἔλαβε τὸ θάρρος καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Πιλᾶτον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν, καὶ ἐζήτησε τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσῃ.

Ὁ Πιλᾶτος τότε ἠρώτησε τὸν ἀξιωματικὸν ποὺ ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἦσαν φρουροὶ εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ἂν πράγματι ἀπέθανεν ὁ Ἐσταυρωμένος Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Ἀφοῦ δὲ ἐπληροφορήθη τὸν θάνατόν Του, ἐθαύμασε, διότι συνήθως οἱ σταυρούμενοι κατάδικοι ἔμεναν ἐν τῇ ζωῇ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ των δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἐδώρησε εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Τότε ὁ Ἰωσὴφ ἠγόρασε σινδόνι καὶ μαζὶ μὲ τὸν Νικόδημον ἦλθεν εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ὁ Νικόδημος ἦλθεν εἰς τὸν Γολγοθᾶν μὲ ἑκατὸν λίτρας ἀρωμάτων, ποὺ ἠγόρασε διὰ τὴν ταφὴν τοῦ Ἰησοῦ.

Κατέβασαν οἱ δύο τὸ νεκρὸν Σῶμα τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὸν Σταυρόν, τὸ ἐκαθάρισαν ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν πληγῶν μετὰ τῶν Μυροφόρων Γυναικῶν, τὸ ἔπλυναν μὲ τ' ἀρώματα καὶ ἔκαμαν ὅ,τι ἄλλο ἦτο συνήθεια ἰουδαϊκὴ νὰ γίνεται εἰς τοὺς νεκρούς, πρὸ τῆς ταφῆς των. Κατόπιν ὅλοι μαζί, Ἰωσήφ, Νικόδημος καὶ αἱ Μυροφόροι γυναῖκες, μετέφεραν τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου μὲ εὐλάβειαν, θεῖον φόβον καὶ μὲ θρήνους ἱερούς, εἰς τὸν πλησίον τάφον τοῦ Ἰωσήφ, ὅστις ἦτο λαξευμένος εἰς ἕνα βράχον, τὸ ἔθεσαν ἐκεῖ καί, πρὸς προφύλαξίν Του, ἐκύλισαν εἰς τὴν θύραν τοῦ μνημείου μεγάλην πέτραν καὶ μὲ αὐτὴν ἔκλεισαν αὐτό.

Εἰς τὸν τάφον ἐκεῖνον οὐδέποτε εἶχεν ἄλλος ἐνταφιασθῆ. Ἦτο τάφος καινούργιος.

Αἱ Μυροφόροι γυναῖκες ἠγόρασαν ἀρώματα καὶ τὸ πρωΐ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, δηλ. τῆς Κυριακῆς, ἦλθον εἰς τὸ μνημεῖον, διὰ νὰ ἀλείψωσι μὲ τὰ ἀρώματα τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου.

Μόλις ἐπλησίασαν εἰς τὸν τάφον, τότε ἐνεθυμήθησαν, ὅτι ὁ τάφος ἦτο κλειστὸς μὲ τὸν μεγάλον λίθον καὶ ἐσυλλογί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ζοντο ποιὸς θὰ μετετόπιζε τὸ λιθάρι ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ μνημείου διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτό. Ἔξαφνα ὅμως εἶδον, ὅτι ἡ πρὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου μεγάλη πέτρα εἶχεν ἀποκυλισθῆ. Εἰσῆλθον δὲ τότε εἰς τὸ μνημεῖον καὶ εἶδον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος αὐτοῦ νὰ κάθεται ἕνας ἄγγελος, ὅστις τὰς ἐπληροφόρησεν, ὅτι ἀνέστη ὁ Κύριος.

Ἐπίσης εἶπεν εἰς αὐτάς, ὅτι πρέπει νὰ κηρύξωσι τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν Πέτρον, καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς τοὺς περιμένει εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐκεῖ θὰ τοὺς συναντήση διὰ νὰ τὸν ἰδοῦν, ὅπως τοὺς εἶχεν ὑποσχεθῆ πρὸ τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου. Αἱ Μυροφόροι γυναῖκες μετὰ ταῦτα ἔφυγαν ταχέως ἀπὸ τοῦ μνημείου καὶ δὲν εἶπον εἰς κανένα τίποτε ἐξ ὅσων εἶδαν καὶ ἤκουσαν ἐκ τοῦ ἀγγέλου. Διότι τὰς εἶχε κυριεύσει φόβος καὶ θαυμασμός.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς Αὐτόν, ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Σημ.—Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ ὀνομάζεται «Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων», διότι ἡ Ἐκκλησία ἀφιέρωσεν αὐτὴν εἰς τὴν μνήμην τῶν τριῶν μυροφόρων γυναικῶν, ποὺ εἶχον τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀφοσίωσιν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν Τάφον τοῦ Σωτῆρος, διὰ νὰ ἀλείψωσι μὲ μύρα τὸ Σῶμά Του.

ΚΥΡΙΑΚΗ Δ' ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ, ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ
(Ἰωάνν. ε', 1—15)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατείχετο νοσήματι. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν. ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν. οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράββατον. ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει ; ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἔστι = ὑπάρχει. **ἐπὶ τῇ προβατικῇ** = κοντὰ εἰς τὴν προβατικὴν πύλην. Τὰ Ἱεροσόλυμα εἶχαν διαφόρους πύλας, μία ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐλέγετο προβατική, διότι ἀπ' αὐτὴν ἔβαζαν τὰ πρόβατα διὰ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἄλλας ἀνάγκας τῶν κατοίκων. **κολυμβήθρα** = δεξαμενὴ γεμάτη νερό, τὸ ὁποῖον εἶχε θεραπευτικὴν δύναμιν. **Βηθεσδά** = εἶναι λέξις ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει σπίτι τῆς εὐεργεσίας. **ξηρῶν** = παραλύτων. **ἐκδεχομένων** = οἱ ὁποῖοι ἐπερίμεναν. **κατὰ καιρὸν** = κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα, κάθε τόσο. **ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι** = ἀπὸ οἱανδήποτε ἀρρώστειαν καὶ ἂν ὑπέφερεν. **κατακείμενον** = ὁ ὁποῖος ἦτο κατάκοιτος, δηλ. παράλυτος. **καὶ γνοὺς** = καὶ ἀφοῦ ἐννόησε, κατάλαβε. **ὅτι πολὺν χρόνον ἤδη ἔχει** = ὅτι εἶναι πολὺν καιρὸν ἄρρωστος. **εὐθέως** = ἀμέσως. **ἦρε** = ἐσήκωσε. **ἔλεγον**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οἱ Ἰουδαῖοι· ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων. **τῷ τεθεραπευμένῳ** = εἰς τὸν παράλυτον ποὺ (ἐθεραπεύθη) ἔγινε καλά. **οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατόν σου** = δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ σηκώσῃς τὸ κρεββάτι σου. **ὃς ἐποίησέ με ὑγιῆ** = ἐκεῖνος ποὺ μὲ ἐθεράπευσε (μὲ ἔκαμε καλά). **τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι .....** = ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος. **ὁ δὲ ἰαθεὶς** = ὁ δὲ θεραπευθείς, δηλ. ὁ παράλυτος. **οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν** = δὲν ἐγνώριζε ποῖος ἦτο ὁ θεραπεύσας αὐτόν. **ἐξένευσε** = ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθοῦν. **ἐν τῷ ἱερῷ**· δηλαδὴ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος. **ἴδε ὑγιὴς γέγονας** = νά, ἔγινες καλά. **μηκέτι ἁμάρτανε** = νὰ μὴ ἁμαρτήσῃς πλέον. **ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται** = διὰ νὰ μὴ πάθῃς χειρότερα. Ἡ ἀσθένειά του εἶχε προέλθει ἀπὸ ἁμαρτίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν εὑρίσκεται εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἑορτήν.

Πλησίον τῶν Ἱεροσολύμων ἦτο μία δεξαμενὴ ὀνομαζομένη Βηθεσδά, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνέβλυζε νερό, τὸ ὁποῖον ἄγγελος κατήρχετο ἐξ οὐρανοῦ καὶ τὸ ἐτάρασσε. Τὸ νερὸ αὐτὸ τότε μὲ τὴν ταραχὴν τοῦ ἀγγέλου ἐλάμβανε θείαν δύναμιν καὶ ἐθεράπευε πολλὰς καὶ διαφόρους ἀσθενείας. Πέριξ τῆς δεξαμενῆς ἦσαν πέντε στοαὶ (καμάραι), κάτω ἀπὸ τὰς ὁποίας ἦσαν ἐξαπλωμένοι πολλοὶ ἀσθενεῖς. Αὐτοὶ ἦσαν τυφλοί, χωλοί, παράλυτοι καὶ ἐπερίμεναν τὴν κίνησιν τοῦ νεροῦ τῆς κολυμβήθρας ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, διὰ νὰ πέσουν μὲ τὴν σειράν των εἰς τὸ ὕδωρ καὶ θεραπευθοῦν. Ἐθεραπεύετο δὲ ἀπὸ αὐτοὺς μόνον ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἔμπαινε πρῶτος μέσα εἰς τὴν δεξαμενήν, ὕστερα ἀπὸ τὴν κίνησιν τοῦ νεροῦ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου.

Οἱ περιμένοντες ἀσθενεῖς ἔβλεπον, πὼς ὅτι ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην πρόκειται νὰ θεραπευθοῦν, ἀρκεῖ νὰ ἠμπορέσουν νὰ πέσουν εἰς τὸ νερὸ τῆς δεξαμενῆς πρῶτοι μετὰ τὴν ταραχὴν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀσθενῶν ἦτο ξαπλωμένος καὶ ἕνας παραλυτικός. Αὐτὸς ἦτο ἀσθενὴς τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χρόνια ἀπὸ παραλυσίαν καὶ δὲν εἶχε κανένα συγγενῆ ἢ προστάτην, νὰ τὸν βάλῃ μέσα εἰς τὸ νερὸ τῆς δεξαμενῆς. Αὐτὸς μόνος του

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ τὸν ἐτοποθέτησαν γνωστοί του ἄνθρωποι ἀπὸ φιλανθρωπίαν.

Εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν εὑρισκόμενος ἔβλεπε πολλοὺς νὰ θεραπεύωνται καὶ ὅτι ὁ ἴδιος ἔμενε ἀθεράπευτος. Τοῦτο μὲ παράπονον τὸ εἶπε εἰς τὸν Κύριον ὅταν τὸν ἠρώτησεν ἐὰν ἤθελε νὰ θεραπευθῇ. « Δὲν ἔχω ἄνθρωπον— εἶπεν εἰς τὸν Ἰησοῦν—νὰ μὲ βάλῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν ὅταν ταραχθῇ τὸ νερόν. Ἐνῶ ἐγὼ σέρνομαι σιγὰ-σιγὰ πρὸς τὴν κολυμβήθραν, ἄλλος καταβαίνει πρὸ ἐμοῦ καὶ θεραπεύεται. Ἐγὼ δὲ μένω ἀθεράπευτος, διότι δὲν ἔχω καὶ ἐγὼ ἕνα φιλικὸ χέρι νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν περίστασίν μου ». Ὁ Κύριος τότε τὸν ἐλυπήθη καὶ τοῦ εἶπε : « ἄνθρωπον δὲν ἔχεις ; Ἐγὼ δι' ἐσὲ ἔγινα ἄνθρωπος καὶ πῶς λέγεις πῶς δὲν ἔχεις ἄνθρωπον ; Σήκω, λοιπὸν ἐπάνω, πάρε εἰς τοὺς ὤμους σου τὸ κρεββάτι σου καὶ πήγαινε εἰς τὸ σπίτι σου ». Τότε ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος μὲ τὰς λέξεις μόνον αὐτὰς τοῦ Χριστοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ κρατώντας εἰς τοὺς ὤμους του τὸ κρεββάτι τῆς ἀσθενείας του περιεπάτει ἐμπρὸς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς εὑρισκομένους τότε εἰς ἐκείνην τὴν δεξαμενήν.

Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν θεραπείαν τοῦ παραλυτικοῦ ἀπεμακρύνθη ἀμέσως. Οἱ Ἰουδαῖοι τὸν εἶδον θεραπευθέντα χωρὶς νὰ μπῇ εἰς τὴν δεξαμενὴν καὶ τὸν ρωτοῦσαν διὰ νὰ μάθουν, ποῖος ἦτο ἐκεῖνος, ποὺ τὸν ἐθεράπευσεν.

Ὁ θεραπευθεὶς ὅπως παραλυτικὸς δὲν ἐγνώριζε ποῖος εἶναι, διότι ὁ Ἰησοῦς ἀφοῦ τὸν ἐθεράπευσεν ἔφυγεν ἀμέσως.

Ἀργότερον τὸν συνήντησεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ τοῦ εἶπε : « ἴδε ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται ». Δηλαδὴ πρόσεξε, ἔγινες πλέον καλά. Νὰ μὴν ἁμαρτήσῃς πλέον διὰ νὰ μὴ πάθῃς χειρότερα.—Τότε ὁ θεραπευθεὶς ἔτρεξε καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ τὸν ἐθεράπευσε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ Ε ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ, ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ
(Ἰωάνν. δ', 5–42)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθίζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος ; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν ; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ραββί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικός, μαρτυρούσης ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Χωρίον = ἐδῶ εἶναι ὁ τόπος, τὸ χωράφι, ποὺ ἔδωσεν ὁ Ἰακὼβ εἰς τὸν υἱόν του Ἰωσήφ. **πηγὴ** = πηγάδι. Αὐτὸ ἔχει τὸ ὄνομα τοῦ Ἰακώβ, ὁ ὁποῖος, ὡς φαίνεται, τὸ κατεσκεύασε· **κεκοπιακὼς** = κουρασμένος. **ἐκαθέζετο** = ἐκάθισεν. **ὡσεὶ ἕκτη** = περίπου δώδεκα, δηλ. μεσημέρι. Οἱ Ἑβραῖοι ὑπελόγιζον τὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς δύσεως, δηλαδὴ ἀπὸ τὰς 6 τὸ πρωῒ μέχρι τὰς 6 τὸ βράδυ. **ἀντλῆσαι ὕδωρ** = νὰ πάρῃ νερό. **δός μοι πιεῖν** = δῶσέ μου νὰ πιῶ. **ἀπεληλύθεισαν** = εἶχον φύγει. **Ἰουδαῖος ὢν** = ὁ ὁποῖος εἶσαι Ἰουδαῖος. **αἰτεῖς** = ζητεῖς. **οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος** = ἡ ὁποία εἶμαι γυναίκα Σαμαρεῖτις. **οὐ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις** = δὲν συναναστρέφονται οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τοὺς Σαμαρείτας. **εἰ ᾔδεις** = ἐὰν ἐγνώριζες. **τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ** = τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὴν σωτηρίαν. **καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι**=καὶ ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὅστις σοῦ λέγει νὰ τοῦ δώσῃς ὕδωρ νὰ πίῃ. **σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν** = σὺ θὰ ἐζήτεις ἀπ' αὐτόν. **καὶ ἔδωκεν ἄν σοι** = καὶ θὰ σοῦ ἔδιδε. **ὕδωρ ζῶν** = ζωντανὸ νερό, δηλ. νερὸ ποὺ δίδει ζωὴν καὶ εἰς τὴν διψῶσαν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. **ἄντλημα** = δοχεῖον, γουβάς. **πόθεν οὖν** = ἀπὸ ποῦ λοιπόν. **μὴ σὺ μείζων εἶ** = μήπως εἶσαι σὺ μεγαλύτερος. **τὰ θρέμματα** = τὰ κτήνη, τὰ ζῷα. **οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ** = ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐγὼ θὰ δώσω εἰς αὐτόν. **οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα** = δὲν θὰ διψάσῃς ποτέ. **γενήσεται ἐν αὐτῷ** = θὰ γίνῃ εἰς αὐτόν. **ὕδατος ἁλλομένου** = νερὸ ποὺ ἀναβλύζει. **ἔσχες** = εἶχες. **τοῦτο ἀληθῶς εἴρηκας** = τοῦτο ἀληθινὰ τὸ εἶπες. **θεωρῶ** = καταλαβαίνω. **ὅτι προφήτης εἶ σὺ** = ὅτι εἶσαι προφήτης. **ἐν τῷ ὄρει τούτῳ** = εἰς τὸ βουνὸ αὐτό. **ὃ οὐκ οἴδατε** = ἐκεῖνο ποὺ δὲν γνωρίζετε. **ἡμεῖς**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προσκυνοῦμεν· ἐδῶ ὁ Χριστὸς ὁμιλεῖ καὶ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, διότι καὶ Αὐτὸς παρουσιάζεται ὡς ἄνθρωπος Ἰουδαῖος καὶ δὲν φανερώνει ἀμέσως τὴν θεότητά Του. **ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶ** = ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, δηλ. ὁ Χριστός, θὰ προέρχεται ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ὡς ἄνθρωπος. **ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστι** = ἀλλ' ἔφθασεν ἡ ὥρα καὶ τώρα εἶναι αὐτὴ ἡ στιγμή, δηλαδὴ ἦλθον ἐγώ. **ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ** = μὲ ἔργα πίστεως εἰς τὸν ἀληθινὸν θεὸν καὶ ζωὴν πνευματικήν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθινὴ πρὸς τὸν Θεὸν λατρεία καὶ ὄχι καθὼς οἱ εἰδωλολάτραι κάμνουν αὐτὴν μὲ μέσα ὑλικά. **οἶδα**=γνωρίζω. **Μεσσίας** = (λ. ἑβραϊκή) ὁ σωτήρ, ὁ λυτρωτής. **ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι** = ἐγὼ εἶμαι ποὺ μιλῶ μαζί σου. **καὶ ἐπὶ τούτῳ** = καὶ εἰς τὸ μεταξὺ αὐτὸ διάστημα. **οὐδεὶς μέντοι** = κανεὶς ὅμως. **ὑδρία** = στάμνα. **δεῦτε** = ἐλᾶτε. **μή τι** = μήπως. **ἠρώτων** = παρεκάλουν. **ραββὶ** = διδάσκαλε. **βρῶσιν** = φαγητόν. **πρὸς ἀλλήλους** = ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον. **μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν** = μήπως τοῦ ἔφερε κανένας νὰ φάγῃ. **βρῶμα** = φαγητόν. **τετράμηνός ἐστι** = τέταρτος μήνας, δηλ. τέλη Ἀπριλίου ἢ ἀρχὰς Μαΐου. **θεάσασθε** = παρατηρήσατε. **λευκαὶ** = ἕτοιμοι, δηλ. ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι παρεσκευασμένοι νὰ δεχθοῦν τὴν διδασκαλίαν του. **ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς** = διότι εἰς αὐτὸ εἶναι ἡ ἀλήθεια. **εἰσεληλύθατε** = ἔχετε εἰσέλθει, δηλ. ἐκαρπώθητε τοὺς ξένους κόπους. **ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν** = μόλις ἦλθον πλησίον του. **ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς** = παρεκάλουν τὸν Ἰησοῦν νὰ μείνῃ μαζί τους. **καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν** = καὶ πολλοὶ περισσότεροι ἐπίστευσαν. **διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ** = διὰ τὴν διδασκαλίαν του, δηλ. τοῦ Ἰησοῦ. **τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον** = καὶ εἰς τὴν γυναῖκα ἔλεγον. **οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν** = δὲν πιστεύομεν πλέον διὰ τοὺς λόγους σου. **αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἴδαμεν** = διότι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἠκούσαμεν καὶ ἐγνωρίσαμεν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀκούονται ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖ εἰς τὸ πηγάδι τοῦ Ἰακώβ, μεγάλαι ἀλήθειαι περὶ Θεοῦ, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν εἶχεν ἀκούσει ἕως τότε ἀπὸ ἄλλον ὁ κόσμος. Οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους εἶχον ζητήσει μὲ τὴν σοφίαν των νὰ εὕρουν τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Μόνον μίαν ἀμυδρὰν περὶ Θεοῦ ἰδέαν εἶχον μεριμνοῦν ἀπὸ τοὺς ἐθνικούς, δηλ. τοὺς εἰδωλολάτρας, φιλοσόφους, ὡς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

π.χ. ὁ Σωκράτης καὶ μερικοὶ ἄλλοι, διότι εἶχον κάποιον φωτισμὸν ἀπὸ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὅλος ὁ κόσμος τότε ἐζοῦσε εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ μόνον οἱ Ἑβραῖοι ἐπίστευον καὶ ἐλάτρευεν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Αὐτοὶ εἶχον ἀπὸ τὸν Θεὸν φωτισθῆ εἰς τοῦτο. Διότι τοὺς προητοίμαζε μὲ τοὺς προφήτας νὰ δεχθοῦν τὸν Μεσσίαν, δηλ. τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ποὺ θὰ ἤρχετο ὡς ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ γένος τῶν Ἑβραίων, διὰ νὰ διδάξῃ τὸν κόσμον, νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ τὸν σώσῃ. Νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ οἱ ἀληθινὰ προσκυνοῦντες αὐτὸν πρέπει νὰ τὸν λατρεύουν μὲ τὴν ψυχήν τους μὲ ἔργα καλά, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκωνται, διότι ὁ Θεὸς ὡς πνεῦμα εἶναι πανταχοῦ παρών. Τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας περὶ Θεοῦ καθὼς καὶ τῆς λατρείας Αὐτοῦ τὸ διέλυσεν ὁ Χριστὸς μὲ τὴν σύντομον πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα συνομιλίαν Του. Διότι τῆς εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ ὅτι ὅσοι πνευματικὰ θέλουν νὰ λατρεύουν τὸν Θεὸν αὐτοὶ πρέπει νὰ τὸν προσκυνοῦν καὶ νὰ τὸν λατρεύουν μὲ ἔργα ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. Μὲ πραγματικὴν χριστιανικὴν ζωήν. Διότι χωρὶς τὴν Χριστιανικὴν ζωήν, καμμιὰ θυσία καὶ προσευχὴ εἰς τὸν Θεὸν δὲν γίνεται δεκτὴ ἀπ' Αὐτόν. Τοῦτο ἦτο ἄγνωστον ἕως τότε εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις μόνον μὲ καθαρὰν καὶ ἠθικὴν ζωὴν ἠμπορεῖ νὰ λατρεύῃ τὸν Θεόν. Λατρεύομεν ἐπίσης τὸν Θεὸν «ἐν Πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ», ὅταν μὲ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν ἀκούωμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκτελῶμεν αὐτόν.

Ἑπομένως ὁ Θεός, ὡς Πνεῦμα, δὲν θέλει λατρείαν τυπικήν, οὔτε καὶ λατρείαν μὲ θυσίας ὑλικάς, δηλαδὴ θυσίας ζώων κλπ., ἀλλὰ θέλει ζωὴν Χριστιανικήν, ἡ ὁποία νὰ φανερώνεται εἰς τὸν κόσμον μὲ ἔργα ἀρετῆς καὶ ἀγάπης. Αὐτὴ εἶναι ἡ πνευματικὴ λατρεία τὴν ὁποίαν ζητεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ποὺ πιστεύει εἰς αὐτόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤ', ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ (Ἰωάνν. θ', 1—38)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ λέγοντες· ραββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν ; ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί ; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέ μοι· ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. εἶπον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος ; λέγει· οὐκ οἶδα.

Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν· ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν ; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς ; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους. ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιστεύεις

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παράγων ὁ Ἰησοῦς = ἐνῷ διήρχετο ὁ Ἰησοῦς. **Ραββὶ** = διδάσκαλε. **ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ** = διὰ νὰ φανερωθοῦν τὰ θαύματα τοῦ Θεοῦ. **ἐν αὐτῷ** = δι' αὐτοῦ, δηλ. τοῦ τυφλοῦ. **ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι** = ἐγὼ πρέπει νὰ ἐκτελῶ. **τοῦ πέμψαντός με** = ἐκείνου ποὺ μὲ ἔστειλε, δηλ. τοῦ Πατρός μου. **ἕως ἡμέρα ἐστὶ** = ὅσον καιρὸν εἶμαι ἐδῶ ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν γῆν. **ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου** = ὅταν εἶμαι εἰς τὸν κόσμον, τὸν φωτίζω. **ἐπέχρισε** = ἤλειψε. **χαμαὶ** = χάμω. **κολυμβήθρα** = δεξαμενή. **ἐκ τοῦ πτύσματος** = ἀπὸ τὸ σάλιο του. **οἱ θεωροῦντες αὐτὸν** = ἐκεῖνοι ποὺ τὸν ἔβλεπον. **προσαιτῶν** = ζητιανεύων. **πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοὶ** = πῶς ἤνοιξαν τὰ μάτια σου. **οὐκ οἶδα** = δὲν γνωρίζω. **ἄγουσιν αὐτὸν** = τὸν ὁδηγοῦν. **οὐ τηρεῖ τὸ Σάββατον** = δὲν κρατεῖ τὸ Σάββατον. Τὸ Σάββατον οἱ Ἰουδαῖοι τὸ εἶχον ὡς ἡμέραν ἀργίας. **ἀνέῳξε** = ἤνοιξε. **σημεῖα ποιῶν** = νὰ κάμνῃ θαύματα. **σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς** = ἤρχισαν νὰ φιλονικοῦν (**σχίσμα** = φιλονικία). **πῶς οὖν ἄρτι βλέπει** = πῶς βλέπει τώρα. **οὐκ οἴδαμεν** = δὲν γνωρίζομεν. **ὅτι ἐφοβοῦντο** = διότι ἐφοβοῦντο. **ἤδη γὰρ συνετέθειντο** = διότι εἶχον συμφωνήσει. **ἀποσυνάγωγος γένηται** = νὰ τὸν διώξουν ἀπὸ τὴν συναγωγήν, ὁπότε δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἔχουν σχέσεις μαζί του οὔτε καὶ οἱ συγγενεῖς του... **δὸς δόξαν τῷ Θεῷ** = δόξασε τὸν Θεόν. **ὅτι τυφλὸς ὤν** = ὅτι ἂν καὶ ἤμουν τυφλός. **ἄρτι βλέπω** = τώρα βλέπω. **τί πάλιν** = διατὶ πάλιν. **μὴ** = μήπως. **γενέσθαι** = νὰ γίνετε. **ἐλοιδόρησαν** = τὸν περιεφρόνησαν μὲ λόγους ὑβριστικούς. **ἐκ τοῦ αἰῶνος** = ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου, δηλ. ποτέ. **τυφλοῦ γεγεννημένου** = τυφλοῦ ἀπὸ γενετῆς. **εἰ μὴ οὗτος παρὰ Θεοῦ** = ἐὰν οὗτος δὲν ἦτο ἀπὸ τὸν Θεὸν σταλμένος. **οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδὲν** = δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ τίποτε. **ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος** = σὺ εἶσαι ὁλόκληρος χωμένος μέσα εἰς τὴν ἁμαρτίαν. **ἐξέβαλον** = ἐξεδίωξαν. **καὶ ἑώρακας αὐτὸν** = καὶ τὸν ἔχεις ἰδῆ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλὸς ὁ ὁποῖος ἐθεραπεύθη ἀπὸ τὸν Κύριον ἔδωσε ἀφορμὴν εἰς ὅλους νὰ συζητοῦν διὰ τὴν θεραπείαν του. Ἄλλοι διὰ νὰ θαυμάσουν τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄλλοι διὰ νὰ συκοφαντήσουν τὸν Ἰησοῦν. Οἱ Ἀπόστολοι ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ μάθουν ποία ἦτο ἡ αἰτία τῆς τυφλώσεώς του. Ἐὰν ἡμάρτησεν αὐτὸς ἢ οἱ γονεῖς του, διὰ νὰ γεννηθῇ τυφλός, ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ γονεῖς του ἡμάρτησαν, ἀλλὰ ἐγεννήθη τυφλὸς διὰ νὰ φανερωθοῦν δι' αὐτοῦ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἔπτυσε κάτω εἰς τὴν γῆν καὶ κατεσκεύασε λάσπην, ἔχρισε μὲ αὐτὴν τὰ μάτια τοῦ τυφλοῦ καὶ τὸν διέταξε νὰ ὑπάγῃ νὰ νιφθῇ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. Τοῦτο ἦτο μία δοκιμὴ τῆς πίστεώς του. Εἰς τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ ὁ τυφλὸς ἔδειξε πλήρη ὑπακοήν. Ἐπῆγεν εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ἔνιψε τὰ μάτια του καὶ ἀμέσως ἐθεραπεύθη. Ἤρχισε νὰ βλέπῃ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἡλίου, πού ποτέ του δὲν τὸ εἶχεν ἴδει, διότι εἶχε γεννηθῆ τυφλός. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς σωματικῆς του θεραπείας ὁ τυφλὸς ἐθεραπεύθη καὶ ψυχικῶς. Τὸ πνευματικὸν δὲ αὐτὸ φῶς τὸν ἔκαμε εὐτυχῆ ἐν μέσῳ τῶν Φαρισαίων, οἱ ὁποῖοι μὲ διαφόρους τρόπους ἤθελον νὰ τοῦ διαστρεβλώσουν τὴν πίστιν του πρὸς τὸν Χριστόν. Τὸ φῶς τῆς ψυχῆς δὲν φωτίζει μόνον, ἀλλὰ καὶ δίδει δύναμιν καὶ θάρρος εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ πράγματι οἱ Φαρισαῖοι πολλὰ εἶπον εἰς τὸν θεραπευθέντα τυφλόν, διὰ νὰ τοῦ ψυχράνουν τὴν πίστιν του πρὸς τὸν Χριστόν. Ὅμως ὅλαι αἱ προσπάθειαί των δὲν ἠμπόρεσαν αὐτὸ νὰ τὸ ἐπιτύχουν. Ὁ ἄλλοτε τυφλὸς ἔλεγε εἰς τοὺς Φαρισαίους, ὅτι ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐθεράπευσε καὶ τοὺς διηγεῖτο καὶ μὲ ποῖον τρόπον τὸν ἐθεράπευσεν. Αὐτοὶ δὲν παρεδέχοντο τοῦτο ἀπὸ μῖσος εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Δι' αὐτὸ ἐκάλεσαν καὶ τοὺς γονεῖς του καὶ τοὺς ἠνάγκαζαν νὰ ἀρνηθοῦν, πὼς ὅτι ὁ θεραπευθεὶς τυφλὸς ἦτο πράγματι ὁ υἱός των, καὶ νὰ βεβαιώσουν ὅτι ἄλλος εἶναι αὐτὸς ὁ θεραπευθεὶς καὶ ὄχι ὁ υἱός των. Ἀλλ' αὐτοὶ ὡμολόγησαν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ υἱός των καὶ ὅτι περὶ τοῦ πῶς ἐθεραπεύθη δὲν γνωρίζουν. Αὐτὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔχει ἡλικίαν διὰ νὰ εἴπῃ περὶ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν. Τοῦτο τὸ εἶπον οἱ γονεῖς του, διότι ἐφοβοῦντο νὰ ὁμολογήσουν τὴν πίστιν των εἰς τὸν Χριστὸν ἐμπρὸς εἰς τοὺς Ἰουδαίους, διότι αὐτοὶ εἶχον ἀποφασίσει νὰ διώξουν ἀπὸ τὴν συναγωγὴν κάθε ἕνα ποὺ θὰ ἐτόλμα νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Χριστόν. Ἀλλὰ καὶ ὁ θεραπευθεὶς τυφλὸς εἰς δευτέραν ἐρώτησιν τῶν Φαρισαίων περὶ τῆς θεραπείας του, ὡμολόγησε μὲ θάρρος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐθεράπευσεν ἐκ τῆς τυφλώσεώς του. Δι' αὐτὸ οὗτος χάριν τῆς πίστεώς του εἰς τὸν Ἰησοῦν περιεφρονήθη καὶ ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς Συναγωγῆς. Εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν εὑρισκόμενον τὸν συνήντησεν ὁ Ἰησοῦς. Τότε ἐνώπιόν Του ὡμολόγησε τὴν πίστιν του καὶ Τὸν προσεκύνησεν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρά του.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ζ', ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ (Ἰωάνν. ιζ', 1—13)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπάρας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε, καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον· αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστιν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σά ἐστι καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πατέρων, διότι ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν ἡμέραν αὐτὴν τὴν μνήμην τῶν 318 Θεοφόρων Πατέρων, οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν Πρώτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τῆς Νικαίας τὸ 325 μ.Χ. κατεδίκασαν τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου, ὁ ὁποῖος δὲν παρεδέχετο ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεός. Συνέταξαν δὲ καὶ τὰ ἑπτὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεώς μας καὶ ἠγωνίσθησαν διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ Ὀρθόδοξος Πίστις. Τότε ὥρισαν καὶ τὸ Πάσχα νὰ ἑορτάζεται τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας.

Ἐλήλυθεν = ἦλθε. **πάσης σαρκὸς** = εἰς κάθε ἄνθρωπον. **ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ** = ὥστε ὅ,τι τοῦ ἔδωσες. **ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς** = ἐννοεῖται διὰ τῆς διδασκαλίας μου. **τὸ ἔργον,** δηλ. ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου. **παρὰ σεαυτῷ** = πλησίον σου. **ἣν εἶχεν** = τὴν ὁποίαν εἶχεν. **πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοὶ** = προτοῦ νὰ γίνῃ ὁ κόσμος. **οὓς δέδωκάς μοι** = τοὺς ὁποίους μοῦ ἔδωσες, δηλ. τοὺς μαθητάς μου, ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὸν Ἰούδαν. **νῦν ἔγνωκαν** = τώρα ἐννόησαν. **ὅτι τὰ ῥήματα** = ὅτι τοὺς λόγους. **περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ** = δι' αὐτοὺς σὲ παρακαλῶ. **οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ** = δὲν σὲ παρακαλῶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ θέλουν νὰ εἶναι πάντοτε ἁμαρτωλοὶ καὶ δὲν μετανοοῦν. **ὅτι σοί εἰσι** = διότι εἶναι ἰδικοί σου, ἀφοῦ, ἐννοεῖται, εἶναι ἰδικοί μου. Δηλαδὴ ὁ Χριστὸς προσεύχεται διὰ τοὺς μαθητάς Του. **καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ** = καὶ δὲν εἶμαι πλέον εἰς τὸν κόσμον, διότι γρήγορα θὰ φύγω (δηλαδὴ διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου Του). **καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶν** = καὶ αὐτοὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(δηλ. οἱ μαθηταί) θὰ μένουν εἰς τὸν κόσμον ὡς κήρυκες καὶ μάρτυρες τῆς διδασκαλίας μου. **καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι** = καὶ ἐγὼ ἔρχομαι πλησίον σου. **τήρησον αὐτοὺς** = φύλαξον αὐτοὺς νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸ ὄνομά σου καὶ ἡνωμένοι μεταξύ των. **ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς** = διὰ νὰ εἶναι ἡνωμένοι μεταξύ των καθὼς εἴμεθα ἡμεῖς. **ἐτήρουν αὐτοὺς** = τοὺς ἐπροφύλαττον. **εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας** = δηλ. ὁ Ἰούδας. **ἵνα ἡ Γραφὴ πληρωθῇ** = διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ Γραφή. **ἐν τῷ κόσμῳ** = ἐφ' ὅσον εὑρίσκομαι ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον. **ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς** = διὰ νὰ εἶναι πλήρης καὶ τελεία ἡ χαρά των, βλέποντες τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις τοὺς προστατεύει.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὀλίγον πρὸ τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου, προσηυχήθη πρὸς τὸν Ἐπουράνιόν Του Πατέρα. ὑπὲρ τῶν μαθητῶν Του, ἵνα τοὺς φυλάξῃ ἐκ τοῦ πονηροῦ (ἀπὸ τὸν διάβολον), καθὼς καὶ ὅλους ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν λόγον τοῦ κηρύγματος τῆς Διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας.

Ἐπίσης διεβεβαίωσεν ὅλους, ὅτι τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον τοῦ ἀνέθεσε ὁ Πατήρ Του, νὰ σώσῃ τὸν κόσμον, μὲ τὸν Σταυρικόν Του θάνατον, τὸ ἐτελείωσε καὶ μὲ αὐτὸ ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπολύτρωσιν. Δηλ. τὴν χαράν, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀπαλλαγήν των ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα.

Ἐπίσης ὅτι μετὰ τὸ ἔργον Του τοῦτο ἀνέρχεται εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ λάβῃ καὶ πάλιν πλησίον εἰς τὸν Ἐπουράνιόν Του Πατέρα τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν εἶχε προτοῦ νὰ δημιουργήσῃ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον. Ἐπίσης εἶπεν ὅτι τὴν προσευχήν του αὐτὴν τὴν ἔκαμε πρὸς τὸν Ἐπουράνιόν Του Πατέρα χάριν τῶν πιστῶν Του. Διὰ νὰ ἔχωσιν αὐτοὶ εἰς τὴν ψυχήν των μίαν ὁλοκληρωμένην χαράν, διὰ τὴν σωτηρίαν των ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, καθὼς καὶ ἕνα Θεῖον φωτισμὸν εἰς τὰν ψυχάς των μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΑΚΗ Η', ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

(Ἰωάνν. ζ', 37—52 καὶ η', 12)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι! λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῷ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται. Καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς = τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς. Ἐννοεῖ τὴν ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας, τὴν ὁποίαν ἑώρταζον οἱ Ἑβραῖοι διὰ νὰ ἐνθυμοῦνται, ὅτι ἔμειναν ὑπὸ τὰς σκηνὰς 40 χρόνια εἰς τὴν ἔρημον. Ἡ ἑορτὴ αὕτη διήρκει ὀκτὼ ἡμέρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία ἦσαν αἱ σπουδαιότεραι καὶ ἑωρτάζοντο μὲ μεγαλοπρέπειαν. Τότε οἱ Ἱερεῖς ἐρράντιζον μὲ νερὸν τὰ ζῷα, ποὺ ἐθυσίαζαν, τὰ ὁποῖα εἰσήρχοντο ἀπὸ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἰησοῦς ὁμιλεῖ κατωτέρω περὶ τοῦ ζῶντος ὕδατος, δηλ. τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. **εἱστήκει** = ἐστέκετο εἰς τὸν ναόν. **ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας** = ἀπὸ τὴν καρδίαν του. **ρεύσουσιν** = θὰ τρέξουν. Λέγεται ἀλληγορικῶς, δηλαδὴ ὅτι, ὅσοι θὰ ἐπίστευαν εἰς τὸν Ἰησοῦν, θὰ ἐφωτίζοντο ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ θὰ ἐσώζοντο. **οὔπω γὰρ ἦν**=δὲν εἶχεν ἀκόμη κατέλθει (τὸ Ἅγιον Πνεῦμα). **οὐδέπω ἐδοξάσθη** = διότι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχεν ἀκόμη δοξασθῆ μὲ τὸν Σταυρικόν Του θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασίν Του. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ κατήρχετο μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τοὺς Οὐρανούς. **ἐκ σπέρματος Δαυΐδ** = ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαυΐδ, ὁ ὁποῖος κατήγετο ἀπὸ τὴν Βηθλεέμ, ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τὸν κόσμον ὅτι κατήγετο ἀπὸ τὴν Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας. **σχίσμα ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο** = οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ φιλονικοῦν μεταξύ των δι' αὐτόν. **διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν**;=διατὶ δὲν τὸν ἐφέρατε; **μὴ πεπλάνησθε** = μήπως ἔχετε πλανηθῆ. **ἐπικατάρατοι** = κατηραμένοι. **ὁ Νόμος** = ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος. **ἐρεύνησον** = ἐξέτασε τὰς προφητείας περὶ τοῦ Μεσσίου. **οὐκ ἐγήγερται** = δὲν εἶχε φανῆ. **ἐγώ εἰμι τὸ φῶς** = ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀλήθεια. **ἕξει** = θὰ ἔχῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Η ἑορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας ἦτο ὀκταήμερος καὶ ἐτελεῖτο ὑπὸ πραγματικὰς σκηνὰς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν τὴν 50ὴν ἡμέραν ἀπὸ τὸ Πάσχα, διὰ νὰ ἐνθυμοῦνται οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι ἔμειναν ὑπὸ σκηνὰς εἰς τὴν ἔρημον ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτήν, οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ἔβγαζαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νερὸ ἀπὸ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ μὲ χρυσῆν στάμναν καὶ τὸ ἔφεραν μὲ μεγάλην πομπὴν εἰς τὸν ναόν, καὶ ἔχυναν τοῦτο ἐπάνω εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐρράντιζον τὰ σφάγια ὑπὸ τὰ σαλπίσματα τῶν Λευϊτῶν καὶ μὲ τὰ ἀλληλούϊα τοῦ λαοῦ. Τοῦτο ἔκαναν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ νεροῦ, τὸ ὁποῖον ἔπινον εἰς τὴν ἔρημον. Τὸ νερὸ τότε αὐτὸ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἀνέβλυσε (ἐβγῆκε) ἀπὸ ἕνα βράχον, τὸν ὁποῖον ἐκτύπησεν ὁ Μωϋσῆς μὲ τὴν ράβδον του. Αὐτὸ τὸ νερὸ τῆς ἐρήμου παριστάνει συγχρόνως τὸ ζωντανὸν νερό, τὸ ὁποῖον θὰ ἔβγαινεν ἀπὸ τὴν πνευματικὴν πέτραν, δηλ. ἀπὸ τὸν Χριστόν, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπότιζεν ὁλόκληρον τὸν ψυχικὸν καὶ τὸν κοινωνικὸν βίον τοῦ κόσμου. Εὑρισκόμενος ὁ Κύριος εἰς αὐτὴν τὴν ἑορτήν, ἡ ὁποία παρίστανε συμβολικῶς Αὐτὸν καὶ τὴν Διδασκαλίαν Του εἰς τὸν κόσμον, ὕψωσε ὑψηλὴν φωνήν, ἐφανέρωσε τὸν ἑαυτόν Του εἰς τὸν λαόν, ποὺ παρηκολούθει τὴν ἑορτήν, καὶ προσεκάλεσε πάντας τοὺς διψῶντας νὰ ἔλθουν εἰς Αὐτόν, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ ζωντανὸν νερό, δηλ. τὴν ἀθάνατον διδασκαλίαν Του, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Τοὺς εἶπε δὲ ἀκόμη ὅτι ὅσοι θὰ πίνουν ἀπὸ τὸ ζωντανὸν αὐτὸ νερὸ, δηλ. ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν μου, αὐτοὶ οὐδέποτε θὰ διψάσουν διὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς ζωῆς, εἰς ὅλην τὴν ζωήν των. Διότι ἡ διδασκαλία Του καὶ ἡ πίστις Του εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς. Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἐπροκάλεσαν σύγχυσιν μεταξὺ τοῦ ὄχλου περὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' οὐδεὶς εἶχε τὴν τόλμην νὰ τὸν συλλάβῃ. Τότε ἦλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους οἱ ὑπηρέται καὶ ἀνέφεραν ὅσα συνέβησαν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἀπέστειλαν διὰ νὰ τὸν συλλάβουν, ἀλλ' αὐτοὶ ἀντὶ νὰ τὸν συλλάβουν ἐπέστρεψαν ὀπίσω ἄπρακτοι. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου τοὺς ἔκαμε νὰ τὸν θαυμάσουν καὶ νὰ τὸν πιστεύσουν. Δι' αὐτὸ εἶπον εἰς τοὺς Ἰουδαίους: «οὐδέποτε ἔτσι ὡμίλησεν ἄνθρωπος, καθὼς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος». Τοῦτο ἐγέννησε μεγάλας φιλονικίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Λαὸς ἐχωρίσθη εἰς δύο μερίδας. Οἱ Φαρισαῖοι εἰρωνεύθησαν τοὺς ὑπηρέτας. Ἐνόμισαν ὅτι ἐπλανήθησαν καὶ αὐτοί, ὅπως καὶ ὁ λαός, ὁ ὁποῖος δὲν ἐγνώριζε τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, καὶ τὸν ὁποῖον ἐχαρακτήρισαν ὡς κατηραμένον. Εἰς τοὺς Φαρισαίους τότε ἀντεστάθη καὶ ὁ κρυφὸς μαθητὴς τοῦ Κυρίου Νικόδημος, ἀλλὰ καὶ τοῦτον εἰρωνεύθησαν αὐτοί.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε ὁ Κύριος εἶπεν ἐνώπιον πάντων, ὅτι εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὅτι, ὅστις θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, δὲν θὰ περιπατήσῃ ποτὲ εἰς τὸ σκοτάδι, ἀλλὰ πάντοτε θὰ ἔχῃ μέσα εἰς τὴν ψυχήν του τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ φωτίζει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, δίδει ζωὴν καὶ δυνάμεις εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὰ καλὰ καὶ σωτήρια ἔργα τῆς ζωῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ Α' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

(Ματθ. ι', 32—38 καὶ ιθ', 27—30)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ = θὰ πιστεύσῃ εἰς ἐμέ. **ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων** = ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. **ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου** = θὰ τοὺς ἀναγνωρίσῃ ὡς ἰδικούς Του ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός Του κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. **ὁ φιλῶν πατέρα**=ὁ ἀγαπῶν τὸν πατέρα του. **οὐκ ἔστι μου ἄξιος** = δὲν εἶναι ἄξιος ὀπαδός μου. **σταυρὸς** = ἐννοεῖ τὰς θλίψεις καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν θάνατον χάριν τοῦ Χριστοῦ. **ἀκολουθεῖ**· ἐννοεῖ τὴν μέχρι θανάτου ἀφοσίωσιν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὰς ἐντολάς Του. **τί ἄρα ἔσται ἡμῖν ;** = τὶ θὰ ὠφεληθῶμεν ἡμεῖς; **ἀμὴν** = ἀληθῶς, βεβαίως. **ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ** = εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν. **Θρόνος**· δηλαδὴ εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ ἀγάπη παντὸς Χριστιανοῦ πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πρέπει νὰ εἶναι ἀγάπη ἀνωτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλην ἀγάπην ποὺ ἠμπορεῖ νὰ ἔχωμεν. Εἰς τὸν γνήσιον Χριστιανόν, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἑαυτόν του καὶ πρὸς ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου δὲν πρέπει νὰ εἶναι μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Αὐτὸ εἶναι τὸ πραγματικὸν γνώρισμα παντὸς γνησίου Χριστιανοῦ. Αὐτὸ τὸ ἔθεσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ὅρον ἀπαράβατον διὰ κάθε ἕναν ποὺ θέλει νὰ πιστεύσῃ εἰς Αὐτόν.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει μέσα εἰς τὴν ψυχήν του τοιαύτην ἀγάπην διὰ τὸν Χριστόν, αὐτὸς δὲν εἶναι πραγματικὸς Χριστιανός, ἔστω καὶ ἂν ἐκτελῇ ἄλλας καλὰς πράξεις κοινῆς ὠφελείας. Διότι πρῶτον καθῆκον παντὸς Χριστιανοῦ εἶναι νὰ ἀγαπᾷ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μέχρι θανάτου.

Ἐκεῖνος ποὺ θὰ δυνηθῇ μὲ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴν ζωήν του ἀκόμη διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Σωτῆρος (ὅταν βεβαίως τὸν ὑποχρεώσουν ν' ἀλλάξῃ τὴν πίστιν του), αὐτὸς τότε θὰ ἀναδειχθῇ τέλειος μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν καὶ θὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς ἀμοιβὴν μεγάλην δόξαν καὶ τιμήν. Καὶ θὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὡς ἄξιος ὑψίστης τιμῆς κατὰ τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς κρίσεως. Τότε θὰ ἀποκατασταθῇ διὰ πάντα τὸ δίκαιον καὶ θὰ κυριαρχήσῃ δι' ὅλους εἰς ὅλην τὴν αἰωνιότητα ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἔπαινος τότε τῶν πραγματικῶν Χριστιανῶν θὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων Αὐτοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. δ', 18—23)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καὶ περιπατῶν· δηλ. εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. **παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας** = παρὰ τὴν λίμνην τῆς Γεννησαρέτ· **τὸν λεγόμενον Πέτρον** = ὅστις ὠνομάσθη ἔτσι ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν, διὰ τὴν σταθερὰν ὁμολογίαν τῆς πίστεώς του. (**Πέτρος** = Βράχος). **ἀμφίβληστρον** = δίκτυον. **ἁλιεῖς** = ψαράδες. **δεῦτε** = ἐλᾶτε. **ἀφέντες τὰ δίκτυα** = ἀφήσαντες τὰ δίκτυα. **προβὰς** = ἀφοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπροχώρησε. καταρτίζοντας = ἑτοιμάζοντας. **καὶ περιῆγεν** = καὶ περιήρχετο. **Γαλιλαία** = τὸ βόρειον τμῆμα τῆς Ἰουδαίας. **τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας** = τὸ εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς ἡμᾶς μὲ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. **πᾶσαν μαλακίαν** = κάθε σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀδιαθεσίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀνωτέρω περικοπῆς μᾶς διηγεῖται τὴν πρόσκλησιν τῶν μαθητῶν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ ἀναλάβουν τὸ ἔργον τῆς διαδόσεως εἰς τὸν κόσμον τῆς διδασκαλίας Του. Εἰς αὐτὴν γίνεται λόγος περὶ τοῦ πῶς προσεκάλεσε ὁ Ἰησοῦς τοὺς πρώτους μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους Του καὶ περὶ τῆς προθυμίας αὐτῶν εἰς τὸ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Αὐτοὶ εἶναι πρῶτον οἱ δύο ἀδελφοὶ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀνδρέας, καὶ οἱ ἄλλοι δύο ἐπίσης ἀδελφοί, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου.

Οἱ δύο πρῶτοι, τότε ποὺ τοὺς προσεκάλεσεν ὁ Χριστός, ἔρριπτον τὸ δίκτυόν των εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ ψαρέψουν. Οἱ ἄλλοι δύο, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, ἑτοίμαζαν τὰ δίκτυά τους διὰ τὸ ψάρεμα ἐπάνω εἰς τὸ πλοῖόν τους, μαζὶ μὲ τὸν πατέρα τους, τὸν Ζεβεδαῖον. Αὐτὴν τὴν ἐργασίαν ἔκαμνον τότε ὅταν τοὺς ἐκάλεσεν εἰς τὸ ἔργον Του καὶ αὐτοὶ μὲ μεγάλην προθυμίαν ἐγκατέλειψαν τότε τὰ πάντα, δηλ. καὶ δίκτυα καὶ πλοῖα καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα των καὶ ἠκολούθησαν τὸν Χριστόν, διὰ τὸ ὕψιστον ἔργον τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου. Μαζὶ μὲ αὐτοὺς ὁ Κύριος περιήρχετο ὅλην τὴν Γαλιλαίαν διδάσκων τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ θεραπεύων συγχρόνως κάθε σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀσθένειαν τοῦ λαοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. στ, 22—33)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον ; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος ; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν ; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα ; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε ; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι ; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τὶ φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα ; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ λύχνος = τὸ λυχνάρι. **ἁπλοῦς ᾖ** = εἶναι καθαρός. **πονηρὸς** = εἶναι βλαμμένος, ἄρρωστος. **εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ** = ἐὰν λοιπὸν ἡ συνείδησίς σοι πρέπει νὰ εἶναι φῶς καὶ νὰ σὲ φωτίζῃ εἶναι πεπωρωμένη καὶ ἔχει γίνει σκοτάδι. **τὸ σκότος πόσον** ; = τὸ πραγματικὸν ἠθικὸν σκότος, δηλ. τὰ ἀντιχριστιανικὰ ἔργα, ποὺ εἶναι τὸ ἠθικὸν σκότος, πόσον μεγάλο σκότος θὰ εἶναι ; **δυσὶ κυρίοις δουλεύειν** = νὰ ὑπηρετῇς εἰς δύο κυρίους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀντιθέτους σκοπούς. **τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται** = τὸν ἕνα θὰ ὑπακούῃς. **μαμωνᾶς** = ὁ θεὸς τοῦ πλούτου. Εἶναι λέξις χαλδαϊκή. **μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑμῶν = μὴ φροντίζετε διὰ τὴν ζωήν σας. Ἐδῶ ἡ λέξις ψυχὴ σημαίνει ζωή. **οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς**=δὲν εἶναι ἡ ζωὴ ἀνωτέρα τῆς τροφῆς. **ἐμβλέψατε** = παρατηρήσατε καλά. **πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ** = τὰ πτηνά. **οὐ συνάγουσιν** = δὲν συναθροίζουν. **οὐχ ὑμεῖς διαφέρετε αὐτῶν** = σεῖς δὲν διαφέρετε ἀπὸ αὐτά. **οὐ πολλῷ μᾶλλον** = ὄχι πολὺ περισσότερον. **μεριμνῶν** = φροντίζων. **προσθῆναι** = νὰ προσθέσῃ. **ἐπὶ τὴν ἡλικίαν του** = τὸ ἀνάστημά του. **καταμάθετε** = μάθετε καλῶς. **οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει** = δὲν κοπιάζουν οὔτε γνέθουν. **ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο** = ὅταν ἦτο εἰς ὅλην του τὴν δόξαν τοιουτοτρόπως ἐνεδύθη. **ὡς ἓν τούτων** = ὡς ἕνα ἀπὸ αὐτά. **κλίβανος** = φοῦρνος. **βαλλόμενον** = ριπτόμενον, τὸ ὁποῖον βάζουν. **οὕτως ἀμφιέννυσιν** = ἔτσι ἐνδύει. **τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν** = τί νὰ φάγωμεν ἢ τί νὰ πίωμεν. **ἢ τί περιβαλώμεθα** = ἢ τί νὰ ἐνδυθῶμεν. **τὰ ἔθνη** = οἱ εἰδωλολάτραι. **οἶδε** = γνωρίζει. **ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων** = ὅτι ἔχετε ἀνάγκην ἀπ' ὅλα αὐτά. **καὶ τὴν δικαιοσύνην** = τὴν ἀρετήν, τὴν εὐσέβειαν. **καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν** = καὶ ὅλα αὐτὰ θὰ προστεθοῦν σὲ σᾶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ θαυμασίαν παραβολικὴν διδασκαλίαν φανερώνει ὁ Κύριος τὸ ἠθικὸν σκοτάδι τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ζῇ μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀντίθετα πρὸς τὸν ἠθικὸν Νόμον Αὐτοῦ.

Εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι ἡ φωτεινὴ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἕνα φῶς εἰς αὐτὸν εἰς ὅλην τὴν ζωήν του. Τότε ὅλαι αἱ πράξεις του θὰ εἶναι καλαὶ καὶ ἀγαθαί, ὅταν ἐκτελῇ αὐτὰς φωτιζόμενος ἀπὸ τὴν φωτεινὴν συνείδησίν του. Ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι καθαρός, δηλαδὴ φωτεινός, τότε καὶ ὅλον τὸ σῶμά του εἶναι φωτεινὸν καὶ ὁ ἄνθρωπος βλέπει ποῦ περιπατεῖ. Ὅταν ὅμως ὁ ὀφθαλμός του εἶναι βλαμμένος, καὶ συνεπῶς δὲν βλέπει καθαρά, τότε ὅλον τὸ σῶμά του δι' αὐτὸν εἶναι σκοτεινόν. Βλέπει τότε σκοτεινὸν τὸ σῶμά του, διότι αὐτὸς δὲν βλέπει, ὄχι διότι αὐτὸ εἶναι πραγματικὰ σκοτεινόν. Ἔτσι ὅμως συμβαίνει καὶ μὲ τὴν συνείδησιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ ἄγραφος Νόμος Αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς ἔβαλεν αὐτὸν μέσα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς κάθε ἄνθρωπον, διὰ νὰ τὸν ὁδηγῇ εἰς τὸν ἠθικὸν δρόμον τῆς ζωῆς του. Ἀλλ' ὅταν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀνήθικον ζωήν του κάμνῃ τὴν συνείδησίν του ἠθικὸν σκοτάδι, τότε τὶ εἴδους σκοτάδι εἶναι αὐτὸ ποὺ ποτὲ δὲν ἦτο φῶς καὶ ποὺ εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι πάντοτε σκοτάδι; Μὲ αὐτὸ τὸ σκοτάδι θὰ τιμωρήσῃ ὁ Θεὸς ἐκεῖνον, ποὺ ἀπομακρύνεται ἀπὸ αὐτὸν καὶ ζῇ χωρὶς τὸν φωτισμὸν τῆς Διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπίσης εἶπεν ὁ Κύριος ὅτι δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑπακούσῃ συγχρόνως εἰς δύο κυρίους, δηλ. εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν διάβολον. Δι' αὐτὸ πλανᾶται ὅταν ζῇ ὡς πιστὸς Χριστιανὸς καὶ ὡς ἄπιστος. Δηλ.. εἰς ἄλλα ζητήματα νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς ἄλλα ὄχι. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει μὲ τὴν καθημερινήν του προσευχὴν νὰ ζητῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν πρῶτον νὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὸν κόσμον ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ καὶ τότε θὰ δοθοῦν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς του.

ΚΥΡΙΑΚΗ Δ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. η', 5—13 καὶ Ἰωάνν. δ', 47)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσελθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ· ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καπερναούμ = πόλις τῆς Γαλιλαίας παραθαλασσία, (κειμένη πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ἥτις ἐκαλεῖτο καὶ λίμνη τῆς Τιβεριάδος), πόλις ἀγαπητὴ εἰς τὸν Ἰησοῦν. **ἑκατόνταρχος** = Ρωμαῖος ἀξιωματικός. **ὁ παῖς μου βέβληται** = ὁ ὑπηρέτης μου κατάκειται παραλυτικός. **στέγη**=οἰκία, στέγη οἰκίας. **ἰαθήσεται**=θὰ θεραπευθῇ. **ἀμὴν** = βέβαια. **ἀληθῶς Ἰσραὴλ** = οἱ Ἰσραηλῖται, οἱ Ἰουδαῖοι. **ἀνατολαὶ καὶ δυσμαὶ** = ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, θὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Θεόν. **ἀνακλιθήσονται** = θὰ ἀναπαυθοῦν. **υἱοὶ τῆς βασιλείας** = ἐννοεῖ ὁ σωτὴρ τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν μὲν λαὸς ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, ἀπεκλείσθησαν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. **βρυγμὸς** = τὸ τρίξιμον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὅταν ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὴν παραθαλασσίαν πόλιν τῆς Γαλιλαίας Καπερναούμ, ἕνας Ρωμαῖος ἀξιωματικός, παρουσιάσθη εἰς Αὐτὸν καὶ τοῦ εἶπε ὅτι ὁ δοῦλός του εἶναι παραλυτικὸς καὶ κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ. Τὸν παρεκάλεσε δὲ νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν εἰς αὐτόν, ὅτι θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Ἀλλ' ὁ ἑκατόνταρχος ὡμολόγησε ὅτι ἦτο ἁμαρτωλὸς καὶ δὲν ἦτο ἄξιος νὰ τὸν δεχθῇ εἰς τὸ σπίτι του, καὶ ὅτι ἠμπορεῖ καὶ μὲ ἕνα μόνον λόγον Του νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Εἶπε δὲ τότε εἰς τὸν Ἰησοῦν. «Ἀφοῦ ἐγὼ ποὺ εἶμαι ἕνας ἄνθρωπος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἀνωτέρας ἀρχῆς καὶ ἔχω εἰς τὰς διαταγάς μου ἄλλους ἀνθρώπους καὶ αὐτοὶ ἐκτελοῦν χωρὶς ἀντίρρησιν ὅ,τι τοὺς διατάσσω, πόσον μᾶλλον Σὺ ποὺ δὲν εἶσαι ἁπλῶς ἄνθρωπος ἀλλὰ Θεάνθρωπος ».

Ἀφοῦ ἤκουσε τὴν ὁμολογίαν αὐτὴν τοῦ ἑκατοντάρχου ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε τὴν θερμὴν πίστιν του καὶ εἶπεν εἰς ἐκεί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νους πού τὸν ἠκολούθουν: «Τοιαύτην πίστιν δὲν εὗρον οὔτε καὶ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας». Δηλαδὴ εἰς αὐτοὺς πού ἦσαν παρεσκευασμένοι ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον καὶ τοὺς προφήτας διὰ νὰ τὸν δεχθοῦν. Ἐπίσης—τοὺς εἶπε—ὅτι πολλοὶ εἰδωλολάτραι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου θὰ δεχθοῦν τὴν Διδασκαλίαν Του καὶ θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ἐκεῖ μετὰ τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ θὰ ζῶσιν αἰωνίως πλησίον τοῦ θεοῦ, ἐνῷ οἱ Ἑβραῖοι μὲ τὴν ἀπιστίαν των εἰς Αὐτὸν δὲν θὰ ἀξιωθοῦν αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ θὰ μείνουν διὰ πάντα ἔξω τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς αἰωνίου ζωῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. η', 28—34 καὶ θ', 1)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Γέργεσα· πόλις, ἡ ὁποία ἦτο παρὰ τὴν λίμνην τῆς Τιβεριάδος,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλησίον τῆς ὁποίας ἦτο ἀπότομος κρημνὸς ἔναντι τῆς Γαλιλαίας. **μνημεῖα** = τάφοι μακρὰν τῆς πόλεως, μνημεῖα, σπήλαια. **χαλεποὶ λίαν** = πολὺ ἐπικίνδυνοι. **ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης** = ὥστε νὰ μὴ ἠμπορῇ νὰ περάσῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν δρόμον ἐκεῖνον. **τί ἡμῖν καὶ σοὶ** = ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ἡμῶν καὶ σοῦ. **ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;** = ἦλθες ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μᾶς βασανίσῃς, προτοῦ νὰ ἔλθῃ ἡ ὡρισμένη ἡμέρα τῆς τιμωρίας μας; (δηλ. ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως). **εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς** = ἐὰν μᾶς ἐκδιώξῃς. **ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν** = ἐπνίγησαν. **ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν** = νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ σύνορά των, δηλ. ἀπὸ τὴν χώραν των. **εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν** = εἰς τὴν ἰδικήν του πόλιν, δηλ. εἰς τὴν Καπερναούμ (τὴν ὀνομάζει πόλιν ἰδικήν του, διότι, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν Καπερναούμ παρέμενε περισσότερον χρόνον ὁ Κύριος).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, πόλιν ἀρχαίαν παρὰ τὴν λίμνην τῆς Τιβεριάδος, πλησίον τῆς ὁποίας ἦτο κρημνός. Ἐκεῖ εὑρέθη ἐμπρὸς εἰς δύο δαιμονιζομένους. Οἱ δαιμονιζόμενοι ἐκεῖνοι ἦσαν τὸ φόβητρον τῶν ἀνθρώπων τῆς χώρας τῶν Γεργεσηνῶν, διότι διαμένοντες εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πόλεως τάφους (τὰς κρύπτας ἢ τὰ σπήλαια) ἔβγαιναν ἐξ αὐτῶν καὶ ἐπετίθεντο κατὰ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸν δρόμον ἐκεῖνον. Δι' αὐτό, ἐκεῖνος ὁ δρόμος ἦτο ἔρημος ἀπὸ ἀνθρώπους. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως, χωρὶς κανένα φόβον, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν δρόμον ἐκεῖνον. Οἱ δύο δαιμονιζόμενοι, ὅταν τὸν εἶδον, ἐφοβήθησαν καὶ μὲ κραυγὰς ὡμολόγησαν, ὅτι οὐδεμία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ. Διότι ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος ἦτο ἀναμάρτητος, ὁ δὲ Διάβολος κυριαρχεῖ ἐκεῖ, ποὺ βασιλεύει ἡ ἁμαρτία. Ἐπίσης εἶπον εἰς τὸν Χριστόν, ὅτι ἀναγνωρίζουν τὴν ἐξουσίαν Του καὶ ὅτι, ἂν ἐκδιώξῃ αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ εἰσέλθουν εἰς τοὺς χοίρους. Ἐζήτησαν τοῦτο οἱ δαίμονες ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν, διότι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως τῶν Γεργεσηνῶν ἔτρεφαν χοίρους, καίτοι τοῦτο τὸ ἀπηγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος. Ὁ Διάβολος ἀποκτᾷ δικαιώματα εἰς ἐκείνους, ποὺ περιφρονοῦν εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ζωήν τους τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος ἐπέτρεψεν τοῦτο εἰς τοὺς δαίμονας. Τότε αὐτοὶ εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους καὶ ὁλόκληρος ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων ἔπεσεν ἀπὸ τὸν κρημνὸν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Τοῦτο ἦτο μία παραδειγματικὴ τιμωρία ἐκείνων, ποὺ παραβαίνουν τὸν ἠθικὸν νόμον. Αὐτὸ ἐτρόμαξε τότε τοὺς χοιροβοσκούς, οἱ ὁποῖοι ἐπῆγαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπον τὰ συμβάντα εἰς ὅλους. Τότε ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ. ὄχι διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, διότι ἐσώθησαν οἱ δύο δαιμονιζόμενοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν χώραν των. Διὰ τοὺς Γεργεσηνοὺς οἱ χοῖροι εἶχον μεγαλυτέραν ἀξίαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Διότι ὅπου οἱ ἄνθρωποι παρανομοῦν, ἐκεῖ βασιλεύει ἡ ἁμαρτία. Ἀλλὰ ὅπου βασιλεύει ἡ ἁμαρτία, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς τότε ἀνεχώρησε μὲ πλοῖον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Καπερναούμ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. θ', 1—8)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ· θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεισθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Βεβλημένον = κατάκοιτον. **τὴν πίστιν αὐτῶν** = τὴν πίστιν τοῦ παραλύτου καὶ τῶν συγγενῶν του. **θάρσει, τέκνον** = ἔχε θάρρος, παιδί μου. **ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι σου** = σοῦ συγχωροῦνται αἱ ἁμαρτίαι. **Γραμματεῖς** = οἱ νομοδιδάσκαλοι, δηλ. οἱ διδάσκαλοι τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. **εἶπον ἐν ἑαυτοῖς** = εἶπαν μέσα τους. **βλασφημεῖ** = λέγει βλασφημίας. **ἰδὼν τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν** = ἀφοῦ ἀντελήφθη τὰς πονηρὰς σκέψεις αὐτῶν. **ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν** = διατὶ σκέπτεσθε πονηρά. **εὐκοπώτερον** = εὐκολώτερον. **ἔγειρε** = σήκω. **ἵνα δὲ εἰδῆτε** = διὰ νὰ μάθετε. **ἀφιέναι** = νὰ συγχωρῇ. **ἐγερθεὶς** = ἀφοῦ σηκωθῇς, σήκω. **ἆρόν σου τὴν κλίνην** = σήκωσε τὸ κρεβάτι σου. **οἱ ἄλλοι** = δηλαδὴ οἱ ἄνθρωποι. **τὸν ὀόντα ἐξουσίαν** = ὁ ὁποῖος ἔδωσεν εἰς τὸν Χριστὸν τοιαύτην ἐξουσίαν, ὥστε νὰ κάμνῃ τοιαῦτα θαύματα χάριν τῶν ἀνθρώπων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὅταν ὁ Κύριος εὑρίσκετο εἰς τὴν Καπερναούμ τοῦ ἔφεραν ἕνα παραλυτικὸν κατακείμενον ἐπάνω εἰς ἕνα κρεβάτι. Ὁ Ἰησοῦς εἶδε τὴν πίστιν τοῦ παραλυτικοῦ καὶ προτοῦ αὐτὸς τὸν παρακαλέσῃ διὰ τὴν θεραπείαν του, τὸν προτρέπει νὰ ἔχῃ θάρρος, διότι ἡ θερμὴ πίστις του εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ θὰ τὸν σώσῃ. Τότε τοῦ συνεχώρησε τὰς ἁμαρτίας, αἱ ὁποῖαι πολλάκις εἶναι αἰτία τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν μας. Τοῦτο ἐσκανδάλισε μερικοὺς ἐκ τῶν Γραμματέων, ποὺ παρηκολούθουν τὸν Ἰησοῦν μόνον διὰ νὰ τὸν συκοφαντοῦν εἰς τὸν ὄχλον καὶ νὰ διαβάλλουν τὴν θεϊκήν Του δύναμιν. Δι' αὐτὸ αὐτοὶ τότε ἐσκέπτοντο πονηρὰ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγοντες μὲ τὸν νοῦν των: Ποῖος εἶναι αὐτὸς ποὺ συγχωρεῖ ἁμαρτίας ἀνθρώπων; Τοῦτο μόνον ὁ Θεὸς ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ. Διότι τὸν Χριστὸν τὸν ἔβλεπον μόνον ὡς ἄνθρωπον. Ὁ Κύριος ὅμως, ὡς Θεός, ἐγνώριζε τὰς πονηράς των σκέψεις καὶ δι' αὐτὸ τοὺς ἀπέδειξε τὴν θεϊκήν του δύναμιν μὲ ἕνα μόνον λόγον. Ἀλλὰ προηγουμένως εἶπεν εἰς αὐτούς: Διατὶ σκέπτεσθε πονηρά; Τί σᾶς εἶναι εὐκολώτερον νὰ εἴπω εἰς τὸν παραλυτικὸν « ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι » ἢ νὰ τοῦ εἴπω «ἔγειρε καὶ περιπάτει;» Καὶ τότε διὰ νὰ ἀποδείξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν θεϊκήν Του ἐξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν πα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ραλυτικόν: «Σήκω καὶ πάρε εἰς τοὺς ὤμους σου τὸ κρεβάτι σου καὶ πήγαινε εἰς τὸ σπίτι σου». Τοῦτο καὶ ἔγινε. Ὁ λαός, ποὺ εἶδε τὸ θαῦμα, ἐδόξασε τὸν Θεόν, ὅστις ἔδωσε τοιαύτην ἐξουσίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. εἰς τὸν Χριστόν, ὥστε νὰ εὐεργετῇ τοὺς πάσχοντας ἀνθρώπους μὲ θεϊκὴν δύναμιν.

Ἔλεγον τοῦτο, διότι ἔβλεπον αὐτοὶ τότε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μόνον ὡς ἄνθρωπον. Δὲν ἠμποροῦσαν ἀκόμη νὰ ἐννοήσουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο καὶ Θεός, δηλ. Θεάνθρωπος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς Θεὸς συνεχώρησε τὰς ἁμαρτίας τοῦ παραλυτικοῦ καὶ κατόπιν τὸν ἐθεράπευσε. Διότι ἀφορμὴ τῆς παραλυσίας τοῦ σώματος αὐτοῦ ἦσαν αἱ ἁμαρτίαι του.

ΚΥΡΙΑΚΗ Θ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. ιδ', 22—34)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστι, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε λέγων· Κύριε, σῶσόν με. εὐθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε! εἰς τί ἐδίστασας;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐμβῆναι καὶ προάγειν = νὰ μποῦν μέσα εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ὑπάγωσι πρὸ αὐτοῦ. **εἰς τὸ πέραν** = εἰς τὸ ἀντικρυνὸν μέρος τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. **ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους**=μέχρις ὅτου νὰ διαλύσῃ τὸν λαόν. **ὀψίας δὲ γενομένης** = μόλις ἐβράδυασε. **μέσον θαλάσσης** = εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης. Ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐννοεῖ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. **βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων** = νὰ κινδυνεύῃ ἀπὸ τὰ κύματα, ἀπὸ τὴν τρικυμίαν. **ἦν γὰρ ἐναντίος ἄνεμος** =διότι ἐφυσοῦσε ἀντίθετος ἄνεμος. **τετάρτῃ φυλακῇ** = κατὰ τὰ χαράγματα. Οἱ Ἑβραῖοι διαιροῦσαν τὴν ἡμέραν εἰς τέσσαρα μέρη (φυλακάς, διότι ἄλλαζαν οἱ φύλακες), δηλ. α) 6—9, β) 9—12, γ) 12 μ.μ.— 3 μ.μ. καὶ δ) 3—6 μ.μ. **ἐπὶ τῆς θαλάσσης** = ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν. **θαρσεῖτε** = ἔχετε θάρρος. **κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν** = διάταξέ με νὰ ἔλθω πλησίον σου. **ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι** = μόλις ἤρχισε νὰ βυθίζεται εἰς τὸ νερό. **ἐπελάβετο αὐτοῦ** = τὸν ἔπιασε. **εἰς τί ἐδίστασας;** = διατί ἐδίστασες ; **ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος** = ἔπεσεν ὁ ἀέρας. **γῆν Γεννησαρέτ**· δηλ. εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας ποὺ εἶναι πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος, ἀφοῦ διὰ θαύματος εἶχε χορτάσει μὲ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθῦς (ψάρια) πέντε χιλιάδας ἄνδρας καὶ χωρὶς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά, διέταξε τοὺς μαθητάς του νὰ φύγουν μὲ πλοῖον εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην τῆς λίμνης. Μετὰ ταῦτα διέλυσε ὅλον ἐκεῖνον τὸν κόσμον ποὺ τὸν ἠκολούθει καὶ τὸν ἔστειλε εἰς τὰ σπίτια του καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὸ πλησίον εὑρισκόμενον ὄρος διὰ νὰ προσευχηθῇ. Ἐνῷ ὅμως οἱ μαθηταί του μὲ τὸ πλοῖον ἔπλεον εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ ἐσηκώθη ἕνας ἰσχυρὸς ἄνεμος, ὅστις ἐφύσα ἀντίθετα πρὸς τὸ πλοῖον καὶ ἐκινδύνευον νὰ πνιγοῦν. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν εὑρισκόμενοι οἱ μαθηταὶ εἶδον τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κύριον νὰ περιπατῇ ἐπάνω εἰς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης καὶ ἐφοβήθησαν, διότι κατ' ἀρχὰς τὸν ἐνόμισαν φάντασμα. Ὅταν ὅμως ἤκουσαν τὴν φωνήν Του νὰ τοὺς λέγῃ « ἔχετε θάρρος, ἐγὼ εἶμαι », ἐπῆραν θάρρος, ὁ δὲ Πέτρος ἐζήτησε τότε νὰ τὸν διατάξῃ νὰ ἔλθῃ πλησίον του ἐπάνω εἰς τὰ κύματα. Ὁ Χριστὸς τὸν ἐκάλεσε πλησίον Του μὲ τὴν λέξιν « ἐλθέ ». Τότε ὁ Πέτρος ἀμέσως ἔπεσε ἀπὸ τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μὲ πίστιν θερμὴν ἤρχετο πρὸς τὸν Ἰησοῦν, περιπατῶν ἐπάνω εἰς τὰ κύματα. Ἡ βοὴ ὅμως τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων τοῦ ἐκλόνισαν τὴν πίστιν καὶ τότε ἤρχισε νὰ βυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν. Τοῦτο τὸν ἐτρόμαξε καὶ ἐφώναξε πρὸς τὸν Ἰησοῦν: « Κύριε σῶσόν με, διότι πνίγομαι ». Ὁ Χριστὸς τοῦ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ διστάσῃ εἰς τίποτε τὴν στιγμήν, ποὺ εὑρίσκετο ἀπέναντι του. Κατόπιν τοῦ ἔδωσε τὸ παντοδύναμον χέρι Του, τὸν ἔβγαλεν ἀπὸ τὰ κύματα, καὶ περιπατῶν ὁ Πέτρος μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔφθασαν καὶ οἱ δύο εἰς τὸ πλοῖον.

Τότε ὁ ἄνεμος ἔπαυσε καὶ ἡ τρικυμία τῆς λίμνης ἔγινε γαλήνη.

Κατόπιν αὐτοῦ, ὅλοι οἱ εὑρισκόμενοι τότε εἰς τὸ πλοῖον ἔπεσαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, Τὸν προσεκύνησαν καὶ εἶπον εἰς Αὐτόν: «Πραγματικῶς, Κύριε, Σὺ εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ».

ΚΥΡΙΑΚΗ Ζ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. θ', 27—35)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παράγοντι τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυίδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι ; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, Κύριε. τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χομένων ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον· καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παράγοντι τῷ Ἰησοῦ = ὅταν ἐπερνοῦσεν ὁ Ἰησοῦς. **Υἱὲ Δαυΐδ** = ἀπόγονε τοῦ Δαυΐδ. Ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος ἦτο ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαυΐδ. **προσῆλθον αὐτῷ** = παρουσιάσθησαν εἰς Αὐτόν. **ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν** = ἤγγισε μὲ τὰ χέρια του τοὺς ὀφθαλμούς του. **καὶ ἀνεῴχθησαν** = καὶ ἤνοιξαν. **ἐνεβριμήσατο** = καὶ ἀπηγόρευσεν αὐστηρά. **ὁρᾶτε** = προσέχετε νὰ μὴ μάθῃ κανένας τὴν θεραπείαν. **ἐν ὅλῃ τῇ γῇ** = εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν χώραν. **προσήνεγκαν αὐτῷ** = ἔφεραν εἰς Αὐτόν. **ὁ κωφός** ὁ δαιμονιζόμενος ἦτο κωφὸς καὶ ἄλαλος. **ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων** = μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμονίων. Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἐννοεῖ τὸν Βεελζεβούλ. **περιῆγον** = περιήρχοντο. **πᾶσαν μαλακίαν** = κάθε ψυχικὴν ἀσθένειαν, κάθε κακόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Δύο τυφλοὶ ἠκολούθουν τὸν Ἰησοῦν παρακαλοῦντες Αὐτὸν νὰ τοὺς θεραπεύσῃ. Ἔκραζον ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἔλεγον: «Υἱὲ τοῦ Δαυΐδ, ἐλέησόν μας».

Ὅταν ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς ἕνα σπίτι, αὐτοὶ ἦλθον εἰς Αὐτὸν καὶ πάλιν Τὸν παρεκάλουν νὰ τοὺς δώσῃ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν των. Ἡ ἐπιμονή των νὰ ζητοῦν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν τὴν θεραπείαν τῆς τυφλώσεώς των, τοὺς παρουσίαζε μὲ πίστιν εἰς τὸν Κύριον. Ἐν τούτοις ὁ Σωτὴρ τοὺς ἠρώτησε, ἐὰν πιστεύουν πὼς ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ δι' αὐτοὺς αὐτὸ ποὺ τοῦ ἐζητοῦσαν, δηλ. νὰ τοὺς θεραπεύσῃ τὴν τύφλωσίν των. Καὶ αὐτοὶ τότε μὲ πίστιν θερμὴν ἀπήντησαν εἰς Αὐτόν: «Ναί,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κύριε, πιστεύομεν ὅτι ἠμπορεῖς νὰ μᾶς θεραπεύσῃς». Ὁ Ἰησοῦς τότε ἤγγισε μὲ τὰ χέρια Του τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ τοὺς εἶπε : Νὰ γίνῃ εἰς Σᾶς σύμφωνα μὲ τὴν πίστιν, ποὺ ἔχετε εἰς τὴν θεϊκήν Μου δύναμιν. Καὶ τότε μὲ τὴν θεϊκὴν δύναμιν ποὺ ἔδωσαν εἰς τοὺς τυφλοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δύο τυφλῶν τὰ χέρια τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἤγγισαν αὐτούς, αὐτοὶ ἐθεραπεύθησαν. Ἤνοιξαν τότε οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο τυφλῶν καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα αὐστηρῶς ἀπηγόρευσεν εἰς αὐτοὺς νὰ γνωστοποιήσωσι τὴν θεραπείαν των. Ἀλλ' αὐτοί, εὐγνώμονες πρὸς τὸν εὐεργέτην των Ἰησοῦν, διελάλησαν τοῦτο παντοῦ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔφεραν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἕνα κωφὸν δαιμονιζόμενον διὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου δαιμόνιον τὸν εἶχε κάμει κωφὸν καὶ ἄλαλον. Ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐθεράπευσε. Ὅταν δὲ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου τὸ δαιμόνιον, ὁ ἄνθρωπος εὗρε πάλιν τὴν ἀκοήν του καὶ τὴν φωνήν του. Ἠμποροῦσε νὰ ὁμιλῇ καὶ νὰ ἀκούῃ. Ὁ λαὸς ἐθαύμαζε τὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ ὡς πάντοτε καὶ μάλιστα ἔλεγεν, ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε ἐφάνη εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν τοιοῦτος. Οἱ Φαρισαῖοι ὅμως, ἀπὸ φθόνον μὴ δυνάμενοι νὰ ἀρνηθῶσι τὰ φανερὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ, τὰ ὁποῖα ἐφανέρωναν εἰς ὅλους τὴν θεϊκήν Του δύναμιν, ἔλεγον, ὅτι τὴν θεραπείαν τῶν δαιμονιζομένων τὴν κάμνει ὁ Κύριος μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμονίων. Τοῦτο ἦτο διαστρέβλωσις τῆς ἀληθείας. Αὐτὸ δι' αὐτοὺς ἦτο ἀσυγχώρητος ἁμαρτία. Ὁ Ἰησοῦς, παρὰ ταῦτα, διήρχετο τὰς πόλεις διδάσκων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ θεραπεύων πᾶσαν ἀσθένειαν τῶν πιστευόντων εἰς Αὐτὸν ἀνθρώπων.

ΚΥΡΙΑΚΗ Η' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. ιδ', 14—22)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν· ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰμὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε· φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις· οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς = τοὺς ἐλυπήθη. **ὀψίας γενομένης** = μόλις ἐβράδυασε. **ἔρημος** = ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν. **βρώματα** = φαγητά. **οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν** = δὲν ἔχουν ἀνάγκην. **δότε** = δώσατε. **ὧδε** = ἐδῶ. **ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους** = νὰ καθίσουν διὰ νὰ φάγουν ἐπάνω εἰς τὰ χόρτα τῶν ἀγρῶν. **ἀναβλέψας** = ἀφοῦ ἐσήκωσε τὰ μάτια του πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀφοῦ προσηυχήθη. **κλάσας** = ἀφοῦ ἔκοψεν εἰς τεμάχια τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τὰ δύο ψάρια. **ἦραν** = ἐμάζευσαν. **περισσεῦον τῶν κλασμάτων** = τὰ κομμάτια ποὺ ἐπερίσσευσαν ἀπὸ τοὺς ἄρτους. **ὡσεὶ πεντακισχίλιοι** = περίπου πέντε χιλιάδες. **ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον** = νὰ μποῦν (νὰ ἔμβουν) εἰς τὸ πλοῖόν του. **προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν** = νὰ προπορευθοῦν αὐτοῦ, νὰ ὑπάγουν πρὸ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. **ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους** = ἕως ὅτου διαλύσῃ τὸν λαόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸν Ἰησοῦν ἠκολούθει πάντοτε ὄχλος πολὺς διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν Του καὶ νὰ θεραπεύσῃ τοὺς ἀρρώστους αὐτοῦ.

Ἡ διδασκαλία δίδει φῶς καὶ ζωὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀνθρώπου. Ἀρκεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ τὴν προσέξῃ. Πρέπει πρῶτον νὰ προσέξῃ εἰς τὸ νόημα τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ αἰσθανθῇ κατόπιν τὴν ἀνάγκην νὰ φωτισθῇ ἀπ' αὐτὴν καὶ νὰ σωθῇ. Τότε ἀρχίζει καὶ νὰ τὴν ἐκτιμᾷ καὶ νὰ προτιμᾷ αὐτὴν ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸν ὄχλον ὁ ὁποῖος ἠκολούθει τὸν Κύριον.

Ἡ ἡμέρα ἔκλινεν εἰς τὴν δύσιν της, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔφευγον ἀπὸ πλησίον Του. Ἐκρέμαντο ἀπὸ τὰ χείλη Του. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος, ὅταν οἱ μαθηταί Του τὸν παρεκάλεσαν νὰ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰς πλησίον κώμας ν' ἀγοράσωσι τροφάς, τοὺς διέταξε νὰ δώσουν αὐτοὶ τροφὰς εἰς τὸν λαόν. Αὐτὸ τὸ εἶπε σκοπίμως, διὰ νὰ τοὺς ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ Θεὸς οὐδέποτε θὰ στερήσῃ τῆς τροφῆς των καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τὸν ἄνθρωπον ποὺ ζητεῖ πρῶτον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ὡς τροφήν του. Τότε οἱ μαθηταὶ τοῦ ἔφεραν πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθῦς, διότι τίποτε ἄλλο δὲν εἶχον, καὶ τοῦ εἶπον, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ θρέψωσιν ὅλον ἐκεῖνον τὸν κόσμον μὲ αὐτὰ τὰ τρόφιμα. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διέταξε τότε τὸν λαὸν νὰ καθίσῃ ἐπάνω εἰς τὰ χορτάρια καὶ ἀφοῦ ἐπῆρε τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθῦς τοὺς εὐλόγησε, ἔκοψε εἰς κομμάτια αὐτοὺς καὶ τὰ ψάρια, τὰ ἔδωσεν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πλῆθος. Ἀπὸ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθῦς ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πέντε χιλιάδες, χωρὶς τὰ γυναικόπαιδα, καὶ ἐπερίσσευσαν δώδεκα κοφίνια γεμᾶτα.

Τὸ θαῦμα τοῦτο ἐξέπληξε τὸν ὄχλον, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἠνάγκασε τοὺς μαθητάς Του νὰ μποῦν εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ προπορευθοῦν αὐτοῦ εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος καὶ μέχρις ὅτου διαλύσῃ τοὺς ὄχλους καὶ οὗτοι ἐπέστρεψαν εἰς τὰ σπίτια των.

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. ιζ', 14—23)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη! ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν ; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. καὶ ἐπετίμησεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει = ὑποφέρει ἀπὸ σεληνιασμόν. **προσήνεγκα** = ἔφερα. **γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη** = ἄνθρωποι ἄπιστοι καὶ κακοί. **ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ;** = ἕως πότε θὰ εἶμαι μαζί σας; **ἀνέξομαι ὑμῶν** = θὰ σᾶς ἀνέχωμαι. **ὧδε** = ἐδῶ. **ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς** = διέταξε τὸ πονηρὸν πνεῦμα (δηλαδὴ τὸν διάβολον) νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ παιδί. **ἐκβαλεῖν αὐτῷ** = νὰ ἐκβάλωμεν, αὐτὸ τὸ δαιμόνιον. **ἀμὴν** = ἀληθῶς. **ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως** = ἐὰν ἔχετε πίστιν μικρὰν ὡς κόκκον τοῦ σινάπεως. **ἐρεῖτε** = θὰ εἴπητε. **τοῦτο τὸ γένος** = αὐτὴ ἡ ἀσθένεια, αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ πονηρὰ πνεύματα. **οὐκ ἐκπορεύεται** = δὲν ἐκδιώκονται. **ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν** = κατὰ τὴν παραμονὴν αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων** = νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀνθρώπων. **ἀποκτενοῦσιν αὐτόν** = θὰ τὸν φονεύσουν. **ἐγερθήσεται** = θὰ ἀναστηθῇ. **σφόδρα** = παρὰ πολύ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὸν Κύριον ἔφερεν ἕνας πατέρας τὸ δαιμονιζόμενον παιδί του, διὰ νὰ τὸ θεραπεύσῃ. Ἐξιστόρησε εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸ τί ὑποφέρει τὸ παιδί του, ὅταν τὸ καταλαμβάνῃ τὸ πονηρὸν πνεῦμα καὶ μὲ τί τρόπον ζητεῖ νὰ τὸ ἐξοντώσῃ. Ἐπίσης ὅτι τὸ ἔφερε προηγουμένως εἰς τοὺς μαθητάς Του, διὰ νὰ τὸ θεραπεύσουν, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Ὁ Ἰησοῦς ἐζήτησε καὶ ἔφεραν ἐμπρός του τὸ δαιμονιζόμενον παιδί. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐπετίμησε, δηλ. διέταξε τὸ ἀκάθαρτον καὶ πονηρὸν πνεῦμα νὰ ἀφήσῃ τὸ παιδί, καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξῆλθε ἀπὸ μέσα του καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ παιδὶ ἐθεραπεύθη. Τότε ἰδιαιτέρως οἱ μαθηταὶ ἐζήτησαν νὰ μάθωσιν ἀπὸ τὸν Κύριον, διατί δὲν ἠμποροῦν νὰ θεραπεύσουν τὸ δαιμονιζόμενον παιδὶ καίτοι προσεπάθησαν. Ὁ Κύριος τότε ἤλεγξε τὴν ὀλιγοπιστίαν αὐτῶν καθὼς καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ παιδιοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν ἐζήτησε τὴν θεραπείαν τοῦ παιδιοῦ του μὲ πίστιν. Ἐπίσης ἐτόνισε τὴν ἀξίαν καὶ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἰς Αὐτόν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι θερμὴ καθὼς ὁ σπόρος τοῦ σινάπεως. Ἐπίσης ὅτι ἡ θερμὴ προσευχὴ καὶ ἡ νηστεία εἶναι πνευματικαὶ δυνάμεις πολὺ μεγάλαι καὶ σπουδαῖαι, μὲ τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ καὶ πειὸ δύσκολα καὶ ἀδύνατα εἰς τοὺς ἀνθρώπους πράγματα. Διότι ἡ προσευχὴ καὶ ἡ νηστεία εἶναι πραγματικὴ λατρεία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ νηστεία φανερώνουν ἄνθρωπον ἀνώτερον καὶ κυρίαρχον τοῦ ἑαυτοῦ του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κύριος ἐφανέρωσε εἰς τοὺς μαθητάς Του τὰ πάθη Του, τὰ ὁποῖα θὰ ὑπέφερε διὰ τὴν σωτηρίαν μας, ὡς ἄνθρωπος, τὸν Σταυρικόν Του θάνατον καὶ τὴν τριήμερον ταφήν Του καὶ ἀνάστασιν. Τοῦτο ἐλύπησε πολὺ τοὺς μαθητάς. Διότι αὐτοὶ ἐσκέπτοντο ὡς ἄνθρωποι, ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ Θεός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. ιη', 21—35)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τότε προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε λέγων· ἀπόδος μοι ὅ,τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα. καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν = ἡ οὐράνιος βασιλεία. **ἀνθρώπῳ βασιλεῖ** = μὲ ἄνθρωπον βασιλέα. Παραβολικῶς ἐννοεῖ τὸν Θεόν, τὸν Σωτῆρα, ὁ ὁποῖος, ὡς βασιλεύς, θὰ ἔλθῃ ἐν δόξῃ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν. **συνᾶραι λόγον** = νὰ λογαριασθῇ, νὰ ζητήσῃ λόγον. **μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ**=μὲ τοὺς ὑπηρέτας του (ἐννοεῖ τοὺς ἀνθρώπους). **προσηνέχθη αὐτῷ** = ἔφεραν εἰς αὐτὸν ἕνα ὀφειλέτην. **μυρίων ταλάντων** = δέκα χιλιάδες τάλαντα. Τὸ τάλαντον ἦτο νόμισμα. **ἀποδοῦναι** = νὰ τὰ πληρώσῃ. **ἐκέλευσε**=διέταξε. **πραθῆναι** = νὰ πωληθῇ. **καὶ ἀποδοθῆναι** = καὶ νὰ πληρωθοῦν ὅσα ὤφειλε. **πεσὼν** = ἀφοῦ ἔπεσε εἰς τὰ γόνατα. **μακροθύμησον** = κάμε ὑπομονήν. **καὶ πάντα σοι ἀποδώσω** = καὶ ὅλα θὰ σοῦ τὰ πληρώσω. **τὸ δάνειον ἀφῆκε** = τοῦ ἐχάρισε τὸ δάνειον. **ἑκατὸν δηνάρια** = ἑκατὸν δραχμάς. (**δηνάριον** = νόμισμα ἀξίας περίπου μιᾶς ἀττικῆς δραχμῆς). **κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε** = ἀφοῦ τὸν συνέλαβε τὸν ἐστενοχώρει. **διεσάφησαν** = ἔκαμαν γνωστά. **πονηρὲ** = κακέ. **ἐπεὶ** = ἐπειδή. **πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκα σοι** = σοῦ ἐχάρισα. **οὐκ ἔδει καὶ σὲ** = δὲν ἔπρεπε καὶ σύ. **τοῖς βασανισταῖς** = εἰς τοὺς δεσμοφύλακας... **ἐὰν μὴ ἀφῆτε** = ἐὰν δὲν συγχωρήσετε τὰ παραπτώματα, τὰ σφάλματα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πόσας φορὰς πρέπει κανεὶς νὰ συγχωρῇ ἐκεῖνον ἢ ἐκείνους, ποὺ τὸν ἔβλαψαν. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Κύριον νὰ μᾶς εἴπῃ μὲ τὴν ἀνωτέρω παραβολικὴν διδασκαλίαν Του περὶ τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, ποὺ βασιλεύει ἐκεῖ. Διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς μανθάνομεν, ὅτι πρέπει νὰ συγχωρῶμεν πάντοτε ἐκεῖνον, ποὺ μᾶς βλάπτει, ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἀληθινὴ ἡ μεταμέλειά του καὶ ὄχι ψεύτικη καὶ ὑποκριτική.

Πάντως ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ εἶναι μνησίκακος καὶ ἐκδικητικός. Ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ μένῃ ἀδιάφορος εἰς τὰς ἐναντίον του κακίας τῶν μοχθηρῶν ἀνθρώπων. Ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὴν κακίαν καὶ νὰ πολεμᾷ ἐναντίον αὐτῆς διὰ τῶν ἠθικῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω παραβολικὴν διδασκαλίαν Του περὶ τοῦ πονηροῦ καὶ ἀχαρίστου δούλου, μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ὑποχρέωσιν ποὺ ἔχομεν ἀπέναντι τῶν ὁμοίων μας ἀνθρώπων. Δηλ. ὅπως ἡμεῖς ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν συγχώρησιν τῶν ἠθικῶν σφαλμάτων τῆς ζωῆς μας καὶ μὲ μετάνοιαν πραγματικήν, ἔτσι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ συγχωρῶμεν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ποὺ μᾶς βλάπτουν. Διότι ἐὰν ἡμεῖς δὲν συγχωρήσωμεν αὐτούς, οὔτε καὶ ὁ Θεὸς θὰ συγχωρήσῃ ἡμᾶς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΒ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. ιθ', 16—28)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ὁ διάλογος τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τοῦ πλουσίου νεανίσκου.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, τήρησον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ· ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος. ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρ' ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ τῷ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σημείωσις.— Τὸ ἀνωτέρω Εὐαγγέλιον εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς ΙΓ' Λουκᾶ. Βλ. ἑρμην. σημειώσεις καὶ περίληψιν τοῦ περιεχομένου σελ. 49.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΓ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. κα', 33—42)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΓΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἡ παραβολὴ τῶν κακῶν γεωργῶν.

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοί, ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις ; λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη. καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παραβολὴ = διήγησις ἀλληγορική. Δι' αὐτῆς ἄλλα λέγομεν καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄλλα ἐννοοῦμεν. **φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε** = τὸν ἐμάνδρωσεν. **ὤρυξεν** = ἔσκαψε. **ληνὸν** = πατητήρι. **ᾠκοδόμησε πύργον** = μικρὸν σπίτι, ὑψηλὸν πρὸς κατοικίαν του, διὰ νὰ ἐπιβλέπῃ. **ἐξέδοτο** = ἐμίσθωσε. **ἀπεδήμησε** = ἀνεχώρησε. **ἐντραπήσονται** = θὰ ἐντραποῦν. **ἐν ἑαυτοῖς** = μέσα τους. **δεῦτε** = ἐλᾶτε. **κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν** = ἃς γίνωμεν κύριοι τῆς κληρονομίας. **κακοὺς κακῶς ἀπολέσει** = τοὺς κακοὺς γεωργοὺς κακῶς θὰ τιμωρήσῃ. **ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς** = θὰ παραχωρήσῃ, θὰ μισθώσῃ εἰς ἄλλους γεωργούς. **ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν** = εἰς τὴν κατάλληλον ἐποχήν. **λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν** = λίθον, τὸν ὁποῖον περιεφρόνησαν. **ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας** = ἐχρησίμευσεν ὡς ἀγκωνάρι, ὡς ἀκρογωνιαῖος λίθος. **παρὰ τοῦ Κυρίου ἐγένετο αὕτη** = δηλ. ἡ κεφαλὴ τῆς γωνίας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ τῶν παραβολῶν ὁ Κύριος μᾶς ἐδίδαξε μεγάλας ἀληθείας τῆς πίστεως, τὰς ὁποίας δὲν ἠμπορούσαμεν νὰ τὰς ἐννοήσωμεν κατ' ἄλλον τρόπον. Μὲ τὴν παραβολικήν Του διδασκαλίαν ἄλλα ἔλεγεν ὁ Χριστὸς καὶ ἄλλα ἐννοοῦσε. Μὲ παραβολικὴν διδασκαλίαν ἐφανέρωσε πῶς ἐδέχθησαν οἱ ἄνθρωποι τοὺς προφήτας καὶ Αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἴδιον. Μὲ ἀμπελῶνα παρωμοίασεν ὁ Κύριος τὸν κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκεν ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ὅλων διὰ τοῦ Μωϋσέως τὸν Νόμον καὶ τὴν ἀληθινὴν πίστιν εἰς Αὐτόν. Ἔπειτα ἔστειλε τοὺς προφήτας διὰ νὰ διδάξουν τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσουν εἰς τὴν πραγματικὴ λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἄλλους ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἔδειραν, ἄλλους τοὺς ἐλιθοβόλησαν καὶ ἄλλους τοὺς ἐφόνευσαν. Μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε καὶ τὸν Υἱόν Του, δηλαδὴ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, νομίσας πὼς θὰ τὸν σεβασθοῦν. Ἀλλ' αὐτοί, τυφλοὶ ψυχικῶς καθὼς ἦσαν, τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐσταύρωσαν, περιφρονήσαντες τὴν διδασκαλίαν Του καὶ τὰς θαυματουργικάς Του εὐεργεσίας πρὸς αὐτούς. Δι' αὐτὸ ἐδείχθησαν ἀνάξιοι τῆς ἰδιαιτέρας προστασίας τοῦ Θεοῦ καὶ ἐτιμωρήθησαν.

Μετὰ τὴν ἠθικὴν καὶ ἐθνικὴν τιμωρίαν τῶν Ἑβραίων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄδικον θάνατον τοῦ Σωτῆρος Ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν ἔ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δωσε τὴν διδασκαλίαν Του εἰς τοὺς πιστεύσαντας εἰς Αὐτὸν εἰδωλολάτρας, διὰ νὰ φωτίσουν αὐτοὶ μὲ τὸ θεῖον φῶς τὸν κόσμον καὶ ὄχι οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐφάνησαν ἀνάξιοι τῆς τοιαύτης τιμῆς ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ πράγματι πολλοὶ ἐκ τῶν σοφῶν εἰδωλολατρῶν (δηλ. τῶν Ἐθνικῶν, ὅπως τοὺς ὀνομάζει ἡ Ἁγία Γραφή) ὄχι μόνον ἐπίστευσαν εἰς τὴν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἀνεδείχθησαν μεγάλοι διδάσκαλοι καὶ μάρτυρες τῆς θρησκείας Του. Καὶ τοιουτοτρόπως ἐπραγματοποιήθη ἡ προφητεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅτι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ποὺ περιεφρόνησαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ὁ Θεὸς τὸν ἀνύψωσεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἄλλων λαῶν εἰς οὐράνιον ὕψος. Οἱ πιστεύσαντες εἰς Αὐτὸν λαοὶ ἐδόξασαν τὸ ὄνομά Του καὶ ἐστερέωσαν τὴν Χριστιανικὴν πίστιν εἰς τὸν κόσμον, ὥστε οὐδεμία δύναμις νὰ δύναται ποτὲ νὰ τὴν κλονίσῃ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. κε', 14—30)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων.

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβών, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο· ὁ δὲ τὸ ἕν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπε· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθείς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν· ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ! ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα! ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ· καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀποδημῶν = ἀναχωρῶν διὰ νὰ ταξιδεύσῃ μακρυά. **τάλαντα**· τὸ τάλαντον ἦτο ἀρχαῖον νόμισμα καὶ εἶχε 6.000 δραχμὰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. **καὶ ᾧ μὲν ..., ᾧ δὲ ἔδωκε** = εἰς ἄλλον μὲν πέντε, εἰς ἄλλον δὲ δύο καὶ εἰς ἄλλον ἕν. **ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν** = ἀνάλογα εἰς τὸν καθένα μὲ τὴν ἱκανότητα του, τὴν ἀξίαν του. **εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς** = εἰργάσθη μὲ αὐτά. **ὤρυξεν** ... = ἔσκαψε καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον. Δηλ. ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐχρησιμοποίησε τὰ χαρίσματά Του. **ἀργύρια** = τὰ χρήματα. **συναίρει λόγον** = λογαριάζεται, ζητεῖ λογαριασμόν. **προσήνεγκεν** = ἔφερεν. **ἐπ' αὐτοῦ** = ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ἐκέρδισε καὶ ἄλλα πέντε. **εὖ** = εὖγε. **ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς** = εἰς ὀλίγα ἐφάνης πιστός. **εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν** = εἴσελθε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Χαρὰ εἶναι ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. **εἰληφὼς**=ἐκεῖνος,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πού εἶχε λάβει. ἤδεις = ἐγνώριζες. **τοῖς τραπεζίταις** = εἰς τοὺς τοκιστάς. **ἐκομισάμην ἂν...** = θὰ ἔπαιρνα τὰ λεπτά μου μὲ τὸν τόκον. **ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ**=πάρτε ἀπ' αὐτόν. **ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ** = θὰ τοῦ ἀφαιρεθῇ καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχει. **ἀχρεῖον** = ἄχρηστον. **ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον** = ρίξατε εἰς τὸ βαθὺ σκοτάδι. **ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων**· δηλ. εἰς τὴν κόλασιν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴν παραβολὴν τῶν ταλάντων μᾶς ἐφανέρωσε τὴν ὑποχρέωσιν, ποὺ ἔχομεν νὰ φροντίσωμεν νὰ πολλαπλασιάζωμεν τὰς διαφόρους ἱκανότητας, ποὺ μᾶς ἔδωσε, καὶ νὰ χρησιμοποιοῦμεν αὐτὰς διὰ τὸ γενικὸν καλὸν τῆς κοινωνίας. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι προικισμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ ὡρισμένα χαρίσματα: ὑγείαν, νοῦν καὶ ἄλλας ἱκανότητας. Αὐτὰ τὰ χαρίσματα πρέπει νὰ τὰ πολλαπλασιάζῃ ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς καλῆς χρήσεως καὶ νὰ τὰ χρησιμοποιῇ διὰ τὸ ἰδικόν του καλὸν καὶ τῶν ἄλλων. Εἰς τὴν παραβολὴν αὐτὴν παρουσιάζει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν Θεὸν ὡς ἄνθρωπον, ὅστις ἐκάλεσε τοὺς δούλους του καὶ τοὺς ἔδωσε τάλαντα. Εἰς τὸν ἕνα ἔδωσε πέντε τάλαντα, εἰς τὸν ἄλλον δύο καὶ εἰς τὸν τρίτον ἕνα τάλαντον. Εἰς ὅλους ἔδωσε τόσα ἀναλόγως πρὸς τὴν δύναμίν των. Ὁ πρῶτος τὰ πέντε τάλαντα μὲ τὴν φροντίδα του τὰ ἔκαμε δέκα, ὁ δεύτερος δοῦλος, ποὺ ἐπῆρε δύο, τὰ ἔκαμε καὶ αὐτὸς τέσσαρα, καὶ ὁ τρίτος τὸ ἕνα, ποὺ ἐπῆρε, τὸ ἔκρυψε εἰς τὴν γῆν. Δὲν ἠθέλησε νὰ φροντίσῃ διὰ τὸν πολλαπλασιασμόν του, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἀξίαν του. Μετ' ὀλίγον χρόνον ἐπέστρεψεν ὁ Κύριος τῆς παραβολῆς καὶ ἐκάλεσε τοὺς δούλους του, διὰ νὰ τοῦ δώσουν λογαριασμὸν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ταλάντων, ποὺ τοὺς ἔδωσε. Ὁ πρῶτος παρουσιάσθη ἐμπρὸς εἰς τὸν Κύριόν του μὲ δέκα τάλαντα. «Κύριε, τοῦ εἶπε, πέντε τάλαντα μοῦ ἔδωσες. Ἰδοὺ λαμβάνεις δέκα. Ἐπολλαπλασίασα τὰ πέντε. Τὰ λαμβάνεις εἰς δέκα». Τὸ αὐτὸ εἶπε καὶ ὁ δοῦλος ποὺ ἔλαβε τὰ δύο τάλαντα. «Ἰδού, Κύριε, τοῦ εἶπε, σοῦ ἐπιστρέφω αὐτὰ εἰς τὸ διπλάσιον. Λαμβάνεις τέσσαρα». Αὐτοὺς τοὺς δούλους ὁ Κύριος τοὺς ἐπῄνεσε καὶ τοὺς ὑπεσχέθη πὼς θὰ τοὺς ἐμπιστευ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θῇ πολὺ περισσότερα τάλαντα. Διότι ἐφάνησαν ἄξιοι καὶ ἱκανοὶ νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ ὀλίγα ποὺ τοὺς ἔδωσε. Τέλος προσῆλθε καὶ ὁ δοῦλος ποὺ ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κύριόν του τὸ ἕνα τάλαντον καὶ μὲ διαφόρους δικαιολογίας τοῦ τὸ ἐπέστρεψε, ὅπως τὸ ἔλαβε. Ἕνα ἐπῆρε, ἕνα ἔδωκε. Τότε ὁ Κύριός του τὸν κατεδίκασε εἰς αἰώνιον τιμωρίαν. Τοῦ ἐπῆρε διὰ παντὸς καὶ τὸ ἕνα τάλαντον ποὺ τοῦ εἶχε δώσει καὶ τὸ ἔδωκε καὶ αὐτὸ εἰς τὸν πρῶτον ποὺ εἶχε τὰ δέκα τάλαντα.

Κατὰ τὴν παραβολικὴν τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίαν τῶν ταλάντων, εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἱκανὸν καὶ δραστήριον θὰ δοθῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν κάθε εὐτυχία τῆς παρούσης ζωῆς καὶ τῆς αἰωνίου. Ἀπὸ τὸν ὀκνηρὸν ἄνθρωπον θὰ ἀφαιρεθῇ καὶ αὐτὴ ἡ ζωή. Διότι αὐτὸς ὡς ἄχρηστος τοῦ Θεοῦ δοῦλος θὰ ριφθῇ εἰς τὸ σκότος τὸ αἰώνιον τῆς παντοτεινῆς τιμωρίας, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ καταδικάσῃ ὁ Θεὸς κάθε ἄνθρωπον, ποὺ δὲν ἐπρόσεξε τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς ποὺ τοῦ ἔδωκε καὶ δὲν τὴν ἐχρησιμοποίησεν ὅπως ἔπρεπε, σύμφωνα μὲ τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία εἶναι δύναμις καὶ δραστηριότης. Ἡ ζωὴ εἶναι τὸ πολυτιμότατον ἀγαθὸν ποὺ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Δι' αὐτὸ ὁ ἄνθροπος πρέπει νὰ ζῇ σύμφωνα μὲ τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ εἶναι ἡ ζωή του χρήσιμος διὰ τοὺς ἄλλους καὶ εὐτυχισμένη καὶ χαρούμενη διὰ τὸν ἑαυτόν του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΖ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθ. ιε', 21—28)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἡ θεραπεία τῆς θυγατρὸς τῆς Χαναναίας.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα· ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν· ὁ δὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπε· ναί, Κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τύρος καὶ Σιδὼν· ἦσαν δύο μεγάλαι πόλεις τῆς Φοινίκης παραθαλάσσιοι. **Χαναναία**· ἡ γυναίκα αὐτὴ κατήγετο ἀπὸ τὴν Χαναάν. Ἦτο εἰδωλολάτρις. Ἡ Παλαιστίνη πρῶτα ἐλέγετο Χαναὰν καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς Χαναναῖοι· **κακῶς δαιμονίζεται** = βασανίζεται ἀπὸ κακὴν ἀσθένειαν. **ἠρώτων αὐτὸν** = τὸν παρεκάλεσαν. **εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα** = παρὰ διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους. **οἴκου Ἰσραὴλ** = οἱ Ἰσραηλῖται. **βαλεῖν τοῖς κυναρίοις** = νὰ ρίψῃ εἰς τὰ σκυλιά. Δηλ. πρέπει πρῶτα νὰ ἐλεήσῃ καὶ διδάξῃ τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἔπειτα τοὺς εἰδωλολάτρας. **γενηθήτω σοι ὡς θέλεις** = ἂς γίνῃ ὅπως θέλεις. **ἰάθη** = ἐθεραπεύθη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἔφθασε εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Ἐκεῖ μία εἰδωλολάτρις γυναίκα ἐκ τῆς Χαναὰν διαπεράσασα τὰ ὅρια τῆς χώρας ἐκείνης ἠκολούθει τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔκραζεν ὀπίσω Αὐτοῦ: «Κύριε, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. Ἡ θυγατέρα μου κακῶς δαιμονίζεται», δηλ. ὑποφέρει ἀπὸ κάκιστον δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον τὴν βασανίζει. Εἰς τὰς παρακλήσεις της ὁ Κύριος δὲν ἀπήντησε. Τότε ἦλθον εἰς Αὐτὸν οἱ μαθηταί Του καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ ἀκούσῃ τὴν παράκλησίν της, διὰ νὰ φύγῃ καὶ νὰ μὴ ἐξακολουθῇ νὰ κραυγάζῃ ὀπίσω αὐτῶν. Ὁ Κύριος τότε τοὺς εἶπε, ὅτι αὐτὸ ποὺ ζητεῖ ἡ γυναίκα, δηλ. τὴν θεραπείαν τῆς δαιμονιζομένης θυγατρός της, εἶναι θεία δωρεά, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Διότι,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἶπεν ὁ Κύριος, κατὰ πρώτιστον λόγον ἀπεστάλην ὑπὸ τοῦ Ἐπουρανίου μου Πατρὸς εἰς τὴν γῆν ὡς ἄνθρωπος, διὰ νὰ σώσω τοὺς μακρὰν τοῦ Θεοῦ ζῶντας Ἰσραηλίτας. Ἡ γυναίκα τότε ἐκείνη, ὡς πάσχουσα μητέρα ποὺ ἦτο, ἦλθε πλησίον τοῦ Ἰησοῦ, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας Του καὶ τὸν παρεκάλει διὰ τὴν θεραπείαν τῆς θυγατρός της. Τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε: Δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ πάρω τὸν ἄρτον τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, δηλ. τὰς εὐεργεσίας ποὺ ἀνήκουν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ποὺ εἶναι τέκνα τοῦ Θεοῦ, διότι πιστεύουν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἐνῷ σὺ εἶσαι εἰδωλολάτρις, καὶ νὰ ρίψω εἰς τὰ κυνάρια, δηλ. νὰ τὰ δώσῃ εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας. Ἡ γυναίκα, γεμάτη ἀπὸ πίστιν εἰς τὴν θεϊκὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀπήντησε: Ναί, Κύριε, εἶμαι κυνάριον, διότι εἶμαι εἰδωλολάτρις καὶ συνεπῶς δὲν μοῦ ἀνήκει νὰ λάβω μέρος ἀπὸ τὸν ἄρτον τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, δηλ. ἀπὸ τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ,ποὺ ἀνήκουν εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτὸν Ἰσραηλίτας. Ἀλλὰ καὶ τὰ κυνάρια τρώγουν ἀπὸ τὰ ψίχουλα ποὺ πίπτουν ἀπὸ τὴν τράπεζαν τῶν κυρίων αὐτῶν. Δός μου ἕνα ψίχουλο, μίαν μικρὰν δι' ΕΣΕ τὸν Θεάνθρωπον εὐεργεσίαν. Ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε τὴν θερμὴν πίστιν τῆς Χαναναίας καὶ τῆς εἶπε: «Ὦ γυναίκα, ἡ πίστις σου εἶναι μεγάλη, ἂς γίνῃ εἰς σὲ καθὼς σὺ θέλεις. Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐθεραπεύθη ἡ θυγατέρα της.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΛΟΥΚΑ (Λουκ. ι', 16—21)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ο ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀθετῶν = ἐκεῖνος ποὺ δὲν μὲ παραδέχεται. **ἐθεώρουν** = ἔβλεπον. **ὄφεις καὶ σκορπίοι** = συμβολικαὶ εἰκόνες τῆς ψυχοφθόρου δυνάμεως τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἀντιστάσεως αὐτοῦ εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου. **οὐ μὴ ἀδικήσῃ**=δὲν θὰ σᾶς βλάψῃ. **ἠγαλλιάσατο**=ἐχάρη πάρα πολύ. **ἐξομολογοῦμαί σοι**=ὁμολογῶ φανερὰ εἰς σέ. **ἀπέκρυψας** = ἔκρυψες, ἐφύλαξες κρυφά. **σοφῶν καὶ συνετῶν** = ἀπὸ τοὺς ἔχοντας τὴν σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν τοῦ κόσμου τούτου. **ἀπεκάλυψας νηπίοις** = ἐφανέρωσες εἰς τὰ νήπια (ὡς νήπια ἐθεώρει ὁ κόσμος τοὺς ἀγραμμάτους μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ μεγάλα ζητήματα περὶ Θεοῦ καὶ ψυχῆς. Καὶ ὅμως εἰς αὐτοὺς ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἐφανέρωσε τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν καὶ ὄχι εἰς τοὺς σοφοὺς τοῦ κόσμου, δηλ. τοὺς γνωρίζοντας τὴν ἀνθρωπίνην γνῶσιν καὶ σοφίαν).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τιμᾷ ἰδιαιτέρως τοὺς μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους Του ἐμπρὸς εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅλων τῶν ἐποχῶν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ κόσμου. Ὅταν τοὺς ἔστειλεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διὰ νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιόν Του, τοὺς ἐφώτισε μὲ τὸν φωτισμὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τοὺς ἐδυνάμωσε μὲ δύναμιν θεϊκήν. Διότι εἶχον ἐμπρός τους ἕνα κόσμον εἰδωλολατρικὸν μὲ κακὰς συνηθείας καὶ ἀντιχριστιανικὴν ζωήν. Τοὺς ἔκαμεν ἀληθινοὺς ἀντιπροσώπους Του εἰς τὴν διδασκαλίαν των εἰς τὸν κόσμον. Τοὺς εἶπεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ θὰ τοὺς ἀκούουν, πρέπει νὰ ἠξεύρουν, πῶς ἀκούουν τὸν ἴδιον. Ἐπίσης ἐκεῖνοι ποὺ θὰ τοὺς περιφρονήσουν πρέπει νὰ ἠξεύρουν, πῶς θὰ περιφρονήσουν αὐτὸν τὸν ἴδιον. Ἰδοὺ ἡ ἐξαιρετικὴ δόξα καὶ τιμὴ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς Ἀποστόλους Του. Τοὺς ἔκαμε ἀληθινὸν στόμα ἰδικόν Του. Διότι ἐκήρυξεν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἰς ὅλον τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κόσμον, μὲ τὸ στόμα τῶν Ἁγίων μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων Του. Μὲ αὐτὰς τὰς θείας δυνάμεις ἔφεραν τὸν κόσμον τῆς εἰδωλολατρείας εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Τότε ἦλθον εἰς τὸν Ἰησοῦν μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ οἱ ἑβδομήκοντα ἀπόστολοι (αὐτοὶ εἶναι μετὰ τοὺς δώδεκα) καὶ τοῦ εἶπον: «Κύριε, ἐκηρύξαμεν τὸν λόγον Σου καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματός Σου ὑπετάξαμε καὶ αὐτὰ τὰ δαιμόνια». Καὶ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀπήντησε: «Νὰ εἶσθε περισσότερον χαρούμενοι, διότι τὰ ὀνόματά σας ἐγράφησαν εἰς τὸν Οὐρανόν. Εἶσθε πολῖται τῆς αἰωνίου βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ συμπολῖται τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν Ἁγίων. Τὸ βασίλειον τοῦ Σατανᾶ θὰ φεύγῃ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ποὺ θὰ δέχωνται τὴν διδασκαλίαν Μου—εἶπεν ὁ Χριστὸς—καὶ θὰ ζοῦν σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου Μου».

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠσθάνθη ἰδιαιτέραν χαρὰν διότι ὁ Πατήρ Του, ὁ Κύριος τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἔκρυψε τὰ μεγάλα ζητήματα περὶ Θεοῦ καὶ ψυχῆς ἀπὸ τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς τοῦ κόσμου, δηλ. τοὺς γνωρίζοντας τὴν ἀνθρωπίνην γνῶσιν καὶ σοφίαν, καὶ ἐφανέρωσε τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν εἰς τοὺς μαθητάς Του, τοὺς ὁποίους ὁ κόσμος ἐθεώρει ὡς ἀγραμμάτους (νήπια).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ (*μνήμη του*)

(Ἰωάνν. ιγ', 25—27 καὶ κα' 24—25)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον. Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ἀμήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐπιπεσὼν = ἀφοῦ ἔπεσεν. **οἶδαμεν** = γνωρίζομεν. **οἶμαι** = νομίζω. **ὅ ποιεῖς ποίησον τάχιον** = ὅ,τι ἔχεις νὰ κάμῃς, κάμε το τὸ συντομώτερον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον ἐφανέρωσεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς μαθητάς Του τὴν προδοσίαν Του εἰς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ἀπὸ τὸν προδότην μαθητήν Του Ἰούδαν. Τότε ὁ ἀγαπημένος μαθητής Του Ἰωάννης, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο πλησίον Του, ἔκλινε μὲ εὐλάβειαν τὴν κεφαλήν του εἰς τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, διὰ νὰ μάθῃ ἰδιαιτέρως, ποῖος ἦτο ἐκεῖνος, ποὺ θὰ τὸν ἐπρόδιδε. Τότε ὁ Κύριος τοῦ ἀπήντησεν, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι ὁ προδότης, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ βάψω τὸ ψωμὶ καὶ θὰ τοῦ τὸ δώσω. Καὶ συγχρόνως τότε, ἀφοῦ τὸ ἐβούτηξεν εἰς πιάτο τὸ ψωμί, τὸ ἔδωσε εἰς τὸν Ἰούδαν. Τότε εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ Σατανᾶς, τὸν παρέλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του, διότι ἦτο ἀνάξιος διὰ νὰ καθήσῃ εἰς τὸν Μυστικὸν ἐκεῖνον Δεῖπνον τοῦ Κυρίου. Εἶπε δὲ εἰς τὸν Ἰούδαν ὁ Κύριος νὰ κάμῃ τὸ συντομώτερον ὅ,τι ἐσκέπτετο νὰ κάμῃ, δηλ. τὴν προδοσίαν τοῦ Χριστοῦ. Οἱ Ἀπόστολοι ὅμως ἐνόμισαν, ὅτι τὸν διέταξεν ὁ Κύριος νὰ ὑπάγῃ νὰ προμηθευθῇ τροφὰς διὰ τὸ ἀναμενόμενον τότε Πάσχα ἢ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχούς. Τοιουτοτρόπως ὁ Ἰούδας ἐσηκώθη ἐκ τῆς Τραπέζης τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου καὶ ἔφυγε. Τότε «ἐγένετο νύξ». Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου παρέδωσεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς Ἀποστόλους Του καὶ δι' αὐτῶν καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Τοῦτο τὸ περιγράφουν οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταὶ καθὼς καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α' ἐπιστολήν του. Τοῦτο μᾶς διέταξεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ τὸ τελῶμεν πάντοτε « εἰς τὴν ἀνάμνησίν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Του ». Ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία οὐδέποτε ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ τηρῇ αὐστηρῶς τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ Κυρίου Της καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τῆς Μεγάλης ἐκείνης Πέμπτης. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μαρτυρεῖ τὰ ἀνωτέρω καὶ βεβαιώνει ὅτι πλῆθος θαυμάτων ἔκαμεν ἐμπρός των ὁ Ἰησοῦς, ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ ἀναγράφονται εἰς τὰ Εὐαγγέλια, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι γραμμένα εἰς βιβλίον. Διὰ νὰ δείξῃ δὲ πῶς αὐτὰ ἦσαν πάρα πολλά, λέγει πῶς αὐτὰ δὲν θὰ ἠμποροῦσαν νὰ τὰ περιγράψουν τὰ γραφόμενα τότε βιβλία.

ΑΠΟΤΟΜΗ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

(Μάρκ. στ', 14—30)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ἐστὶν ὡς εἷς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρῴδης εἶπεν ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε. καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρῴδῃ καὶ τοῖς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσομαι ; ἡ δὲ εἶπε· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι. καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ=καὶ ἔδεσεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν. **οὐκ ἔξεστί σοι** = δὲν ἐπιτρέπεται σὲ σένα. **ἐνεῖχεν αὐτῷ** = τὸν ἐμίσει. **ἀποκτεῖναι** = νὰ τὸν φονεύσῃ. **εἰδὼς** = ἐπειδὴ ἐγνώριζε. **ἡδέως** = μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν. **ἡμέρας εὐκαίρου** = κατάλληλος ἡμέρα. **γενεσίοις αὐτοῦ** = εἰς τὰ γενέθλιά του. **μεγιστᾶνες** = οἱ ἄρχοντες. **ὀρχησαμένης** = ἐχόρεψε ὡραῖα. **τοῖς συνανακειμένοις** = εἰς τοὺς παρευρισκομένους εἰς τὸ δεῖπνον. **ὤμοσεν αὐτῇ** = ὡρκίσθη. **ἡμίσους** = τὸ ἥμισυ. **αἰτήσομαι** = ζητήσω. **ἐπὶ πίνακι** = εἰς πιάτο. **σπεκουλάτωρα** = στρατιώτην. **ἦραν** = ἐπῆραν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Βαπτιστὴς καὶ Πρόδρομος τοῦ Κυρίου εἶχε κινήσει μὲ τὸ θάρρος τῆς διδασκαλίας του καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς του τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του. Ἄλ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λοι διὰ νὰ τὸν σέβωνται, νὰ ἀκούουν τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας του καὶ νὰ βαπτίζωνται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, καὶ αὐτοὶ ἦσαν οἱ εὐσεβεῖς, καὶ ἄλλοι νὰ φοβοῦνται τὴν ἀρετήν του καὶ τὸ ἠθικὸν θάρρος του καὶ νὰ τὸν μισοῦν. Καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐζοῦσαν ζωὴν ἀνήθικον καὶ παράνομον.

Τόσον τοὺς εἶχε κινήσει τὴν προσοχὴν ἡ παρουσία του, ὥστε τὸν ἐνόμιζον ὡς τὸν Προφήτην Ἠλίαν. Ὁ δὲ Ἡρώδης, ὄχι ὁ Μέγας, ἀλλ' ὁ Ἡρῴδης ὁ Ἀντύπας ὁ τετράρχης, ἐνόμιζεν, ὅτι ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ διὰ τοῦτο παρουσιάζεται μὲ τόσην δύναμιν. Ὁ Πρόδρομος ἀπεκεφαλίσθη ἀπὸ τὸν Ἡρῴδην κατ' ἀπαίτησιν τῆς Ἡρωδιάδος, γυναικὸς τοῦ Φιλίππου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἡρῴδη, διότι ἤλεγχε τὸν ἀνήθικον βίον της. Ὁ Ἡρῴδης φοβούμενος τὸν Πρόδρομον διὰ τὴν ἀρετήν του τὸν εἶχε κλείσει εἰς τὴν φυλακήν. Διότι καὶ τὸν Ἡρῴδην ὁ Πρόδρομος ἤλεγχε διὰ τὴν ἀνήθικον ζωήν του. Ἀλλ' ὅταν ὁ Ἡρῴδης ἑώρταζε τὰ γενέθλιά του, ἔκαμε δεῖπνον καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς ἄρχοντας τοῦ βασιλείου του καὶ τοὺς πρώτους τῆς Γαλιλαίας, ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος Σαλώμη ἐχόρευσε. Ὁ χορὸς αὐτὸς ἤρεσε εἰς ὅλους τοὺς προσκεκλημένους εἰς τὸ συμπόσιον ἐκεῖνο τόσον πολύ, ὥστε ὁ βασιλεὺς εὐχαριστήθη τόσον, ὥστε τῆς ὑπεσχέθη νὰ τῆς δώσῃ ὅ,τι τοῦ ζητήσει « ἕως τοῦ ἡμίσεος τῆς βασιλείας του». Αὐτὴ τότε ἔτρεξε νὰ συμβουλευθῇ τὴν μητέρα της, τὶ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ἡ μητέρα της τότε, γυναίκα ἁμαρτωλὴ καὶ ἀνήθικος, συνεβούλευσε τὴν Σαλώμην νὰ ζητήσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Βαπτιστοῦ ἐντὸς ἑνὸς πιάτου. Ἐνόμισε μὲ τοῦτο, πὼς θὰ ἔκλειε διὰ πάντα τὸ στόμα ποὺ τὴν καλοῦσε νὰ μετανοήσῃ. Ἐν τούτοις μὲ τὸν φόνον τοῦ Βαπτιστοῦ ἔγινε γνωστὴ ἡ ἀνήθικος ζωή της εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη διὰ τὸ ἀνέλπιστον τοῦτο ποὺ τοῦ ἐζήτησεν ἡ Σαλώμη. Ἀλλὰ σὰν δειλὸς καὶ ἀνήθικος ποὺ ἦτο δὲν ἀντεστάθη, ἀλλ' ἔστειλεν εἰς τὴν φυλακὴν στρατιώτην καὶ ἀπεκεφάλισε τὸν Πρόδρομον. Τότε ἔφερεν ἀμέσως ἐνώπιον τῶν προσκεκλημένων εἰς τὸ παράνομον ἐκεῖνο συμπόσιον τὴν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου « ἐπὶ πίνακι » καὶ τὴν ἔδωσεν εἰς τὴν Σαλώμην, ἡ ὁποία τὴν ἔδωκεν ἀμέσως εἰς τὴν μητέρα της Ἡρωδιάδα. Καὶ ἐκείνη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ἐπῆρε εἰς τὰ χέρια της. Ἄρά γε τὶ νὰ ἐδοκίμασε τότε ἡ ἀνήθικος ἐκείνη γυναίκα, ὅταν ἐκρατοῦσε εἰς τὰ χέρια της, ὡς δῶρον, τὴν ἁγίαν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου; Τοῦτο ὅταν τὸ ἔμαθον οἱ μαθηταὶ τοῦ Προδρόμου ἦλθον εἰς τὴν φυλακήν, παρέλαβον τὸ ἀκέφαλον σῶμα τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ τὸ ἔθεσαν ἐντὸς μνημείου. Ὁ τραγικὸς θάνατος τοῦ Ἰωάννου εἶναι ὁ πρῶτος μαρτυρικὸς θάνατος τῆς στρατιᾶς τῶν μαρτύρων τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

1.—ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

8ην Σεπτεμβρίου (Λουκ. ι', 38—42, ια' 27—28)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά. γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν ; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἑνὸς δέ ἐστι χρεία· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε· μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καὶ ἦν ἀδελφὴ = καὶ ἦτο εἰς αὐτὴν ἀδελφή, εἶχε ἀδελφήν· **ἣ καὶ παρακαθίσασα**= ἡ ὁποία παρεκάθισε. **περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν** = εἶχεν ὅλην τὴν προσοχὴν αὐτῆς δώσει εἰς τὸ νὰ φροντίζῃ πῶς καλύτερον νὰ περιποιηθῇ τὸν Κύριον εἰς τὸ σπίτι της, μὲ τὴν ἑτοιμασίαν φαγητοῦ κλπ. **ἐπιστᾶσα**=ἐλθοῦσα πρὸς τὸν Ἰησοῦν. **οὐ μέλει σοι ὅτι...**=δὲν ἐνδιαφέρεσαι. **διακονεῖν** = νὰ ὑπηρετῇς. **συναντι-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λάβηται = νὰ βοηθήσῃς. **μεριμνᾶς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά**=φροντίζεις καὶ ἀσχολεῖσαι διὰ πολλὰ πράγματα. **ἑνός ἐστι χρεία** = ἑνὸς πράγματος ἔχεις ἀνάγκην (διὰ νὰ ἀσχολῆσαι καὶ νὰ φροντίζῃς πολύ). **τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο**=ἐδιάλεξε τὸ καλύτερον πρᾶγμα (δηλ. διὰ νὰ ἀσχολῆται καὶ νὰ φροντίζῃ). **ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς** = ἡ ὁποία μερὶς (δηλ. τὸ πρᾶγμα διὰ τὸν ὁποῖον αὐτὴ φροντίζει) δὲν πρόκειται νὰ τῆς τὸ ἀφαιρέσῃ κανεὶς ποτέ. **ἐπάρασα** = ὑψώσασα. **μακαρία** = εὐτυχισμένη. **οὓς ἐθήλασας** = ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐτράφης μὲ τὸ γάλα των. **μενοῦνγε** = βεβαιότατα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἐφιλοξενεῖτο εἰς τὸ σπίτι τῆς Μάρθας, ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου, ἡ ὁποία τὸν ὑπεδέχθη διὰ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ. Τοῦτο συνέβη, ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὴν Βηθανίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμενεν ἡ οἰκογένεια τοῦ Λαζάρου. Ὁ Λάζαρος εἶχε δύο ἀδελφάς, τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν. Εἰς τὴν Βηθανίαν ὁ Ἰησοῦς ἤρχετο συχνά. Ἡ Βηθανία ἦτο μικρὸν χωρίον ὀλίγον ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Εἰς τὸ σπίτι τοῦ Λαζάρου εὕρισκεν ὁ Κύριος ἰδιαιτέραν φιλοξενίαν, διότι ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια τοῦ Λαζάρου μὲ ἀγάπην καὶ εὐλάβειαν, ἀλλὰ καὶ πίστιν εἰς τὸ θεῖον Πρόσωπόν Του, τὸν ἐφιλοξένει. Ὅταν ὁ Κύριος εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ Λαζάρου, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Μάρθα μὲ πολλὴν φροντίδα καὶ ἀφοσίωσιν ἐφρόντιζε διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ φαγητὸν διὰ τὸν Κύριον καθὼς καὶ ὅ,τι ἄλλο ἠμποροῦσε τὸ καλύτερον διὰ νὰ Τὸν περιποιηθῇ. Ἡ ἄλλη ἀδελφή της ἡ Μαρία, γνωρίζουσα ὅτι ἡ ἀδελφή της Μάρθα ἦτο προθυμοτάτη νὰ κάμῃ ὅ,τι ἠμποροῦσε διὰ τὴν φιλοξενίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκάθισε μὲ μεγάλην ταπείνωσιν πλησίον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σωτῆρος καὶ ἤκουε τὴν Διδασκαλίαν Του μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ κατάνυξιν (βαθεῖαν ψυχικὴν προσοχήν). Ἡ Μάρθα τότε, ἀντὶ νὰ παρακαλέσῃ μὲ καλὸν τρόπον τὴν ἀδελφήν της Μαρίαν νὰ τὴν βοηθήσῃ εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ Κυρίου, παρεπονέθη εἰς τὸν Ἰησοῦν μὲ κάποιαν ἀνυπομονησίαν κατὰ τῆς ἀδελφῆς της Μαρίας, διότι τὴν ἀφῆκε μόνη της νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν φιλοξενίαν τοῦ Κυρίου καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τῆς εἴπῃ νὰ τὴν βοηθήσῃ. Τότε ὁ Κύριος εὑρῆκε τὴν ἀ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φορμὴν διὰ νὰ ξεχωρίσῃ διὰ ποῖον πρᾶγμα εἰς τὴν ζωήν μας πρέπει ἀδιάκοπα νὰ φροντίζωμεν. Ἡ Μαρία ἤκουε τὸν Κύριον νὰ διδάσκῃ μέσα εἰς τὸ σπίτι της καὶ ἦτο προσηλωμένη εἰς Αὐτόν. Ἐκρέματο ἡ ψυχή της ἀπὸ τὸ στόμα Του. Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅλο καὶ ἐφωτίζετο ἡ ψυχή της ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ. Ἤξευρε ὅτι ἡ ἀδελφή της Μαρία ἐφρόντιζε διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ δείπνου πρὸς χάριν τοῦ Κυρίου καὶ δι' αὐτὸ ἔμενε προσηλωμένη εἰς τὸν λόγον Του. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος εἶπεν εἰς τὴν Μάρθαν: Πρόσεχε, νὰ μὴ φροντίζῃς μόνον διὰ πράγματα ποὺ εἶναι πρόσκαιρα, διότι ἀπὸ ὅλα δι' ὅσα φροντίζεις, ἕνα μόνον μένει, ὅλα τὰ ἄλλα χάνονται. Εἶναι πρόσκαιρα καὶ φθαρτά. Αὐτὸ δὲ ποὺ μένει εἶναι ἡ ψυχή. Διὰ τὴν ψυχὴν πρέπει νὰ φροντίζῃς ἀδιάκοπα. Αὐτὴ δὲ εἶναι ἡ ἀγαθὴ μερίδα ἀπὸ ὅλον τὸ εἶδος τῶν φροντίδων ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωήν του. Τοῦτο, ὅταν ἤκουσε τὸν Κύριον νὰ λέγῃ πρὸς τὴν Μάρθαν μία γυναίκα, μὲ φωνὴν ἰσχυρὰν εἶπε: Εὐτυχισμένη εἶναι ἡ κοιλία ποὺ Σὲ ἐβάστασε καὶ οἱ μαστοὶ ποὺ Σὲ ἔθρεψαν μὲ τὸ μητρικὸ γάλα τους. Καὶ ὁ Κύριος ἀπήντησε: Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς ποὺ εἶπες. Ἀλλὰ ἐπίσης εἶναι ἀλήθεια, ὅτι εὐτυχισμένοι εἶναι καὶ ὅσοι ἀκούουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἐκτελοῦν εἰς τὴν ζωήν των. Δι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ προσέχῃ εἰς τὴν ζωήν του χωρὶς νὰ περιφρονῇ τὴν χρήσιμον φροντίδα διὰ τὴν καθημερινήν του ζωήν, νὰ δίδῃ ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ ἀδιάκοπον φροντίδα, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του. Ἡ φροντίδα τῆς καθημερινῆς ζωῆς δὲν πρέπει νὰ ἀπομακρύνῃ ποτὲ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν διδασκαλίαν Αὐτοῦ. Διότι τοῦτο εἶναι τὸ μόνιμον ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2.—Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
(Ἰωάνν. ιθ', 6—11, 13—20, 25—28, 30—35)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, Συμβούλιον ἐποίησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. Καὶ παρεγένοντο πρὸς Πιλάτον λέγοντες· σταύρω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σον σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν Θεοῦ υἱὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰμὴ Καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον· καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ρωμαϊστί. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λησή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου· ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πραιτώριον = ἐπαρχεῖον, τὸ Διοικητήριον τοῦ Πιλάτου, τὸ ἀρχηγεῖον τοῦ Πιλάτου. **οὐκ οἶδας** = δὲν γνωρίζεις. **ὡσεὶ ἕκτη** = ὡς ἕκτη δηλ. ἡ ὥρα, μὲ τὸ ἰδικόν μας ὡρολόγιον δωδεκάτη τὸ μεσημέρι. Οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἰδικήν μας ἕκτην πρωϊνὴν τὴν ὠνόμαζον πρώτην ὥραν, τὴν ἑνάτην ὥραν π.μ. τὴν ὠνόμαζον τρίτην ὥραν, τὴν δωδεκάτην ὥραν τὸ μεσημέρι τὴν ὠνόμαζαν ἕκτην ὥραν, καὶ τὴν τρίτην ὥραν μ. μ., δηλ. τὴν ἀπογευματινήν, τὴν ὠνόμαζαν ἑνάτην ὥραν. Αὗται αἱ ὧραι διὰ τοὺς Ἑβραίους ἦσαν καὶ ὧραι προσευχῆς (Πράξ. β' 15, γ' 1 καὶ ι', 9) **κρανίου τόπος** = ὀνομασία τόπου ὀλίγον ἔξω τῆς πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου οἱ Ἑβραῖοι ἐσταύρωσαν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὁ τόπος αὐτὸς εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν λέγεται Γολγοθᾶς. **εἰς τὰ ἴδια**=εἰς τὴν οἰκίαν του, ὑπὸ τὴν προστασίαν του. **ἠρώτησαν**= παρεκάλεσαν. **κατεαγῶσιν καὶ ἀρθῶσιν**=νὰ τὰ σπάσουν, νὰ τὰ συντρίψουν τὰ σκέλη καὶ νὰ σηκώσουν τότε ἀπ' ἐκεῖ τὰ σώματα, **νεκρὰ πλέον**, τῶν σταυρωθέντων. **ἔνυξε** = ἐκέντησε. **ἑωρακὼς** = αὐτὸς **ποὺ εἶδε**. Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἰωάννης, ὁ Εὐαγγελιστὴς καὶ Θεολόγος, ὁ ὁποῖος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἦτο παρὼν κατὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτόπτης μάρτυς ὅλων τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου, διότι καθόλου δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ τὸν συνέλαβον οἱ Ἑβραῖοι μέχρι τῆς ταφῆς του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὥρισε νὰ ἀναγινώσκεται Περικοπὴ τοῦ Εὐαγγελίου σχετικὴ μὲ τὰ Πάθη καὶ τὸν Σταυρικὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὸ Εὐαγγέλιον αὐτὸ ἐξιστορεῖται πὼς ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἔκαμαν συμβούλιον κατὰ τοῦ Ἰησοῦ διὰ νὰ εὕρουν κατηγορίαν ἐναντίον του καὶ τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον. Αὐτοὶ τότε παρουσιάσθησαν εἰς τὸν Ρωμαῖον Ἡγεμόνα τὸν Πιλᾶτον καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ αὐτὸν νὰ θανατώσουν τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλ' ὁ Πιλᾶτος κατ' ἀρχὰς τοὺς εἶπεν, ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκει αὐτὸς κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς θάνατον. Ἐν τούτοις αὐτοὶ ἐπέμενον νὰ σταυρωθῇ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἂς μὴ ὑπάρχῃ αἰτία, διότι τὸν ἐμίσουν. Εἰς αὐτὴν τὴν διαφωνίαν ποὺ εὑρίσκοντο μεταξύ των, ὁ Πιλᾶτος μὲ τοὺς Ἰουδαίους, οἱ Ἰουδαῖοι εἶπον εἰς τὸν Πιλᾶτον, ὅτι αὐτοὶ ἔχουν τὸν νόμον τους, καὶ σύμφωνα μὲ αὐτὸν θὰ πρέπῃ ὁ Ἰησοῦς νὰ ἀποθάνῃ, διότι ἔκαμε τὸν ἑαυτόν Του υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Πιλᾶτος ὅταν ἤκουσεν αὐτὸ ἐφοβήθη καὶ ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῆς καταγωγῆς του. Ὁ Ἰησοῦς οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδωκεν εἰς τὸν δειλὸν καὶ ἀνάξιον ἐκεῖνον ἡγεμόνα παρὰ μόνον ὅτι, τὰ ὅσα ὑποφέρει ἐνώπιόν του, τὰ ὑποφέρει διότι τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡρισμένον, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ἄλλως οὐδεμίαν ποτὲ ἐξουσίαν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ εἰς Αὐτόν. Ὁ Πιλᾶτος μὲ τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν τοῦ Ἰησοῦ ἐφοβήθη καὶ πάλιν τὸν ἔφερε ἔξω καὶ ἐκάθισεν «ἐπὶ τοῦ βήματος», ἔδειξε τὸν Ἰησοῦν εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς εἶπε: «Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν». Ἐκεῖνοι τότε μὲ ἀγρίας φωνὰς τοῦ ἀπήντησαν: «σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν». Ὁ Πιλᾶτος τότε καὶ πάλιν τοὺς εἶπε «τὸν βασιλέα σας νὰ σταυρώσω;». Καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἀπήντησαν εἰς αὐτὸν ὅτι βασιλέα δὲν ἔχομεν ἄλλον παρὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν Καίσαρα τῆς Ρώμης. Τοῦτο ἐφόβισε τὸν Πιλᾶτον, ὅστις τότε παρέδωσε τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ σταυρωθῇ. Οἱ στρατιῶται, ἀφοῦ παρέλαβον τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ τὸν σταυρώσουν, ἐφόρτωσαν ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους Του ἕνα μεγάλο Σταυρόν. Αὐτὸν ὁ Κύριος δὲν ἠμποροῦσε νὰ βαστάξῃ καὶ δι' αὐτὸ ὑπεχρέωσαν τὸν Σίμωνα τὸν Κυρηναῖον, νὰ φέρῃ αὐτὸς τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ μέχρι τοῦ Γολγοθᾶ. Ἐκεῖ ἐστάυρωσαν οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν μεταξὺ δύο ληστῶν. Εἰς τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ὁ Πιλᾶτος ἔθεσε μίαν ἐπιγραφὴν « Ἰησοῦς Ναζωραῖος, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ». Αὐτὸς ὁ τίτλος ἦτο γραμμένος εἰς τὴν Ἑβραϊκήν, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ρωμαϊκὴν γλῶσσαν. Κατὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εὑρίσκοντο κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρόν Του ἡ Μητέρα τοῦ Κυρίου Θεοτόκος Μαρία, ἡ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Τότε ὁ Κύριος ἀνέθεσε τὴν προστασίαν τῆς Παναγίας Μητρός Του εἰς τὸν ἀγαπημένον Του μαθητὴν Ἰωάννην, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ μὲ αὐτὸ πολὺ ζωηρὰ περὶ τῆς φροντίδος, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντοτε διὰ τοὺς γονεῖς μας. Κατόπιν, ἀφοῦ διὰ μίαν στιγμὴν εἶδε πὼς ὅλα ὅσα περὶ Αὐτοῦ εἶχον οἱ προφῆται προφητεύσει ἐξεπληρώθησαν, τότε εἶπε τὴν λέξιν «τετέλεσται». Ἔκλινε τὴν κεφαλήν Του καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα Του εἰς τὸν Ἐπουράνιον Πατέρα Του.

Τὸ τετέλεσται τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ του ἐσήμαινε ὅτι τὰ πάντα πλέον εἶχον ἐκτελεσθῆ ὑπ' Αὐτοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ὅτι ἡ Σταυρική Του Θυσία εἶχε πλέον ἐλευθερώσει τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν κατάραν τῆς ἁμαρτίας τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ὅτι ἡ σωτηρία πλέον παντὸς ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πίστιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν ἀπολυτρωτικὴν θυσίαν Του, τὴν ὁποίαν προσέφερεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑπὲρ τοῦ κόσμου. Μετὰ ταῦτα ἐκατεβάσθησαν (ἔγινε ἀποκαθήλωσις) τὰ σώματα τῶν σταυρωμένων διὰ νὰ μὴ μείνωσι αὐτὰ κρεμασμένα καὶ κατὰ τὸ Σάββατον, διότι ἦτο μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ Σαββάτου. Οἱ στρατιῶται ἔσπασαν τὰ σκέλη τῶν δύο σταυρωμένων ληστῶν, διότι δὲν εἶχον ἀκόμη ἀποθάνει καὶ διότι ἔπρεπε νεκροὺς νὰ τοὺς κατεβάσουν ἀπὸ τοὺς σταυρούς των καὶ νὰ τοὺς θάψουν. Ἀλλὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ Ἰησοῦ τὸ σῶμα δὲν τὸ συνέτριψαν, διότι ἦτο νεκρός.

Ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀποθάνει ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν Του. Ἕνας ὅμως στρατιώτης μὲ τὴν λόγχην του ἐκέντησε τὴν πλευράν Του. Καὶ τότε ἀμέσως ἔτρεξεν ἀπ' αὐτὴν αἷμα καὶ ὕδωρ. Τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ μᾶς ὑπενθυμίζουν τὰ δύο μέσα ποὺ ἀφῆκεν ὁ Χριστὸς διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας, τὴν Ἁγίαν Μετάδοσιν καὶ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα.

Αὐτὰ εἶδε μὲ τὰ μάτια του ὁ Ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ μᾶς τὰ περιγράφει εἰς τὴν ἀνωτέρω περικοπήν του.

Τὸ Ἱστορικὸν τῆς ἑορτῆς.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ γίνεται εἰς τὰς 14 Σεπτεμβρίου καὶ εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας ἑορτὰς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν Ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, διὰ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζῃ τὴν εὕρεσιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἑλένης, τῆς μητρὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου (326 μ.Χ.), καὶ τὴν ὕψωσιν αὐτοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὑπὸ τοῦ τότε Ἐπισκόπου Μακαρίου. Ὁ Ἐπίσκοπος τότε τῶν Ἱεροσολύμων Μακάριος ὕψωσε τὸν Τίμιον Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ (ἢ ἐπὶ ἄμβωνος τῆς Ἐκκλησίας) διὰ νὰ τὸν ἴδῃ τὸ πλῆθος τῶν Χριστιανῶν καὶ νὰ τὸν προσκυνήσῃ. Ὁ λαὸς τότε, ὅταν εἶδε τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, μὲ πίστιν καὶ ἱερὰν συγκίνησιν ἀνεφώνησε τὸ « Κύριε, ἐλέησον ».

Δι' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν λιτανείαν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς ψάλλομεν τὸ « Κύριε, ἐλέησον». Ἡ Λιτανεία αὐτὴ γίνεται μετὰ τὴν δοξολογίαν τῆς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς. Τότε ὁ Ἱερεὺς ἔχει εἰς ἕνα δίσκον τὸν Σταυρὸν μὲ βασιλικόν, τὸν κρατεῖ ὑψωμένον εἰς τὴν κεφαλήν του καὶ τὸν φέρει εἰς τὸ μέσον τοῦ Ναοῦ, ὅπου γίνεται ἡ προσκύνησις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὡρισμένην ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας ἀκολουθίαν, Τὸν στολίζομεν μὲ τὸ φυτὸν τοῦ βασιλικοῦ, διότι, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, ὅταν ὁ Τίμιος Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἦτο χωμένος ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους διὰ νὰ μὴ τὸν εὕρουν οἱ Χριστιανοί, μέχρι ποὺ τὸν εὗρε ἡ Ἁγία Ἑλένη, ἐφύτρωνε πλησίον του τὸ φυτὸν βασιλικός. Ἔπειτα ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου ἑκάστου ἔτους μᾶς ὑπενθυμίζει καὶ ἕνα ἄλλο σπουδαῖον ἱστορικὸν γεγονός: τὴν λιτανείαν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἡρακλείου κατὰ τὸ ἔτος 628 μ.Χ. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος ἐνίκησε τοὺς Πέρσας καὶ ἐπῆρε ἀπὸ αὐτοὺς τὸν Τίμιον Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ εἶχον πάρει ὡς λάφυρον πρὸ δέκα ἐτῶν. Τότε ὁ Ἡράκλειος, ὁ εὐσεβὴς ἐκεῖνος βασιλεύς, ἀνυπόδητος καὶ ταπεινὰ ἐνδεδυμένος, ἔφερε τὸν Τίμιον Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, τὸν ὁποῖον ἔκτισεν ἡ Ἁγία Ἑλένη εἰς τὸν τόπον ὅπου εὑρῆκε τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν Τάφον τοῦ Κυρίου. Διὰ τὴν νίκην αὐτὴν τοῦ Ἡρακλείου κατὰ τῶν Βαρβάρων, ἡ ἑορτὴ αὕτη λέγεται καὶ Βασιλικὴ ἑορτή. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ψάλλομεν τὸ ἀπολυτίκιον: «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος καὶ τὸ σὸν φυλάττων διὰ τοῦ Σταυροῦ σου πολίτευμα ».

3.— ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Βλέπε Εὐαγγέλιον εἰς τὴν ἑορτὴν «Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου». Εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τῆς σελ. 150.

4.—ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Λουκ. α', 26—39)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρί, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε· χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω ; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. εἶπε δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ=κατὰ τὸν ἕκτον μῆνα ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Ἄγγελος τοῦ Κυρίου ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Ζαχαρίαν, ὅτι θὰ ἀποκτήσῃ υἱόν. **ᾗ ὄνομα**=ἡ ὁποία ὠνομάζετο. **μεμνηστευμένην ἀνδρὶ**=ἡ Θεία Πρόνοια ἔθεσε ὑπὸ τὴν ἀνδρικὴν προστασίαν τὴν Παρθένον Μαρίαν ὑπὸ τύπον μνηστείας, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν θείων σχεδίων, χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου. **ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ** = ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Ἰωσήφ. **καὶ τῆς βασιλείας του οὐκ ἔσται τέλος** = καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ θὰ εἶναι αἰωνία. **ἄνδρα οὐ γινώσκω** = ἐγὼ δὲν εἶμαι ὑπανδρεμένη. **πῶς ἔσται μοι τοῦτο** = πῶς θὰ μοῦ συμβῇ τοῦτο ; **πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ** = πνεῦμα ἅγιον θὰ ἔλθῃ εἰς σέ. **ἐπισκιάσει σοι** = θὰ σὲ ἐπισκιάσῃ. **τὸ γεννώμενον** = τὸ ἅγιον βρέφος ποὺ θὰ γεννηθῇ. **συνειληφυῖα** = ἔχει μείνει ἔγκυος. **ἐν γήρει αὐτῆς** = εἰς γεροντικὴν ἡλικίαν. **τῇ καλουμένῃ στείρᾳ** = ἡ ὁποία χλευαστικῶς ὠνομάζετο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στεῖρα. **οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ** = διότι κανὲν πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν Θεόν. **ἰδοὺ ἡ δούλη Του** = ἰδοὺ ἡ δούλη τοῦ Κυρίου εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Κυρίου. **γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου** = εἴθε νὰ γίνῃ σύμφωνα πρὸς τοὺς λόγους σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἕξη μῆνας ἀργότερον ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν εἰς τὸν Ζα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χαρίαν, τὸν πατέρα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ποὺ τοῦ προεῖπε τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου, ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν Ναζαρέτ, διὰ νὰ φανερώσῃ εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν, ἡ ὁποία κατήγετο ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Δαυΐδ, τὸ μέγα μυστήριον τῆς γεννήσεως ὑπ' αὐτῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τρόπον θεῖον καὶ μόνον μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἄγγελος εἰσῆλθε τότε ἐντελῶς ξαφνικὰ εἰς τὸ σπίτι τῆς Θεοτόκου καὶ μὲ τὴν θεϊκήν του παρουσίαν ἐτρόμαξε τὴν παρθένον Μαριάμ. Ἀλλ' ὁ χαιρετισμός του πρὸς αὐτὴν ἦτο παράδοξος. Τῆς εἶπε, τότε «χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ». Ἡ χαρὰ θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον διὰ σοῦ, ἀντὶ τῆς λύπης ποὺ βασανίζει τοὺς ἀνθρώπους. Διότι ἐσένα ἐδιάλεξεν ὁ Θεὸς ἀπὸ ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ κόσμου, νὰ γίνῃς μητέρα τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ Του, ποὺ θὰ γεννηθῇ εἰς τὸν κόσμον ὡς ἄνθρωπος, διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Δι' αὐτὸ εἶσαι καὶ γεμάτη ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ μοναδικὰ εὐλογημένη ἀπὸ ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ κόσμου. Ἡ Παρθένος Μαριὰμ ἐταράχθη πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἀγγέλου καὶ ἀποροῦσε καὶ αὐτὴ τὸ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ μητέρα, μία κόρη Παρθένος, ποὺ δὲν εἶναι ὑπανδρεμένη καὶ δὲν ζῇ μὲ ἄνδρα. Τότε ὁ ἄγγελος ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπορίαν Της αὐτὴν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀνησυχίαν Της, τῆς εἶπε: Θὰ μείνῃς ἔγκυος διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖον θὰ δημιουργήσῃ ἐντὸς τῆς κοιλίας σου, ἐκ τῶν παναγίων σου καὶ παρθενικῶν αἱμάτων, τὸ ἀνθρώπινον σῶμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις θὰ γεννηθῇ ἀπὸ σὲ ὡς βρέφος καὶ θὰ τὸ ὀνομάσῃς Ἰησοῦς. Αὐτός, ὡς ἄνθρωπος, θὰ γίνῃ εἰς τὸν κόσμον μέγας, διότι Αὐτὸς θὰ βασιλεύσῃ αἰωνίως εἰς τὸν κόσμον, διὰ τῆς διδασκαλίας του καὶ τῆς θρησκείας Του. Διότι εἰς τὸν Θεὸν τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατον. Ἡ συγγενής σου, ἡ Ἐλισάβετ, εἰς γεροντικὴν ἡλικίαν ἔμεινε ἔγκυος καὶ κρύπτει ἐπὶ ἓξ μῆνας εἰς τὴν κοιλίαν της τὸν Πρόδρομον τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ τὴν φανέρωσιν ὅλων αὐτῶν εἰς Αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ἡ Παρθένος Μαριὰμ ἀπήντησεν εἰς τὸν ἄγγελον: Εἶμαι ὁλόκληρη ὑποτεταγμένη εἰς τὸν Κύριον. Ἂς γίνῃ τὸ θέλημά Του σύμφωνα μὲ τοὺς λόγους του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5.—ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ (Ματθ. β', 1—12)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· Καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε· πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου, ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον· ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν· καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Βηθλεὲμ = πόλις τῆς Ἰουδαίας. Εὑρίσκεται εἰς τὸ νοτιοδυτικὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέχει ἕξ περίπου χιλιόμετρα. **ἐν**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡμέραις Ἡρῴδου = ὅταν ἐβασίλευε τῶν Ἰουδαίων ὁ Ἡρῴδης. **Μάγοι** = σοφοί, ἀστρονόμοι. **ἀπὸ ἀνατολῶν** = ἀπὸ τὰς χώρας τῆς ἀνατολῆς, ποὺ εὑρίσκονται πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἰουδαίας. **ὁ τεχθεὶς** = ὁ γεννηθείς. **τὸν ἀστέρα αὐτοῦ** = τὸν ἀστέρα, ποὺ ἐφάνη δι' αὐτόν. **ἐταράχθη**=ἐφοβήθη ὁ Ἡρῴδης, μήπως ὁ Ἰησοῦς τοῦ πάρῃ τὸν θρόνον. **καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ** = καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν Ἱεροσολύμων μαζὶ μὲ αὐτόν, διότι ἐφοβήθησαν τὴν ὀργήν του. **Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς** = Σύμβουλοι τοῦ βασιλέως. **Γραμματεῖς** = οἱ Νομοδιδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι ἠρμήνευον τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. **ἐπυνθάνετο** = ἐζήτει νὰ μάθῃ. **οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου** = διότι ἔτσι εἶναι γραμμένον ἀπὸ τὸν προφήτην Μιχαίαν. **ἡγούμενος** = ἄρχων, βασιλεύς. **ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ** = ὅστις θὰ σώσῃ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραηλιτικόν. **λάθρα καλέσας**=ἀφοῦ τοὺς ἐκάλεσε κρυφά. **ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος** = ἐξηκρίβωσε πότε ἀκριβῶς ἐφάνη ὁ ἀστήρ. **ἐπὰν δὲ εὕρητε** = ὅταν δὲ τὸ εὕρητε. **προῆγεν αὐτοὺς** = ἐπήγαινε μπροστὰ καὶ τοὺς ὡδηγοῦσε. **ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον**= μέχρις ὅτου, ἀφοῦ ἦλθε, ἐστάθη ἐπάνω εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτο τὸ παιδίον Ἰησοῦς. **τοὺς θησαυροὺς** = τὰ πολύτιμα δῶρα. **σμύρναν**=πολύτιμος μυρωδιά. **χρηματισθέντες κατ' ὄναρ** = ἀφοῦ ἔλαβον ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν ὕπνον τους. **μὴ ἀνακάμψαι**= νὰ μὴ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Ἡρῴδην.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλεέμ, μικρὰν πόλιν τῆς Ἰουδαίας, ἀλλὰ πολὺ δοξασμένην, διότι αὐτὴ ἦτο πατρὶς τοῦ βασιλέως Δαυΐδ. Τοῦτο, τὸ μέγιστον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου πρᾶγμα, δηλ. τὴν γέννησιν ὡς ἀνθρώπου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ οὐρανὸς τὸ ἐδοξολόγησε, μὲ τὸν μοναδικὸν εἰς λαμπρότητα ἀστέρα, ποὺ ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανόν. Ὅσοι ἐγνώριζον κάπως περὶ τῆς σημασίας του, ὅλοι ἐπρόσεξαν τὴν λαμπρότητά του. Ἰδιαιτέρως ὅμως περιγράφει τὸ Εὐαγγέλιον τὴν προσοχὴν τῶν σοφῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ὅταν εἶδον τὸν ἀστέρα μὲ προσοχὴν τὸν παρηκολούθησαν. Αὐτοὶ εἶναι οἱ Μάγοι, ἄνθρωποι σοφοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Αὐτοὶ εἶδον, ὅτι ὁ ἀστέρας κινεῖται καὶ δι' αὐτὸ τὸν ἠκολούθησαν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν διὰ νὰ ἴδουν ποῦ θὰ σταθῇ. Διότι καὶ διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶχαν προείπει οἱ προφῆται καὶ αὐτοὶ ἐπίστευον, ὅτι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁ ἀστὴρ εἶναι πληροφορία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον, ὅτι ἐγεννήθη πλέον ὁ Μεσσίας, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Τὸν ἀστέρα αὐτὸν ἠκολούθησαν οἱ Μάγοι. Οὗτος ἐκινεῖτο πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἀλλ' ὅταν ἔφθασαν οἱ Μάγοι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, εἶχον χάσει τὸν ἀστέρα. Τότε ἠρώτησαν τὸν Ἡρῴδην περὶ τοῦ νεογεννηθέντος βασιλέως καὶ ἐζήτησαν νὰ μάθουν ἀπὸ αὐτόν, εἰς ποίαν χώραν τῆς Ἰουδαίας θὰ γεννηθῇ, διότι ἦλθον ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν ἀστέρα του, διὰ νὰ τὸν προσκυνήσουν. Τοῦτο πρώτην φορὰν τὸ ἐπληροφορεῖτο ὁ Ἡρῴδης καὶ τὸν ἐτάραξε πολύ. Ἐνόμιζε, πὼς ὁ Κύριος θὰ ἦτο ἐπίγειος βασιλεὺς καὶ θὰ τοῦ ἔπαιρνε τὸν θρόνον. Δι' αὐτὸ ἐκάλεσε τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς Γραμματεῖς καὶ ἐζήτησεν ἀπ' αὐτοὺς νὰ μάθῃ ποῦ λέγουν αἱ Γραφαὶ πὼς θὰ γεννηθῇ ὁ Χριστός. Ἐκεῖνοι τότε τοῦ εἶπαν, ὅτι θὰ γεννηθῇ, σύμφωνα μὲ τὰς Γραφάς, εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ὁ Ἡρῴδης, ἀφοῦ ἔμαθε τοῦτο, προσεκάλεσε κρυφὰ τοὺς Μάγους καὶ ἀφοῦ ἐξηκρίβωσε πότε ἐφάνη ὁ ἀστήρ, τοὺς εἶπε πὼς ὁ Χριστὸς θὰ γεννηθῇ εἰς τὴν Βηθλεέμ. Τοὺς ἔστειλε δὲ νὰ τὸν προσκυνήσουν καὶ κατόπιν νὰ τὸν εἰδοποιήσουν διὰ νὰ τὸν προσκυνήσῃ καὶ αὐτός. Οἱ Μάγοι ἐπροχώρησαν βαδίζοντες πρὸς τὴν Βηθλεέμ. Τότε εἶδον καὶ πάλιν τὸν ἀστέρα νὰ τοὺς ὁδηγῇ καὶ ἐχάρηκαν πολύ, διότι ἀσφαλῶς θὰ εὕρισκον τὸν γεννηθέντα, ὡς ἄνθρωπον, Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Πράγματι ὁ ἀστήρ, ὅταν ἔφθασε εἰς τὴν Βηθλεέμ, ἐστάθη ἐπάνω εἰς τὸ σπίτι, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑπάγει ἡ Παρθένος Μαρία διὰ νὰ μείνῃ μετὰ τοῦ Θείου Βρέφους, ἔπειτα ἀπὸ τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Εἰς τὸ σπίτι αὐτὸ τότε ἦλθον οἱ Μάγοι, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ προσεκύνησαν τὸ Θεῖον Βρέφος, προσέφερον δῶρα, χρυσόν, ὡς βασιλέα τοῦ κόσμου αἰώνιον, λιβάνι, ὡς ἀληθινὸν Θεόν, καὶ σμύρναν, ὡς ἄνθρωπον.

Ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψαν νὰ εἴπουν εἰς τὸν Ἡρῴδην τίποτε. Διότι αὐτὸς εἶχε σκοπὸν νὰ φονεύσῃ τὸ Θεῖον Βρέφος. Τοῦτο ἐφανέρωσεν εἰς αὐτοὺς ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, ὅστις παρουσιάσθη εἰς τὸν ὕπνον τους. Δι' αὐτὸ καὶ αὐτοί, χωρὶς νὰ συναντήσουν τὸν Ἡρῴδην, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα τους ἀπὸ ἄλλον δρόμον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

6.— Η ΠΕΡΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ (Λουκ. β' 21)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περιτομὴ = συμβολικὴ τελετή, κατὰ διαταγὴν τοῦ **Μωσαϊκοῦ Νόμου**, τοῦ Χριστιανικοῦ βαπτίσματος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ Ἰωσὴφ παρέλαβον τὸ Θεῖον Βρέφος Ἰησοῦν, καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὸν Ναὸν κατὰ τὴν ὀγδόην ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἡμέραν.

Τότε καὶ κατὰ τὴν τελετὴν τῆς Περιτομῆς, σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, τὸ Θεῖον Βρέφος ὠνομάσθη Ἰησοῦς, δηλ. Σωτήρ. Τὸ ὄνομα τοῦτο ὥρισεν ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν (Λουκ. α' 31), καθὼς καὶ εἰς τὸν Μνήστορα Ἰωσὴφ (Ματθ. α' 21). Ὁ Σωτὴρ δὲν εἶχεν ἀνάγκην τῆς περιτομῆς, διότι ἦτο ἀναμάρτητος. Ἀλλὰ καὶ Αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ὑπήκουσεν εἰς ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου, διὰ νὰ γίνῃ εἰς ἡμᾶς τὸ παράδειγμα τῆς τελείας ἡμῶν ὑποταγῆς εἰς τὸν Νόμον τοῦ **Θεοῦ**.

7.—ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ Ἢ ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΙΑ (Ματθ. γ', 13—17)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

με ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν· καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τότε = κατὰ τὰς ἡμέρας, ποὺ ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἐβάπτιζεν εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν. **παραγίνεται** = ἔρχεται. **διεκώλυεν** = ἠμπόδιζεν. **ἄφες ἄρτι** = ἄφησε τώρα. **οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν** = διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡρισμένον. **πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην** = νὰ ἐκτελέσωμεν ὅ,τι ζητεῖ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. **ἀφίησιν αὐτόν** = τὸν ἀφήνει, δηλ. νὰ βαπτισθῇ. **ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ** = ἄνοιξαν χάριν Αὐτοῦ οἱ οὐρανοί. **ὡσεὶ περιστερὰ** = μὲ μορφὴν περιστερᾶς (ὄχι ὅτι ἔγινε περιστερά). **ἐν ᾧ εὐδόκησα** = εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἠθέλησα νὰ σώσω τὴν ἀνθρωπότητα ἐκ τῆς ἁμαρτίας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 30 ἐτῶν καὶ ἐπρόκειτο νὰ παρουσιασθῇ ὡς διδάσκαλος εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν διὰ νὰ βαπτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου. Διότι σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν ἠμποροῦσε νὰ παρουσιασθῇ ὡς διδάσκαλος τοῦ Λαοῦ. Ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ βαπτισθῇ, διότι ἦτο ἀναμάρτητος. Ἦλθεν ἐν τούτοις εἰς τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, διὰ νὰ δείξῃ τὴν τελείαν ὑπακοήν Του εἰς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν σημασίαν καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ βαπτίσματος τοῦ Προδρόμου. Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου εἰς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἤρχοντο εἰς αὐτόν, διὰ νὰ βαπτισθοῦν, ἦτο ἕνα βάπτισμα μετανοίας. Δι' αὐτὸ κάθε ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἐπρόκειτο νὰ βαπτισθῇ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑπὸ τοῦ Προδρόμου κατέβαινε πρῶτον κάτω εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἔμενε ἐκεῖ εἰς τὸ νερὸν τοῦ ποταμοῦ ἐξομολογούμενος τὰς ἁμαρτίας του. Τὸ βάπτισμα τοῦτο, ἀπὸ τότε ποὺ ἐβαπτίσθη ὁ Χριστός, τὸ μετέβαλεν ἀπὸ βάπτισμα μετανοίας, εἰς βάπτισμα σωτηρίας. Δι' αὐτὸ χωρὶς τὸ βάπτισμα αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῇ ὁ ἄνθρωπος.

Ὁ Πρόδρομος, μὲ τὸν φωτισμὸν ποὺ εἶχε τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐγνώρισεν ἀμέσως, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἀναμάρτητος καὶ συνεπῶς δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ Τὸν βαπτίσῃ. Δι' αὐτὸ τὸν ἠμπόδιζε. Τοῦ ἔλεγε: ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην νὰ βαπτισθῶ ἀπὸ ΕΣΕ μὲ τὸ ἰδικόν Σου βάπτισμα καὶ Σὺ ἔρχεσαι νὰ βαπτισθῇς ἀπὸ ἐμέ;» Ὁ Κύριος ὅμως ἐπέμενε πολὺ καὶ τοῦ εἶπε, ὅτι τοῦτο εἶναι ὡρισμένον ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, καὶ πρέπει νὰ γίνῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Τότε ὁ Πρόδρομος ὑπεχώρησε καὶ μὲ βαθεῖαν ταπείνωσιν ἀφῆκε τὸν Ἰησοῦν νὰ βαπτισθῇ. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς, μόλις ἐμβῆκεν εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, ἀμέσως ἀνέβη ἐπάνω καὶ δὲν ἔμεινε κάτω εἰς τὸ ὕδωρ, διότι ὡς ἀναμάρτητος δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐξομολογηθῇ. Διὰ νὰ βεβαιώσῃ δὲ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου τὴν Θεότητα τοῦ Υἱοῦ Του καὶ Σωτῆρος μας, ἤνοιξε τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατέβηκε μὲ τὴν μορφὴν τῆς περιστερᾶς καὶ ἦλθεν ἐπάνω εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ μία φωνὴ ἠκούσθη ἀπὸ τοὺς οὐρανούς, ἡ ὁποία ἔλεγεν: «Αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἠθέλησα νὰ σώσω τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν». Μὲ τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος διέταξεν, εἰσέρχεται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

8.— ΤΗΣ ΥΠΑΠΑΝΤΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ (Λουκ. β' 22—36)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κληθήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱεροσολύμοις ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐπλήσθησαν = συνεπληρώθησαν. **τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν**· ὁ καθαρισμὸς ἦτο μία θρησκευτικὴ τελετὴ τῶν Ἑβραίων, σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. Ὁ καθαρισμὸς αὐτὸς ἐπεβάλλετο καὶ εἰς τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἐγέννησαν τέκνον ὕστερα ἀπὸ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ αὐτῶν. **ἀνήγαγον αὐτὸν** = ἔφεραν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. **παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ** = νὰ τὸν παρουσιάσουν εἰς τὸν Κύριον, νὰ τὸν ἀφιερώσουν εἰς τὸν Θεόν. **διανοῖγον μήτραν** = ποὺ ἐγεννᾶτο. **ἅγιον τῷ Κυρίῳ** = ἀφιερωμένον εἰς τὸν Κύριον. **κατὰ τὸ εἰρημένον** = σύμφωνα μὲ τὴν διαταγήν. **προσδεχόμενος** = ὁ ὁποῖος ἐπερίμενε. **παράκλησιν** = σω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τηρίαν. **ἦν κεχρηματισμένον**=ἦτο φανερωμένον. **ἐν τῷ Πνεύματι**= διὰ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. **ἱερὸν**= ὁ Ναός. **Κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ Νόμου**= καθὼς διέτασσε ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ Νόμου. **Κατὰ τὸ ῥῆμά σου** = σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεσίν σου. **τὸ σωτήριον** = τὴν σωτηρίαν. **κατὰ πρόσωπον** = ἐνώπιον, ἐμπρός. **φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν** = φῶς, τὸ ὁποῖον θὰ φανερωθῇ εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας. **εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν** = αἰτία νὰ πέσουν ἠθικῶς ὅσοι δὲν τὸν πιστεύουν καὶ νὰ ἀνυψωθοῦν ἠθικῶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅσοι τὸν πιστεύουν καὶ σωθοῦν. **σημεῖον ἀντιλεγόμενον** = ἀφορμὴν διὰ νὰ γίνεται γύρω εἰς τὸ ὄνομά του λόγος πολύς, καὶ οἱ ἄπιστοι νὰ πολεμοῦν μὲ λύσσαν τὴν Διδασκαλίαν Του καὶ τὴν πίστιν Του. **διελεύσεται ρομφαία** = ἐννοεῖ τὴν μεγάλην θλῖψιν, ποὺ θὰ δοκιμάσῃ ἡ Θεοτόκος ἀπὸ τὸν Σταυρικόν Του θάνατον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὅταν συνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ, σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ Ἰωσὴφ παρουσίασαν τὸ Θεῖον Βρέφος Ἰησοῦν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου καὶ προσέφερον « ζεῦγος τρυγόνων ». Τότε ἕνας εὐσεβὴς ἄνθρωπος ὀνομαζόμενος Συμεών, περιμένων μὲ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς παρουσίας τοῦ Μεσσίου εἰς τὸν κόσμον, ἐφωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἀνεγνώρισεν εἰς τὸ Θεῖον Βρέφος του τὸν ἀναμενόμενον εἰς τὸν κόσμον Σωτῆρα. Τοῦτο εἶχε ζητήσει ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁ δίκαιος Συμεὼν καὶ εἶχε πληροφορηθῆ διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, πὼς θὰ ἔβλεπε τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου προτοῦ ἀποθάνῃ. Δι' αὐτὸ τότε μὲ χαρὰν μεγάλην καὶ βαθεῖαν ψυχικὴν συγκίνησιν ὁ γέρων καὶ δίκαιος Συμεὼν τὸν ἐπῆρε εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν, ποὺ τὸν ἠξίωσε νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἴδῃ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Τότε ἐζήτησε πλέον νὰ ἀποθάνῃ καὶ ἐπροφήτευσεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ εἶναι πάντα τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὅτι πολλοὶ θὰ σωθοῦν διὰ τῆς πίστεως εἰς Αὐτόν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ θὰ χαθοῦν διὰ τὴν ἀπιστίαν των. Ὅτι γύρω εἰς τὸ Θεῖον πρόσωπόν Του διαρκῶς θὰ γίνωνται φιλονικίαι μεταξὺ πιστῶν καὶ ἀπίστων καὶ ὅτι οἱ ἄπιστοι θὰ πολεμοῦν πάντοτε μὲ λύσσαν τὴν θρησκείαν του. Ἐπίσης προεῖπε καὶ τὴν θλῖψιν τῆς Θεοτόκου διὰ τὸν Σταυρικὸν θάνατον τοῦ Κυρίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Κύριος εἶναι πάντοτε τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ εὐτυχεῖς εἶναι ὅσοι εἰς τὴν ζωήν των φωτίζονται μὲ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Πίστεως εἰς Αὐτόν.

9.— *Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ* *(Ματθ. ιζ', 19)*

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς· καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἠλίας μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωσεῖ μίαν καὶ μίαν Ἠλίᾳ. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα· καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον, εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μεθ' ἡμέρας ἓξ = ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ποὺ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἤρχισε νὰ προλέγῃ εἰς τοὺς μαθητάς Του τὰ Πάθη Του καὶ τὸν Σταυρικόν Του θάνατον. **ἀναφέρει** = τοὺς ἀνεβάζει. **κατ' ἰδίαν** = χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαθητάς. **μετεμορφώθη**=ἤλλαξε μορφήν. **ὤφθησαν αὐτοῖς** =ἐφάνησαν εἰς αὐτούς, τοὺς εἶδον αὐτοὶ μὲ τὰ μάτια τους, δηλ. οἱ τρεῖς μαθηταί, Πέτρος, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης. **ἡμᾶς ὧδε εἶναι**= ἡμεῖς νὰ μείνωμεν ἐδῶ. **σοὶ μίαν**= εἰς σὲ μίαν. **ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

=ἐνῶ αὐτὸς ἀκόμη ὡμίλει (Πέτρος). **ἐνῷ ηὐδόκησα**=διὰ τοῦ ὁποίου ἠθέλησα νὰ σώσω τὸν κόσμον ἐκ τῆς ἁμαρτίας (εὐηρεστήθην νὰ σώσω τὸν κόσμον). Ἡ ἰδία φωνὴ ἠκούσθη καὶ κατὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν,μὲ τὴν ἰδίαν ἔννοιαν καὶ σημασίαν. **οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν**=οἱ μαθηταὶ ἔπεσον μὲ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἐστραμμένον πρὸς τὴν γῆν, δηλ. μπρούμυτα. **ἥψατο** = ἤγγισε. **ἐπάραντες** = ἀφοῦ ὕψωσαν, ἐσήκωσαν. **ἐνετείλατο** = διέταξε, τοὺς ἔδωκεν ἐντολήν. **τὸ ὅραμα** = εἰς αὐτὴν τὴν πραγματικότητα, ποὺ εἶδον δηλ. τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἐκ τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ Σωτηρία ὅμως τοῦ κόσμου θὰ ἐγίνετο μόνον διὰ τοῦ Σταυρικοῦ Θανάτου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὸν Σταυρικὸν θάνατον ἔπρεπε νὰ παραδοθῇ ὁ ἀναμάρτητος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν θείαν δικαιοσύνην ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ σωθῇ ὁ κόσμος διὰ τοῦ θανάτου Του ἀπὸ τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν. Ἐὰν ὅλος ὁ κόσμος ἐσταυρώνετο, αὐτὴ ἡ θυσία θὰ ἦτο χαμένη, διότι ὁ Θεὸς θυσίαν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων ποτὲ δὲν τὴν ἐδέχετο διὰ τὴν σωτηρίαν ἁμαρτωλοῦ κόσμου. Διὰ τοῦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγένετο ἄνθρωπος ἀναμάρτητος, διὰ νὰ προσφέρῃ τὸν ἀναμάρτητον ἑαυτόν Του ὡς ἄνθρωπος, εἰς τὸν Σταυρικὸν θάνατον, ὡς θυσίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς ἁμαρτήσαντας ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς σώσῃ. Ἡ ἀναμάρτητος αὕτη θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀναμαρτήτου ἀνθρώπου, μᾶς ἔσωσεν ἀπὸ τὴν ποινὴν τοῦ αἰωνίου ψυχικοῦ καὶ σωματικοῦ Θανάτου. Ἡ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἐδέχθη τὴν θυσίαν αὐτὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς ἀνθρώπου καὶ μᾶς ἔσωσεν. Οἱ Ἀπόστολοι κατ' ἀρχὰς ἐνόμιζον, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ βασιλεύσῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὡς Μεσσίας. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος ἤρχισε νὰ τοὺς προλέγῃ τὸ τί πρόκειται νὰ πάθῃ ἀπὸ τοὺς Γραμματεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ καὶ πῶς ὅτι θὰ σταυρωθῇ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστηθῇ. Τοῦτο ἔκαμε διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ προπαρεσκευασμένους, ὥστε, ὅταν θὰ συμβοῦν αὐτὰ εἰς Αὐτόν, τὰ Πάθη Του καὶ ὁ Σταυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρικός Του θάνατος, νὰ μὴ κλονισθῇ ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη των εἰς τὸ Θεῖον πρόσωπόν Του, ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς στηρίζῃ ἀκόμη σταθερὰ τὴν πίστιν των εἰς Αὐτόν. Ἔξ ἡμέρας ἀργότερον, ἀπὸ τότε ποὺ τοὺς εἶπεν ὅλα τὰ ἀνωτέρω, ἐπῆρε μαζί του τρεῖς ἀπὸ τοὺς μαθητάς Του, τὸν Πέτρον, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ μαζί τους ἀνέβη εἰς τὸ Ὄρος Θαβώρ. Ἐκεῖ μετεμορφώθη ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια των. Τὸ πρόσωπόν Του ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος, καὶ τὰ ἐνδύτά Του ἐγένοντο λευκὰ ὡσὰν τὸ φῶς. Καὶ τότε ἀμέσως κατέβηκαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ συνωμίλουν μαζί του οἱ μεγάλοι προφῆται, ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἠλίας. Τότε ὁ Ἀπόστολος Πέτρος Τοῦ ἐπρότεινε νὰ κάμουν ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὄρους Θαβὼρ τρεῖς σκηνάς, μίαν διὰ τὸν Ἰησοῦν, μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν καὶ μίαν διὰ τὸν Ἠλίαν. Τοῦτο εἶπε διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τὴν μανίαν καὶ τὸ μῖσος τῶν Γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ Πέτρος ἔλεγεν αὐτὰ μία φωτεινὴ νεφέλη τοὺς ἐσκέπασε καὶ μία φωνὴ ἠκούσθη τότε ἐκ τῆς νεφέλης νὰ λέγῃ: «Αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱός Μου ὁ ἀγαπητός, μὲ τὸν ὁποῖον ἠθέλησα νὰ σώσω τὸν κόσμον ἐκ τῆς ἁμαρτίας. Δι' αὐτὸ Αὐτὸν καὶ τὴν Διδασκαλίαν Του πρέπει νὰ ἀκούετε». Τοῦτο ἐτρόμαξε τοὺς μαθητὰς καὶ ἔπεσαν μπρούμυτα εἰς τὴν γῆν. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἦλθε πλησίον τους, τοὺς ἤγγισε καὶ τοὺς εἶπε: «Σηκωθῆτε ἐπάνω καὶ μὴ φοβεῖσθε». Ἐκεῖνοι ἐσήκωσαν τότε τὰ μάτια τους καὶ κανένα ἄλλον δὲν εἶδον παρὰ μόνον τὸν Ἰησοῦν. Ἦσαν γεμᾶτοι ὅμως ἀπὸ θεῖον φόβον καὶ θαυμασμόν. Μετὰ ταῦτα τοὺς ἐπῆρε πάλιν μαζί του ὁ Ἰησοῦς καὶ κατέβησαν ἀπὸ τὸ Ὄρος Θαβώρ. Καθ' ὁδὸν τοὺς διέταξεν αὐστηρὰ νὰ μὴ εἴπουν σὲ κανένα τὴν μεταμόρφωσίν Του μέχρις ὅτου ὡς ἄνθρωπος ἀναστηθῇ ἐκ τῶν νεκρῶν. Τοῦτο οἱ μαθηταὶ καὶ ἔπραξαν. Ὁ Κύριος μὲ τὴν μεταμόρφωσίν Του ἔδειξεν εἰς τοὺς μαθητάς Του τὴν Δόξαν Του, ὅσον αὐτοὶ ἠδύναντο νὰ τὴν ἐννοήσουν ὡς ἄνθρωποι, διὰ νὰ μὴ χάσουν τὴν πίστιν των εἰς Αὐτόν, ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπαν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. Ἐπίσης νὰ ἠξεύρουν αὐτοὶ πρῶτον καὶ ἔπειτα νὰ κηρύξουν καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, διὰ τοῦ Σταυρικοῦ Του θανάτου, μᾶς ἔσωσεν ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ μᾶς ἐχάρισε τὴν αἰώνιον ζωήν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

*10.— ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ (Μάρκ. ιστ', 1—8)**

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Διαγενομένου τοῦ Σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν· καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου· καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου ; καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνόν, τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις. καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Διαγενομένου = ἀφοῦ ἐπέρασε. **τῆς μιᾶς τῶν σαββάτων**=τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, ἤτοι τὴν σημερινὴν Κυριακήν. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος. **ἔλεγον πρὸς ἑαυτὰς** = ἔλεγον ἀναμεταξύ των. **ἀποκεκύλισται ὁ λίθος** = εἶχε κυλίσει ὁ λίθος ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. **μέγας σφόδρα**=πολὺ μεγάλος. **περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν** =ντυμένον μὲ λευκὴν ἐνδυμασίαν. **ἐξεθαμβήθησαν** = ἔμειναν μὲ θαυμασμὸν μεγάλον καὶ φόβον. **ὧδε**=ἐδῶ. **προάγει ὑμᾶς** = προπορεύεται, πηγαίνει μπροστὰ ἀπὸ σᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **ὄψεσθε** = θὰ ἰδῆτε. **καθὼς εἶπεν ὑμῖν** = καθὼς σᾶς τὸ εἶπεν. **ἔκστασις** = ἰδιαιτέρα ψυχικὴ κατάστασις, θαυμασμός, ἔκπληξις.

---

* *Ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως, πρὸ τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ προτοῦ ὁ ἱερεὺς νὰ ψάλῃ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη, ἢ νὰ κάμῃ, ὅπως λέγει ὁ λαός, τὴν Ἀνάστασιν.*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Α ἱΜυροφόροι γυναῖκες, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα διὰ νὰ ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. Τὸν τάφον τὸν ἐγνώριζον. Δι' αὐτό, ἀφοῦ ἐπέρασε τὸ σάββατον, ἡμέρα δηλ. αὐστηρᾶς ἀργίας τότε διὰ τοὺς Ἑβραίους, ἦλθον εἰς τὸν τάφον μὲ φόβον πολὺ πρωΐ τὴν ἄλλην ἡμέραν, δηλ. τὴν σημερινὴν Κυριακήν, μὲ τὰ ἀρώματα διὰ νὰ ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο ἦτο πρᾶξις σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης πρὸς τὸ νεκρὸν τότε ἀνθρώπινον σῶμα τοῦ Κυρίου. Ἀλλ' ὅταν ἐπλησίασαν εἰς τὸ μνημεῖον, τότε ἐσκέφθησαν ὅτι τὸ λιθάρι, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Ἰωσὴφ εἶχε κλείσει τὴν εἴσοδον τοῦ μνήματος, διότι αὐτὸ εἶχε γίνει μέσα εἰς ἕνα πέτρινον βράχον, ἦτο παρὰ πολὺ μεγάλο. Ἔπρεπε χειροδύναμοι ἄνδρες νὰ τὸν μετατοπίσουν. Γυναῖκες δὲν ἠμποροῦσαν αὐτὸ νὰ κάμουν. Δι' αὐτὸ ἀναλογιζόμεναι τὴν ἀδυναμίαν των ἔλεγον μεταξύ των: «Καλὰ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τάφον, ποιὸς ὅμως θὰ κυλίσῃ τὸ μεγάλο λιθάρι, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ ἀλείψωμεν μὲ τὰ μύρα τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου μας;». Καὶ εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν καὶ τὴν ἀπορίαν τους ἔρριψαν τὸ βλέμμα τους ἐξεταστικὰ πρὸς τὸν τάφον καὶ παραδόξως βλέπουν τότε, ὅτι τὸ ἐμπόδιον ποὺ τὰς ἐστενοχώρει δὲν ὑπῆρχεν. Ὁ λίθος τοῦ μνήματος εἶχε μετατοπισθῆ ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Τότε μὲ φόβον πολὺν εἰσῆλθον εἰς τὸ μνημεῖον κρατοῦσαι εἰς τὰς χεῖράς των τὰ ἀρώματα. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ εὕρωσι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, εὗρον ἕνα λευκοφορεμένον ἄγγελον νὰ κάθεται εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ τάφου ὁ ὁποῖος εἶπε ὅτι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον ζητοῦν, δὲν εἶναι πλέον μεταξὺ τῶν νεκρῶν, διότι ἀνεστήθη. Ἐπίσης τοὺς εἶπε ὅτι πρέπει ἀμέσως νὰ συναντήσουν τοὺς Ἀποστόλους καὶ νὰ κηρύξουν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Πράγματι αἱ ἅγιαι γυναῖκες, ποὺ ἔλαβον ἀπὸ τὸν Θεὸν αὐτὴν τὴν μεγάλην χάριν καὶ τιμήν, νὰ μάθουν πρῶται ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀγγέλου τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἐκήρυξαν τὴν ἀνάστασίν Του εἰς τοὺς φοβισμένους ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν Ἰουδαίων Ἀποστόλους καὶ τοὺς εἶπον, καὶ εἰς τὸν Πέτρον ἰδιαιτέρως, ὅτι ὁ ἀναστὰς Ἰησοῦς προπορεύεται αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐκεῖ θὰ τὸν ἴδουν, καθὼς τοὺς εἶχε εἴπει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προτοῦ νὰ σταυρωθῇ. Αὐτὰ δὲ ἤκουσαν καὶ ἔμαθον αἱ Μυροφόροι γυναῖκες ἀπὸ τὸν ἄγγελον. Μετὰ ταῦτα ἔφυγον μὲ φόβον ἀπὸ τὸ μνημεῖον καὶ εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους δὲν τὸ εἶπον, διότι ἐφοβοῦντο αὐτούς..

11.—ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ (Ματθ. κη', 16—20, Μάρκ. ιστ' 19—20)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ, οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ὁ μὲν οὖν Κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθησεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οὗ ἐτάξατο = ὅπου τοὺς ὥρισε. **προσελθὼν** = ἀφοῦ προσῆλθε. **ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία** = μοῦ ἐδόθη, ἔχω ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κάθε ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ κόσμου μετὰ τὸν Σταυρικόν μου θάνατον διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ. Τὸν ἐξηγόρασα πλέον μὲ τὸ αἷμα μου ἐκ τῆς κατάρας τοῦ Νόμου (δηλ. τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ διὰ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα). **μαθητεύσατε** = διδάξατε. **τηρεῖν** = νὰ ἐκτελεσθοῦν. **ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν**=ὅσας ἐντολὰς σᾶς ἔδωσα, σᾶς ἐδίδαξα. **ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος** = ἕως τὸ τέλος τοῦ κόσμου, δηλ. πάντοτε. **μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς** = ἀφοῦ εἶπεν, ἐλάλησεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἀνωτέρω. **ἐξελθόντες**=ἀφοῦ ἐξῆλθον διὰ νὰ κηρύξουν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην. **συνεργοῦντος** = βοηθοῦντος. **τὸν λόγον βεβαιοῦντος** = ἀφοῦ ἐπε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κύρωνε τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων. **διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων**=μὲ τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμνον οἱ Ἀπόστολοι διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ ἀποδείξουν εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἡ διδασκαλία Τους εἶναι ἀληθινὴ καὶ γνησία.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν, μετὰ τὴν Ἀνάστασίν Του, ἐφανερώνετο εἰς τοὺς Ἀποστόλους Του ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς λέγει μάλιστα, ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς πολλὰ θαύματα ἔκαμε ὁ Χριστὸς εἰς αὐτοὺς καὶ ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι γραμμένα εἰς τὸ Εὐαγγέλιον (Ἰωάν. κ', 30—31).

Κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τοὺς ἕνδεκα μαθητάς Του εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Τότε τοὺς ὑπενθύμισε τί ἔγραψαν δι' αὐτὸν οἱ προφῆται. Ὅτι ἔπρεπε νὰ σταυρωθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου, νὰ ἀναστηθῇ ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ νὰ κηρυχθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἡ μετάνοια καὶ ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματός Του. Ὅτι τὸ κήρυγμα αὐτὸ θὰ ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν Ἁγίαν πόλιν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Κατόπιν τοὺς διέταξε νὰ παραμείνουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ νὰ μὴ ἀπομακρυνθοῦν μέχρις ὅτου (τοὺς ἐνδύσῃ) τοὺς δώσῃ μίαν θείαν δύναμιν, μὲ τὴν ὁποίαν ὡπλισμένοι θὰ ἠμπορέσουν νὰ κηρύξουν τότε εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὴν θρησκείαν Του.

Ἐπίσης τοὺς διέταξε νὰ κηρύξουν τὴν διδασκαλίαν Του εἰς τὸν κόσμον, νὰ βαπτίσουν ἐκείνους; ποὺ θὰ πιστεύσουν εἰς Αὐτόν, δηλ. τὸν Χριστόν, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ νὰ τὸν διδάξουν νὰ ἐκτελῇ μετὰ προσοχῆς ὅ,τι Αὐτὸς ἐδίδαξε διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Διότι θὰ σωθῇ μόνον ἐκεῖνος ποὺ θὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ θὰ βαπτισθῇ εἰς τὸ ὄνομά Του καὶ ἐκεῖνος ποὺ θὰ δείξῃ ἀπιστίαν θὰ τιμωρηθῇ αἰωνίως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀπιστία εἰς τὸν Θεὸν εἶναι περιφρόνησις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν σωτηρίαν του, τὴν ὁποίαν τοῦ προσφέρει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀφοῦ εἶπεν ὁ Κύριος αὐτὰ παρέλαβε τότε τὴν Ἁγίαν Μητέρα Του καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοὺς ἕνδεκα μαθητάς Του καὶ ἐξῆλθε μαζύ των ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἕως τὴν Βηθανίαν. Ἐκεῖ τοὺς ηὐλόγησε καὶ ἐνῶ τοὺς ηὐλόγει ἀνέβαινε βραδέως ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους καὶ ἐχωρίζετο ἀπ' αὐτοὺς μέχρις ὅτου μία φωτεινὴ νεφέλη τὸν παρέλαβε καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἐκεῖ ἐκάθισεν εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ πατρός, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, διὰ νὰ κρίνῃ αὐτόν. Οἱ Ἀπόστολοι κατόπιν, ἀφοῦ ἔλαβον κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, δηλ. δέκα ἡμέρας ἀργότερον, τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐξῆλθον εἰς τὴν Οἰκουμένην, ἐδίδαξαν τὸν κόσμον, διέδωσαν τὴν Θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐστερέωσαν τὴν πίστιν τοῦ κόσμου εἰς αὐτὴν μὲ τὰ θαύματα ποὺ ἔκαμαν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς Θεότητος τοῦ Χριστοῦ.

12.– Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκᾶ ι', 38-42 καὶ ια' 27—28)

Εἶναι τὸ ἴδιον Εὐαγγέλιον τῆς ἑορτῆς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Γενεθλίου «Ἑορτὴ τῆς Παντανάσσης», 8 Σεπτεμβρίου. *Βλέπε σελ. 150.*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

(Ματθαίου Θ' 36 καὶ Ι' 1-8)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον καὶ εὐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα Ἀποστόλων τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Κανανίτης καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εὐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν=τοὺς ἐλυπήθη. ***Ἐκλελυμένοι*** = βασανισμένοι. ***Ἐρριμμένοι***=ἐγκαταλελειμμένοι. ***Μὴ ἔχοντα ποιμένα***=δὲν εἶχον πραγματικὸν διδάσκαλον, διὰ νὰ τοὺς κάμῃ ἀληθινὴν διδασκαλίαν. ***Ὁ θερισμὸς πολὺς*** = ἡ ἐσοδεία θὰ εἶναι μεγάλη. ***Οἱ ἐργάται ὀλίγοι***: τοιαῦτα πρόσωπα ἐννοεῖ τοὺς μαθητάς του. ***Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν***=εἰς ὁδόν, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς τὰ ἔθνη καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας. ***Πρόβατα ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ*** = πρόβατα πνευματικῶς χαμένα τῆς φυλῆς Ἰσραήλ. ***Ἤγγικεν*** = ἐπλησίασε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστὸς παντοῦ ὅπου ἐδίδασκε, ἐθεράπευε καὶ τοὺς πάσχοντας ἀπὸ διαφόρους ἀσθενείας. Εἰς μίαν περιοδείαν του εἶδε μὲ λύπην του πλήθη κόσμου, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποκάμει, διότι δὲν εὑρίσκετο κανεὶς νὰ τοὺς κάμῃ ἀληθινὴν διδασκαλίαν. Οἱ ποιμένες των, δηλ. οἱ διδάσκαλοί των, τοὺς εἶχον ἐγκαταλείψει. Ἦσαν ὡς πρόβατα χωρὶς ποιμένα. Ὁ Ἰησοῦς παρετήρησεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν ὥριμοι διὰ νὰ διδαχθοῦν καὶ πιστεύσουν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. Τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς σωτηρίας των ἀνέθεσεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς δώδεκα μαθητάς του. Τοὺς παρήγγειλε νὰ μὴ στραφοῦν πρὸς τοὺς Ἐθνικοὺς εἰδωλολάτρας, διὰ νὰ φωτίσουν τὰ Ἔθνη. Νὰ προτιμήσουν τὰ χαμένα πνευματικῶς πρόβατα τῆς Ἰσραηλιτικῆς φυλῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουν προτεραιότητα εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Παρήγγειλε δὲ νὰ διδάξουν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐπλησίασε πλέον νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὁ Ἰησοῦς ἔδωσε τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν δύναμιν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ θεραπεύουν δωρεὰν τοὺς ἀσθενεῖς, ἀφοῦ δωρεὰν εἶχον λάβει τὴν χάριν τοῦ νὰ κάμνουν θαύματα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΔ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ματθαίου κβ' 1-14)

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μοι καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας, ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. Καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου· ὁ δὲ ἐφιμώθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ὡμοιώθη = ὁμοιάζει. **ἄριστον** = γεῦμα. **σιτιστὰ τεθυμένα** = πρόβατα (θρεφτάρια) σφαγμένα. **δεῦτε** = ἐλᾶτε, δρίστε. **ἀπέκτειναν** = ἐσκότωσαν. **ἀπώλεσε** = ἐξωλόθρευσε. **ἐνέπρησε** = ἐπυρπόλησε, ἔκαυσε. **συνήγαγον** = ἐμάζεψαν. **ἐπλήσθη** = ἐγέμισε. **ἀνακειμένων** = προσκεκλημένων. **θεάσασθαι** = διὰ νὰ ἴδῃ. **ἑταῖρε** = φίλε. **ἐφιμώθη** = δὲν εἶπε λέξιν, ἀπεστομώθη. **τοῖς διακόνοις** = εἰς τοὺς ὑπηρέτας, τοὺς δούλους. **δήσαντες** = ἀφοῦ δέσετε. **ἄρατε αὐτόν** = πάρετέ τον ἀπ' ἐδῶ. **τὸ ἐξώτερον** = τὸ βαθύτερον. **βρυγμὸς** = τὸ τρίξιμον. **κλητοί** = προσκεκλημένοι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν ἀνωτέρω περικοπὴν ὁ Ἰησοῦς παρομοιάζει τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μὲ ἕνα συμπόσιον γάμου, διὰ τοῦτο ἡ παραβολὴ αὐτὴ λέγεται «παραβολὴ τοῦ βασιλικοῦ γάμου». Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς παραβολῆς, υἱὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος, ὡς νυμφίος, ἔχει τὴν Ἐκκλησίαν ὡς νύμφην του. Ὁ Θεὸς ὅταν ἡτοίμασε τὸ συμπόσιον τοῦ γάμου τοῦ υἱοῦ του ἔστειλε τοὺς δούλους του, δηλ. τοὺς προφήτας, καὶ ἐκάλεσε τοὺς πρώτους προσκεκλημένους, δηλ. τοὺς Ἰουδαίους, νὰ προσέλθουν εἰς τὸ συμπόσιον, δηλ. εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, μὲ ὅλα τὰ ἀγαθά της. Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως ἠρνήθησαν νὰ προσέλθουν εἰς τὸ συμπόσιον, δηλ. εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ὁ ἕνας ἔλεγεν ὅτι εἶχε ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀγρούς του, ὁ ἄλλος ὅτι ἦτο ἀπησχολημένος μὲ τὰς ἐπιχειρήσεις του καὶ ἄλλος ἄλλα. Μερικοὶ ἄλλοι Ἰουδαῖοι ἐκακοποίησαν καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς δούλους, δηλ. πολλοὺς κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπως τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον, τὸν Ἰάκωβον καὶ ἄλλους. Διὰ τὴν συμπεριφοράν των αὐτὴν ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τοὺς Ἰουδαίους. Τὸ ἔτος 70 μ. Χ. ἡ Ἱερουσαλὴμ κατεστράφη ἀπὸ πυρκαϊάν, τὸ δὲ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ὑπέστη πολλὰ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, δηλαδὴ τοὺς στρατιώτας τοῦ βασιλέως. Ὁ Θεὸς τότε στέλλει ἄλλους δούλους του, τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν, εἰς ὅλον τὸν κόσμον, πρὸς τοὺς Ἐθνικούς. Αὐτοὶ προσῆλθον εἰς τὸ συμπόσιον, δηλ. εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς δὲν εἶχον τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου, δὲν ἦσαν δηλ. καλοὶ Χριστιανοί. Δὲν εἶχον τὰς ἀρετὰς ἐκείνας τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχῃ κάθε καλὸς Χριστιανός. Τοὺς κακοὺς αὐτοὺς Χριστιανοὺς ὁ Θεὸς θὰ ἐκδιώξῃ ἀπὸ τὸ συμπόσιον, δηλ. τὴν βασιλείαν του. Αὐτοὶ θὰ ζήσουν εἰς τὸ βαθύτερον σκότος, τὴν κόλασιν, ὅπου μόνον θρῆνοι καὶ τριγμοὶ ὀδόντων ὑπάρχουν. Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι οἱ προσκεκλημένοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, δηλ. τὴν Ἐκκλησίαν, εἶναι πολλοί, ἀλλὰ οἱ ἄξιοι καὶ ἐκλεκτοὶ (ποὺ ἔχουν δηλαδὴ τὰς ἀρετὰς τοῦ καλοῦ Χριστιανοῦ) εἶναι ὀλίγοι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ (Ματθ. ε', στ' καὶ ζ')

1. Περὶ τῶν Μακαρισμῶν.

(ε' 1—12)

Ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων: Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία· λέγεται ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος τὴν ὁποίαν ἐδίδαξε καθήμενος ἐπάνω εἰς ἕνα ὕψωμα ὅταν εἶδε τὸν λαὸν νὰ τὸν ἀκολουθῇ, διὰ νὰ τὸν βλέπουν καὶ τὸν ἀκούουν ὅλοι. **μακάριοι** = εὐτυχισμένοι. **πτωχοὶ τῷ πνεύματι** = οἱ ταπεινόφρονες· **ὅτι αὐτῶν** = διότι ἰδική των εἶναι. Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἀρετή. **Βασιλεία τῶν οὐρανῶν** = ἡ μέλλουσα εὐτυχισμένη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ αἰωνία ζωή. **οἱ πενθοῦντες**=οἱ λυπούμενοι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ μετανοοῦντες δι' αὐτάς. **παρακληθήσονται** = θὰ παρηγορηθοῦν ἀπὸ τὸν Θεόν. **πραεῖς** = οἱ ἥσυχοι ἄνθρωποι, ποὺ συγκρατοῦν τὸν θυμόν τους, τὴν ὀργήν τους. **τὴν γῆν**=τὴν μέλλουσαν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, δηλ. τὸν παράδεισον. **οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην**=οἱ ἐπιθυμοῦντες παρὰ πολὺ τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν ζωήν των καὶ μισοῦντες τὴν ἀδικίαν καὶ τὸ ψεῦδος. **χορτασθήσονται**=θὰ ἱκανοποιηθοῦν ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι θὰ ἴδουν τὴν δικαιοσύνην νὰ βασιλεύῃ πάντοτε εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν. **ἐλεηθήσονται**=θὰ ἐλεηθοῦν (θὰ συγχωρηθοῦν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ). **καθαροὶ τῇ καρδίᾳ**=ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν καρδίαν των καθαράν, δηλ. οἱ σώφρονες, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι πονηροί, οἱ ἐνάρετοι. **ὄψονται τὸν Θεὸν** = θὰ ἴδουν τὸν Θεὸν εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν. **οἱ εἰρηνοποιοὶ** = οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν εἰρήνην μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ φροντίζοντες δι' αὐτὴν καὶ οἱ ὁποῖοι ἀποφεύγουν τὰς ἔριδας καὶ τὰς φιλονικίας. **οἱ δεδιωγμένοι** = ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θὰ διωχθοῦν διὰ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, δηλ. διὰ τὴν πίστιν των εἰς τὸν Χριστόν. **χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε**· δηλ. ὅσοι θὰ διωχθῆτε, ὑβρισθῆτε καὶ τέλος θανατωθῆτε διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. **οὕτω γὰρ ἐδίωξαν**=διότι μὲ τὸν ἴδιον τρόπον κατεδίωξαν οἱ ἄνθρωποι τοὺς προφήτας, ποὺ ἔζησαν πολλὰ χρόνια προτήτερα ἀπὸ σᾶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς, ὅταν εἶδε τὸν λαὸν ὅτι τὸν ἠκολούθει διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν Του, ἀνέβη ἐπάνω εἰς ἕνα ὕψωμα εὑρισκόμενον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο διὰ νὰ τὸν ἀκούῃ ὁ λαὸς καλύτερα καὶ νὰ τὸν βλέπῃ διδάσκοντα. Εἰς τὸ ὕψωμα αὐτὸ ἐκάθισε καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἔκαμε τὴν διδασκαλίαν Του, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὸ ε', στ', ζ' κεφ. τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Ἡ διδασκαλία Του αὕτη λέγεται «ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία» καὶ περιλαμβάνει τὰ κυριώτερα παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ περιλαμβάνει τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον του. Δι' αὐτῆς τῆς διδασκαλίας Του μακαρίζει ὁ Χριστός, δηλ. λέγει ὅτι εἶναι εὐτυχισμένοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ἀρετὴν τῆς Χριστιανικῆς ταπεινοφροσύνης, αὐτοὶ εἶναι πτωχοὶ τῷ πνεύματι, δηλ. ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἶναι ἀληθῶς ταπεινόφρονες καὶ ὄχι ἐγωϊσταί. Οἱ ἄνθρωποι πού συναισθάνονται τὰς ἀδυναμίας των ὡς ἄνθρωποι καὶ τὰς ἐλλείψεις των, καὶ φροντίζουν διαρκῶς εἰς τὴν ζωήν των νὰ διορθώνωνται καὶ νὰ γίνωνται πάντοτε καλύτεροι εἰς ὅλα. Αὐτοὶ πραγματικῶς εἶναι οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι καὶ οἱ συνετοί. Ἡ ἠθικὴ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ πρώτη Χριστιανικὴ ἀρετὴ καὶ τὸ θεμέλιον τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς. Ἐνῷ ὁ ἐγωϊσμὸς ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεόν. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἔθεσεν ὡς θεμέλιον τῆς διδασκαλίας Του τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινοφροσύνης. Κάθε ἄλλην ἀρετὴν πού δὲν στηρίζεται εἰς τὴν Χριστιανικὴν ταπεινοφροσύνην δὲν τὴν δέχεται ὁ Θεός, διότι δὲν εἶναι γνησία ἀρετή. Τοιαύτη ἀρετὴ ἦτο ἡ ἀρετὴ τῶν Φαρισαίων καὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος δὲν τὴν ἀνεγνώρισε, διότι δὲν ἦτο ἀρετὴ πραγματική, ἀλλὰ ἦτο ὑποκρισία καὶ ἀπάτη. Ὅ,τι καλὸν οἱ Φαρισαῖοι ἔπραττον, τὸ ἔπραττον « πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις » καὶ ὄχι διότι ἦτο καλόν. Μὲ τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινοφροσύνης ἠμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐννοήσῃ τὴν οὐσίαν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Τότε θὰ ἠμπορέσῃ διὰ τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς του νὰ γίνῃ ἥσυχος καὶ πρᾶος καὶ νὰ ζητῇ εἰς τὴν ἀτομικήν καὶ οἰκογενειακήν του ζωὴν καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον νὰ βασιλεύῃ παντοῦ καὶ πάντοτε ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ταπεινόφρων ἄνθρωπος, αὐτὸς ἔχει καὶ καθαρὰν καρδίαν καὶ μόνον αὐτὸς θὰ ὀνομασθῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν παιδί του. Ἡ Χριστιανικὴ ταπεινοφροσύνη (δηλ. ἡ πτωχεία τοῦ πνεύματος) δὲν εἶναι ἀδυναμία τῆς σκέψεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως πολλοὶ ἐσφαλμένως νομίζουν, ἀλλ' εἶναι εὐγένεια τῆς ψυχῆς. Εἶναι ἔλλειψις ἐγωϊσμοῦ. Εἶναι μία ἀναγνώρισις τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀνάγκης πού ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ φροντίζῃ καθημερινῶς νὰ γίνεται ὅλο καὶ καλύτερος εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας ἱκανότητας τῆς ζωῆς του. Διότι χωρὶς αὐτὴν τὴν προσπάθειαν ποτὲ δὲν θὰ προκόψῃ εἰς τὴν ζωήν του, οὔτε καὶ θὰ ἀγαπήσῃ τὴν πρόοδον εἰς τὴν ζωήν. Ἐπίσης προεῖπεν ὁ Κύριος, ὅτι οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτὸν θὰ διωχθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς Του, ὅπως καὶ τὸν ἴδιον ἐδίωξαν. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ εἶναι τιμὴ δι' αὐτούς. Διότι κάθε Χριστιανὸς γνήσιος εἶ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ναι διὰ τὸν κόσμον ἕνας ἐργάτης τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἐργάζεται διὰ τὸν ἀληθινὸν πολιτισμὸν τοῦ κόσμου. Δι' αὐτὸ πρέπει ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀντὶ νὰ λυπῆται νὰ χαίρῃ, διότι διώκεται διὰ τὴν πίστιν του εἰς τὸν Χριστόν. Δι' αὐτὸ θὰ τιμηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡ Διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἠμπορεῖ νὰ προφυλάξῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὸ ἠθικὸν σάπισμα καὶ τὴν ἠθικὴν καταστροφήν. Ἀρκεῖ ὁ κάθε ἄνθρωπος νὰ ἐκτελῇ εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν του τὸν Νόμον τοῦ Χριστοῦ.

2. Ἡ δύναμις καὶ ἡ χρησιμότης τῶν χριστιανῶν ἐν τῷ κόσμῳ.

(*Ματθ. ε', 13—16*)

Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ· οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἅλας τῆς γῆς = τὸ ἠθικὸν ἁλάτι, ἡ χριστιανικὴ ζωή. Δηλ. παρομοιάζει ὁ Χριστὸς τοὺς μαθητάς του μὲ τὸ ἁλάτι τῆς γῆς. Τοὺς ἔκαμε μὲ τὴν διδασκαλίαν Του καὶ τὴν πίστιν των εἰς Αὐτὸν ἱκανοὺς νὰ προφυλάσσουν τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἠθικὴν σῆψιν (τὸ σάπισμα, τὴν ἠθικὴν καταστροφήν). **ἐὰν τὸ ἅλας μωρανθῇ ἐν τίνι ἁλισθήσεται** = ἐὰν τὸ ἁλάτι χάσῃ τὴν ἁλιστικήν του δύναμιν, δηλ. τὴν ἁλμύραν του, μὲ ποιὸ ἄλλο ἁλάτι (ἢ μέσον) θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπαναχτήσῃ αὐτήν; ἢ αὐτὸ νὰ ἀρτυθῇ; **εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι** = εἰς οὐδὲν ἢ διὰ κανένα πρᾶγμα δὲν χρησιμεύει πλέον. **εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων** = παρὰ μόνον νὰ ριφθῇ ἔξω καὶ νὰ περιφρονῆται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. **φῶς τοῦ κόσμου** = εἶσθε τὸ πνευματικὸν φῶς τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸ ὁποῖον θὰ φωτίσετε τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία εὑρί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκεται εἰς τὸ σκοτάδι, εἰς τὴν ἁμαρτίαν. **μόδιον**=μέτρον τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων. **λύχνος** = λυχνάρι. **λυχνία** = λυχνοστάτης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὀφείλουν νὰ εἶναι τὸ πνευματικὸν ἁλάτι καὶ τὸ ἠθικὸν φῶς τοῦ κόσμου. Μὲ τοὺς Μακαρισμοὺς ὁ Κύριος ὁρίζει τὴν θέσιν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν μαθητῶν Του εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων:

α) Παρομοιάζει αὐτοὺς μὲ τὸ ἁλάτι τῆς γῆς, διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς νὰ καταλάβουν ποίαν σπουδαιότητα ἔχει ἡ ἀποστολή των καὶ τὸ ἔργον των εἰς τὸν κόσμον, δηλ. ὅπως τὸ ὑλικὸν ἁλάτι εἶναι χρησιμώτατον καὶ ἀπαραίτητον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἔτσι καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ εἶναι τὸ πνευματικὸν ἁλάτι διὰ τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἠμπορῇ ὁ κόσμος νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὴν ἠθικὴν σαπίλα, νὰ ζῇ πνευματικὴν ζωὴν καὶ νὰ προκόπτῃ εἰς τὴν ἀρετήν. Καὶ καθὼς τὸ ἁλάτι μὲ κανένα ἄλλο πρᾶγμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀντικατασταθῇ εἰς τὸ εἶδός του, ἔτσι καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Δηλαδὴ αὐτὴ μόνη ἠμπορεῖ νὰ προφυλάσσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἠθικὴν σαπίλα καὶ τὴν ἠθικὴν καταστροφήν. Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔχει ἐντός Της δύναμιν θεϊκήν. Μορφώνει ὄχι μόνον τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχήν, καὶ τὸν ἐνδυναμώνει εἰς τὸ νὰ πράττῃ τὸ καλόν. Ἡ δύναμις αὕτη δὲν ὑπάρχει εἰς καμμίαν ἄλλην διδασκαλίαν, παρὰ μόνον εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

β) Τοὺς παρομοιάζει μὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Δηλ. ὅτι οἱ Χριστιανοὶ μὲ τὴν καθημερινὴν ζωήν των ὀφείλουν καὶ πρέπει ὡς πνευματικὰ φῶτα νὰ φωτίζουν πάντοτε τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τοῦ κόσμου. Ἐπίσης πρέπει μὲ τὴν χριστιανικὴν κοινωνικὴν ζωήν των νὰ φροντίζουν διὰ τὸν ἀληθινὸν τοῦ κόσμου πολιτισμόν. Διότι ἀληθινὸς πολιτισμὸς εἶναι ὅ,τι εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν Χριστιανικὴν Διδασκαλίαν καὶ ζωήν. Κάθε ἄλλο εἶναι προσποίησις πολιτισμοῦ καὶ ἠθικὴ ἀπάτη, Κάτω ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀντιχριστιανικὸν πολιτισμὸν κρύπτονται πολλάκις πολλὰ καλὰ διὰ τὴν ἠθι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κὴν ζωὴν τοῦ κόσμου. Οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ ζοῦν σύφωνα μὲ τὸν χριστιανικὸν πολιτισμόν.

γ) Τοὺς παρομοιάζει μὲ πόλιν, ποὺ εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς ἕνα βουνό. Μὲ τοῦτο θέλει νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς πόσον φανερὰ θὰ εἶναι τὰ ἔργα τῆς ζωῆς των καὶ πῶς ὁ κόσμος θὰ τοὺς παρακολουθῇ διὰ νὰ παίρνῃ τὴν ζωήν των ὡς παράδειγμα. Δι' αὐτὸ ὀφείλουν νὰ λάμπουν εἰς τὸν κόσμον μὲ τὰ ἔργα τους καὶ νὰ γίνωνται ἀφορμὴ νὰ δοξάζεται δι' αὐτῶν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπίστους ἀκόμη ὁ ἐπουράνιος αὐτῶν πατήρ.

Τ' ἀνωτέρω φανερώνουν τὴν ἠθικὴν κοινωνικὴν δύναμιν τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸν κόσμον καὶ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν ἀποστολὴν διὰ τὸ καλὸν τοῦ κόσμου.

3. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

(*Ματθ. ε', 17—20*)

Ἡ σπουδαιότης τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ τὰ προσόντα τῶν εἰσερχομένων εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται· ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καταλύω=παραβαίνω, καταργῶ. **ἀμὴν**=ἀληθῶς (ἐπίρρ. βεβαιωτικόν). **νόμος** = ἡ Μωσαϊκὴ Νομοθεσία, ὁ Δεκάλογος. **προφῆται**=οἱ ἱεροὶ ἄνδρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐννοεῖ ὁ Κύριος ὄχι τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ συγγράμματά των, τὰς προφητείας των. **πληρῶσαι**=νὰ ἐκτελέσω καὶ συμπληρώσω. **ἕως ἂν πα-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ =μέχρις ὅτου περάσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, δηλ. ἐφ' ὅσον ὑπάρχει κόσμος. **ἰῶτα ἕν**=ἕνα γιώτα. **καὶ κεραία**· εἶναι τὸ μικρότερον γράμμα τοῦ ἑβραϊκοῦ ἀλφαβήτου. **ἐλάχιστος** = ἀσήμαντος, μηδεμιᾶς ἀξίας καὶ σημασίας ἄξιος, εὐτελής. **δικαιοσύνη** = πᾶσα ἀρετή. **ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν** = ἐὰν δὲν ἀκολουθῆται ἡ διδασκαλία σας καὶ ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ζωῆς σας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς μᾶς φανερώνει ὅτι δὲν ἦλθε διὰ νὰ καταργήσῃ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν συμπληρώσῃ καὶ νὰ τὸν κάμῃ τελειότερον. Ὁ ἴδιος ὡς ἄνθρωπος ἐσεβάσθη τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον καὶ ὡς Θεὸς τὸν συνεπλήρωσεν. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἑξῆς: Ὁ Κύριος δὲν καταδικάζει μόνον κάθε κακὴν πρᾶξιν, ὅπως ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀφορμὴν ἑκάστης κακῆς πράξεως. Δι' αὐτὸ σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ ἔνοχος εἶναι καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐπεθύμησε κάθε ἁμαρτίαν καὶ δὲν τὴν ἐξετέλεσε, διότι δὲν εὑρῆκε τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν ἢ διότι τὸν ἐμπόδισαν διάφοροι περιστάσεις. Ἄλλως θὰ τὴν ἔπραττε. Αὐτὸς εἶναι ἔνοχος ἐμπρὸς εἰς τὸν Θεὸν ὡσὰν νὰ ἔπραξε τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν. Μὲ αὐτὸ μᾶς φανερώνει ὁ Κύριος πόσην ἀξίαν ἔχει ἡ πρόθεσις τοῦ ἀνθρώπου ἐμπρὸς εἰς τὸν Θεόν. Σύμφωνα πρὸς τὰ ἀνωτέρω ὁ Ἰησοῦς ἐξετάζει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, διότι ἡ ψυχικὴ ἐπιθυμία φανερώνει πραγματικὰ τὸν ἐσωτερικόν μας ἄνθρωπον, ποὺ εἶναι καὶ ὁ πραγματικὸς ἑαυτός μας. Ὁ Σωτὴρ συνεπλήρωσε τὴν διδασκαλίαν τῶν προφητῶν, διότι ὅλα ὅσα εἶχαν προείπει δι' Αὐτὸν (τὴν γέννησίν Του, τὸν Σταυρικόν Του θάνατον, τὴν ἀνάστασίν Του κλπ.), τὰ ἔκαμε πραγματικὰ πλέον, ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ κόσμου. Τοῦτο μαρτυροῦν εἰς τὰ Εὐαγγέλιά των τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου. Δι' αὐτὸ προσθέτουν εἰς αὐτὰ ὅπου παρίσταται ἀνάγκη καὶ τὴν φράσιν « ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου....» Κατόπιν τονίζει, ὅτι ὅλα ὅσα διατάσσει ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος θὰ ἐκπληρωθοῦν ἀκριβέστατα καὶ ὅτι θὰ τιμωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κάθε ἄνθρωπος, ὅστις

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θὰ περιφρονήση ἔστω καὶ τὴν μικροτέραν ἐντολήν του. Καὶ ὅτι θὰ ὀνομασθῇ Μέγας εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μόνον ἐκεῖνος ποὺ θὰ πράξῃ ὅ,τι διατάσσει ὁ ἠθικὸς Νόμος καὶ θὰ διδάξῃ κατόπιν τοῦτο καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Διότι ἔχει ἀξίαν ἡ διδασκαλία τους, ὅταν εἶναι σύμφωνος καὶ μὲ τὰς πράξεις τῆς ζωῆς των. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καυτηριάζει τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν ὑποκρισίαν τῶν Φαρισαίων. Διότι αὐτοὶ ἔκαναν κάθε τὶ ποὺ διέτασσεν ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, ὄχι διότι τὸ ἤθελαν ἢ τὸ ἐσέβοντο, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ τοὺς βλέπουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ νὰ τοὺς ἐπαινοῦν. Ἔτσι ἦσαν ὑποκριταί, δηλ. ἄλλα ἔλεγον εἰς τοὺς ἄλλους διὰ νὰ πράττουν καὶ ἄλλα ἔπραττον αὐτοὶ εἰς τὴν ζωήν των. Τὴν ὑποκρισίαν ἐμίσησεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡς τὴν χειρίστην πρᾶξιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ὑποκριτὴς εἶναι ἀπατεὼν τῆς κοινωνίας καὶ ὕβριστὴς τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος βεβαιώνει κατηγορηματικὰ ὅτι εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν δὲν θὰ εἰσέλθουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι σέβονται τὸν Νόμον, ὅπως οἱ Φαρισαῖοι, ἀλλὰ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐκτελοῦν εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν των τὸν ἠθικὸν Νόμον καὶ φανερώνουν δι' ἔργων Χριστιανικῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὴν Χριστιανικήν των πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην των εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν ἠθικὸν Νόμον εἶναι ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν Θεόν. Διότι ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι θέλησις καὶ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ.

4. Ποῦ τὸ ἔνοχον τῆς ὀργῆς.

(Ματθ. ε', 21—23)

Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ρακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις = ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν ἐρ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μηνευτῶν τοῦ Νόμου. **οὐ φονεύσεις**=νὰ μὴ φονεύσῃς. **ἐγὼ δὲ λέγω** =ἐγὼ σᾶς λέγω, διατάσσω. Μὲ αὐτὸ ὁ Σωτὴρ συμπληρώνει καὶ τελειοποιεῖ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. Ἀπαγορεύει καὶ καταδικάζει τὴν ὀργὴν καὶ κάθε ὑβριστικὴν λέξιν, ὡς αἰτίαν τοῦ κακοῦ. **εἰκῇ** = ἄνευ σπουδαίου λόγου. **ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει** = θὰ εἶναι ἔνοχος εἰς τὸ κριτήριον, δικαστήριον. **ρακὰ** = λέξις ἑβραϊκή, ποὺ ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑβραίων περιφρονητικὰ διὰ νὰ φανερώσουν τὸν ἀνόητον ἄνθρωπον. **συνέδριον** = τὸ ἀνώτατον δικαστήριον. Τοῦτο ἦτο τὸ μεγάλο δικαστήριον τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἀπὸ 71 δικαστάς. Τοῦτο ἦτο διὰ τοὺς Ἑβραίους ὁ Ἄρειος Πάγος. Συνεζήτουν τὰ μεγάλα ἐγκλήματα, τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικά. Ἐδίκαζε δὲ περὶ ζωῆς ἢ θανάτου ὅλους τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τῶν βασιλέων, ἀρχιερέων καὶ προφητῶν μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου Ἰσραηλίτου. Τὸ Συνέδριον τοῦτο κατεδίκασε καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. **μωρὲ**=: ἀνόητε, ἄπιστε. **εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς** =λέξις ἑβραϊκή, ἡ ὁποία φανερώνει τὴν αἰωνίαν κόλασιν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διδάσκει ὡς πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Νόμου οὐ φονεύσεις, ὅτι εἶναι ἔνοχος ὄχι μόνον ὁ φονεὺς ἀλλὰ καὶ ὁ ὀργιζόμενος ἄνευ ἠθικῆς ἀφορμῆς ἐναντίον ἄλλου ἀνθρώπου. Ἠθικὴ ἀφορμὴ εἶναι ἡ φανερὰ ἐνώπιον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων περιφρόνησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀσεβεῖς, διὰ νὰ ἐμπαίξουν καὶ εἰρωνευθοῦν τοὺς πιστούς. Τὰ περισσότερα ἐγκλήματα ἀλλὰ καὶ ἁμαρτήματα προέρχονται ἀπὸ τὴν ὀργὴν καὶ τὰς ὕβρεις, αἱ ὁποῖαι ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν θυμόν. Ἡ περιφρόνησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους ἐξοργίζει κάθε εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον ἄνθρωπον. Ἡ ἐκ τῆς διαγωγῆς των ταύτης καὶ ἐξ αἰτίας των ὀργὴ ὄχι μόνον ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸν ἠθικὸν Νόμον ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται. Ἀρκεῖ μόνη αὐτὴ ἡ ὀργὴ νὰ φανερώνεται ὄχι μὲ ἐκδίκησιν ἐναντίον τῶν ἀσεβῶν οὔτε μὲ ὕβρεις, ἀλλὰ μὲ πνεῦμα Χριστιανικῆς ἀγάπης. Οἱ Χριστιανοί, εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, πρέπει νὰ καταδικάζουν τὰς πράξεις μόνον τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων καὶ ὄχι τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους πρέπει νὰ φροντίζουν μὲ κάθε τρόπον νὰ τοὺς φέρουν εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν διὰ νὰ εὕρουν καὶ αὐτοὶ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς. Ὁ Κύριος συνεπλή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρωσε τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον εἰς τὴν ἐντολὴν περὶ φόνου, διότι ἐκάκισε τὴν ἄνευ λόγου ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἐκεῖνος ποὺ δὲν ὀργίζεται κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἄνευ λόγου, μὲ θυμὸν παράλογον, οὐδέποτε θὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου.

5. Οὐδεμία θυσία δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἄνευ τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν διαλλαγῆς.

(Ματθ. ε', 23—26)

Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σου παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ· ἀμὴν λέγω σοι· οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Θυσίαι εἰς τοὺς Ἑβραίους· αἱ θυσίαι αὗται ἐγίνοντο κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ. **δῶρον** = προσφορά, θυσία· **θυσιαστήριον**= τόπος θυσίας πρὸς τὸν Θεόν, Ναός, ἱερόν. **κἀκεῖ μνησθῇς**= καὶ ἐκεῖ νὰ ἐνθυμηθῇς. **διαλλάγηθι** = συμφιλιώσου· **ἴσθι εὐνοῶν** = νὰ εἶσαι ἀγαπημένος, συμφιλιώσου μὲ τὸν ἐχθρόν σου (ἀντίδικόν σου). **ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ**=ἐφ' ὅσον εὑρίσκεσαι εἰς τὸν δρόμον μαζύ του (πρὶν εἰσέλθῃς εἰς τὸ δικαστήριον), δηλαδὴ καὶ ἐφ' ὅσον εἶσαι εἰς τὴν ζωήν. **ὑπηρέτης**= ὄργανον τῆς ἐξουσίας, κλητὴρ τοῦ δικαστηρίου. **κοδράντης**=λέξις λατινική, νόμισμα χάλκινον ἀξίας δύο λεπτῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει, ὅτι εἶναι σπουδαῖον καθῆκον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν, νὰ ἀγαποῦν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους (Ματθ. κβ', 37-38). Τοιαύτην σημασίαν δίδει εἰς τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης ὁ Κύριος, ὥστε μᾶς δια-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τάσσει νὰ διακόπτωμεν ἀμέσως τὴν προσευχήν μας καὶ τὴν λατρείαν μας πρὸς τὸν Θεόν, ἐὰν θυμηθοῦμε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὅτι εἴμεθα ἔνοχοι ἀδικίας πρὸς ἕναν ἄνθρωπον. Τότε πρέπει νὰ σπεύσωμεν νὰ συμφιλιωθῶμεν μὲ ἐκεῖνον πού τὸν ἠδικήσαμεν καὶ νὰ ἐπανορθώσωμεν τὴν ἀδικίαν πού τοῦ ἐκάμαμεν. Διότι καμμία θυσία μας δὲν γίνεται δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅταν ἀδικῶμεν τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἡ ἀγάπη πρὸς τούς συνανθρώπους μας εἶναι μία ζωντανὴ προσευχὴ εἰς τὸν Θεόν. Διὰ νὰ μᾶς δείξῃ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι κάθε ἄδικος θὰ τιμωρηθῇ αὐστηρῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, μᾶς προτρέπει νὰ ἐπανορθώσωμεν ἀμέσως ὅλας τὰς ἀδικίας πού ἐκάμαμεν εἰς τούς συνανθρώπους μας, ἐφ' ὅσον ζῶμεν διὰ νὰ μὴ τιμωρηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ αἰωνίως. Εἶναι προτιμότερον νὰ ἐπανορθώσωμεν κάθε ἀδικίαν πού ἔχομεν τυχὸν κάνει εἰς τούς ἀνθρώπους, ἐὰν βεβαίως ἔχωμεν ἀδικήσει κανένα, παρὰ αὐτοὶ πού ἠδικήθησαν ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν τιμωρίαν μας. Διότι ἡ τιμωρία μας τότε θὰ εἶναι αὐστηρά. Δι' αὐτὸ συμφέρον εἶναι νὰ ζημιωθῇ κανεὶς χάριν τῆς ἀγάπης του πρὸς τούς ἄλλους ἀνθρώπους, παρὰ νὰ χάσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν, πλησίον τοῦ Θεοῦ.

6. Περὶ ὅρκου.

(Ματθ. ε', 33—37)

Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὔ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐπιορκῶ = παραβαίνω τὸν ὅρκον πού ἔδωσα. **ἀποδίδω**= δίδω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πάλιν, ἐπιστρέφω, ἐκτελῶ ὅ,τι ὑπεσχέθην μὲ ὅρκον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. **μὴ ὀμόσαι ὅλως** = νὰ μὴ ὁρκισθῇς καθόλου. **ὑποπόδιον** = ὅ,τι χρησιμοποιεῖ ὁ καθήμενος ἐπάνω εἰς τὸν θρόνον διὰ νὰ ἀκουμβᾷ τὰ πόδια του. **τοῦ μεγάλου βασιλέως** δηλ. τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἱερουσαλὴμ λέγεται πόλις τοῦ Θεοῦ, διότι ἦτο Ἱερὰ πόλις τῶν Ἑβραίων· **τὸ περισσὸν** =πᾶν ὅ,τι εἶναι περισσότερον τοῦ ναὶ ἢ τοῦ ὄχι. **ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν** = ἀπὸ τὸν διάβολον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς συμπληρώνει τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον εἰς τὴν ἐντολὴν περὶ ὅρκου. Διότι ἀπαγορεύει ἐντελῶς τὸν ὅρκον, διὰ νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν ἐπιορκίαν. Ἐκεῖνος ποὺ δὲν θὰ ὁρκισθῇ ποτέ, δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ καὶ ἐπίορκος. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς λέγει, ὅτι πρὸς βεβαίωσιν κάθε ἀληθείας, νὰ χρησιμοποιῶμεν μόνον τὸν λόγον μας. Τὸ Ναὶ ἢ τὸ Ὄχι τοῦ Χριστιανοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἀλήθεια. Ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν χωρὶς νὰ ὁρκίζεται, ὅπου τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ. Οἱ Ἑβραῖοι ὡρκίζοντο, εἰς τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὰ Ἱεροσόλυμα ἢ εἰς τὴν κεφαλήν των. Ὅλα ὅμως αὐτὰ εἶναι δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι πανταχοῦ παρών. Κάθε δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸ χρησιμοποιοῦμεν διὰ τὸν ὅρκον, μᾶς καταδικάζει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, διότι ὁ ὁρκιζόμενος εἰς ὁποιονδήποτε δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὁρκίζεται εἰς Αὐτὸν τὸν Θεὸν ποὺ τὸ ἐδημιούργησε καὶ τὸ ἐξουσιάζει. Ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸν ἠθικὸν Νόμον νὰ ὁρκιζώμεθα εἰς τοὺς Ἁγίους, εἰς τοὺς γονεῖς μας καὶ εἰς ἄλλα προσφιλῆ μας πρόσωπα. Ὁ λόγος μας πρέπει νὰ εἶναι Ναὶ ἢ Ὄχι. Τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτὴν τοῦ ὅρκου ὥρισεν ὁ Χριστός, διότι οἱ Ἑβραῖοι ἔκαναν κατάχρησιν τοῦ ὅρκου καὶ ὡρκίζοντο διὰ μηδαμινὰ καὶ ἀσήμαντα πράγματα. Δι' αὐτὸ πρέπει πάντοτε μὲ κάθε θυσίαν νὰ ἀποφεύγωμεν τὸν ὅρκον καὶ νὰ μὴ ὁρκίζωμεν, ἐὰν μᾶς εἶναι δυνατόν, καὶ τοὺς ἄλλους, ἔστω καὶ ἐὰν πρόκειται νὰ ζημιωθῶμεν πολλά. Ἀλλ' ὅταν μεγάλη ἀνάγκη μᾶς ἀναγκάσῃ νὰ ὁρκισθῶμεν, διότι κινδυνεύει πραγματικὰ π.χ. ἡ ζωὴ τοῦ πλησίον μας, καὶ ἡμεῖς μὲ τὸν ὅρκον μας ἠμποροῦμεν νὰ σώσωμεν τὴν ζωήν του, τὴν τιμήν του καὶ τὴν περιουσίαν του,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τότε κατ' ἀνάγκην ἀλλὰ μὲ λύπην μας μεγάλην ἠμποροῦμεν νὰ ὁρκιζώμεθα χάριν τῆς ἀληθείας. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ ὅρκος πρέπει νὰ δοθῇ ἀπὸ ἡμᾶς μὲ κάθε προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν, ὥστε νὰ βεβαιώνῃ τὴν ἀλήθειαν. Τοῦτο εἶναι καθῆκον παντὸς Χριστιανοῦ, εἰς τὰς τοιαύτας δυσκόλους περιστάσεις τῆς ζωῆς τοῦ πλησίον μας.

7. Περὶ ἀνεξικακίας καὶ μεγαλοψυχίας καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀγάπης.

(Ματθ. ε', 38—48)

Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σὲ ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο· τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους· ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τὶ περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· οἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἑβραῖοι, κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀνταπέδιδον κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Τοῦτο εἶχεν ἐπιτρέψει ὁ Μωϋσῆς εἰς τοὺς Ἑβραίους διὰ νὰ περιορίσῃ τὴν ἀναμεταξύ των ὀργήν. **μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ** = νὰ μὴ φέρῃς ἀντίστασιν κατὰ τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου. **στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην** = νὰ δειχθῇς ἐπιεικής, ὑποχωρητικός. **κριθῆναι**= νὰ σὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὸ Δικαστήριον. **καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν**=νὰ σοῦ πάρῃ τὸ ὑποκάμισον. **καὶ τὸ ἱμάτιον** = δῶσέ του καὶ τὸ ἐπανωφόρι σου. **ἀγγαρεύσει** = ὅποιος σὲ ἐξαναγκάσει. **ἄγγαρος**· εἶναι λέξις περσικὴ καὶ σημαίνει ταχυδρόμος. Οἱ ἄγγαροι εἶχαν ἐξουσίαν νὰ παίρνουν διὰ τῆς βίας ἄνδρας, ἄλογα ἢ κάθε μέσον ποὺ ἐχρειάζοντο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦτο κάθε ἐργασία ποὺ γίνεται διὰ τῆς βίας λέγεται ἀγγαρεία. **μὴ ἀποστραφῇς**=νὰ μὴ τὸν περιφρονήσῃς δηλ. δάνεισέ τον. **πλησίον** = πᾶς ἄνθρωπος, ἀκόμη δὲ καὶ οἱ ἐχθροί μας. **καλῶς ποιεῖτε** = εὐεργετεῖτε· **ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς**=οἱ ὁποῖοι σᾶς ὑβρίζουν, σᾶς ἐνοχλοῦν. **οἱ τελῶναι** = ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἰσέπραττον τοὺς φόρους.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς μᾶς διδάσκει νὰ μὴ προβάλωμεν ἀντίστασιν εἰς τὸν πονηρὸν ἄνθρωπον, ὅταν δὲν κινδυνεύῃ ἡ ζωή μας, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑπομονήν μας νὰ τὸν ἀποκρούωμεν καὶ νὰ εἴμεθα ὑποχωρητικοὶ καὶ ἀνεξίκακοι. Διότι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἴσως νὰ τὸν κερδίσωμεν εἰς τὸ καλόν. Ὅταν ὅμως πρόκειται νὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν πίστιν μας, τὴν τιμήν μας, τὴν ζωήν μας καὶ τὴν ἐλευθερίαν μας, πολύτιμα ἀγαθὰ διὰ τὴν ζωήν μας, τότε πρέπει νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸν ἑαυτόν μας καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς μας. Διὰ πράγματα ὅμως ἀσήμαντα ποὺ συνήθως συμβαίνουν εἰς τὴν ζωήν μας, πρέπει νὰ εἴμεθα ὑποχωρητικοὶ καὶ συμβιβαστικοὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Διότι διὰ τῆς Χριστιανικῆς ὑπομονῆς μας καὶ τοῦ καλοῦ μας τρόπου ἴσως νὰ κάμωμεν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μᾶς βλάπτουν καὶ μᾶς ἀδικοῦν νὰ μεταμεληθοῦν δι' ὅσα ἐναντίον μας ἔπραξαν, καὶ νὰ μᾶς ζητήσουν συγγνώμην. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἡμεῖς ἀποφεύγομεν αὐτοῦ τοῦ εἴδους τοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς καὶ τοὺς ἄλλους, διὰ τοῦ καλοῦ παραδείγματός μας, ὠφελοῦμεν. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη εἶναι διὰ κάθε Χριστιανὸν ἡ σπουδαιοτέρα ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν πάντας,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς μας. Ὅλα τὰ ἄλλα καθήκοντά μας πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Τὴν ἀγάπην μας πρέπει νὰ δεικνύωμεν ὄχι μὲ λόγους ἀλλὰ μὲ ἔργα. Ἀκόμη πρέπει νὰ προσευχώμεθα δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μᾶς μισοῦν καὶ ἐν γένει ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν μας.

Τοῦτο εἶναι τὸ ἰδιαίτερον γνώρισμα τῶν πραγματικῶν Χριστιανῶν ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλύτερον αὐτῶν ἠθικὸν κατόρθωμα. Ὅποιος ἀγαπᾶ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς του, χωρὶς ὅμως νὰ παραδίδῃ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν κακίαν των, αὐτὸς εἶναι τέλειος Χριστιανός. Δηλ. ἄνθρωπος πραγματικὰ ἀνώτερος.

8. Περὶ ἐλεημοσύνης.

(Ματθ. στ', 1—4)

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς = διὰ νὰ ἰδοῦν αὐτοί, πρὸς ἐπίδειξιν. **εἰ δὲ μήγε** = ἄλλως (**δηλ.** ἐὰν τὴν ἐλεημοσύνην τὴν κάμετε διὰ τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων). **μισθὸν οὐκ ἂν ἔχετε** = ἀμοιβήν. **μὴ σαλπίσῃς** = ἀντὶ τοῦ μὴ δημοσιεύσῃς. **ῥύμη** = στενὸς δρόμος, σοκάκια. **ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν** = ἀντὶ τοῦ ἔχουν λάβει τελείως τὸν μισθὸν αὐτῶν ἀπὸ τὸν κόσμον. **μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου** = νὰ μὴ γνωρίζουν τὴν ἐλεημοσύνην σου, οὔτε οἱ στενώτεροι συγγενεῖς σου καὶ οἱ στενώτεροι φίλοι σου. **ὅπως ᾖ** = διὰ νὰ μένῃ. **ἐν τῷ φανερῷ** = φανερὰ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁμιλῶν περὶ ἐλεημοσύνης ὁ Χριστὸς ἀρχίζει μὲ τὴν λέξιν προσέχετε. Θέλει δηλ. νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν μας εἰς τὸ ἑξῆς σπουδαῖον ζήτημα: Ὅτι δηλ. καμμία καλὴ πρᾶξις δὲν ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν, ἐὰν δὲν γίνεται μὲ σκοπὸν ἠθικὸν χωρὶς ὑπολογισμοὺς ἰδιοτελεῖς. Ἔτσι καὶ τὴν ἐλεημοσύνην πρέπει νὰ μὴν τὴν κάμνωμεν διὰ κοινωνικὴν ἐπίδειξιν, δηλ. διὰ νὰ μᾶς βλέπουν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ μυστικὰ καὶ ἀθόρυβα, ὥστε νὰ τὴν βλέπῃ μόνον ὁ Θεός. Διότι αὐτὸς εἶναι ὁ γνησιώτερος τρόπος τῆς πραγματικῆς μας ἐλεημοσύνης. Ὅταν ἡ ἐλεημοσύνη γίνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τότε φανερώνει ἄνθρωπον ἀληθινὰ Χριστιανὸν μὲ πραγματικὴν ἠθικὴν θέλησιν, νὰ βοηθήσῃ τὸν πάσχοντα, χωρὶς κανένα ἄλλο συμφέρον. Ἡ ἐλεημοσύνη διὰ νὰ ἔχῃ ἀξίαν πρέπει νὰ γίνεται μὲ μυστικὸν τρόπον καὶ νὰ εἶναι ἄγνωστος ἀκόμη καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς στενωτέρους συγγενεῖς μας καὶ φίλους. Αὐτὴν τὴν ἐλεημοσύνην θὰ βραβεύσῃ ὁ Θεός. Κάθε ἄλλος τρόπος ἐλεημοσύνης δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν.

9. Περὶ Προσευχῆς.

(Ματθ. στ', 5—14)

Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν· σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν, οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οὐκ ἔσῃ = νὰ μὴν ὁμοιάζῃς. **φιλοῦσιν** = ἀγαπῶσι, ἀρέσκονται. **εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖον** = τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιον, τὸ πλέον ἀπόκρυφον μέρος τοῦ σπιτιοῦ μας. **μὴ βαττολογήσητε** = νὰ μὴ λέγετε φλυαρίας. **ἐθνικοί** = οἱ ἄπιστοι, οἱ εἰδωλολάτραι. **δοκοῦσι γὰρ** = διότι νομίζουν. **ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν** = ὅτι μὲ τὴν πολυλογίαν των. **οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς**= ἔτσι λοιπὸν νὰ προσεύχεσθε σεῖς οἱ ὀπαδοί μου, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

Πάτερ ἡμῶν = ὁ Θεός. Τὸν ὀνομάζομεν πατέρα, διότι αὐτὸς μᾶς ἔπλασε καὶ μᾶς ἔδωσε τὴν ζωήν, τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀγαθὸν καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς. Δι' αὐτὸ μᾶς κάμνει τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ εἴμεθα ἡμεῖς παιδιά του. **ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς** = ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τοὺς οὐρανούς. **ἁγιασθήτω** = ἂς δοξασθῇ. Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων δοξάζεται ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἐκτελοῦν καλὰ ἔργα. **βασιλεία**=ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ, ἂς ἐπικρατήσῃ εἰς τὴν ζωὴν ἡμῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. **γενηθήτω τὸ θέλημά σου** =νὰ γίνῃ τὸ θέλημά σου ἐδῶ εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως γίνεται τοῦτο εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους. **ἄρτος**=τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, ποὺ χρειάζεται νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος. **τὸν ἐπιούσιον**=τὸν ἀπαραίτητον διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ σώματος. **ἄφες**=συγχώρησε. **τὰ ὀφειλήματα**=τὰ ἁμαρτήματα. **ὀφειλέται ἡμῶν**=ὅσοι ἁμαρτάνουν εἰς ἡμᾶς. **πειρασμὸς**=νὰ μὴ μᾶς φέρῃς σὲ ἠθικὴ δοκιμασία. **μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν** = νὰ μὴ ἐπιτρέπῃς νὰ εἰσαχθῶμεν εἰς πειρασμόν. Κάθε πειρασμὸς δημιουργεῖται ἀπὸ τὸν διάβολον. ἀλλ' ὅμως **δὲν**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δύναται οὗτος νὰ βλάψῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δὲν ἐπιτρέψῃ τοῦτο εἰς αὐτὸν ὁ Θεός. Ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει νὰ δοκιμασθῇ ὁ ἄνθρωπος διὰ λόγους ποὺ συνήθως δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τοὺς ἐξηγήσωμεν. Πάντοτε ὅμως πρὸς τὸ ἠθικόν του συμφέρον. Ἄλλοτε δηλ. διὰ νὰ τοῦ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς καλὰς πράξεις, ἄλλοτε διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ συνέλθῃ ἐὰν ἔχῃ παρεκτραπῇ καὶ ἄλλοτε διὰ νὰ τὸν κάμῃ παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὅπως π.χ. τὸν Ἀβραὰμ διὰ τὴν πίστιν του καὶ τὸν Ἰὼβ διὰ τὴν ὑπομονήν του κλπ. **πονηρὸς** = ὁ διάβολος. **ἀλλὰ ῥῦσαι** = ἀλλὰ διῶξε καὶ σῶσέ μας ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς ἔδωσεν εἰς ἡμᾶς τὸν τύπον τῆς Κυριακῆς προσευχῆς. Ὀνομάζεται Κυριακὴ προσευχή, διότι ὁ Κύριος μᾶς ἐδίδαξεν αὐτήν. Ἀρχίζει δὲ μὲ τὴν λέξιν Πάτερ ἡμῶν. Ὀνομάζομεν τὸν Ὕψιστον Θεὸν « Πατέρα » ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἑπομένως ἡμεῖς εἴμεθα ὅλοι ἀδελφοί. Δι' αὐτῆς ζητοῦμεν: α) Νὰ δοξάζεται τὸ Ἅγιον Ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ἐκτελῆται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὴν ζωήν μας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως τοῦτο ἐκτελεῖται εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους Αὐτοῦ. β) Παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς παρέχῃ ὅλα τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα μᾶς εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν συντήρησίν μας. γ) Ζητοῦμεν μόνον τὰ ἀγαθὰ τῆς ἡμέρας καὶ ὄχι περισσότερα διὰ τὴν ζωήν μας, διὰ νὰ δείξωμεν ὅτι ἔχομεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν. Ἐπίσης διὰ τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς μας διαβεβαιοῦμεν τὸν Θεὸν ὅτι θὰ συγχωρήσωμεν τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων πρὸς ἡμᾶς καὶ ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ συγχωρήσῃ καὶ τὰ ἰδικά μας πρὸς Αὐτὸν ἁμαρτήματα. Ἐπίσης τὸν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ κάθε πειρασμὸν ποὺ ἠμπορεῖ νὰ μᾶς παρασύρῃ εἰς πράξεις ἀντιχριστιανικὰς καὶ παρανόμους. Τοῦ ζητοῦμεν δὲ ὅλα αὐτά, διότι τὸν ἀναγνωρίζομεν ὡς βασιλέα μας αἰώνιον, καθὼς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

10. Περὶ συγχωρήσεως παραπτωμάτων.

(Ματθ. στ', 14—15)

Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε = ἐὰν εἰλικρινῶς συγχωρήσητε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλομεν νὰ συγχωροῦμεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μᾶς βλάπτουν εἴτε σκοπίμως εἴτε ὄχι, χωρὶς ποτὲ μὲ τοῦτο νὰ ἔχωμεν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτοὺς ἢ νὰ παραδιδώμεθα εἰς τὰς κακίας των. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τοὺς συγχωρῶμεν μὲ ὅλην μας τὴν ψυχὴν καὶ νὰ μὴ ζητοῦμεν ἀντεκδίκησιν διὰ ὅλα τὰ κακὰ ποὺ μᾶς ἔκαναν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ἀφήσωμεν αὐτοὺς νὰ πιστεύσουν, ὅτι ἠμποροῦν νὰ μᾶς βλάψουν μὲ τὴν κακίαν των. Μὲ τὰ μέσα τοῦ ἠθικοῦ Νόμου πρέπει νὰ κάνωμεν αὐτοὺς ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον βλαβεροὺς εἰς τὴν κοινωνίαν. Οἱ τοιοῦτοι πρέπει νὰ ἐννοοῦν ὅτι ἡ συγγνώμη μας εἰς αὐτοὺς δὲν εἶναι ἀδυναμία μας, ἀλλὰ μεγαλοψυχία, μὲ τὴν ὁποίαν ὁπλίζει τοὺς ἀνθρώπους μόνον ὁ Χριστός. Πρέπει νὰ μισῶμεν πᾶσαν κακὴν πρᾶξιν καὶ νὰ ἀποστρεφώμεθα αὐτοὺς μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας. Ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἔπραξε τὴν κακὴν πρᾶξιν νὰ τὸν ἀγαπῶμεν καὶ νὰ τὸν θεωρῶμεν ὄργανον μόνον τοῦ πονηροῦ. Διότι πράγματι ὁ διάβολος χρησιμοποιεῖ τὸν ἄνθρωπον ποὺ εὑρίσκεται πρόθυμος εἰς τὸ κακὸν διὰ νὰ βλάψῃ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Δι' αὐτὸ ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ προσπαθήσωμεν μὲ τὰς συμβουλάς μας καὶ μὲ τὸν Χριστιανικὸν βίον μας νὰ ἐλευθερώσωμεν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ νὰ ἐργάζεται τὸν κακόν, καὶ νὰ τὸν κάμωμεν νὰ ἐργάζεται τὸν ἀγαθόν, τὸ καλόν. Τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον τῶν Χριστιανῶν εἰς τὴν κοινωνίαν. Νὰ μεταβάλουν τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους εἰς καλούς. Τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ στάσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν του καὶ κάθε ἁμαρτωλοῦ. Τὸ κακὸν πρέπει νὰ τὸ μισοῦμεν καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ κάμνωμεν τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους καλοὺς Χριστιανούς. Τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότατον καθῆκον παντὸς Χριστιανοῦ, εἰς τὸν κόσμον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

11. Περὶ νηστείας.

(Ματθ. στ', 16—18)

Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Σκυθρωποὶ = περίλυποι, μελαγχολικοί. **ἀφανίζουσι** = παραμορφώνουσι τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου των μὲ προσποιητὴν μελαγχολίαν. **ἀπέχουσι τὸν μισθὸν** = λαμβάνουσι τὸν μισθόν των ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. ἐπαινοῦνται ἀπ' αὐτούς. Οἱ Ἑβραῖοι ὅταν ἐνήστευον ἐσκέπαζον τὰ πρόσωπά των μὲ σάκκους ἢ ἔρριπτον εἰς τὸ κεφάλι τους στάκτην, διὰ νὰ δείξουν ὅτι νηστεύουν. **ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν**= καθάρισε καὶ περιποιήσου τὸν ἑαυτόν σου νὰ φαίνεσαι χαρούμενος. Διότι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θρησκεία χαρᾶς καὶ ὄχι λύπης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Συμπληρώνων ὁ Κύριος τὰς περὶ νηστείας διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου ἐδίδαξε τὰ ἑξῆς: Ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος νηστεύει πρέπει νὰ νηστεύῃ ὄχι διὰ νὰ τὸν ἐπαινέσουν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο συνιστᾷ ὁ Σωτὴρ εἰς ἡμᾶς νὰ νηστεύωμεν τὴν ἀληθινὴν νηστείαν, δηλ. νηστείαν χωρὶς ἐπιδείξεις. Νὰ νηστεύωμεν ὄχι μόνον ἀπὸ τροφάς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κάθε λόγον ἢ ἔργον πονηρόν. Αὐτὴ ἡ νηστεία εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸν ἠθικὸν Νόμον καὶ γίνεται δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὴν ἀληθινὴν νηστείαν, ἡ ὁποία γίνεται χωρὶς ὑπερηφάνειαν καὶ ὑποκριτικὴν ἐπίδειξιν, θὰ τιμήσῃ καὶ θὰ βραβεύσῃ ὁ Θεός. Διὰ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας προφυλάσσομεν καὶ τὴν σωματικὴν ὑγείαν μας καὶ ἐνδυναμώνομεν καὶ τὸν νοῦν μας. Ἡ νηστεία εἶναι ἡ πρώτη ἐντολή, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀμέσως ἀφοῦ τὸν ἔπλασεν ἐκ τοῦ μηδενός.

12. Περι τοῦ ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ θησαυροῦ.

(Ματθ. στ', 19—24)

Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Θησαυρὸς = χρήματα, κτήματα κλπ. **σὴς - σητὸς** = σκῶρος, σκουλήκι. **βρῶσις** = (ἐκ τοῦ ρ. βιβρώσκω = κατατρώγω) σκουριά. **διορύσσουσι** = τρυποῦν τὸν τοῖχον, σκάπτουν. **θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ** = ἀγαθὰς πράξεις. **ἡ καρδία** = ὁ νοῦς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς μᾶς εἶπε ποῖος εἶναι ὁ πραγματικὸς θησαυρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ φροντίζῃ ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὸν ὁποῖον κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ τὸν ἀφαιρέσῃ. Ὁ θησαυρὸς αὐτὸς δὲν καταστρέφεται ποτὲ ἀπὸ τὸν καιρόν, οὔτε καὶ κλέπτεται ἀπὸ τοὺς κλέπτας. Διότι αὐτὸς εἶναι αἰώνιος καὶ μένει πάντα ἀσφαλισμένος εἰς τοὺς οὐρανούς. Ὁ θησαυρὸς αὐτὸς εἶναι ἡ Χριστιανικὴ πίστις, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος σώζεται. Ἡ εἰλικρινὴς πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ πρῶτος καὶ πολύτιμος θησαυρός. Ἡ πίστις εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου εἶναι ἡ αἰώνιος ζωή (Ἰωάνν. ιζ', 13). Τὴν πίστιν μας αὐτὴν πρέπει νὰ φυλάττωμεν ὡς πολύτιμον θησαυρὸν καὶ νὰ τὴν φανερώνωμεν εἰς τὴν ζωήν μας, πρὸ παντὸς μὲ ἔργα καλά. Τότε καὶ ἡ καρδία μας θὰ εἶναι προσκε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κολλημένη εἰς αὐτὸν τὸν θησαυρὸν καὶ ὄχι εἰς πράγματα πρόσκαιρα, φθαρτά.

13. Περὶ ἐσωτερικῆς καθαριότητος καὶ Θείας Προνοίας.

(Ματθ. στ', 22—34)

Ο λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον ; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος ; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν ; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα ; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε ; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον καὶ εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι ; μὴν οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλλώμεθα ; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(Βλ. Ἑρμ. λέξεων καὶ Περίλ. Περιεχομένου καὶ εἰς τὴν Γ' Κυρ. Ματθαίου σελ. 114).

Λύχνος = φωστήρ. **ἁπλοῦς** = ὑγιής. **εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ** = ἐὰν τὸ ἐντός σου φῶς, ἡ συνείδησις (κατ' ἄλλους ὁ νοῦς). **ἀνθέξεται**=ὑπακούσει. **Μαμωνᾶς** = χαλδαϊκὴ λέξις δηλοῦσα τὸν πλοῦτον. **ἡλικίαν** = ἀνάστημα. **νήθει** = κλώθουσι. **κλίβανον** = φοῦρνον. **ἀμφιέννυμι** = ἐνδύω. **τὰ ἔθνη** = οἱ ἐθνικοί, οἱ εἰδωλολάτραι. **χρῄζετε** = ἔχετε ἀνάγκην.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος προτρέπει τὸν ἄνθρωπον νὰ προσέχῃ διὰ τὴν ἐσωτερικήν του καθαρότητα. Διὰ τῆς παραβολικῆς εἰκόνος τοῦ ὑγιοῦς καὶ ἀσθενοῦς ὀφθαλμοῦ, θέλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν μας ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ σκότους τῆς ψυχῆς μας, ἡ ὁποία μεταβάλλει τὴν συνείδησίν μας εἰς σκότος. Ἀπ' αὐτὴν τὴν μεταβολὴν καὶ τὸν σκοτασμὸν τῆς ψυχῆς μας, ἠμποροῦμεν νὰ ἐννοήσωμεν, ὅσον μᾶς εἶναι δυνατόν, τὸ πραγματικόν μας σκότος, πόσον σκοτάδι εἶναι, ἀφοῦ τὸ φῶς ποὺ εἶναι μέσα μας, ἡ συνείδησίς μας, γίνεται σκότος μὲ τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας. Τέτοιο σκότος ἀναμένει τοὺς μὴ ὑπακούοντας εἰς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ συνείδησις ἡμῶν μᾶς ὁδηγεῖ. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος συνιστᾷ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ κακοῦ καὶ τὴν προσκόλλησιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν, διότι εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ εὐχαριστήσωμεν συγχρόνως τὸν Θεὸν καὶ τὸν Μαμωνᾶν.

Εἶναι δὲ πλάνη νὰ νομίζῃ κανεὶς ὅτι δύναται νὰ ὑπηρετῇ συγχρόνως τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν. Διὰ τοῦτο στρέφει ὁλόκληρον τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Θείαν Πρόνοιαν Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, διὰ νὰ διδάξῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς Αὐτὸν τίποτε δὲν ἠμπορεῖ οὗτος νὰ πράξῃ. Μὲ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ρητῶς καταδικάζει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ὑπερβολικὴν μέριμναν πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ ἀπαγορεύει αὐτὴν εἰς τοὺς πιστούς Του. Διότι ἡ προσκόλλησις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ ἀφαιρεῖ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν αὐτῶν. Μᾶς προτρέπει ἐν τέλει νὰ ζητῶμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὴν δικαιοσύνην Αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἐπὶ τῆς γῆς, μὲ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι τότε θὰ μᾶς δοθοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην. Διότι εἶναι ἀρκετὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸ βάρος τῶν φροντίδων του διὰ τὰς ἀνάγκας ἑκάστης ἡμέρας.

14. Περὶ κατακρίσεως.

(Ματθ. ζ', 1-6)

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς ; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου ; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κρίνετε = συκοφαντεῖτε, κατακρίνετε. **κριθῆτε** = κατακριθῆτε. **ἐν ᾧ κρίματι κρίνετε** =ὅπως κατακρίνετε οἑῖς τοὺς ἄλλους, ἔτσι θὰ κατακριθῆτε καὶ σεῖς ἀπὸ τὸν Θεόν. **ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν**=μὲ ὅποιον τρόπον αὐστηρότητος ἢ ἐπιεικείας κρίνεις τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, θὰ κριθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ζωὴ ἡ ἰδική σου. **κάρφος** =μικρὸν ξυλαράκι. Ἔχει μεταφορικὴν σημασίαν· σημαίνει τὸ μικρὸν ἁμάρτημα. **δοκὸς** = δοκάρι. Μεταφορικῶς σημαίνει τὸ μεγάλο ἁμάρτημα. **διαβλέψεις**=θὰ ἴδῃς πολὺ καλά. Μεταφορικῶς σημαίνει, ὅτι ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά του, τότε οὗτος θὰ δυνηθῇ νὰ διορθώσῃ καὶ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς διὰ τῶν ἀνωτέρω μᾶς διδάσκει πῶς νὰ συμπεριφερώμεθα ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ὁ Κύριος διὰ τῶν λέξεων «μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε» καταδικάζει τὴν κατάκρισιν ποὺ γίνεται κατὰ τοῦ πλησίον πρὸς ζημίαν του. Δὲν καταδικάζει καὶ τὴν κρίσιν τῶν κακῶν αὐτοῦ πράξεων, τὴν ὁποίαν κάμνομεν ἁπλῶς μὲ τὴν ἀγαθήν μας προαίρεσιν, διὰ νὰ κακίσωμεν τὰς κακὰς πράξεις του καὶ μὲ αὐτὸ νὰ διορθώσωμεν τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων. Τοιοῦτος ἔλεγχος ὄχι μόνον δὲν ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς Χριστιανούς. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ μισῇ καὶ νὰ ἀποδοκιμάζῃ κάθε κακὴν πρᾶξιν.

Εἰς τὴν κρίσιν μας αὐτὴν πρέπει νὰ προσέχωμεν. Σκοπός μας πρέπει νὰ εἶναι ἡ διόρθωσις τοῦ πλησίον μας καὶ ὄχι ὁ ἐξευτελισμός του. Δι' αὐτὸ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του καὶ ἐπιθυμεῖ πραγματικῶς τὴν ἠθικήν του βελτίωσιν πρέπει πρῶτον νὰ τὸν συμβουλεύσῃ ἰδιαιτέρως διὰ τὰ σφάλματά του καὶ νὰ κάμνῃ χάριν αὐτοῦ ὅσα παραγγέλλει ὁ Ἰησοῦς (Ματθ. ιη', 15, 18). Τότε ἐὰν αὐτὸς ἐπιμένῃ εἰς τὸ νὰ πράττῃ τὸ κακόν, ὑποχρεοῦται νὰ κατηγορήσῃ τὰς πράξεις του δημοσίᾳ. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἐλέγξῃ τὰς κακὰς πράξεις τῶν ἄλλων πρέπει αὐτὸς νὰ μὴ πράττῃ τὸ ἴδιον μὲ ἐκεῖνον ποὺ κατηγορεῖ. Ὁ Ἰησοῦς ζητεῖ πρῶτον ἀπὸ κάθε πιστόν Του τὴν διόρθωσιν τοῦ ἑαυτοῦ του. Αὐστηρῶς δὲ θὰ κρίνῃ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι, ἐνῷ εἶναι ἔνοχοι ἀπέναντι τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, τολμοῦν νὰ κατακρίνουν τοὺς ἄλλους δι' ἐλάχιστα ἠθικὰ σφάλματα.

15. Τὸ ἅγιον τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ ἀνάξιοι αὐτῆς.

(Ματθ. ζ', 6—13)

Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή ποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εὑρήσετε, κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ **αἰτῶν** *λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν ; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.*

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἅγιον = τὴν οὐράνιον διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ. **τοῖς κυσὶ** = εἰς τὰ σκυλιά. Ἔτσι χαρακτηρίζει τοὺς ἐμπαίζοντας τὴν θρησκείαν, τοὺς ἀπίστους καὶ κακοὺς ἀνθρώπους. **μαργαρίτας** = μεταφορικῶς ἐννοεῖται ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. **χοῖροι** = οἱ κακοὶ ἄνθρωποι, οἱ ἀνάξιοι νὰ δεχθοῦν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ. **τοῖς ποσὶν αὐτῶν** = μὲ τὰ πόδια τους. **καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς** = καὶ ἀφοῦ γυρίσουν πίσω θὰ σᾶς κατασπαράξουν, θὰ σᾶς ξεσχίσουν μὲ τὰ δόντια τῆς κακίας των. Μεταφορικῶς, ἐμπαίξουσι, περιφρονήσουν,φονεύσουν. **αἰτεῖτε** = ζητεῖτε ἀπὸ τὸν Θεόν. **κρούετε** = ζητεῖτε τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ μὲ θερμὴν πίστιν καὶ εὐσέβειαν. **πονηροὶ ὄντες** = οἱ ὁποῖοι ἂν καὶ εἶσθε πονηροί. **οἴδατε**= γνωρίζετε. **δόματα ἀγαθὰ** = καλὰς τροφάς. **πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι**=ἐντολή, ἡ ὁποία ἑρμηνεύει σαφῶς νὰ κάνωμεν εἰς τοὺς ἄλλους ἐκεῖνο ποὺ θέλομεν νὰ πράττουν καὶ εἰς ὑμᾶς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. **οὗτος ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται**= αὐτὴ εἶναι ὅλη ἡ διδασκαλία τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ τῶν προφητῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου νὰ διαδίδουν τὴν πίστιν τους καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ εἰς ἐκείνους ποὺ εἶναι ἄξιοι νὰ δεχθοῦν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἄξιοι τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ δὲν πολεμοῦν τὴν Χριστιανικὴν πίστιν ἀπὸ πεῖσμα καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μῖσος ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ἄγνοιαν. Αὐτοὶ ἠμποροῦν καὶ πρέπει νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, διότι εἶναι δυνατὸν νὰ σωθοῦν. Εἰς αὐτὴν τὴν προσπάθειαν πρέπει νὰ τοὺς βοηθήσωμεν. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἔχουν τὴν καλὴν πρόθεσιν νὰ ἐκτιμήσουν τὸ ψυχικὸν φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς των, αὐτοὶ χαρακτηρίζονται ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ὡς σκυλιὰ καὶ ὡς χοῖροι. Διότι εἶναι πάντοτε ἕτοιμοι νὰ περιφρονήσουν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι ἀνάξιοι νὰ δεχθοῦν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτὸ παρουσιάζονται καὶ ἄσπονδοι ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἰς αὐτοὺς πρέπει μὲ προσοχὴν καὶ σύνεσιν νὰ ἐκθέσωμεν τὴν πίστιν μας. Διότι εἶναι ἕτοιμοι πάντοτε νὰ τὴν περιφρονήσουν καὶ νὰ μᾶς κακοποιήσουν.

16. Ἡ πνευματικὴ ἄσκησις τῶν Χριστιανῶν. (Δρόμος διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν).

(Ματθ. ζ', 13—15)

Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν!

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στενὴ πύλη = συμβολικὴ παράστασις, δεικνύουσα τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα παντὸς ἀνθρώπου ποὺ πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν, κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Δηλ. τὴν πνευματικὴν ζωήν, τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν οὐρανόν. **πλατεῖα πύλη** = συμβολικὴ παράστασις δεικνύουσα ὅτι ὁ δρόμος πρὸς τὸ κακὸν εἶναι εὔκολος. **ἡ ἀπάγουσα** = ἡ ὁποία ὁδηγεῖ. **εἰς τὴν ζωὴν** = εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὴν καθημερινήν μας ζωὴν εἶναι ἕνας ὡραῖος πνευματικὸς ἀγὼν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς ποὺ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐξευγενίζει τὴν ζωήν μας. Ὅταν ζῶμεν σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, τότε ζῶμεν μίαν ἐξευγενισμένην καὶ ἀληθινὰ πολιτισμένην ζωήν. Διότι ὁ πνευματικὸς ἀγὼν κατὰ τοῦ κακοῦ φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν προορισμόν του. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸν ὥρισε ὁ Θεός, διὰ νὰ κρατῇ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν προορισμόν του.

Ὁ Δρόμος τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἀρετῆς εἶναι δύσκολος. Ἀλλ' εἶναι ὡραῖος καὶ ἔνδοξος διὰ τὸν ἄνθρωπον. Δι' αὐτὸ εἶναι καὶ ἡ θύρα τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς στενή. Διότι οἱ ἐκλεκτοὶ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν εἰσέρχονται δι' αὐτῆς. Δηλ. μόνον ὅσοι ζοῦν σύμφωνα μὲ τὸν ἠθικὸν Νόμον. Κάθε ἄλλος τρόπος ζωῆς παρουσιάζει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν πλατεῖαν θύραν, δηλ. τὸν εὔκολον δρόμον, τὴν ἀπρόσεκτον καὶ ἄτακτον ζωήν, ποὺ προτιμοῦν συνήθως νὰ ζοῦν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι. Ἀλλὰ οἱ πολλοὶ δὲν εἶναι καὶ οἱ ἐκλεκτοί.

17. Προσέχετε ἀπὸ τοὺς ψευδοπροφήτας.

(Ματθ. ζ', 15—23)

Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες· ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μή τι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ· οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν ; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ψευδοπροφήτας=τοὺς λαοπλάνους. **ἐν ἐνδύμασι προβάτων**= ντυμένοι σὰν πρόβατα, οἱ ἐμφανιζόμενοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὡς καλοὶ ἐνῷ εἶναι κακοί. **ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν** = ἀπὸ τὰ ἔργα των. **ἐπιγνώσεσθε αὐτούς** = θὰ τοὺς γνωρίσετε καλῶς. **λύκοι ἅρπαγες**· χαρακτηρισμὸς τῆς ψυχικῆς των κακίας. **μή τι συλλέγουν** = μήπως μαζεύουν. **τρίβολος** = ἕνα χόρτον ἀπὸ ἀγκάθια. **σαπρὸν** = σάπιον. **πονηροὺς** = κακούς. **οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν** = δὲν ἐδιδάξαμεν μὲ τὸ ὄνομά σου. **δυνάμεις**=θαύματα. **ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ**=ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ μένα. **οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν**=σεῖς ποὺ ζῆτε μὲ τὴν ἀνομίαν, παρανόμως καὶ μακρὰν τοῦ ἠθικοῦ Νόμου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Χριστιανικὴ πίστις ἔχει δύο εἰδῶν ἐχθρούς, τοὺς φανεροὺς καὶ τοὺς κρυφούς. Οἱ κρυφοὶ ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι οἱ ὑποκριταί. Αὐτοὶ εἶναι χειρότεροι ἀπὸ τοὺς πρώτους, διότι ὑποκρινόμενοι τὸν ἀγαθὸν μᾶς πλησιάζουν καὶ ζημιώνουν ὑλικῶς καὶ ψυχικῶς τοὺς ἁπλουστέρους Χριστιανούς. Ἀπὸ τοὺς πρώτους εὐκόλως δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν, ἀρκεῖ νὰ θέλωμεν. Διότι βλέπομεν τὰς πράξεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς των καὶ ἀπ' αὐτὰς ἠμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν καὶ αὐτούς. Ἀλλ' ἀπὸ τοὺς δευτέρους δὲν εἶναι καὶ τόσον εὔκολον εἰς ὅλους τοῦτο. Διότι αὐτοὶ παρουσιάζονται εἰς τοὺς ἀνθρώπους μὲ εὐγένειαν, ὡς ἐνάρετοι ἢ γνήσιοι διδάσκαλοι τῆς ἀληθείας, χωρὶς νὰ εἶναι τοιοῦτοι. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ χιλιασταὶ καὶ τόσοι ἄλλοι προπαγανδισταὶ καὶ αἱρετικοὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, καθὼς καὶ ἄλλοι τῆς Κοινωνίας κακοὶ ἄνθρωποι. Ὁ Κύριος διὰ νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν πλάνην καὶ τὴν ἀπάτην αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων μᾶς συνιστᾷ νὰ προσέχωμεν προπαντὸς τὰ ἔργα τῆς ζωῆς των, πῶς δηλ. ζοῦν αὐτοὶ καὶ τὶ πράττουν καὶ αὐτὸ νὰ ἔχωμεν ὡς ἀπόδειξιν τῆς ποιότητος αὐτῶν καὶ ὄχι τὶ λέγουν εἰς τοὺς ἄλλους νὰ πράττουν. Διότι εἶναι ἀδύνατον ἄνθρωποι πονηροὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(δένδρον σαπρόν) νὰ παρουσιάσουν εἰς τὴν ζωήν των καλὰ ἔργα (καρπὸν ἀγαθόν) καὶ ἀντιθέτως ἀγαθοὶ καὶ ἐνάρετοι νὰ παρουσιάσουν κακά. Αὐτὰ δηλ. τὰ ἔργα αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι δι' ἡμᾶς ἡ ἀσφαλὴς ἀπόδειξις, ἐὰν κάθε ἄνθρωπος εἶναι καλὸς ἢ κακός. Τὰ ἔργα του, ἡ ζωή του καὶ ὄχι τὰ λόγια του. Σαπρὰ δένδρα ὀνομάζει ὁ Χριστὸς τοὺς ὑποκριτὰς διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι αὐτοὶ εἶναι ὄχι μόνον ἄχρηστοι εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ βλαβεροί. Διότι ἐξαπατοῦν μὲ τὴν ὑποκρισίαν τους τὸν κόσμον. Διότι ὅπου ὑπάρχει ἀληθινὴ Χριστιανικὴ πίστις καὶ ζωή, ἐκεῖ αὐτὴ φαίνεται μὲ τὰ ἔργα της. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ μὴν ἔχῃ νεκρὰν καὶ ἄκαρπον πίστιν, ἀλλὰ τὴν πίστιν του καὶ τὴν Χριστιανικὴν ζωήν του νὰ τὴν ἀκολουθοῦν καὶ τὰ καλὰ ἔργα.

18. Φρόνιμος καὶ μωρὸς ἀνήρ.

(Ματθ. ζ', 24—28)

Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· ἐτεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὠκοδόμησε = κατεσκεύασε. **πέτρα** = στερεὰ θεμέλια. Συμβολικὴ εἰκών. Φανερώνει αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις εἶναι τὸ μόνον ἀσφαλὲς θεμέλιον. **μωρὸς**=ἀνόητος, ὁ μὴ ἐννοῶν τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς. **βροχή, ποταμοί, ἄνεμοι** = μεταφορικαὶ εἰκόνες, δηλ. αἱ παντὸς εἴδους στενοχωρίαι τῆς ζωῆς, θλίψεις, πειρασμοί, ἀτυχήματα. **ἄμμος**= ὄχι εἰς στερεὸν μέρος. Μεταφορικῶς φανερώνεται τὸ σαθρὸν καὶ ψευδὲς θεμέλιον τῆς ὑποκριτικῆς πίστεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος, μὲ τὴν εἰκόνα τῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ ἐπὶ τῆς ἄμμου, ζητεῖ νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ ἀγαθόν. Φανερώνει εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι στερεὸν θεμέλιον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ καλὰ ἡ ζωή του καὶ νὰ προκόψῃ, εἶναι ἡ Χριστιανικὴ πίστις. Διότι τότε δὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ τίποτε. Στερέωμά του εἶναι ὁ Χριστός. Μὲ τὴν θεϊκήν Του δύναμιν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ ἀκλόνητος εἰς τὰς στενοχωρίας καὶ τὰς θλίψεις τῆς ζωῆς. Ἀντιθέτως μακρὰν τοῦ Χριστοῦ εὑρισκόμενος ὁ ἄνθρωπος, θὰ καταστραφῇ ἠθικῶς, διότι μόνον ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστόν, τὸν ἀληθινὸν Θεόν, βοηθεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ νὰ ἀντιδράσῃ ἐναντίον τοῦ κακοῦ. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θεϊκὴ δύναμις, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος νικᾷ τὸ κακὸν ποὺ αἰσθάνεται μέσα του, καὶ ζῇ τὴν ἠθικὴν ζωήν. Τότε αὐτὸς γίνεται ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης, τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ὄχι ἄνθρωπος τῶν φόνων, τῆς καταστροφῆς καὶ κάθε ἄλλης κοινωνικῆς ἀθλιότητος.

19. Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχὶ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

(Ματθ. ζ', 28—29)

Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὡς ἐξουσίαν ἔχων = ὡς ἐξουσιαστὴς τοῦ Νόμου, ὡς πραγματικὸς καὶ ἀληθινὸς Νομοθέτης, ὡς Κύριος τοῦ Νόμου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκεῖνα ποὺ ἐδίδαξεν μὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίαν Του καθὼς καὶ μὲ ὅλην τὴν ἄλλην διδασκαλίαν Του, τὰ ἐδίδαξε μὲ τὸ ἰδικόν Του Θεϊκὸν κῦρος καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ἰδικήν Του Θεϊκὴν ἐξουσίαν ὡς Θεός, καὶ ὄχι καθὼς οἱ Γραμματεῖς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, οἱ ὁποῖοι ἦσαν μόνον ἐξηγηταὶ τοῦ Νόμου. Μὲ τοῦτο ξεχωρίζει τὸν ἑαυτόν Του ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τοὺς Γραμματεῖς τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἰδιαιτέραν ἀξίαν ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς τὴν ζωήν μας ἡ Διδασκαλία Του ἀπὸ κάθε ἄλλην ἀνθρωπίνην διδασκαλίαν. Διότι ἡ Διδασκαλία Του εἶναι Διδασκαλία Θεοῦ καὶ μὲ τὴν δύναμιν αὐτῆς ἠμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ πολεμήσῃ τὸ κακόν, νὰ πράξῃ τὸ καλόν, νὰ ζήσῃ τὴν ζωὴν τῆς ἀρετῆς καὶ νὰ κερδίσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν. Ἡ καθημερινὴ πρακτικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ κάθε Χριστιανοῦ εἶναι μία ἀληθινὴ δύναμις, ποὺ εὑρίσκεται εἰς τὸν κόσμον διὰ τὸ καλὸν τοῦ κόσμου. Τότε πραγματικὰ ὁ κόσμος θὰ ζήσῃ εὐτυχισμένος, ὅταν ζήσῃ σύμφωνα μὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους Διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κορύφωμα τῆς ὅλης Χριστιανικῆς διδασκαλίας.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ

Σχολικὸν ἔτος 1960 — 1961

4 Σεπτεμβρίου	1960	:	Κυριακὴ ΙΓ' Ματθαίου	135
11 »		:	Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως	15
18 »		:	Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὕψωσιν	17
25 »		:	Κυριακὴ Α' Λουκᾶ	19
2 Ὀκτωβρίου	1960	:	Κυριακὴ Β' Λουκᾶ	22
9 »		:	Κυριακὴ Γ' Λουκᾶ	23
16 »		:	Κυριακὴ Δ' Λουκᾶ	25
23 »		:	Κυριακὴ ΣΤ' Λουκᾶ	27
30 »		:	Κυριακὴ Ε' Λουκᾶ	30
6 Νοεμβρίου	1960	:	Κυριακὴ Ζ' Λουκᾶ	33
13 »		:	Κυριακὴ Η' Λουκᾶ	36
20 »		:	Κυριακὴ Θ' Λουκᾶ	39
27 »		:	Κυριακὴ ΙΓ' Λουκᾶ	47
4 Δεκεμβρίου	1960	:	Κυριακὴ Ι' Λουκᾶ	40
11 »		:	Κυριακὴ ΙΑ' Λουκᾶ	43
18 »		:	Κυριακὴ πρὸ Χριστοῦ Γεννήσεως	50
25 »		:	Κυριακὴ Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ	161

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1 Ἰανουαρίου	1961	:	Κυριακὴ Περιτομῆς	164
8 »		:	Κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα	57
15 »		:	Κυριακὴ ΙΒ΄ Λουκᾶ	45
22 »		:	Κυριακὴ ΙΕ΄ Λουκᾶ	59
29 »		:	Κυριακὴ ΙΣΤ΄ Λουκᾶ	61
5 Φεβρουαρίου	1961	:	Κυριακὴ ΙΖ΄ Λουκᾶ	63
12 »		:	Κυριακὴ τῶν Ἀπόκρεω	66
19 »		:	Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου	68
26 »		:	Κυριακὴ Α΄ Νηστειῶν	70
5 Μαρτίου	1961	:	Κυριακὴ Β΄ Νηστειῶν	71
12 »		:	Κυριακὴ Γ΄ Νηστειῶν	74
19 »		:	Κυριακὴ Δ΄ Νηστειῶν	76
25 »		:	Σάββατον Εὐαγγελισμοῦ	158
26 »		:	Κυριακὴ Ε΄ Νηστειῶν	79
2 Ἀπριλίου	1961	:	Κυριακὴ τῶν Βαΐων	82
9 «		:	Κυριακὴ τοῦ Πάσχα	84
16 »		:	Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ	86
23 »		:	Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων	89
30 »		:	Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου	92
7 Μαΐου	1961	:	Κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος	96
14 »		:	Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ	100
21 »		:	Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πατέρων	105
28 »		:	Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς	108
4 Ἰουνίου	1961	:	Κυριακὴ Α΄ Ματθαίου	111
11 »		:	Κυριακὴ Β΄ Ματθαίου	113
18 »		:	Κυριακὴ Γ΄ Ματθαίου	114
25 »		:	Κυριακὴ Δ΄ Ματθαίου	117
2 Ἰουλίου	1961	:	Κυριακὴ Ε΄ Ματθαίου	119
9 »		:	Κυριακὴ ΣΤ΄ Ματθαίου	121
16 »		:	Κυριακὴ Ἁγίων Πατέρων	105
23 »		:	Κυριακὴ Η΄ Ματθαίου	127
30 »		:	Κυριακὴ Θ΄ Ματθαίου	123
6 Αὐγούστου	1961	:	Κυριακὴ Μεταμορφώσεως	169
13 »		:	Κυριακὴ ΙΑ΄ Ματθαίου	132
20 »		:	Κυριακὴ ΙΒ΄ Ματθαίου	134
27 »		:	Κυριακὴ ΙΓ΄ Ματθαίου	135

Σχολικὸν ἔτος 1961 — 1962

3 Σεπτεμβρίου	1961	:	Κυριακὴ ΙΔ΄ Ματθαίου	176γ
10 »		:	Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως	15
17 »		:	Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὕψωσιν	17
24 »		:	Κυριακὴ Α΄ Λουκᾶ	19
1 Ὀκτωβρίου	1961	:	Κυριακὴ Β΄ Λουκᾶ	22
8 »		:	Κυριακὴ Γ΄ Λουκᾶ	23

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1 Ὀκτωβρίου	1961			
15 »		:	Κυριακὴ Δ' Λουκᾶ	25
22 »		:	Κυριακὴ ΣΤ' Λουκᾶ	27
29 »		:	Κυριακὴ Ζ' Λουκᾶ	33
5 Νοεμβρίου	1961	:	Κυριακὴ Β' Λουκᾶ	22
12 »		:	Κυριακὴ Η' Λουκᾶ	36
19 »		:	Κυριακὴ Θ' Λουκᾶ	39
26 »		:	Κυριακὴ ΙΓ' Λουκᾶ	47
3 Δεκεμβρίου	1961	:	Κυριακὴ ΙΔ' Λουκᾶ	48
10 »		:	Κυριακὴ Ι' Λουκᾶ	40
17 »		:	Κυριακὴ ΙΑ' Λουκᾶ	43
24 »		:	Κυριακὴ πρὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ	50
31 »		:	Κυριακὴ πρὸ τῶν Φώτων	55
7 Ἰανουαρίου	1962	:	Κυριακὴ τοῦ Προδρόμου	146
14 »		:	Κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα	57
21 »		:	Κυριακὴ ΙΒ' Λουκᾶ	45
28 »		:	Κυριακὴ ΙΕ' Λουκᾶ	59
4 Φεβρουαρίου	1962	:	Κυριακὴ ΙΣΤ' Ματθαίου	137
11 »		:	Κυριακὴ ΙΖ' Ματθαίου	140
18 »		:	Κυριακὴ ΙΣΤ' Λουκᾶ	61
25 »		:	Κυριακὴ ΙΖ' Λουκᾶ	63
4 Μαρτίου	1962	:	Κυριακὴ τῶν Ἀπόκρεω	66
11 »		:	Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου	68
18 »		:	Κυριακὴ Α' Νηστειῶν	70
25 »		:	Κυριακὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ	158
1 Ἀπριλίου	1962	:	Κυριακὴ Γ' Νηστειῶν	74
8 »		:	Κυριακὴ Δ' Νηστειῶν	76
15 »		:	Κυριακὴ Ε' Νηστειῶν	79
22 »		:	Κυριακὴ τῶν Βαΐων	82
29		:	Κυριακὴ τοῦ Πάσχα	84
6 Μαΐου	1962	:	Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ	86
13 »		:	Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων	89
20 »		:	Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου	92
27 »		:	Κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος	96
3 Ἰουνίου	1962	:	Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ	100
10 »		:	Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πατέρων	105
17 »		:	Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς	108
24 »		:	Κυριακὴ Α' Ματθαίου	111
1 Ἰουλίου	1962	:	Κυριακὴ Β' Ματθαίου	113
8 »		:	Κυριακὴ Γ' Ματθαίου	114
15 »		:	Κυριακὴ Δ' Ματθαίου	117
22 »		:	Κυριακὴ Ε' Ματθαίου	119
29 »		:	Κυριακὴ ΣΤ' Ματθαίου	121

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εἰσαγωγὴ ..... Σελ. 5

Μέρος Α΄. Κυριακὰ Εὐαγγέλια

Κυριακὴ	ΙΕ΄	Ματθαίου	»	13
Κυριακὴ		Πρὸ τῆς Ὑψώσεως	»	15
Κυριακὴ		Μετὰ τὴν Ὕψωσιν	»	17
Κυριακὴ	Α΄.	Λουκᾶ	»	19
Κυριακὴ	Β΄.	Λουκᾶ	»	22
Κυριακὴ	Γ΄.	Λουκᾶ	»	23
Κυριακὴ	Δ΄.	Λουκᾶ Ἁγ. Πατέρων	»	25
Κυριακὴ	ΣΤ΄.	Λουκᾶ	»	27
Κυριακὴ	Ε΄.	Λουκᾶ	»	30
Κυριακὴ	Ζ΄.	Λουκᾶ	»	33
Κυριακὴ	Η΄.	Λουκᾶ	»	36
Κυριακὴ	Θ΄.	Λουκᾶ	»	39
Κυριακὴ	Ι΄.	Λουκᾶ	»	40
Κυριακὴ	ΙΑ΄.	Λουκᾶ τῶν Προπατόρων	»	43
Κυριακὴ	ΙΒ΄.	Λουκᾶ (Λεπρῶν)	»	45
Κυριακὴ	ΙΓ΄.	Λουκᾶ	»	47
Κυριακὴ	ΙΔ΄	Λουκᾶ (Τυφλοῦ)	»	48
Κυριακὴ		Πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως	»	50
Κυριακὴ		Μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν	»	53
Κυριακὴ		Πρὸ τῶν Φώτων	»	55
Κυριακὴ		Μετὰ τὰ Φῶτα	»	57
Κυριακὴ	ΙΕ΄.	Λουκᾶ (Ζακχαίου)	»	59
Κυριακὴ	ΙΣΤ΄	Λουκᾶ (Τελώνου - Φαρισαίου)	»	61
Κυριακὴ	ΙΖ΄.	Λουκᾶ	»	63
Κυριακὴ		Τῶν Ἀπόκρεω	»	66
Κυριακὴ		Τῆς Τυροφάγου	»	68
Κυριακὴ	Α΄	Νηστειῶν (Ὀρθοδοξίας)	»	70
Κυριακὴ	Β΄.	Νηστειῶν (Παραλύτου)	»	71
Κυριακὴ	Γ΄.	Νηστειῶν (Σταυροπροσκυνήσεως)	Σελ.	74
Κυριακὴ	Δ΄.	Νηστειῶν	»	76
Κυριακὴ	Ε΄.	Νηστειῶν	»	79
Κυριακὴ		Τῶν Βαΐων	»	82
Κυριακὴ	Α΄.	τοῦ Πάσχα	»	84
Κυριακὴ	Β΄.	τοῦ Θωμᾶ	»	86
Κυριακὴ	Γ΄.	τοῦ Πάσχα (τῶν Μυροφόρων)	»	89

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κυριακὴ Δ΄. τοῦ Πάσχα ..... » 92
Κυριακὴ Ε΄. τοῦ Πάσχα (τῆς Σαμαρείτιδος) ..... » 96
Κυριακὴ ΣΤ΄. τοῦ Τυφλοῦ ..... » 100
Κυριακὴ Ζ΄. τῶν Ἁγίων Πατέρων ..... » 105
Κυριακὴ Η΄. τῆς Πεντηκοστῆς ..... » 108
Κυριακὴ Α΄. Ματθαίου (τῶν Ἁγίων Πάντων) .... » 111
Κυριακὴ Β΄. Ματθαίου ..... » 113
Κυριακὴ Γ΄. Ματθαίου ..... » 114
Κυριακὴ Δ΄. Ματθαίου ..... » 117
Κυριακὴ Ε΄. Ματθαίου ..... » 119
Κυριακὴ ΣΤ΄. Ματθαίου ..... » 121
Κυριακὴ Θ΄. Ματθαίου ..... » 123
Κυριακὴ Ζ΄. Ματθαίου ..... » 125
Κυριακὴ Η΄. Ματθαίου ..... » 127
Κυριακὴ Ι΄. Ματθαίου ..... » 129
Κυριακὴ ΙΑ΄. Ματθαίου ..... » 132
Κυριακὴ ΙΒ΄. Ματθαίου ..... » 134
Κυριακὴ ΙΓ΄. Ματθαίου ..... » 135
Κυριακὴ ΙΣΤ΄ Ματθαίου ..... » 137
Κυριακὴ ΙΖ΄. Ματθαίου ..... » 140
Κυριακὴ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ..... » 142
Κυριακὴ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου μνήμη ..... » 144
Κυριακὴ Ἀποτομὴ Κεφαλῆς Τιμίου Προδρόμου » 146

Μέρος Β΄. Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ ἑορταὶ

1. Τὸ Γενέθλιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ..... » 150
2. Ὕψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ..... » 152
3. Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου ..... » 158
4. Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ..... » 158
5. Γέννησις Ἰησοῦ Χριστοῦ ..... » 161
6. Περιτομὴ τοῦ Κυρίου ..... Σελὶς 164
7. Τῶν Φώτων ..... » 164
8. Τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Σωτῆρος ..... » 166
9. Τῆς Μεταμορφώσεως ..... » 169
10. Τῆς Ἀναστάσεως ..... » 172
11. Τῆς Ἀναλήψεως ..... » 174
12. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου ..... » 177

Μέρος Γ΄.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία ..... »177-211

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1400/95

0240000028318
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 109073

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 - 10 - 1953

Πρὸς τοὺς κ. κ.
Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΝ - Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝΤΑΥΘΑ

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 105643/9-10-1953 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου, μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως, ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ» βιβλίον σας ὡς βοηθητικὸν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἐπὶ μίαν διετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ 1-9-53.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφούμενοι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμὸν ἐκδόσεως βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Κοινοποίησις
Δ/σιν Διδ. Βιβλίων
Κ.Γ.Δ.Σ.Ε.

Ἐντολῇ Ὑπουργοῦ
Ὁ Διευθυντὴς
Χ. ΜΟΥΣΤΡΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής